

VARSINAIS-SUOMEN TAAJAMIEN MAANKÄYTÖN, PALVELUIDEN JA LIIKENTEEN VAIHEMAAKUNTAKAAVA

Luonnoksesta saadut lausunnot ja mielipiteet sekä niihin laaditut vastineet 18.4.2016

Yleisvastine

Koko maakuntaa koskevat lausunnot	s. 1
Loimaan seutu	s. 32
Salon seutu	s. 36
Turun seutu	s. 41
Turunmaa	s. 73
Vakka-Suomi	s. 75
Mielipiteet	s. 77

YLEISVASTINE

Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheessa esitetyillä ratkaisuilla on haluttu herättää keskustelua kaavan teemoja koskevista kysymyksistä siinä onnistuen. Saaduissa lausunnoissa ja mielipiteissä on nostettu esiin tärkeitä näkökulmia ja kehittämisehdotuksia sekä viety maakunnan ja maakuntakaavoituksen kehittämistä koskevaa keskustelua eteenpäin. Käyty keskustelu on ollut rakentavaa ja palautteen avulla on saatu hyvä käsitys siitä, miten valmistelua ehdotusvaiheessa tulee jatkaa.

1. MAAKUNTAKAAVAN TEHTÄVÄ

Lausunnoissa nostetaan esiin maakuntakaavan rooli kuntakaavoituksen ohjausvälineenä ja entistä strategisempaan suuntaan vietävää suunnittelua pidetään yleisesti hyvänä ja oikeansuuntaisena. Tälle kehitykselle ristiriitaisena pidetään erityisesti kaupan ohjauksen sitovuutta ja rajoittavuutta. Lausunnoissa on painotettu, että maakuntakaavan tulisi entistä voimakkaammin keskittyä kaupunkiseudun elinvoimaisuuteen ja sitä edistäviin toimiin. Tämän nähdään toteutuvan parhaiten siten, että maakuntakaava mahdollistaa ja sallii enemmän liikkumavaraa sekä tukee kuntien ratkaisuvalltaa maankäytön kehittämisen että kilpailukyvyndistämisen osalta.

Maakuntakaava on yleispiirteinen strateginen kaava, jonka tehtävä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti on ohjata kuntien kaavoitusta ja muuta alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua ja edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. VAT:n mukaan maakuntakaavoituksessa on mm. esitettävä toimenpiteet yhdyskuntarakenteen eheyttämiseksi ja kaupunkiseuduilla varmistettava henkilöautoliikenteen tarvetta vähentävä sekä joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävä liikennejärjestelmä. Lisäksi on varmistettava palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä selvitettävä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen.

Maakuntakaava on myös yksi osa maakunnan suunnittelun kokonaisuutta maakuntastrategian suunnitelman ja ohjelman kanssa. Näihin asiakirjoihin on kirjattu maakunnan toimijoiden yhteisesti kokoamia maakunnan elinvoimaisuutta ja vetovoimaisuutta edistäviä asioita ja toimenpiteitä niihin pääsemiseksi.

Vaihemaakuntakaavan tehtävänä on olla **seutujen elinvoimaisuutta vahvistava suunnitelma, jossa on suunnattu katseet keskeisiin strategisesti merkittäviin kehittämisen painopisteisiin**. Maakuntakaavoitusprosessi tulee nähdä jatkuvana kehitystyönä ja pyrkimyksenä on kehittää maakuntakaavasta entistä strategisempi aluekehittämisen työkalu. Tavoitteena on ollut kehittää maakuntakaavoituksen strategisia merkintöjä ja ns. vyöhykesuunnitteluperiaatteita, jotta tämä pyrkimys edistyisi.

Strategisiin kehittämissperiaatemarkintöihin sisältyy ajatus kokonaisvaltaisesta kaupunki- ja taajamakehittämisen kestävästä suunnittelukehyksestä, jonka sisältö voi vaihdella seutujen ja taajamien ominaispiirteiden mukaan. Tämä perustuu kuntien vahvuuksiin ja terveeseen kilpailuun. Kansallisessa ja kansainvälisessä kilpailussa katsotaan alueellisten yhtenäisten kehittämissperiaatteiden olevan merkityksellisiä alueiden vetovoimaisuuden kasvattamisessa.

Taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavan tehtävä on muodostaa maakuntaan ja seuduille näistä lähtökohdista kokonaiskuva ja luoda sellaiset strategiset linjaukset ja toimenpiteet, joita seuduilla voidaan sitoutuneesti kuntakaavoituksessa ja päätöksenteossa edistää.

2. MAAKUNTAKAAVAN MERKINTÖJEN SITOVUUS/OHJEELLISUUS SEKÄ MITTAKAAVASTA JA VAIHEITTAIN LAADINNASTA JOHTUVAT TULKINNAT

Lausunnoissa on tuotu esiin tarve selvittää maakuntakaavojen määräysten sitovuutta/ohjeellisuutta. Samoin maakuntakaavan mittakaavasta johtuva merkintöjen tulkinta kaipaa selventämistä. Vaiheittain laadittava kaava asettaa myös haasteita kaavan tulkitsemiselle, jota on syytä selvittää.

Maakuntakaavan mittakaavasta johtuen ovat aluevarausrajaukset yleispiirteisiä ja niitä on tarkoitus kuntakaavoituksella tarkentaa. Maakuntakaavassa tehdyt rajaukset ovat siten osittain tulkinnanvaraisia, eikä rajausten vähäinen tarkistaminen aina ole tarkoituksenmukaista eikä tarpeellista.

Kaava keskittyy maankäytön kehittämiseen strategisin kehittämisperiaatemerkinnoin. Näiden alla ovat voimassa kaikki kokonaismaakuntakaavan merkinnät ja määräykset, joita ei tällä kaavalla muuteta. **Kehittämisperiaatemerkinnojen strategisesta luonteesta johtuen merkinnät ovat laajoja ja kattavat alueita, joille sijoittuu monia, kokonaismaakuntakaavassa osoitettuja toimintoja/merkintöjä, joita tulkitaan yhtäaikaaisesti kehittämisperiaatemerkinnojen kanssa.**

Kaavan strategisesta luonteesta johtuen tarkkojen rajausten ja aluevarausten tarkan sisältötulkinnan sijaan tulisi sitoutua edistämään kaavan strategisten periaatteiden toteuttamista ja nähdä kehittämisperiaate- ja vyöhykemerkintöjen suunnittelumääräykset nykyistä painoarvoaan merkityksellisempänä ohjausvälineenä. Tärkeää on tunnistaa ja ottaa huomioon aluevarausmerkintöihin ja kehittämisperiaatemerkinnoihin sisältyvät luonne-erot.

Kaavan laadintaa ovat ohjanneet rakennemallissa sitoudutut periaatteet, tehdyt selvitykset, kuntien yleiskaavat tai meneillään olleiden yleiskaavaprosessien selvitykset sekä asemakaavat. Maakuntakaavan esitystavalla ei voida siirtää maakuntakaavatasolla ratkaistaviin asioihin liittyviä selvitysvuorollisuuksia muulle alueiden käytön suunnittelulle. Maakuntakaavassa ei voida toisaalta myöskään osoittaa merkittävästi käyttötarkoitukseltaan muuttuvia alueita ilman laajemmin käytävää vuorovaikutusta tai kuntatasolla tehtäviä alemman kaavatason selvityksiä. Kaavajärjestelmä tulisikin nähdä jatkuvana kaksisuuntaisena ja vahvassa yhteistyössä tehtävänä kokonaisuutena, jossa eri kaavatasoilla tehtävät selvitykset palvelevat koko suunnittelujärjestelmää. Vaihemaakuntakaavan keskeisiä selvityksiä ovat tässä kaavaprosessissa olleet Turun kaupunkiseudun rakennemallin lisäksi keskusverkkoselvitys, kaupan palveluverkkoselvitys sekä liikennejärjestelmäsuunnitelma. Tämän lisäksi on laadittu liikenteellisiä, ylikunnallisia erillisselvityksiä.

Lausunnoissa on tuotu esiin uusia aktiivisen maankäytön aluevarausesityksiä, jotka kaikki eivät ole ajantasaisen yleis-/asemakaavojen tai rakennemallin mukaisia. Monet näistä esityksistä kohdistuvat maakuntakaavan seudulliselle virkistysaluevyöhykkeelle tai muuttavat muutoin merkittävästi alkuperäistä maakunta- tai yleiskaavan käyttötarkoitusta. Mikäli käyttötarkoituksen muutos vaikuttaa merkittävästi maakuntakaavan alueisiin, edellytetään muutokselta perusteluja, joiden tulee pohjautua riittäviin selvityksiin, joissa voidaan arvioida muutoksen aiheuttamia vaikutuksia. Näitä voivat olla mm. kehittämissuunnitelmat ja -selvitykset. Yleiskaavojen vastaisesti esitettyjen käyttötarkoituksimuutosten osalta on arvioitava kunnan oman strategisen suunnittelun ajantasaisuus sekä tarve kunnan maankäytön suunnittelusta käytävästä vuorovaikutuksesta ja päätöksenteosta.

Merkintöjä ja määräyksiä ja niiden sitovuutta tullaan tarkentamaan.

Kaava-aineistoon tullaan liittämään aineisto, joka selvittää vaihemaakuntakaavaluonnoksen merkintöjen vaikutusta ja suhdetta voimassaoleviin merkintöihin.

3. KAAVAN TEEMAT JA RATKAISTAVAT KYSYMYKSET

3.1 Taajamien maankäyttö

Kaavan tavoitetta kasvaa taajama-alueita pääsääntöisesti sisäänpäin, pidetään pääsääntöisesti kannatettavana. Lausunnoissa on toisaalta otettu myös kantaa taajamien kasvualueiden, ns. lievealueiden rakentumisen ohjaustarpeeseen sekä taajamien ulkopuolisten alueiden kehittämiseen maakuntakaavalla.

Selvitykset osoittavat Varsinais-Suomen taajamien yhdyskuntarakenteen kehityksen olleen viimeisen kolmen vuosikymmenen aikana voimakkaasti laajenevaa, osin varsin suunnittelemattomasti hajaantuvaa.

Vaihemaakuntakaavan strateginen tavoite on taajamien kasvun suuntaaminen nykyisille maakuntakaavan aktiivisen maankäytön alueille sekä keskeisille, erityisesti vetovoimaisuustekijöiltään kehitettävillä alueille.

Kaupungistuminen on erityisesti suuremmilla kaupunkiseuduilla kiihdyttänyt taajamoitumista ja taajama-aste onkin Varsinais-Suomessa kokonaisuudessaan korkea. Taajamat voidaan kuitenkin jakaa eriluonteisiin alueisiin - tiiviiseen ja harvaan. Harvat taajama-alueet ovat pääsääntöisesti niitä taajamien kasvualueita, joissa suunnittelujärjestelmämme ei ole pysynyt perässä. Alueet ovat kuitenkin luonteeltaan kaupunkiseutuun kiinteästi kytkeytyviä ja edellyttävät suunnitelmallista toteuttamista.

Lievealueet tuleekin tunnistaa alueina, jotka ovat taajamoitumiskehityksensä johdosta jo osa taajamaa ja siten kiinteä osa yhdyskuntarakennetta. Tällöin niiden toteuttaminen tulee tapahtua johdonmukaisesti suunnittelemalla - kaavoittamalla, ja siten niiden ohjaaminen kuuluu kaavoitusjärjestelmämme mukaisesti maakuntakaavoitukseen. Haja-asutusalueilla ei ole yhdyskuntarakennetta ja niiden maaseutumainen luonne ja maankäyttötarkoitukset ovat oma kysymyksensä. Rakentaminen näillä alueilla ratkaistaan maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuen kunnissa, joissa myös rakentamisen yhdyskuntataloudelliset vaikutukset tulevat arvioitaviksi.

Kylämerkinnöillä osoitetaan maaseutumaisen haja-asutuksen palveluiden tukipisteet ja sitä mittakaavaa ja mitoitusta, jolla maaseudun elinvoimaisuutta tuetaan. Tässä vaihekaavassa ei maaseudun kyllä varsinaisesti tarkastella.

Maakuntakaavalla haetaan ratkaisua, jolla hillitään taajamamaisen maankäytön syntyä suunnittelemattomasti asemakaavoittamattomille alueille ja säilytetään luonteeltaan erilaisten alueiden ominaispiirteet ja arvot kaupunkiseutujen kasvun vaikutuspiirissä.

3.2 Kauppa

Vaihemaakuntakaavan kaupan ratkaisu on saanut sekä myönteistä että kielteistä, osin ristiriitaistakin palautetta. Keskustojen elinvoiman turvaaminen koetaan yleisesti tärkeäksi, mutta mitoitus rajoittavaksi, osin turhaksikin. Uusia keskustojen ulkopuolisia seudullisen kaupan alueita ei ole maakuntakaavaluonnoksessa olevien lisäksi esitetty. Alueiden rajauksiin, toimialamäärittelyihin ja mitoitukseen toivotaan tarkistuksia. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajan esitystapaa pidetään vaikealukuisena.

Vaihemaakuntakaavan kaupan ratkaisu perustuu v. 2011 voimaan tulleeseen maankäyttö- ja rakennuslain muutokseen. Kaupan ratkaisua varten laadittiin selvitys (Varsinais-Suomen kaupan palveluverkkoselvitys 2013. Varsinais-Suomen liitto / Ramboll Oy). Selvitystä on täydennetty luonnosvaiheessa tarkentamalla olemassa olevien vähittäiskaupan suuryksiköiden pinta-ala- ja sijaintitietoja. Kaavaluonnoksen kaupan ratkaisusta on syksyllä 2015 tehty erillinen vaikutusten arviointi (Varsinais-Suomen liitto / Ramboll Oy).

Maakuntakaavassa keskitytään vain ja ainoastaan seudullisesti merkittävän kaupan sijainninhajaukseen ja kokonaismitoitukseen. Aluekohtaisen seudullisen rajan alapuolelle jäävien kaupan yksiköiden sijainti ja mitoitus ratkaistaan kuntakaavoituksella MRL:n mukaisesti suunnitteluun ja selvityksiin tukeutuen.

Kaupan suunnittelua vaikeuttaa huomattavasti vuodesta 2009 jatkunut laskusuhdanne sekä käynnissä oleva kaupan rakennemuutos. Lain keskeisten tavoitteiden ja yleis- ja maakuntakaavoitukselle asetettujen erityisten sisältövaatimusten saavuttaminen pelkästään maankäytön suunnittelun keinoin ja mitoitusvälinein on osoittautunut vaikeaksi. Erityisesti keskusta-alueiden kaupallisten palveluiden kehittämiseksi tarvitaan muita, vaikuttavampia ja kokonaisvaltaisempia kehittämistoimenpiteitä, joissa keskipisteeksi otetaan kaupan lisäksi kaikki keskusta-alueiden menestymiseen vaikuttavat toiminnot: työpaikat, asuminen, saavutettavuus kaikilla liikennevälineillä ja ympäristön laatu. Museoitumisen uhka on jo nyt todellinen erityisesti Turun keskustan kivijalkakaupan kohdalla.

Vaihemaakuntakaavuluonnoksesta saatujen kokemusten ja palautteen perusteella oleellisinta on kaupan sijainnin ohjaus. Mitoituksen ohjausvaikutus monine oletuksineen ja kertoimineen jää kaikilla kasvuprosenteilla teoreettiseksi. **Ehdotusvaiheessa tullaan hakemaan selkeämpää ja ymmärrettävämpää, laajempiin kaupan vyöhykemarkintoihin perustuvaa ratkaisua. Alueiden mitoitusta tullaan tarkistamaan ja siten lisäämään kuntakaavoituksen mahdollisuuksia.** Alueiden välisen mitoituksen suhdetta tulevat edelleen ohjaamaan tavoitteet tasapuolisesta kaupan palveluverkon rakenteesta ja MRL:n erityisten sisältövaatimusten toteutumisesta.

Saatu palaute ja selvitykset osoittavat, että kaupan kehittyminen tulevina vuosina tulee keskittymään maakuntakaavuluonnoksessa esitetyillä alueilla. Uusille maakuntakaavassa esitettävälle seudullisen kaupan alueille ei ole tarvetta. Kaupan rakennemuutoksesta ja ennen kaikkea tulevien vuosen näkyvissä olevasta ostovoiman kehityksestä kaupan uudisrakentaminen tulee olemaan vähäistä, nykyisiä rakenteita uusivia ja tehostavia.

Keskusta-alueiden mitoitus on palautteessa koettu huomattavista kasvuprosenteista huolimatta rajoittavana, vaikka sen pitäisi olla tavoitteellinen ja kehittämiseen kannustava. Käytäntö on osoittanut, että kaupan kehittäminen keskusta-alueilla on enemmän kaupunkisuunnittelullinen kiinteistökehittämis- kuin maakuntakaavoituksen mitoituskysymys. Samalla on muistettava, että suuri osa kaupasta keskusta-alueilla on pienempää kuin maakuntakaavoituksella ohjattavaa ja mitoittavaa suuryksikkökauppaa.

Keskustatoimintojen alueiden mitoitustarvetta selvitetään ehdotusvaiheessa. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alue- ja toimialakohtaista alarajan esitystapaa tullaan selkiyttämään ja osin yksinkertaistamaan.

3.3 Liikenne

Liikenneverkon ratkaisuista saadussa palautteesta esille nousevat jo valmisteluvaiheessa tunnistetut teemat: Varsinais-Suomen asema ja ulkoiset yhteydet, VAK- ja terminaalityöt, Liedon VT 10 käänntö ja Parainen-Nauvo kiinteä yhteys.

Vaihemaakuntakaavuluonnoksen liikenneteeman ratkaisut perustuvat Varsinais-Suomen maakuntastrategiassa, sitä täydentävissä Varsinais-Suomen liikennestrategiassa ja Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa päätettyihin tavoitteisiin ja linjauksiin.

Varsinais-Suomen asemaa Suomen aluerakenteessa osana pohjoista kasvuvyöhykettä vahvistetaan taajamavaihemaakuntakaavassa erityisesti tavoitteilla, jotka koskevat keskusta- ja työpaikkatoimintojen alueiden kehittämistä Turun ja Salon rautatieasemien läheisyydessä. Turussa tämä edellyttää myös VAK-ratapihakysymyksen ratkaisemista. Teemaan kytkeytyvät uusiutuvan energian ja kiertotalouden edellyttämien terminaalityötoimintojen aluevaraukset, joita käsitellään kokonaisvaltaisemmin jo käynnistetyssä Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavassa.

Taajamien kokonaisvaltainen liikennejärjestelmän kehittäminen MALPE-hengessä kiteytyy vaihemaakuntakaavan kaupunki- ja taajamatoimintojen kehittämisen kohdealue -merkintöihin, jotka on palautteessa koettu oikeasuuntaisina. Pitkäjänteisestä liikennejärjestelmätyöstä huolimatta tässäkin kaavaprosessissa on tullut vastaan suunnittelun sektoroituneisuus. Vetovoimaiset maankäytön ratkaisut, palveluiden saavutettavuus, joukkoliikenteen kehittäminen, kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen ja yleinen saavutettavuuden kehittäminen edellyttävät nykyistä syvempää yhteistyötä, mikä edellyttää kysymyksen tunnistamista ja resursointia.

Konkreettisin vaihemaakuntakaavaluonnoksessa ratkaistu asia on Liedon ohitustien kysymys. Saadun palautteen perusteella voidaan ns. Liedon eteläisen ohitustien varauksesta luopua ja esittää valtatie 10 kääntämistä ja yhdistämistä valtatiehen 9. Yhdistämisen vaihtoehtoiset linjaukset tullaan esittämään vaihemaakuntakaavaehdotuksessa.

Parainen-Nauvo -kiinteä yhteys nousi uudelleen esille luonnosvaiheen aikana. Yhteys ei varsinaisesti kuulunut tämän vaihemaakuntakaavan teemoihin, mutta syksyllä valmistunut ELY-keskuksen selvitys ja mm. Paraisten kaupungin kanta puoltavat Haverön siltavaihtoehdon ja siihen liittyvän seututiemerkin vahvistamista. Tällä ei poissuljeta tunnelivaihtoehtoa, joka sisältyi kaavaselostuksen kirjauksena aiempaan Turunmaan kokonaismaakuntakaavapäätökseen.

Ehdotusvaiheessa osoitetaan valtatie 10 käännön linjausvaihtoehdot ohjeellisina merkintöinä, Saramäen raideliikenteen alue ilman VAK-toimintoja ja Parainen-Nauvo kiinteä yhteys uutena seututienä.

4. KEHITTÄMISPERIAATEMERKINNÄT

4.1 KAUPUNKIKEHITTÄMISEN KOHDEALUE

Kaupunkikehittämisen kohdealue -merkintää ja seutukeskuskohtaisia rajauksia on pidetty pääsääntöisesti hyvänä ratkaisuna. Turun kaupunkiseudun kuntien lausunnoissa on painotusta kuitenkin pidetty liiaksi taajamatoimintojen alueisiin kohdistuvana ja edellytetty ydinkaupunkialueen kaupunkikehittämisen kohdealueen rajauksen tarkistamista rakennemallissa esitetyn rajauksen mukaiseksi lisättynä Liedon keskustaajamalla.

Ydinkaupunkialueen kaupunkikehittämisen kohdealueen rajaus / Turun kaupunkiseutu

Rakennemallissa esitetty ydinkaupunkialuerajaus perustuu rakennemallin maankäyttöalueiden muodostamaan yleispiirteiseen alueeseen. Kaavaprosessin aikana on pidetty tarpeellisena tarkentaa rajausta, jotta ydinkaupunkialueella sijaitsevien eriluonteisten alueiden kehittämistarpeet saadaan paremmin esiin ja potentiaaliset mahdollisuudet kohdennettua. Kaupunkikehittämisen kohdealuemerkintä on sisällöltään tasavertainen kaikilla alueilla. Satelliittien tarkoitus on nostaa esiin erityisesti niitä taajama-alueita, jotka sijaitsevat selkeimmin jo toimivan tai tulevaisuudessa tavoiteltavan intensiivisen joukkoliikennekäytävän päissä, mutta joiden yhteysvälien taajamien välillä olevaa maankäyttöä ei maakuntakaavan tavoiteaikajänteellä ole tarkoituksenmukaista lisätä (vrt. kehittämisen painopisteet) ja joissa on selvästi tarkoituksenmukaista lisätä tehokkuutta joukkoliikenteen kehittämisen tukemiseksi.

Kaupunkikehittäminen sisältää ajatuksen monipuolisesta joukkoliikenteen, asumisen, palveluiden ja työpaikkojen kehittämisestä. Hyvä saavutettavuus, monipuolinen tarjonta ja palvelutaso, viihtyisä ja laadukas rakennettu ympäristö ovat vetovoimatekijöitä, joita kaupunkirakennetta eheyttämällä voidaan vahvistaa. Laatutekijänä hyvät virkistysalueet ja yhteydet ovat suunnittelussa aina mukana oleva reunaehto, johon kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida. Intensiivisen kaupunkikehittämisen kohdealueen suunnittelun tulee sisältää kokonaisvaltaisesti näitä tekijöitä.

Kaupunkikehittämisen kohdealuerajauksia tarkistetaan huomioimaan kokonaisvaltaisesti kaikki aktiivisen kaupunkikehittämisen osa-alueet: asuminen, palvelut, työpaikat ja monipuolinen saavutettavuus. Virkistysalueita tarkastellaan reunaehtona ja merkittävänä kaupunkikehittämisen laatutekijänä. Varsinaisesti virkistysteemaa käsitellään käynnistyneessä Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavassa. Kaupunkikehittämiseen ei lueta taajama-alueiden ulkopuolisia teollisuuden ja energihuollon alueita.

4.2 TAAJAMATOIMINTOJEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE

Merkintää on esitetty käytettävän laajemmin kuvaamaan seudullisia kehitettäviä taajama-alueita (mm. Salon seutu) ja osaa kaupunkikehittämisen kohdealueista (satelliittit) on esitetty muutettavaksi taajamatoimintojen kehittämisen kohdealueiksi satelliittikohdealueiden erilaisuuden vuoksi (Turun kaupunkiseutu).

Taajamatoimintojen kehittämisen kohdealuemerkintää on edelliseltä kaavakierrokselta laajennettu käsittämään keskusverkon ominaispiirteiltään monipuolisimmat ja sijainniltaan keskeiset kuntakeskustaajamat. Näiden lisäksi säilyvät aiemmillä kaavakierroksilla määritellyt kehitettävät paikallisjuna-asemapaikat. **Taajamatoimintojen kehittämisen kohdealue merkinnällä osoitetaan siten erityisesti maakunnallisesti merkittävät taajama-alueet sekä paikallisjunaliikenteen toimintaedellytyksille turvattavat asemapaikat. Paikallisesti kehitettävät taajamatoimintojen alueet osoitetaan edelleen taajamatoimintojen alue -merkinnällä.**

Kaupunkiseutujen taajamien kasvualueilla suunnitteleman taajama-alueiden laajentuminen on keskeisempi kysymys kuin maaseututaajamissa, joissa kasvu on vähäisempää. Taajamien elinvoimaisuus ja erityisesti palvelujen säilymisen edellytysten turvaaminen on kuitenkin maaseututaajamissa yhtä tärkeää, ellei jopa tärkeämpää kuin tiiviillä ydinkaupunkiseudulla. Tämän vuoksi palveluja säilymistä tukeva kasvun suuntaaminen olemassa oleviin taajamiin on merkityksellistä, vaikka alueelle ei olisikaan osoitettu kehittämisen kohdealue -merkintää. Myös olevan infrastruktuurin tehokas hyödyntäminen on yhdyskuntataloudellisesti järkevää.

Taajamatoimintojen ja kaupunkikehittämisen kohdealuemerkinnöillä on Turun kaupunkiseudun kaupunkikehittämisessä eri roolit. Satelliittien merkitys on osoittaa kaupunkiseudulla ne alueet, joilla on jo tiivis kytkentä ydinkaupunkialueen sisällä ja joiden vahvistaminen on seudun yhdyskuntarakenteen eheyttämisen kannalta tärkeää.

Taajamatoimintojen kehittämisen kohdealuerajauksiin tehdään tarvittavat tekniset tarkistukset.

4.3 MUUT STRATEGISET KEHITTÄMISPERIAATEMERKINNÄT

Uusia strategisia kehittämisperiaatemerkintöjä pidetään oikeansuuntaisina, mutta niihin kaivataan tarkennusta. Erityisesti sinisellä katkoviivalla osoitetut alueet, joilla taajama-alueen laajentumisen vaikutukset seudun yhdyskuntarakenteen kehitykselle on selvitetävää, on koettu sisällöltään, selvittämisvelvoitteiltaan ja prosessiltaan tarkennusta vaativaksi. Yhdyskuntarakenteen raja -merkintään on suhtauduttu varauksellisesti ja sen sisällön/rajauksen tarkistamista tai merkinnän poistamista kokonaan esitetään monissa lausunnoissa.

Kaupunkiseutujen rakenteen hajautumiskehitystä pidetään yleisesti ongelmallisena. Rakenteen pirstaloituminen on yhdyskuntataloudellisesti kallista ja aiheuttaa pitkällä aikavälillä kuntataloudelle kustannuksia, jotka eivät hajautumiseen johtavia päätöksiä tehtäessä ole välttämättä vielä arvioitavissa. Maakuntakaavatyölle asetetuissa tavoitteissa on nostettu esiin kysymyksiä, jotka tulee taajamien maankäytön osalta ratkaista, mm: lieverakentamisen hillitseminen taajamien kasvualueilla.

Suunnittelutarvealueiden rajauksiin ei maakuntakaavalla oteta kantaa, mutta taajamakehityksen seurannan avulla voidaan seuduittain osoittaa alueita, joilla hajautunutta kehitystä on tapahtunut ja edistää yhdyskuntarakenteen ja -talouden kannalta kestäviä suunnittelutarveratkaisuja.

Alue, jolla taajama-alueen laajentumisen vaikutukset seudun yhdyskuntarakenteen kehitykselle selvitetävää

- *Alueet tulee turvata yhdyskuntarakenteen suunnittelulle, pitkällä aikavälillä tapahtuvalle mahdolliselle laajentumiselle*
- *Rakentaminen alueella ei saa laadullaan ja määrällään heikentää kaupunkikehittämisalueiden ja taajamatoimintojen alueiden toteuttamista*

Merkinnällä on osoitettu eri lähtökohdissa olevia, pääasiassa harvan taajaman alueita, joissa taajamitoimiskemitystä on jo tapahtunut. Osassa alueita on maankäyttö jo osoitettu taajamatoimintojen alueeksi, osassa se on pääasiassa maa- ja metsätalousvaltaista aluetta. Merkinnän pitkän aikavälin tähtäimestä johtuen on lähtökohdista ollut kaavaprosesseihin aina muutoinkin sisältyvä selvittämisvelvoite maankäytön mahdollisesti muuttuessa. Useimmilla alueilla ratkaisu edellyttää maakuntakaavassa maankäytön tarkistamista seuraavilla maakuntakaavakierroksilla.

Merkinnän sisään jää kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennettuja ympäristöjä sekä maisemallisesti ja luonnonsuojelullisesti tärkeitä alueita. Merkintä ei uhkaa tai vähennä näiden arvoa. Sen tarkoitus on ollut tunnistaa alueita, joissa yhdyskuntarakenteen laajentumisesta on seudullisesti merkkejä sekä painottaa niin suunnitellun kuin suunnittelemattoman yhdyskuntarakenteen laajentumisen vaikutusten selvittämisen tarvetta näillä alueilla.

Merkinnän tarkoitus on ennakoida pitkän aikavälin kehitystä ja varmistaa, että suunnitellulle ja kestäväälle laajentumiselle on tulevaisuudessakin reserviä. Suunnitelmallisuudella varmistetaan myös säilytettävien arvojen (luonto-, kulttuuriympäristö- ja maisemalliset arvot) huomioiminen ja säilyminen.

Merkinnän käyttömahdollisuuksia ja merkitsemistapaa arvioidaan uudelleen. Tavoitteena ehdotusvaiheessa on säilyttää merkintään sisällynyt ajatus maakunnan suunnittelun vaiheistuksesta.

Yhdyskuntarakenteen raja. Paksu viiva osoittaa suunnan, jonne laajentuminen ei ole tarkoituksenmukaista

Raja-merkintää käytetään niillä alueilla, joilla harvan taajama-alueen suunnittelematonta laajentumista on tarpeen hillitä tai alueilla, joilla on tunnistettu paineita maankäytön aktivoitumiselle, mutta joilla on muuta maakunnallisesti merkittävää käyttötarkoitusta mm.:

- arvokas maisema-alue
- arvokas maatalousalue
- arvokas virkistysvyöhyke

Merkinnän tarkoitus on ollut herättää keskustelua taajamien vaikutuspiirissä olevien, arvoiltaan tärkeiden alueiden turvaamisesta niiden nykyiselle maankäytölle, sekä antaa selkänöjää luvituksen ja päätöksentekoon myös tilanteissa, joissa lupa myönnetään muun kuin maankäyttö- ja rakennuslain perustella (esim. maa-ainestenotto).

Arvokkailla maisema-, virkistys- tai viljelyalueilla on suuri merkitys sillä, miten yhdyskuntarakenteen laajenee. Vuosisatojen aikana syntyneet arvot ovat ainutlaatuisia ja reunavyöhykkeillä toimittaessa suunnitelmallisuus on ainoa keino edetä tavalla, jossa rakentamisen vaikutukset voidaan vuorovaikutukseen perustuen arvioida ja tehdä kestävämpiä päätöksiä niin maiseman kuin yhdyskuntarakenteen laajentumisenkin osalta.

Merkinnän käyttömahdollisuuksia ja merkitsemistapaa arvioidaan ehdotusvaiheessa uudelleen.

5. AKTIIVISEN MAANKÄYTÖN ALUEMERKINNÄT

Turun kaupunkiseudun kuntien lausunnoissa todetaan, että aktiivisen maankäytön aluemerkinnöillä on suuri merkitys kuntien kaavoitukselle ja että kuntien tarpeet tulee paremmin huomioida, jotta kuntien kaavoitus on tulevaisuudessakin maakuntakaavan maankäytön mukaista.

Lausunnoissa on esitetty mm. tarkistamistarpeita C-alueisiin sekä näkemyksiä käyttötarkoitukseltaan muuttuvien alueiden aluevarausmerkitsemistapaan. Lausunnoissa on jo tehtyjen tarkistusten lisäksi osoitettu aktiivisen maankäytön aluevarausten tarkistamistarpeita. Lisäksi merkittävimpien laajentuvien alueiden osalta tulee perusteluina esittää taajamatarkastelun tuloksia.

Turun saarien osalta ovat lausunnoissa esiin nousevat tavoitteet osin ristiriitaisia. Toisaalta saaret koetaan haja-asutusalueeseen verrattavissa olevaksi alueeksi, jonka rakentumisen halutaan tapahtuvan ns. itseohjautuvana ja suunnittelutarveratkaisuihin ja yleiskaavoitukseen perustuen. Toisaalta keskeisen, tiehen tukeutuvan Satava-Kaksikerran nähdään olevan jo osa Turun yhdyskuntarakennetta, jonka kehittämisen tulevaisuudessa tulee perustua kaavoitukseen.

Aktiivisen maankäytön alueet ovat nykyisellään laajoja ja mahdollistavia. Tämän vuoksi tarkistamistarpeita on pääasiassa ollut Turun kaupunkiseudulla ja Salon seudulla, joissa kokonismaakuntakaavojen laadinnasta on kulunut eniten aikaa. Alueiden tarkistukset ja laajennukset perustuvat pääasiassa kokonismaakuntakaavan vahvistumisen jälkeen laadittuihin ja vahvistuneisiin yleis- ja asemakaavoihin sekä kaavaprosessin aikana esiin nousseisiin muutostarpeisiin.

Kaavaprosessin aikana on käynyt yhä selvemmäksi, että maakuntakaavassa osoitettavat tiettyihin käyttötarkoituksiin osoitetut rajatut aluevaraukset ovat strategisena ohjausvälineenä maakuntakaavan suunnittelun pitkä aikajänne ja nopeasti muuttuva toimintaympäristö huomioiden ohjausvälineenä jäänyt jälkeksi. Kaavaprosessin yksi tärkeä tavoite on ollut kehittää kaavan esitystapaa kohti vyöhykesuunnittelua, jossa ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien taajamaan kuuluvien maankäyttötarkoitusten järjestäminen voisi tapahtua joustavammin. Tämä edellyttää maakuntakaavoituksen valtakunnallista kehittämistyötä.

Satava-Kaksikerta

Alueen merkinnät perustuvat Turun kaupunkiseudun rakennemallissa hyväksytyihin kehittämistavoitteisiin samalla huomioiden saarten ominaispiirteet. Keskeinen kysymys ehdotusvaiheessa on ratkaista taajamatoimintojen aluevarausmerkinnän laajuus ja suunnittelun ajoittaminen. Taajamoitumiskehityksen näkökulmasta alue kytkeytyy kiinteästi yhdyskuntarakenteeseen ja saarten kehittämisen tulee tapahtua suunnitelmallisesti. Ottaen huomioon kaupunkiseudun kasvu ja taajamien johdonmukainen toteuttaminen, Satava-Kaksikerran keskeisten alueiden kehittäminen on selkeästi tulevaisuuden ja myöhemmin tapahtuvan suunnittelun kysymys. Maakuntakaavaluonnoksen merkinnöillä on osoitettu, että ko. alueiden aktiivinen, voimakas kehittäminen ei ole kaavan tavoitevuoteen 2035 mennessä mahdollista heikentämättä kaupunkikehittämisen kohdealueiden mahdollisuuksia.

Taajama-alueiden maankäyttöön (C,A,TP) sekä muiden aktiivisen maankäytön alueiden (T,E) osalta tehdään tarvittavat tarkennukset ja esitetään perustelut merkittävimpien laajennusten/muutosten osalta.

Yleisperiaatteena todetaan, että merkittävien muutosten/tarkistusten tulee perustua ajantasaisiin yleis- tai asemakaavoihin tai suunnitteluprosesseissa laadittuihin selvityksiin ml. Turun kaupunkiseudun rakennemalli 2035. Virkistysalueisiin kohdistuvat muutokset käsitellään arvioitaessa maankäyttötarkoitusten muutosten vaikutuksia.

6. MATKAILU JA SEN EDISTÄMINEN

Turun kaupunkiseudun kuntien lausunnoissa on esitetty teeman huomioimista kaavassa kattavammin. Nyt lausunnolla olleessa vaihemaakuntakaavaluonnoksessa matkailua käsittelevinä erilliskysymyksinä ovat olleet puolustusvoimilta vapautuneet ja käyttötarkoitukseltaan muuttuvat, kaavan tarkistamista edellyttävät kohteet sekä Teijon matkailualue. Tämän lisäksi on tarkistettu joitakin esille nousseita kohteita

Matkailuelinkeinot muodostavat kokonaisuuden, jonka edistäminen tapahtuu usealla tasolla. Maakunnan suunnittelussa teema on sisällytetty eri näkökulmista useisiin maakuntastrategian toimenpiteisiin, joita maakunnan toimijoiden kanssa yhteistyössä toteutetaan. Matkailun ja matkailuelinkeinon edistämistä edesautetaan paitsi markkinoinnilla myös avoimen tiedon hankkeilla sekä tarjoamalla toimijoille kanavia omien verkostojensa vahvistamiseen ja yhteistyömahdollisuuksien monipuolistamiseen.

Varsinais-Suomella on erityisominaispiirteittensä johdosta mahdollisuudet vahvaan rooliin matkailumaakuntana valtakunnallisessa aluerakenteessa. Tämä edellyttää aluerakenteellisen toimivuuden lisäksi maankäytössä osoitettavia mahdollisuuksia sekä arvokkaiden virkistysalueiden ja kulttuuriympäristöjen tunnistamista ja vaalimista. Näiden osatekijöiden kokoaminen strategiselle kaavakartalle on luonteeltaan pääsääntöisesti informatiivista ja säilyttävää. Matkailusisältö sekä kohteiden vetovoimaisuus määritellään tarkemmissa suunnitelmissa sekä sisällöntuottamisessa.

Varsinaisesti matkailun edistämiseen kohdistuvat maankäytön teemat ovat kohteina tulevilla vaihemaakuntakaavoissa. Taajamarakenteen ulkopuolisia virkistys- ja matkailualueita tarkastellaan maakunnallisena kokonaisuutena maakuntavaltuuston 7.12.2015 käynnistämässä luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavassa.

Laus./mielip. **Finavia**
Pvm 1.10.2015 Dnro 91/2013 Laji Lausunto
Seutukunta Alue/kohde Teema
Sisältö *Kaavaluonnoksen liikenneratkaisusissa esitetään vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihan sijoittamista Turun Saramäen alueelle nykyisen rautatien yhteyteen. Järjestelyratapihalle esitetään 2 km suojavyöhykettä, joka ulottuisi pitkälle Turun lentoaseman lähestymis-, kiitotie- ja muulle liikennealueelle.*

Finavia on lausunut Turun kaupungin Saramäen alueen asemakaavaehdotuksesta mm. seuraavaa:

Kaava-alueeseen sisältyvän ratapiha-alueen eräänä toimintamuotona on tarkastelussa vaarallisten aineiden junien ratapihatoiminnot. Ratapiha sijaitsisi Turun lentoaseman kiitotien jatkeella noin 850 metriä kiitotien päästä itään ja 500 metrin kiitotiejatkevarauksen päästä vain noin 350 metrin etäisyydellä. Näin lähellä suoraan lentoaseman päälähestymissuunnan alla olevien, vaarallisten aineiden ratapihalla seisovien syytyvien tai myrkyllisten aineiden kuljetusyksiköiden vuoto- ja vahingonvaara tai -mahdollisuus aiheuttaa merkittävän lento- ja matkustajaturvallisuuden riskin. Myös VAK-ratapihan turvallisuuden riskit lisääntyvät sijoitettaessa se kiitotien lähestymislinjalle, joka on tilastojen mukaan todennäköisimpiä lento-onnettomuuden tapahtuma-alueita. Kaavaselostuksessa mainittu VAK-ratapihan sijoittamisen turvallisuustarkastelu on Turun lentoaseman toiminnan kannalta välttämätön. Finavia haluaa osallistua sellaisen kattavan turvallisuustarkastelun tekemiseen, mikäli hanketta aiotaan jatkaa.

Finavian painottaa edellä olevan mukaisesti turvallisuustarkastelun tekemistä kaavaprosessiin liittyvänä, ennen kuin voidaan päättää VAK-ratapihan sijoittumisesta lentoaseman välittömään ympäristöön. Myöskään mahdollisen VAK-ratapihan 2 km:n suojavyöhykkeestä ei saa aiheutua rajoitteita Turun lentoaseman kehitymiselle ja toiminnoille.

Kaavaluonnoksen liikenneratkaistuissa on esitetty myös Turun lentoaseman pohjoispuoleisten Logistiikka- ja teollisuusalueiden liikenneyhteydet, mitä Finavia pitää edellytyksenä toimintojen sijoittumiselle ko. alueille. Lentoliikennealue on hyvä esittää kokonaisuudessaan LL-alueena. Alueen käyttötarkoituksen tulee sisältää lentoliikennetoimintojen lisäksi lentoliikennettä palvelevien ja lentoliikenteeseen tukeutuvien toimintojen rakennusten ja rakenteiden sijoittaminen sekä näiden asiakkaiden palveluun liittyvien toiminnot.

Maankäyttöä ohjaavana liitetietona Finavia ehdottaa kaava-aineiston liiteaineistoksi sijoitettavaksi Turun lentoaseman viimeisimmän lentokonemeluselvityksen (v. 2009) melualuekartat ja muun tarvittavan aineiston. Finavia toimittaa meluselvityksen aineiston sähköisenä, mikäli se ei vielä ole sähköisenä käytössänne.

Vastine Turun kaupunkiseudun VAK-ratapihalle ollaan edelleen etsimässä vaihtoehtoisia ratkaisuja. Mikäli Uudenkaupungin radan sähköistäminen toteutuu lyhyellä aikajänteellä, ei Saramäen ratapihan aluevarauksen merkitseminen maakuntakaavaan VAK-ratapihana ole vaihemaakuntakaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella perusteltua. Ratapihan muita perusteita tarkistetaan ehdotusvaiheessa.

Lentoliikennealueen rajausta vahvistetussa maakuntakaavassa käytettyihin periaatteisiin. Liikennealueeseen on lisätty Turun kaupunkiseudun maakuntakaavassa vahvistamatta jäänyt alueen osa. Liikennealueen ylimitoittaminen saattaa rajoittaa kilpailua ja maankäytön toteutumista (MRL 5 § 9 mom). Alueelle lisätään alueen kuvaus ja tarvittaessa suunnittelumääräys.

Turun lentoaseman melualueen maakuntakaavamerkintä tarkistetaan ehdotusvaiheessa uusimman melualueajauksen mukaiseksi.

Laus./mielip. **Fingrid Oyj**
Pvm 1.7.2015 Dnro 91/2013 Laji Lausunto
Seutukunta Alue/kohde Teema
Sisältö *Fingrid Oyj:llä ei ole lausuttavaa vaihemaakuntakaavaluonnoksesta.*
Vastine -

Laus./mielip.	Gasum Oy		
Pvm	2.7.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Gasum Oy on luopunut länsilaajennushankkeesta eikä uusia maakaasuputkisuunnitelmia ole Varsinais-Suomen liiton alueella vireillä. Näin ollen Gasumilla ei ole huomauttamista maakuntakaavaluonnoksen suhteen.</i>		
Vastine	Maakaasuputkivaraus tullaan säilyttämään maakuntakaavamerkintänä muiden toimijoiden mahdollisia tarpeita varten.		

Laus./mielip.	Hämeen liitto		
Pvm	25.6.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Varsinais-Suomeen on laadittu useita osa- ja vaihemaakuntakaavoja. Nyt laadittavana olevassa kaavassa on kysymys kokonaismaakuntakaavan tarkistuksesta. Kaava laaditaan Vaihemaakuntakaavana, joka kattaa alueellisesti koko maakunnan mutta sisällön osalta käsitellään tietyjä maankäyttömuotoja.</i>		

Kaavassa käsitellään:

- keskusten ja taajamien maankäyttö, erityisesti Turun kaupunkiseudulla rakennemallityöhön perustuen
- vähittäiskaupan suuryksiköiden mitoitus ja sijoittuminen
- liikenneverkon kehittämistarpeet maakunnan liikennejärjestelmätön perusteella

Kaavaluonnoksen valmistelussa on ansiokkaasti tarkastettu mm. taajamien eheytymistä / hajautumista suhteessa väestön kehitykseen. Kaavan analyysistä tulee hyvin esille suomalaisen yhdyskuntarakenteen tyyppillinen kehityspiiri: Asukasmäärä taajaman ydinalueella laskee ja vastaavasti taajamien reuna-alueet pinta-alallisesti laajenevat. Erityisesti taajamien maankäytöllisessä tarkastelussa kaavaluonnoksessa tuodaan esille suunnittelumenetelmiä ja esitystapoja, jotka laajemminkin kehittävät maakuntakaavoitusta.

Maakuntien rajat ylittävä maankäyttö on yhteen sovitettu Kanta-Hämeen maakuntakaavoissa osoitetun maankäytön kanssa. Maakuntien rajat ylittävien liikenneyhteyksien merkinnöissä on joitakin painotuseroja merkintätavoissa. Valtatie 2 on vuonna 2006 vahvistetussa Kanta-Hämeen kokonaismaakuntakaavassa osoitettu "Merkittävästi parannettavana tieyhteytenä." Valtatie 10 on vastaavasti vuonna 2014 vahvistetussa Kanta-Hämeen 1. vaihemaakuntakaavassa osoitettu "Merkittävästi parannettavana tieyhteytenä." Merkinnöillä on haluttu korostaa edellä mainittujen valtatieyhteyksien tärkeyttä maakunnalle ja roolia koko Etelä-Suomessa. Kantatieyhteys Somerolta valtatielle 10 Forssan seudulle on myös kokonaismaakuntakaavassa osoitettu merkittävästi parannettavana tieyhteytenä.

Vuonna 2014 vahvistetussa Kanta-Hämeen 1. vaihemaakuntakaavassa valtatie 2 suuntainen yhteysväli Helsinki—Forssa—Pori on Kanta-Hämeessä osoitettu "kehitettävänä liikennekäytävänä." Lähtökohtana on kehittää liikennekäytävää laajassa yhteistyössä ympäristöltään vetovoimaisen asumisen ja logistiselta sijainniltaan kilpailukykyisen elinkeinotoiminnan kanssa.

Kauppan mitoituksen ja sijainnin käsittely sekä esitystapa maakuntakaavoissa vaihtelevat. Tämä on toisaalta luonnollista, koska myös maakuntien olosuhteet ja ominaispiirteet poikkeavat toisistaan. Tästä syystä kaavoja vahvistettaessa korostuvat vahvistusperiaatteiden sekä maankäyttö- ja rakennuslain tutkinnan yhdenmukaisuus. Tämä tulee esille erityisesti kauppaa koskevien säästöjen osalta.

Hämeen liitto pitää tärkeänä, että erityisesti edellä kuvatut liikenneverkkoon liittyvät näkökulmat otetaan huomioon kaavaluonnosta kehitettäessä. Ne huomioon ottaen kaava vahvistaa maankäytöllisiä ja liikenteellisiä maakuntien yhteistyökysymyksiä

Vastine	Varsinais-Suomen maakuntakaavamerkinnöissä ei ole käytössä merkintöjä "kehitettävä liikennekäytävä" tai "merkittävästi parannettava tieyhteys". Liikenneverkkoa kehitetään, erilaisista merkintätavoista huolimatta, yhtenäisin tavoittein maakuntarajat ylittäen.		
---------	--	--	--

Laus./mielip. **Liikennevirasto**
Pvm 28.8.2015 Dnro 91/2013 Laji Lausunto
Seutukunta Alue/kohde Teema
Sisältö *Vaihemaakuntakaavassa on keskitytty taajamien maankäyttöön ja taajamiin liittyviin liikenteen ja kaupan palveluverkon kehittämistavoitteisiin ja -kysymyksiin. Liikenneverkkoa ja liikennejärjestelmän kehittämistä on tarkasteltu Varsinais-Suomen liikennejärjestelmän osoittaman tahtotilan mukaisesti. Kaavaan tehtyjen merkintöjen tarkistukset on tehty niiden ajantasaisuuden, suunnitteluvälmiuden ja tarpeen perusteella. Osa jo nykyisessä maakuntakaavassa olevista tulevaisuudenkin liikenneratkaisuista on jäänyt kaavaan ennalleen eikä niitä ole käsitelty tämän vaihemaakuntakaavatyön yhteydessä.*

Raideliikenteen ratkaisut

Paikallisjunaliikenteen raideliikennepaikkoja on esitetty kaikilla ratasuunnilla Turusta Saloon, Loimaalle, Uuteenkaupunkiin ja Naantaliin. Paikallisliikenteen ratkaisut Turun kaupunkiseudulla ratkaistaan laadittavassa Turun raideliikenteen toiminnallisuus selvityksessä. Myös muut paikallisliikenteen ratkaisut edellyttävät liikenteellisten selvitysten laatimista. Liikennevirasto ei pidä varsinkaan nykyisen asutuksen ulkopuolelle sijoittuvien uusien raideliikennepaikkojen esittämistä tarpeellisenä. Uudenkaupungin kolmen uuden liikennepaikan sijasta tulisi varautua vain yhteen henkilöliikennepaikkaan. Uusi raideliikennepaikka-merkintään on hyvä liittää määräys: maankäytön kehittäminen ei saa estää mahdollista uutta raideliikennepaikkaa. Raideliikennepaikkojen yhteyteen tulee maankäytön suunnitelmissa varata tilaa myös liityntäliikenteen ratkaisuille.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa on URPO-rata merkitty ohjellinen-rautatie-merkinnällä. Liikennevirasto on esittänyt jo aiemmin tämän merkinnän muuttamista yhtenäiseksi Satakunnan maakuntakaavassa olevan yhteystarve merkinnän kanssa. Koska radan toteuttaminen ei ole näköpiirissä, on muutos syytä tehdä tämän työn yhteydessä.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa on merkitty Littoinen-Paimio rataoikaisu uusi rautatie merkinnällä vuonna 1992 tehdyn yleissuunnitelman mukaisesti. Merkintä on nyt esitetty poistettavaksi Paimion kohdalla, koska suunnittelu ei ole edennyt eikä rataoikaisu kuulu Liikenneviraston pitkän tähtäimen suunnitelmiin. Samalla perusteella myös oikaisu Piikkiön kohdalla on mahdollista poistaa.

VAK-järjestelyratapiha

Turun VAK-ratapihalle on osoitettu uusi aluevaraus Turun Saramäessä merkinnällä raideliikennealue ja alueen ympärille on osoitettu kahden km:n suojavyöhyke. VAK-ratapihan siirto osoitetulle alueelle ei Liikenneviraston saaman tiedon mukaan ole mahdollista lähitöillä sijaitsevan kalliovesisäiliön vuoksi. Kyseinen alue voi toimia esim. puuterminaalialueena.

Turun kaupunkiseudun tieyhteydet

Kaavaselvityksessä on maininta, että valtakunnallisen liikenteen sisääntuloreittejä Turkuun valtateillä 1, 8, 9 ja 10 kehitetään urbaaneina, kaupunkirakenteen huomioivina ja liikenteellisesti sujuvina pääreiteinä. Näiden valtateiden kehittämisen tulee tapahtua tiiviissä yhteistyössä tienpitöviranomaisten kanssa ja niiden ratkaisut ja hallinnollisen luokituksen uudistamisen edellyttävät jatkossa lisäselvityksiä liikennejärjestelmän toimivuuden varmistamiseksi.

Liikennevirasto ja Varsinais-Suomen ELY-keskus ovat käsitelleet tieliikenteen kysymyksiä yhdessä ja yksityiskohtaisemmat kommentit näihin löytyvät Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunnosta.

Turun kehätien (kantatie 40) merkitys raskaan liikenteen ja satamaan johtavana väylänä osana TEN-T ydinverkkokäytävää on merkittävä liikennejärjestelmän kannalta. Maakuntakaavassa kehätie on osoitettu kaksiajorataisena valtatieksi, joka on varustettu eritasoliittymin. Kehätien toiminnallista luokkaa esitetään muutettavaksi kantatiestä valtatieksi. Tämä ei Liikenneviraston mielestä ole välttämätöntä. Nämä sekä muut esitetyt Naantalintieverkon toiminnallisen ja hallinnollisen luokituksen muutokset ratkaistaan tiensuunnittelun aikana. Maantielain mukaan maanteiden toiminnallisesta luokittelusta vastaa valta- sekä kantateiden osalta liikenne- ja viestintäministerio ja alempiluokkaisten maanteiden osalta Liikennevirasto.

Maakuntakaavaluonnoksessa on esitetty valtatie 10 länsipään ohjaamista Liedon keskustan pohjoispuolitse valtatielle yhdeksän Jäkärän itäpuolella merkinnällä uusi valtatie (uvt). Liikennevirasto pitää esitettyä vaihtoehtoa ensisijaisena ratkaisuvaihtoehtona. Liedon ohikulkutien vaihtoehdon ratkaisu on tarpeen tehdä tässä maakuntakaavatyön yhteydessä. Vaihtoehdon valinta ja esitystapa (uusi tielinja, ohjeellinen tielinja vai yhteystarve)

tulee kuitenkin perustella kaavaselostuksessa riittävästi. On myös otettava kantaa Liedon läpi kulkevan nykyisen valtatie 10 rooliin, jos valtatie linjaus muutetaan.

Kaarinantien (maantie 2200) pohjoispään (uutena seututienä) kääntäminen Turun kehätielle Avantiin on Liikenneviraston mielestä liikenteellisesti ja ympäristön kannalta tärkeää.

Muut maantieteytydet

Maakuntakaavaluonnoksessa Paraisten ja Sauvon keskustojen välille on osoitettu tievaraus uutena seututienä. Tienpidon nykyrahoitus huomioiden tievarauksen toteutuminen ei ole todennäköinen. Merkintä voisi olla yhteystarve.

Maakuntakaavassa on säilytetty ohjeellinen tielinjaus-merkintä välillä Aura-Mynämäki. Tämän toteuttaminen ei ole myöskään todennäköinen ja merkinnän poistamista on harkittava.

Salossa valtatielle 1 osoitetut uudet eritasoliittymävaraukset, Salainen ja Haukkala, kaipaavat lisäselvittelyä ja -perusteluja. Siinä tulee huomioida mm. rakenteilla oleva nykyinen Salon itäinen ohikulkutie sekä Salon keskustan kohdalle osayleiskaavassa moottoritiele suunniteltu rinnakkaistieyhteys. Samoin tulisi huomioida myös ohikulkutien pohjoispään mahdollinen toteuttaminen.

Kaavaluonnoksessa on poistettu nykyisen maakuntakaavan mukainen ns. Finnön tien kautta kulkeva uusi lauttayhteys ja ohjeellinen yhdystievaraus Korppoon ja Houtskarinväliltä. Liikennevirasto katsoo, että varaus voidaan poistaa ja Korppoon ja Houtskarinvälinen lauttayhteys hoitaa tulevaisuudessakin Galtbyn lauttasatamasta Kittuisiin. LVM:n vetämän selvityksen tulokset voivat vaikuttaa pidemmällä aikavälillä yhteysalusliikenteeseen, mutta maantielauttaliikenteeseen ei ole tulossa maakuntakaavatasoisia muutoksia

Nauvo - Parainen yhteydessä on esitetty sekä uusi lautta että kiinteä tieyhteys.

Nykyisessä maakuntakaavassa kiinteän yhteyden vaihtoehtoina olivat sekä tunneli että siltaratkaisu. Käsiteltävänä olevassa luonnoksesta ei käy selkeästi ilmi, onko tunneliratkaisusta luovuttu. Tämän vaihemaakuntakaavatyön yhteydessä on valinta syytä tehdä selkeästi, vaikka vuoteen 2030 saakka yhteyttä kehitetäänkin ensisijaisesti lauttayhteytenä.

Vesiliikenneyhteydet

Örön veneväylät on syytä merkitä veneväylinä kaavaan, jos ne on suunniteltu veneliikenteen käyttöön. Kanoottireitti on merkintänä aika paljon kevyempi eikä vaikuta lähialueen muuhun käyttöön.

Vastine

Paikallisjunaliikenteen merkinnät on tarkennettu lainvoimaisen maakuntakaavan merkinnöistä. Merkinnöillä turvataan paikallisjunaliikenteen kehittämisedellytykset tulevaisuudessa. Liityntäliikenne on huomioitu taajamatoimintojen kehittämisen kohdealuemerkinnässä.

URPO-radan merkintää ei tarkisteta käynnissä olevalla maakuntakaavakerroksella. Lainvoimaisen maakuntakaavan merkintöjä ei ole syytä heikentää. URPO-ratavaraukset on huomioitu kuntakaavoituksessa aluevarauksin.

Mikäli Uudenkaupungin radan sähköistäminen toteutuu lyhyellä aikajänteellä, ei Saramäen ratapihan aluevarauksen merkitseminen maakuntakaavaan VAK-ratapihana ole vaihemaakuntakaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella perusteltua. Ratapihan muita perusteita tarkistetaan ehdotusvaiheessa.

Valtakunnallisen liikenteen sisäntuloreittien kehittämistä valtateilla 1, 8, 9 ja 10 urbaaneina, kaupunkirakenteen huomioivina ja liikenteellisesti sujuvina pääreitteinä on tarpeen selvittää edelleen. Selvittämistä tehdään osana jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä.

Katsomme, että maakuntakaava on oikea prosessi käynnistää keskustelu tieluokituksen muutoksesta. Prosessia voidaan jatkaa tarkemmissa suunnitteluprosesseissa valtatie 10 ja Naantalinvälisen satamayhteyksien osalta.

Valtatie 10 ratkaisun perustelut tarkennetaan kaavaehdotuksen selostukseen.

Yhteyksiä Parainen-Nauvo ja Parainen-Sauvo tarkennetaan kaavaehdotukseen siten, että ne osoittavat tarkemmin ratkaisun ajallista luonnetta. Paraisten ja Nauvon välisen tieyhteysvarauksen ohjeellinen seututie -merkintä muutetaan uusi seututie -merkinnäksi. Syksyllä valmistunut "Parainen-Nauvo kiinteä yhteys, Haverön ja lauttapaikan

siltavaihtoehtojen toteutettavuusselvitys" (Varsinais-Suomen ELY-keskus. WSP Finland Oy. 29.10.2015) ja mm. Paraisten kaupungin kanta puoltavat Haverön siltavaihtoehdon ja siihen liittyvän seututiemerkin vahvistamista. Tällä ei poissuljeta tunnelivaihtoehtoa, joka sisältyi kaavaselostuksen kirjauksena aiempaan Turunmaan kokonaismaakuntakaavapäätökseen.

Lisäselvitys ja -perustelutarve tullaan huomioimaan Salaisten ja Haukkalan liittymien osalta maakuntakaavaehdotuksessa.

Örön veneväylät on merkitty maakuntakaavaan.

Maakuntahallituksen 18.4.2016 päätöksen mukaisesti Parainen-Nauvo -yhteyden maakuntakaavamerkintöjä ei muuteta tässä yhteydessä.

Laus./mielip.	Länsi-Suomen merivartiosto			
Pvm	16.6.2015	Dnro	91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde		Teema
Sisältö	<i>Länsi-Suomen merivartiostolla ei ole lausuttavaa ko. luonnoksesta.</i>			
Vastine	Merkitään tiedoksi.			

Laus./mielip.	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry				
Pvm	1.7.2015	Dnro	91/2013	Laji	Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde		Teema	
Sisältö	1. YLEISTÄ				

MTK metsälinja ja Länsi-Suomen metsänhoitoyhdistykset kiittävät mahdollisuudesta lausua Varsinais-Suomen vaihemaakuntakaavan luonnoksesta. Kaavatyön päälinjaus muuttaa maankuntakaavoitusta entistä strategisempaan suuntaan on kannatettava. Viime vuosina maakuntakaavojen suunnittelu- ja selvitystarkkuus on liukunut liikaa yksityiskohtaisemman kaavoituksen suuntaan, ja tämä kehitys on syytä kääntää.

Koska kaava koskettaa vain taajamien maankäyttöä, ei se aiheuta juurikaan muutoksia yksityiseen maanomistukseen. Tarpeeton maa- ja metsätalouden harjoittamisen rajoittaminen ei kuulu hyvään kaavaan. Sipilä I hallitusohjelman mukaisesti tarpeetonta byrokratiaa tulee purkaa, ja taajamien maankäyttöä, liikennettä ja infrastruktuuria suunniteltaessa tähän on hyvät mahdollisuudet. Isossa mittakaavassa Varsinais-Suomen vaihemaakuntakaava on tältä osin kunnossa, mutta muutamiin kohtiin haluamme kuitenkin ottaa kantaa.

2. KAAVAN TAVOITTEET

Toimiva aluerakenne on nostettu kaavan yleislinjaksi. Tässä on onnistuttu hyvin: aluerakennetta pyritään kehittämään tasapainoisesti monikeskuksisena, verkottavana ja maaseudun alue ja yhdyskuntarakenne huomioiden. Maaseudun alue- ja kylärakennetta suunniteltaessa järkevä maanomistajien sopimuksellisuuteen perustuva kehittäminen tulee olla päälinjana. Tarpeeton rakentamisen rajoittaminen esimerkiksi pelkkiin tuotantorakennuksiin perustuen ei tule olla lähtökohtana, vaan maanomistajien oma halu kehittää aluetta.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne tuottaa suurimpia haasteita taajamien maa- ja metsätalouselinkeinojen harjoittajille. Virkistyskäyttöä ei tule ohjata yksityisomisteiselle maalle millään kaavatasolla ilman maanomistajien kanssa sopimista. Lieverakentamisen hillitsemisessä kaavaluonnoksessa on vaarana aiheuttaa vain turhaa byrokratiaa luonnollisen aluekehityksen tielle. Maaseudulla asuminen, rakentaminen ja työskentely tulee nähdä laajemmin koko kaupunkiseutua ja maakuntaa tukevana toimintana myös taajamien sisällä, eikä sitä tule tarpeettomasti rajoittaa maakuntakaavatasollakaan. Suunnittelutarveratkaisujen ja poikkeuslupien käyttö lieverakentamisessa tulee edelleen sallia. Kuntien päätösvalta vahvistuu hallitusohjelman toimeenpanon myötä, ja maakuntakaavassa tulee valmistautua maankäytön ohjaamisen muutoksiin.

3. KAAVAN SISÄLTÖ

Yhdyskuntarakenteen eheytymiseen pyritään kaavassa taajamien kasvamiseen sisäänpäin, olemassa olevien alueiden kehittämiseen uusien alueiden raivaamisen sijasta. Linjauksena tämä on kannatettava, Turun kaupunkiseudun asemakaavojen alueella tämä on myös ainut oikea tie. Sen sijaan olemassa olevien asemakaavojen ulkopuolella maankuntakaavalla tapahtuva rakentamisen ohjaaminen on tarpeetonta, eikä siihen tule ottaa kaavassa kantaa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteetkaan eivät tue asemakaavojen ulkopuolella maankuntakaavalla tapahtuvaa rakentamisen ohjaamista.

Suunnittelutarveratkaisujen ja poikkeuslupien myötä asiat ratkaistaan kunnallisessa kaavatyössä. Varsinais-Suomessa ihmisvaikutus on muokannut maastoa jo satoja vuosia, pitempään kuin missään muualla maassamme. Näin ollen myös maaseudulle rakentaminen on aina kuulunut olennaisena osana varsinaissuomalaiseen maisemaan, eikä täysin rakentamattomia alueita ole taajamien läheisyydessä juurikaan. Tulevalla vaihemaakuntakaavalla ei ole syytä rikkoa tätä maankäytön historiallista perinnettä tarpeettomasti. Haja-asutukseen ei ole tarkoituksenaan ottaa kantaa, mutta taajamien ja maaseudun välisen lievevyöhykkeen rakentamisrajoite on tällaisenaan liian voimakkaasti tuotu kaavaluonnoksessa esille.

Palveluiden saatavuudessa myös taajamien reuna-alueilla ja haja-asutusalueilla tulisi nostaa nykyistä voimakkaammin esille liikkuvien ja digitaalisten palveluiden tuottaminen ja edistäminen.

3.1 Kehittämisperiaatteet

Alue, jolla taajama-alueen laajentumisen vaikutukset seudun yhdyskuntarakenteen kehitykselle selvitettävä

Tämän kehittämismerkinnän alueet sijoittuvat pääosin taajamatoimintojen ulkopuolella oleville alueille. Koska vaihemaakuntakaavan lähtökohta on kuitenkin vaikuttaa vain taajamien maankäyttöön, ei vaihemaakuntakaavalla tule rajoittaa ko. alueiden maankäyttöä. Perusteluna ja vertailuaineistona on käytetty Turun kaupunkiseudulla kuntien

MAL - Seudullisen rakennemallin toteuttamisohjelmassa laatimaa haja-asutus ja lieverakentamisen ohjauksen sekä asemakaavoitettaviksi ohjelmoitujen alueiden vyöhyketarkastelua. MAL-sopimuksista huolimatta kuntien tulee edelleen pystyä itsenäisesti määrittämään maankäytön ohjaamista ja kehittämistä. Hallitusohjelma tuo kunnille myös työkaluja työn toteutukseen entistä voimakkaammin.

Näin ollen maakunnallisessa kaavoituksessa ko. merkinnän kohteena olevia alueita ei tule käsitellä ns. maankäytön reservialueina. Niiden maankäytön ohjaaminen tapahtuu kuntatason kaavoituksessa ja erityisesti yhteistyössä alueen maanomistajien kesken.

Yhdyskuntarakenteen raja

Yhdyskuntarakenteen raja merkinnällä on osoitettu kaupunkiseudulle merkityksellisiä virkistysvyöhykkeitä, arvokkaita maisema-alueita, joille taajamarakenteen leviäminen ei ole tarkoituksenmukaista sekä alueita, joilla harvan taajaman etenemiskehitystä on tarpeen hillitä.

Merkintä tulee poistaa kaavasta kokonaisuudessaan. Maankäytön ohjaaminen ko. lievealueilla tapahtuu kuntatason kaavoituksen kautta ja maanomistajien sopimuksellisuutta edistäen. Pienimuotoista rakentamista alueella ei tule rajoittaa.

3.2 Liikenne

Valtatie 10 lisääntyneen liikenteen kääntö valtatielle 9 ennen Liedon taajamaa on liikenneturvallisuutta ja taajaman viihtyisyyttä lisäävänä kannatettava. Vaihekaavatasoistakaan kaavatyötä ei kuitenkaan tule jatkaa ennen maanomistuksen selvittämistä rakennettavalta uudelta tieosuudelta ja maanomistajien kanssa tehtyjä sopimuksia. Sama koskee myös Kurkela-Kirjala -tieyhteyden toteuttamista.

4. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Kaavan vaikutusten arviointi on vielä toteuttamatta. Arvioinnissa tulee huomioida erityisesti kaavan vaikutukset taajamien ja haja-asutusalueiden välisten lievealueiden maaseutuelinkeinojen harjoittamiseen sekä rakentamiseen. Perustuslailliseen perusrakennusoikeuteen ei tule puuttua vähempiarvoisen kaavoituksen kautta.

Vastine

Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaattemerkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein.

Maaseudun haja-asutusalueilla ja taajamien lievealueilla on alue- ja yhdyskuntarakenteessa omat erityispiirteensä. Vaihemaakuntakaavan teemat ovat taajamien maankäyttö, palvelut ja liikenne. Kaavan tavoitteena on löytää taajamiin suuntautuvalle kasvulle palveluiden kehittymistä sekä kestäväää asumista ja liikkumista tukevat ratkaisut, joilla maakunnan vetovoimaa ja kilpailukykyä voidaan kehittää. Kaavassa ei käsitellä eikä sillä ohjata maaseudun haja-asutusalueita eikä hajarakentamista.

Kestävien uusien energiamuotojen hyödyntäminen taajamissa ja niiden laajentumisalueilla edellyttää suunnittelua. Tällä turvataan myös maatalouselinkeinojen kehittämismahdollisuudet.

Maankäyttöä ja rakentamista ohjataan maankäyttö- ja rakennuslailla. Perustuslaki ei tunne perusrakennusoikeutta. Sen sijaan perustuslain 20 §:n mukaan "Vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon." Maakuntakaavoitus eri kaava-asteita arvottamatta on em. julkisen vallan käyttöä yhteen sovittaessaan valtakunnallista aluerakennetta koskevat tavoitteet maakunnan ja sen kuntien toiminnalliseen kehittämiseen.

Maanomistuksen selvittäminen ja sopimuksien laatiminen maanomistajien kanssa uusilla tieosuuksilla Valtatien 10 käännön ja Kurkea-Kirjala-yhteyden osalta on tarkemman tason jatkosuunnittelussa huomioitava asia.

Laus./mielip. **Metsähallitus**

Pvm 7.7.2015

Dnro 91/2013

Laji Lausunto

Seutukunta

Alue/kohde

Teema

Sisältö *Metsähallitus hallinnoi Varsinais-Suomessa sijaitsevia Suomen valtion omistamia alueita. Metsähallituksen alueet sijaitsevat yleensä taajamien ulkopuolelle ja ovat siten olleet mukana aikaisemmissa maakuntakaavavaiheissa. Metsähallitus lausuu kaavasta seuraavaa:*

Puolustusvoimien vuokra-alueet Pöytyän Raasissa ja Kemiönsaaren Skinnarvikissä on merkitty erityistoimintojen E-alueiksi. Puolustusvoimien käytöstä vapautuneet alueet Pyhärannan Reilasta ja Kemiönsaaren Örösta on poistettu erityistoimintojen alueiden E-aluemerkinnät. Alueiden pohjamaankäyttö on muutettu MRV-merkinnäksi (maa- ja metsätalous, retkeily- ja virkistys) ja alueille on lisätty matkailutoimintojen r-kohdemerkinnät. Örössa on lisäksi ep-kohdemerkinnällä osoitettu puolustusvoimien käyttötärpeeseen jäävä alue. Öröseen on merkitty myös uudet veneväylät. Kaavamerkinnyt ovat Metsähallituksen näkemyksen mukaan kannatettavia, mutta seuraavia merkintöjä ehdotetaan muutettavaksi: 1. Örön pohjamaankäyttö tulisi olla suojelualue (SL) koska kohde on liitetty Saaristomeren kansallispuistoon puolustusvoimien käytön loputtua saarella. 2. Reilan alueen rannat ja saaret sekä Pyhärannan Rihniemessä sijaitseva alue kuuluvat Metsähallituksen luontopalveluiden hallintaan, ja ne eivät kuulu metsätalouden piiriin. Ranta-alueet tulisi merkitä määräyksellä S (katso liite).

Salon Teijossa sijaitseva Meri-Teijon alue on merkitty retkeily- ja matkailutoimintojen alueeksi (R). R-alueeseen kuuluvat entinen retkeilyalue sekä muita Metsähallituksen omistamia alueita. R-alueeseen ei kuitenkaan ole otettu mukaan entisiä luonnonsuojelualueita Punassuolla ja Hamarinjärvellä. Pääosasta Metsähallituksen alueista perustettiin Teijon kansallispuisto lailla joka astui voimaan 1.1.2015. Kansallispuiston pohjamaankäyttö tulisi muiden kansallispuistojen tavalla olla suojelualue (SL). Metsähallituksen muut alueet ovat liiketoiminnan piirissä. Meri-Teijon alue voitaisiin maakuntakaavassa esittää matkailun kehittämisvyöhykkeenä.

LIITTEET Kartta Metsähallituksen alueista Pyhärannan Reilassa

Vastine Öro on voimassa olevan kokonaismaakuntakaavan mukaisesti lähes kauttaaltaan suojelualue (S), ei MRV kuten lausunnossa todetaan. Maakuntakaavassa ei ole käytetty SL-aluemerkintöjä. Suojelualueiden arvot ja toteuttamistapa selviävät kokonaiskaavan alue- ja kohdeluettelosta. Luontoperusteiset suojelualueet on luetteloitu sl-numeroin erotukseksi muista numeroiduista merkinnöistä. Puolustusvoimien toiminnot saarella on osoitettu ep-kohdemerkinnällä, matkailutoiminnot r-kohdemerkinnällä. Myös Pyhärannassa poistunut puolustusvoimien Reilan E-alue on korvattu r-kohdemerkinnällä.

Vaihemaakuntakaavaluonnoksessa valkoisina osoitettujen, Örön ja Pyhärannan kohdemerkintöjen alle jäävien alueiden (s. 60 selostustekstin ja kaavaluonnoksen välille on jäänyt ristiriita) sekä Teijon kansallispuiston maankäyttömerkintä ratkaistaan selvityksiin perustuen joko ehdotusvaiheessa tai seuraavassa jo käynnistyneessä Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavassa. Kriteerit suojelualuemerkinnöille Varsinais-Suomen maakuntakaavoissa on määritelty aiemmissa lainvoiman saaneissa maakuntakaavaprosesseissa.

Laus./mielip. **MTK-Varsinais-Suomi**

Pvm 10.7.2015

Dnro 91/2013

Laji Lausunto

Seutukunta

Aluekohde

Teema

Sisältö *Luonnoksen laaja-alainen käsittely on hyvä asia. Pidämme hyvänä, että kaavaluonnosta esiteltiin kattavasti viidessä eri avoimessa tilaisuudessa maakunnan eri puolilla. Kaavan nähtävilläolon ja lausuntojen antamisajankohdan päättyminen keskelle lomakautta oli sen sijaan huonosti ratkaistu. Lausuntoaika olisi voinut perustellusti päättyä vasta elokuun lopulla.*

Kaavaluonnos on selkeästi strategisempi, eikä sisällä paljoakaan yksityiskohtaisia detaljeja. Kehitys on oikea, ja maakuntakaavan strategista luonnetta maakunnan maankäytön suunnittelussa tuleekin lisätä.

Kaavaluonnoksen laadinnan aikana Suomeen muodostettiin Juha Sipilän enemmistöhallitus. Hallitusohjelmassa todetaan mm seuraavaa:

Etätyömahdollisuuksien parantaminen, liikenteen päästöjen väheneminen ja älykkäiden sähköverkkojen kehittäminen mahdollistaa työn tekemisen ja asumisen koko maassa.

Valtakunnallisten aluetavoitteiden ohjausvaltaa selvennetään kuntien maankäyttövallan ja vastuun lisäämiseksi.

Kuntien tulee kaavoituksella ja tonttien luovutuksella edistää tehokasta kilpailua asuntorakentamisessa kaavoittamalla tontteja riittävästi erilaisilla rakennustyypeillä

Rakentamismahdollisuuksia haja-asutusalueilla lisätään. (Kirjaus on selkeästi velvoittava)

Hallitus sopii asumista, maankäyttöä ja liikkumista yhteen sovittavan ja asuntotuotantoa sekä vauhdittavan aiesopimuksen suurimpien kaupunkiseutujen kanssa. Siinä huomioidaan asuntomarkkinoiden monimuotoinen kehittäminen

Varsinais-Suomen vaihemaakuntakaavan periaatteena on kuitenkin selkeästi rakenteen tiivistäminen (josta käytetään myös ilmaisua eheyttäminen), ja kantavana periaatteena taajamissa on: "jalan, polkupyörällä, joukkoliikenteellä". Luonnos on siten melko voimakkaasti ristiriidassa hallitusohjelman kanssa. Katsomme, että kaavaa tulee muuttaa selkeästi siten, että se vastaa hallitusohjelman tavoitteita. Ja mahdollistaa niiden toteuttamisen.

Luonnoksessa on liikenteen osalta hyviä asioita. Elinkeinoelämän kannalta on erittäin tärkeää, että sekä tavaraliikenne että henkilöliikenne toimivat hyvin. Kaavaselostus keskittyy painoltaan enemmän henkilöliikenteen ratkaisuihin. Liikenteen ratkaisut antavat yhden perustan maakunnan kehittämiselle ja hyvinvoinnille. Väylien merkitykseen tulee mainita myös kansainväliset yhteydet. Tieverkon kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää Varsinais-Suomen menestykselle. Luonnoksessa on pääpiirteissään otettu esille tieverkon kehittämistarpeet.

Valtateiden 8, 9 ja 10 kehittäminen on tärkeää. Valtatien 10 linjauksen ohjaamista vt 9:lle emme pidä välttämättä perustelluna. Katsomme, että vt 10 linjaus Liedossa olisi perusteltu. Uusi linjaus aiheuttaisi mm Avantiin logistiikka-alueen käytön vaikeutumisen, pidentäisi kuljetusmatkoja. Sekä aiheuttaisi vt 10 suunnasta mm matkojen pidentymisen TYKS:iin.

Turun Ohikulkutien (kt 40) nelikaistaistaminen on ehdottoman välttämätön toimenpiden

Turun, Naantalın ja Uudenkaupungin satamien kulkuyhteydet tulee saada mahdollisimman tehokkaiksi. Olisi toteutettava Ohikulkutien jatkon nelikaistaistaminen Naantalın satamaan saakka. Naantalın sataman kulkuyhteys on hyvä toteuttaa esitellä tavalla. Naantalın sataman ja vt 8:n yhteyteen ei olla esittämässä parannusta. Käsitksemme mukaan Naantali – Masku yhteyttä tulisi parantaa. (ajomatka lyhyempi kuin Raision kautta kiertämällä).

Raisiossa Kustavintie- VT 9 yhteys lentokentän pohjoispuolitse tulee vahvistaa kaavassa.

KT 41 käännessä Aurassa on välttämätöntä, että VT 9 on nelikaistainen ko. liittymän yli Loimaan suuntaan.

Turunmaan saariston osalta katsomme, että ns Örön väylä tulee toteuttaa.

Tieyhteys Paraisten ja Sauvon välille tulee toteuttaa.

Uudenkaupungin rata on tärkeä lannoiteteollisuuden toiminnalle. Turun ratapihan järjestelyt tulee toteuttaa siten, että ne tukevat U:gin teollista toimintaa. Uuden ratapihan rakentaminen Saramäkeen voisi tukea ko kehitystä.

Taajamien alemmpitasoinen tieverkko ja kadut tulee toteuttaa niin, että elinkeinoelämän kuljetustarpeet tulevat huomioitua yhdessä henkilöliikenteen kanssa. Kustannustehokkuus edellyttää monesti täysperävaunullisten yhdistelmien käyttöä. Tämä on otettava huomioon liikenne- ja ratapihan rakentamisessa. Samalla katsomme, että tarpeettomat rajoitukset, jotka lisäävät raskaan liikenteen ajomatkoja ovat ongelmallisia. Tällaiset lisämatkat aiheuttavat tarpeettomia CO2-päästöjä. (Mm Turun suunnitelmat Ratapihankadun liikenne- ja ratapihan rakentamisesta)

Kaava- ja suunnitelmien painotetaan kovin "kävely, pyöräily, joukkoliikenne" – mallia. Palvelutuotannon mallit ovat kuitenkin julkisella sektorilla menossa kohti suurempia ja keskitettyjä toimintoja. Ely-keskuksen, työvoimahallinnon, terveydenhuollon ja koulutuksen toimipaikkoja tultaneen keskittämään (puhumattakaan Postin palvelupisteiden määräästä). Onko siten perusteltavissa, että palvelut olisivat saavutettavissa em. Mainituilla liikkumisvälineillä? Tämän takia myös yksityisautoilu liikkumisvälineenä tulee asettaa tasavertaiseen asemaan muiden liikkumisvälineiden kanssa. Yksityisautojen energiatehokkuus ja ympäristöystävällisyys tulevat kehittymään huomasti aivan lähitulevaisuudessa. Käsityksemme mukaan ihmisten työntekoaikat ja vapaa-ajanvietto tulevat entisestään yksilöllistymään, mikä tuo entistä suuremman haasteen tehokkaalle, taloudelliselle ja riipelle liikkumiselle.

Kaava- ja suunnitelmien painotetaan kovin "kävely, pyöräily, joukkoliikenne" – mallia. Palvelutuotannon mallit ovat kuitenkin julkisella sektorilla menossa kohti suurempia ja keskitettyjä toimintoja. Ely-keskuksen, työvoimahallinnon, terveydenhuollon ja koulutuksen toimipaikkoja tultaneen keskittämään (puhumattakaan Postin palvelupisteiden määräästä). Onko siten perusteltavissa, että palvelut olisivat saavutettavissa em. Mainituilla liikkumisvälineillä? Tämän takia myös yksityisautoilu liikkumisvälineenä tulee asettaa tasavertaiseen asemaan muiden liikkumisvälineiden kanssa. Yksityisautojen energiatehokkuus ja ympäristöystävällisyys tulevat kehittymään huomasti aivan lähitulevaisuudessa. Käsityksemme mukaan ihmisten työntekoaikat ja vapaa-ajanvietto tulevat entisestään yksilöllistymään, mikä tuo entistä suuremman haasteen tehokkaalle, taloudelliselle ja riipelle liikkumiselle.

Varsinais-Suomen liiton tavoitteena on hiilineutraali maakunta. Energiantuotantoon tulisi ottaa selkeä kanta kotimaisen energian käytölle. Maakuntakaavassa voisi myös antaa suuntaviivoja mm kiinteistökohtaisen uusiutuvan energian tuotantoon, aurinkopaneelientuotantoon, biomassojen käsittelyalueisiin jne. Naantalissa voimalan lähelle olisi varattava uusiutuvan energian terminaalialue.

Rakennusmateriaaleilla on keskeinen merkitys hiilineutraaliudessa. Puun käyttöä rakennusmateriaalina tulee edistää. Tämä puolestaan johtaa rakennusten koon ja laadun määrittelyyn. (Tehdäänkö puusta pientaloja /kerrostaloja vai kivihiilellä kalkkikivestä sementiksi tehtyjä korkeita kerrostaloja).

Oleellista on myös, että hajarakentamista ei tulla säätämään taajamien maankäytöllä. Hajarakentamisen tulee perustua ihmisten vapaaseen tahtoon sekä sijaintikunnan omaan päätöksentekoon. Kaavojen kylämerkinnät tulee olla mahdollisimman laajoja, jotta kehys- ja maaseutukuntien palvelut eivät ko. merkintöjen niukkuuden takia vaarannu. Maakunnan kehittämisen tulee lähteä maakunnan ihmisten, elinkeinonharjoittajien ja yritysten tarpeista ja tahdosta.

Vastine Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämissuunnitelmia tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineissa kuvatuin periaattein.

Maaseudun haja-asutusalueilla ja taajamien lievealueilla on alue- ja yhdyskuntarakenteessa omat erityispiirteensä. Vaihemaakuntakaavan teemat ovat taajamien maankäyttö, palvelut ja liikenne. Kaavan tavoitteena on löytää taajamiin suuntautuvalla kasvulla palveluiden kehittymistä sekä kestävästä asumisesta ja liikkumisesta tukevat ratkaisut, joilla maakunnan vetovoimaa ja kilpailukykyä voidaan kehittää. Kaavassa ei käsitellä eikä sillä ohjata maaseudun haja-asutusalueita eikä hajarakentamista.

Maakuntakaava laaditaan ja se voidaan hyväksyä vain voimassa oleviin säädöksiin tukeutuen. Kaavaprosessin aikana mahdollisesti etenevien lakimuutosten vaikutukset otetaan em. rajoissa huomioon.

Kansainväliset yhteydet on huomioitu mm. maakuntastrategiaan sisältyvässä maakuntasuunnitelmassa ja sitä täydentävässä Varsinais-Suomen liikennestrategiassa. Maakuntakaavan liikenteen merkinnät ovat näitä strategioita toteuttavia. Palaute otetaan huomioon vaihemaakuntakaavan selostuksessa ja ehdotusvaiheessa tehtävässä vaikutusten arvioinnissa.

Valtatie 10 kääntö valtatielle 9 edellyttää paitsi nykyisen valtatie 10 väylän saneerausta maankäyttöä ja kaupunkiseudun sisäistä liikennettä hyvin palvelevaksi, viihtyisäksi ja turvalliseksi taajamaväyläksi, myös hyötyliikenteen ja logistiikan tarpeiden riittävää huomioimista liikennemääriin suhteutettuna. Vaihemaakuntakaavatyö on nostanut esille tarpeen selvittää Avantin alueen logistiikkayritysten liikenteen suuntautumista Turun kaupunkiseudulla ja pitkänmatkaisessa liikenteessä. Henkilöliikenteeseen verrattuna oletusarvona on, että valtatie 10 suuntaan kohdistuu pieni raskaan liikenteen painotus Turun seudun valtateista. Raskaan hyötyajoneuvoliikenteen huomioiminen tulee ottaa yksityiskohtaisemmassa jatkosuunnittelussa erityisesti huomioon. Henkilöautoliikenteessä

valtatie 10 käänö valtatielle 9 ei kasvattaisi kilometrimääräisesti matkoja, koska nykyistä valtatie 10 linjausta ei katkaistaisi vaan kehitettäisiin taajamamaisena väylänä.

Yhteys Naantalın satamasta valtatielle 8 on sujuvuudeltaan nykyisille liikennemäärille riittävä. Valtatietasoista sujuvuutta edellyttävä liikenne on jatkossakin tavoitteellista ohjata Raision kautta Naantalın satamasta valtatielle 8.

Örön matkailun edellyttämät veneilyväylät on osoitettu kaavakartalla. Örön kauppamerenkulun väylää ei käsitellä tässä vaihemaakuntakaavassa.

Mikäli Uudenkaupungin radan sähköistäminen toteutuu lyhyellä aikajänteellä, ei Saramäen ratapihan aluevarauksen merkitseminen maakuntakaavaan VAK-ratapihana ole vaihemaakuntakaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella perusteltua. Ratapihan muita perusteita tarkistetaan ehdotusvaiheessa.

Uusiutuvan energian terminaalialueet sisältyvät jo aloitettuun luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavaan ja tullaan käsittelemään em. kaavatyön yhteydessä.

Lausunnonssa on esitetty muitakin asioita, joita ei tässä vaihemaakuntakaavassa käsitellä tai joihin maakuntakaava yleispiirteisenä alueiden käytön suunnitteluvälineenä ulotu. Esitetyt näkökulmat otetaan huomioon tulevissa maakuntakaavaprosesseissa ja muussa maakunnan kehittämisessä.

Laus./mielip.	Museovirasto		
Pvm	20.8.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	KAAVAN LÄHTÖKOHDAT JA KESKEINEN SISÄLTÖ		

Vaihemaakuntakaavassa käsitellään keskusten ja taajamien maankäyttöä, vähittäiskaupan suuryksiköiden mitoitusta ja sijoittumista sekä liikenneverkon kehittämistarpeita.

Tavoitteena on edistää strategista maakuntakaavoitusta uudentyyppisin kaavamerkinnoin ja -määräyksin mm. toteutuksen ajoittamiseksi ja maakuntakaavan vaikuttavuuden lisäämiseksi. Keskeinen tavoite on suunnata taajamien kasvu nykyisille aktiivisen maankäytön alueille ja vetovoimaltaan keskeisille kehitettävillä alueille sekä ehkäistä yhdyskuntarakenteen hajaantumista.

Kaavakartalla tavoitteet ilmenevät mm. aktiivisen maankäytön merkintöjen ja rajausten tarkistuksina, liikenneverkon merkintöjen tarkistuksina, seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan sijaintia ja mitoitusta koskevissa merkinnöissä sekä uusina toteutuksen ajoitusta ohjaavina maankäytön, liikenteen ja kaupan palvelut yhteen sitovina strategisina kehittämisperiaatemerkinnoina.

Keskeinen tausta- ja selvitysaineisto koskee kaavan teemoja. Taajamien osalta taustalla on maakunnan keskusverkkoanalyysi, joka täydentää Turun kaupunkiseudun työssäkäyntialueen 14 kunnan alueelle laadittua Turun kaupunkiseudun rakennemallia 2035. Kaupan palveluverkkoselvitys keskittyy kunnista ja alan toimijoilta saatuihin tietoihin kaupan nykytilasta ja kehitysnäkymistä. Varsinais-Suomen liikennestrategia 2035 ja Turun kaupunkiseudun rakennemallialueen liikennejärjestelmäsuunnitelma perustuvat maakuntastrategian aluerakenteen visioon vetovoimaisesta ja yhtenäisestä asunto- ja työmarkkina-alueesta.

Liitekartat käsittävät mm. paikkakuntakohtaisia luonnehdintoja kehitystarpeista, erityispiirteistä, maankäytön reunaehdoista ja kuntakaavoituksen tilanteesta.

Voimassa oleva maakuntakaava on vahvistettu kuudessa osassa. Vahvistamispäätösten yhteydessä ympäristöministeriö on antanut liitolle jatkosuunnitteluohjeita, jotka koskevat joidenkin kaavojen osalta myös valtakunnallista ja maakunnallista rakennettua kulttuuriympäristöä sekä maisema-alueita. Turun kaupunkiseudun maakuntakaavan vahvistamispäätöksen jatkosuunnitteluohjeissa mm. todetaan, että maisema-alueiden tapaan myös kulttuurihistorialliset ympäristöt tulee osoittaa alueellisen ulottuvuuden osoittavalla merkinnällä ja valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa mainittuja inventointeja noudattaen. Turunmaan maakuntakaavaa koskevassa päätöksessä ministeriö kehottaa täydentämään kaavaa myös muiden kuin valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen osalta.

Valmisteilla olevan vaihemaakuntakaavan selostuksessa todetaan, että luonnon- ja kulttuuriperintöä koskevia ohjeita käsitellään kuitenkin vasta seuraavissa vaihemaakuntakaavoissa.

MUSEOVIRASTON KANTA KAAVALUONNOKSEEN

Kaavan strategiset tavoitteet ovat kannatettavia, kunhan kaavan jatkosuunnittelussa varmistetaan, ettei erilaisia hyvän elinympäristön arvo- ja vetovoimatekijöitä, kuten esim. viher-, virkistys-, luonnon- ja kulttuuriympäristöjä samalla heikennetä.

Maankäytön ajoitusta ohjaavat mm. seuraavat kaavamerkinnot. Kaupunkikehittämisen kohdealueet ovat ensisijaisia, kun yhdyskuntarakennetta tiivistetään ja rakentamistehokkuutta lisätään. Alueet, joilla taajama-alueen laajentumisen vaikutukset seudun yhdyskuntarakenteen kehitykselle on selvitettävä, tulee puolestaan turvata yhdyskuntarakenteen suunnittelulle pitkällä aikavälillä. Nämä sijoittuvat pääasiassa taajamatoimintojen alueiden liepeille. Keskustatoimintojen alueiden lisäksi kaavakartalla on myös määritelty mahdolliset tulevat keskustatoimintojen alueet.

Taajaman leviämisen hillitsemiseksi on käytetty yhdyskuntarakenteen rajan osoittavaa merkintää. Se näyttää myös suunnat, joihin laajentuminen ei ole suotavaa. Merkintää käytetään myös alueilla, joilla on mm. arvokas maisema-alue, arvokas maatalousalue tai arvokas virkistysvyöhyke. Ratkaisu on periaatteena hyvä, mutta vaikutusten arvioinnin yhteydessä on tuotava vielä esille rajausten perusteet, esim. minkälaisin etäisyysin ja näkymin yhdyskuntarakenne rajautuisi arvoalueisiin

Varsinais-Suomen alueella on runsaasti muinaismuistolailta rauhoitettuja kohteita alueen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Erityisesti historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten kartoituksessa on kuitenkin selkeitä puutteita.

Osa on kartoitettu vain arkistotutkimuksen perusteella, mutta useilla alueilla sitäkään ei ole tehty. Kun maakuntakaavan osoittamaa maankäyttöä suunnitellaan alemmilla kaavatasoilla, saattaa se johtaa merkittävien muinaisjäännösten tuhoutumiseen. Maakuntakaavan tulee ohjata yksityiskohtaisempaa maankäytön suunnittelua siten, että puute osataan ottaa huomioon laatimalla mm. riittävät selvitykset maankäytön kohdentamiseksi.

Kaavamääräyksissä ei suoraan edellytetä kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottamista. Kaupunkikehittämisen kohdealuetta koskevassa määräyksessä todetaan, että rakenteen tiivistämisen tulee olla ympäristön laatua kehittävä ja ominaispiirteet huomioiva. Taajamatoimintojen alueella maankäyttö, liikennetkaisu ja palvelut tulee sovittaa yhteen taajamakuvaan eheyttämällä ja taajamakuvaan ominaispiirteet huomioiden. Muuttuvat työpaikkatoimintojen alueet, keskustatoimintojen alueet sekä mahdolliset tulevat keskustatoimintojen alueet tulee suunnitella kaupunki- /taajamakuvaan eheyttävällä ja alueen ominaispiirteet huomioivalla tavalla. Muissa merkinnöissä ei ole esitetty vastaavia ympäristön huomioon ottavia määräyksiä, vaikka se olisi paikallaan esim. taajama-alueiden potentiaalisilla laajenemisalueilla.

Museovirasto tulkitsee, että edellä mainittu kaavamääräysten varsin yleispiirteinen sisältö edellyttää myös kulttuuriympäristöihin liittyvien arvojen vaalimista maisemat, rakennettu kulttuuriympäristö ja arkeologinen kulttuuriperintö huomioon ottaen. Kaavaselostuksessa on kuitenkin hyvä vielä avata tulkintaa siitä, mitä kaavamääräysten käsitteet ympäristön laadusta, ominaispiirteistä ja eheyttämisestä tarkoittavat.

Kaavan yleisissä määräyksissä on lisäksi hyvä viitata kulttuuriympäristöjä koskeviin inventointeihin, selvityksiin ja teemakarttoihin, jotka tulee ottaa huomioon ja tarvittaessa ajantasaistaa tarkemman maankäytön suunnittelun yhteydessä. Näitä ovat RKY-inventointi, valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja selvitykset maakunnallisesti merkittävistä kulttuuriympäristöistä. Ajantasainen tieto tunnetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä on tarkistettava Museoviraston ylläpitämästä muinaisjäännösrekisteristä.

Muinaisjäännöksiä koskien kaavamääräyksistä on käytävä ilmi, että silloin kun alueelta tunnetaan muinaisjäännöksiä, niihin kajoaminen on muinaismuistolailalla kielletty ja aluetta koskevasta suunnitelmasta on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Yksityiskohtaisemmasta kaavoituksesta on neuvoteltava Varsinais-Suomen maakuntamuseon kanssa.

Vaikutustenarviointia ei ole esitetty vielä lainkaan ja selostuksessa se todetaan tehtäväksi vasta luonnosvaiheen jälkeen. Kun arviointia tehdään, on siinä tuotava esille valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuun kulttuuriympäristöön sekä muinaisjäännöksiin kohdistuvat välittömät ja välilliset vaikutukset. Kaava-aineistossa olisi tarpeellisin havainnollistuksin ja liitekartoin selvitettävä, minkälainen muutos näihin kohdistuu ja miten kohteet sen kestävät.

Kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden kokonaisvaltainen tarkastelu on hyvä ottaa teemaksi lähitulevaisuuden vaihemaakuntakaavassa mm. siitä syystä, että ne tulisivat yhdenmukaisesti käsiteltyä koko maakunnan alueella. Tähän olisi luontevaa yhdistää luonnon arvojen vaalimiseen ja ekologiisiin yhteyksiin liittyvät teemat, joiden puutteelliseen käsittelyyn ympäristöministeriö on myös kiinnittänyt huomiota vahvistamispäätöksissään.

On myös otettava huomioon, että osa Varsinais-Suomen maakuntakaavoista on vahvistettu jo ennen kuin valtioneuvosto on 22.12.2009 päättänyt, että Museoviraston laatima inventointi Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009) korvaa valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa mainitun vuoden 1993 inventoinnin.

Vastine

Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa käsiteltävä sisältö on tietoisesti rajattu kolmeen teemaan, joilla voimassa olevaa kokonaiskaavaa tarkistetaan. Kaavaratkaisua tulee aina lukea yhdessä kaikkien maakuntakaavamerkintöjen kanssa. Vaihekaavan vaikutukset arvioidaan ehdotusvaiheessa tällä menetelmällä. Samalla tulevat arvioitua vaikutukset valtakunnallisiin tavoitteisiin ja arvoihin.

Vanhimmassakin Turun kaupunkiseudun maakuntakaavassa on rakennettu kulttuuriympäristö huomioitu varsin kattavasti. Valtakunnallisesti merkittäviksi kulttuuriympäristöiksi arvotetut (RKY 2009) kokonaisuudet on otettu huomioon ja osoitettu vähintään kohdemerkinnöin maakunnallisesti/valtakunnallisesti merkittävänä. Merkinnät perustuvat maakuntamuseon inventointeihin, jotka ovat olleet edelleen lähtökohtana valtakunnallisesti arvokkaita alueita määriteltäessä. Myöhempien Varsinais-Suomen maakuntakaavojen merkinnät on kehitetty RKY-2009-prosessin yhteydessä. Arvot on huomioitu, vaikka merkinnät kaavojen välillä vaihtelevat.

Kullakin maakuntakaavamerkinnällä on teemasolla omat määräyksensä, jotka täydentävät toisiaan ja jotka tulee tulkita yhtenä kokonaisuutena. Käsitteiden ympäristön laatu, ominaispiirteet ja eheyttäminen avaaminen ovat osa vaikutusten arviointia. Maakuntakaavamääräysten yleisperiaatteena on, että niissä ei toisteta jo muualle kirjattuja

säädöksiä.

Ks. myös yleisvastine.

Laus./mielip.	Pirkanmaan liitto		
Pvm	20.8.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	<p><i>Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavaluonnos on valmisteltu monipuolisten selvitysten pohjalta, yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.</i></p> <p><i>Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen maakuntien alueet liittyvät toisiinsa Punkalaitumen kunnan ja Loimaan kaupungin alueella. Maakuntakaavamerkintöjen osalta maakuntia yhdistää kyseisellä alueella ainoastaan valtatiehen 2 liittyvä kaavamerkintä (vt). Pirkanmaan voimassa olevassa 1. maakuntakaavassa sekä valmisteilla olevassa uudessa Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 (luonnos 16.2.2015) valtatielle on osoitettu merkittävästi parannettavan tien kaavamerkintä. Nyt laaditussa Varsinais-Suomen vaihekaavaluonnoksessa ei vastaavaa merkintätapaa ole käytössä.</i></p> <p><i>Pirkanmaan maakuntakaavaluonnoksessa myös valtatie 9 on osoitettu merkittävästi parannettavana tienä. Valtatiellä 9 on valtakunnan tasolla liikenteellisesti merkittävä rooli, ja siksi Pirkanmaan liiton näkemyksen mukaan väylän kehittämistarpeet olisi tarkoituksenmukaista osoittaa myös Varsinais-Suomen maakuntakaavassa.</i></p> <p><i>Pirkanmaan liitto toteaa, että Varsinais-Suomen vaihemaakuntakaavassa on hyvällä ja mielenkiintoisella tavalla kehitetty maakuntakaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Liiton näkemyksen mukaan kaavamerkintöjen kehittämiseksi myös valtakunnan tasolla on olemassa selkeä tarve.</i></p> <p><i>LIITE: TPLMK kaavakartta sekä merkinnät ja määräykset</i></p>		
Vastine	<p>Varsinais-Suomen maakuntakaavamerkinnoissa ei ole käytössä merkintää "merkittävästi parannettava tie". Valtatiellä 9 ja muuta liikenneverkkoa kehitetään, erilaisista merkintätavoista huolimatta, yhtenäisin tavoittein maakuntarajat ylittäen.</p> <p>Maakuntakaavamerkintöjen kehittämisessä vuoropuhelu Pirkanmaan liiton kanssa on ollut hedelmällistä. Merkitään lausunto muilta osin tiedoksi.</p>		

Laus./mielip.	Puolustusvoimat, 2.Logistiikkarykmentti		
Pvm	6.10.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	1. Taustatietoa		

Tässä maakuntakaavassa keskitytään ainoastaan taajamien maankäyttöön ja taajamiin liittyviin liikenteen ja kaupan palveluverkon kehittämistavoitteisiin ja -kysymyksiin. Rajauksen ulkopuolelle jäävät teemat on pääosin ratkaistu joko aiemmissa maakuntakaavaprosesseissa tai ohjelmoitu seuraavien vaihemaakuntakaavojen aiheiksi.

2. 2.Logistiikkarykmentin (2LOGR) lausunto V-S vaihemaakuntakaavaluonnoksesta

Puolustusvoimat ilmoittaa olevansa osallinen V-S liiton vaihemaakuntakaavan laadinnassa. 2LOGR pitää erittäin tärkeänä, että puolustusvoimien toiminta alueella jatkossakin turvataan. 2. Logistiikkarykmentti alueellisena edunvalvojana esittää tarkennuksia kaavaan, koska esitetyjä vyöhykkeitä ja niitä koskevia määräyksiä ei ole kuitenkaan lisätty tai ei ole nähtävissä kaavaehdotuksessa annetussa muodossa. Tämän vuoksi ja väärinkäsitysten välttämiseksi rakentamiseen kohdistuvat rajoitukset tulee vyöhykkeinä merkitä yleiskaavaan huolimatta siitä, onko niille nyt esitetty rakennusoikeutta vai ei (kohta 2.1).

Valtioneuvosto on 13.11.2008 antanut päätöksen alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisesta. Siinä todetaan mm: "Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle sekä muille maanpuolustuksen ja rajavalvonnan toimintamahdollisuuksille."

Esimerkiksi ampuma- ja harjoitusalueiden, varastojen ja lentokenttien ympäristöön ei tule sijoittaa uutta asutusta tai muuta melulle herkkää toimintaa, jotta Puolustusvoimien toiminnalle voidaan varata riittävät toimintamahdollisuudet.

Kaavoja laadittaessa tulee soveltaa Ympäristöministeriön raporttia "Suomen ympäristö 38/2006, Puolustusvoimien ampumatoiminta maankäytön suunnittelussa ja ympäristölupamenettelyssä".

Kaavakarttaan tulee lisätä aiemmin annettujen liitteiden mukaisesti vyöhykkeet ja niitä koskevat määräykset. Kaavamääräyksellä pitää varmistaa, että puolustusvoimien hallinnoimien alueiden ympäristössä ei ympyröiden sisälle rakenneta alla olevan luettelon mukaisia laitoksia tai rakennuksia. Perusteena on alueiden läheisyydessä mahdollisesti oleva Puolustusvoimien vaarallinen kohde sekä asetus 772/2009.

Vyöhykkeet piirretään suurimman mahdollisen ainemäärän mukaan ja käytetään esimerkiksi nimitystä suojavyöhyke.

SUOJAVYÖHYKE A (sisempi vyöhyke) Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava.

Rakentamismääräys: Alueella on ensisijaisesti sallittua maa- ja metsätalousrakentaminen ja puolustusvoimia palveleva rakentaminen. Alueelle ei tule sijoittaa koulua tai asutustaajamaa eikä sairaalaa, vanhainkotia, päiväkotia tai muuta vastaavaa laitosta. Merkintä ei estä olemassa olevan rakennuskannan peruskorjausta.

Suunnittelumääräys: Suunniteltaessa alueen käyttöä on puolustusvoimille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen

SUOJAVYÖHYKE B (ulompi vyöhyke) Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava.

Rakentamismääräys: Alueella on ensisijaisesti sallittua maa- ja metsätalousrakentaminen ja puolustushallintoa palveleva rakentaminen. Alueelle ei tule sijoittaa sairaalaa, vanhainkotia, päiväkotia tai muuta vastaavaa laitosta

Suunnittelumääräys (vain jos se on tarpeen): Suunniteltaessa alueen käyttöä on puolustusvoimille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen

Varalaskupaikoille varataan suorakaiteen mukainen alue (ohjeellinen koko 600m x 3500, tarkennetaan limavoimien esikunnan (ILMAVE) lausunnossa ko. kohtaan sopivaksi), jota koskee seuraavat oikeusvaikutteiset kaavamääräykset:

Rakentamismääräys: Lentomelualueella, joka ulottuu kiitotien keskiviivan molemmille puolille 500 metrin levyiseksi kaistaksi ulottuen kaksi kilometriä (2) kiitotien kummastakin päästä, ei sallita uusien asuinrakennusten rakentamista. Ainoastaan olevien asuinrakennusten peruskorjaaminen ja laajentaminen, mikä ei lisää uusien asuntojen lukumäärää, on sallittu.

Edellä mainitun lisäksi tulee selvittää lentoesteluvan tarve.

Suunnittelumääräys: Kaikissa rakennushankkeista tulee pyytää ILMAVE:n lausunto.

Lisäksi varalaskupaikkojen kohdalle kaavakarttaan on merkittävä 12 km: n säteinen ympyrä, jonka etäisyys mitataan varalaskupaikan keskipisteestä. Kyseiseltä alueelta on lentoesteen muodostavista mastoista ja rakenteista pyydettävä puolustusvoimien lausunto, sekä ilmailulain mukainen lausunto Trafilta.

2.1 Merkintöjä koskevat alueet

- *Tammelan varastoalueen suojavyöhykkeet lisättävä*
- *Virttaan varalaskukentän suojakehä lisättävä*
- *Porsaanharjun melualue lisättävä*
- *Skinnarvikin ulkokehän oltava laajempi kuin nykyinen*
- *Kallanpään kehä oltava laajempi kuin nykyinen*
- *Gyllön kehä oltava laajempi kuin nykyinen*

3. YLEISTÄ

3.1 Puolustusvoimien lausunnot tuulivoimahankkeista

Puolustusvoimat antavat erilliset lausunnot alueidenkäytön suunnitteluun (kaavat, YVA) sekä hankkeisiin liittyen. Kaavasta ja YVA:sta lausunnon antaa 2 Logistiikkarykmentti toimialueeltaan. Hankkeisiin liittyen puolustusvoimat (Pääesikunta) antaa erikseen pyydettäessä yleensä omat erilliset lausunnot tutkavaikutuksien tarkemmasta selvittämistarpeesta ja tuulivoimalahankkeiden hyväksyttävyydestä puolustusvoimien kannalta.

Tarvittaessa hankkeista tulee tehdä tutkavaikutusten arviointi VTT:lla. Arvion tarkemman tutkaselvityksen tekemisen tarpeesta tekee Pääesikunta (operatiivinen osasto) saatuaan tarvittavat tarkemmat tiedot (tuulivoimaloiden maksimikokonaiskorkeudet, sijoituspaikat (koordinaatit) ja lukumäärät) suunnitelluista tuulivoimaloista. Tutkavaikutusten selvittämisestä vastaa tuulivoimatoimija tai kaavoittaja. Jos tutkavaikutuksen selvitys tarvitaan, tulee se tehdä viimeistään yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Tuulivoimatoimijan tulee pyytää Pääesikunnan lausunto tämän tuulivoimahankkeen hyväksyttävyydestä. Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi), määrä (enemmän) tai sijoittelu poikkeaa niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen hyväksyttävyydestä, tulee hankkeelle saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista.

Tuulivoimahankkeisiin liittyvät lausuntopyyntöjä pyydetään toimittamaan Pääesikunnalle osoitteella kirjaamo.pe@mil.fi tai Pääesikunta, PL 919, 00131 Helsinki. Pääesikunnassa tuulivoima-asiaa hoitaa Pääesikunnan operatiivinen osasto (komentaja Kari Salin, puh. 0299 800 ja majuri Jussi Karhila puh. 0299 800).

3.2 Jatkotyöt

Rakennus- ym. töitä tehtäessä tulee huomioida alueella ja läheisyydessä mahdollisesti olevat kaapeliliinjat. Mahdollisten puolustusvoimien palvelevien kaapeliliinjojen sijainti tulee selvittää hyvissä ajoin, vähintään kaksi viikkoa (2vkoa) ennen aiottua rakentamista Suomen Turvallisuusverkot Oy:ltä (STUVE), jolta on myös pyydettävä kaavoitukseen ja maankäyttöön liittyen lausunto osoitteesta: asiakaspalvelu.stuve@erillisverkot.fi. Erillisverkkokonsernin vaihe on 029 444 0500.

Kaavoituksesta mahdollisesti aiheutuvien olemassa olevien kaapelireittien siirtojen, kaapeleiden rakentamisen aikaisten suojaamisen tai muiden muutosten osalta kustannukset on kohdennettava muutoksen aiheuttajalle.

Koska kuntakaavoilla ja rakennus-/toimenpideluvilla voidaan joskus ratkaista yksittäisiä tuulivoimalakohteita, Puolustusvoimat esittää, että Närpiön kaupunki lisäksi laadittavaan kunnalliseen rakennusjärjestykseen ja tarvittavilta osin muihin yleiskaavoihin seuraavat lauseet:

"Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista tuulivoimaloista tulee aina pyytää erillinen lausunto Pääesikunnalta koko kunnan alueella.

Yksittäisiä alle 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeita pientuulivoimaloita saa rakentaa, mikäli ne eivät rajoitu puolustusvoimien vakituksessa käytössä oleviin alueisiin."

Lausuntopyyntö ja kutsut neuvotteluihin tulee lähettää sähköpostilla, kirjaamo.2logr@mil.fi tai 2. Logistiikkarykmentin esikunta (2LOGRE), PL 5,20811 TURKU, katuosoite Rykmentintie 15, Turku

4. Yhteyshenkilöt

Alueellisina yhteyshenkilöinä maankäyttö- ja kaavoitusasioissa toimivat kiinteistöpäällikkö insinöörikomentajakapteeni Tapani Rantio p. 0299 572 263 ja kiinteistötekniikko Kai Hyytiäinen p. 0299 572 264 (kirjaamo. 2logr@mil.fi).

Tuulivoimahankkeesta annettavan lausunnon yhteyshenkilöitä ovat Kari Salin puh. 0299 800 ja Jussi Karhila puh. 0299 800 (puolustusvoimien vaihde).

Vastine Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa käsiteltävä sisältö on tietoisesti rajattu kolmeen teemaan, joilla voimassa olevaa kokonaiskaavaa tarkistetaan. Kaavaratkaisua tulee aina lukea yhdessä kaikkien maakuntakaavamerkintöjen kanssa. Vaihekaavan varsinaisten teemojen lisäksi on kokonaismaakuntakaavaan tehty kaavaselostuksen luvussa 6.5 (s. 60) eritelty tarkistukset ja korjaukset. Näihin tarkistuksiin sisältyvät puolustusvoimien varoalueet. Alueet on lisätty vahvistetun kokonaismaakuntakaavan periaattein. Alueita koskevaan suunnittelumääräykseen asiantuntijamenettelystä lisätään puolustusvoimien kuuleminen. Tarkistetaan lausunnossa mainitut aluerajaukset. Muilta osin merkintäperiaatteita ja määräyksiä ei olla tässä yhteydessä muuttamassa.

Lausunnossa on esitetty muitakin asioita, joita ei tässä vaihemaakuntakaavassa käsitellä tai joihin maakuntakaava yleispiirteisena alueiden käytön suunnitteluvälineenä ulotu. Esitetyt näkökulmat otetaan huomioon tulevissa maakuntakaavaprosesseissa ja muussa maakunnan kehittämisessä.

Laus./mielip.	Rauman kaupunki		
Pvm	1.7.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan, että sillä ei ole luonnokseen huomauttamista. Kaupunginhallitus toteaa, että merkintä VT mahdollistaa jatkuvan kolmikaistaisen tien toteuttamisen (vuorotteleva ohituskaista) välillä Mynämäki – maakuntaraja (Rauma).</i>		
Vastine	Merkitään tiedoksi.		

Laus./mielip.	Satakuntaliitto			
Pvm	27.7.2015	Dnro	91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde		Teema
Sisältö	<i>Satakuntaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto vaihemaakuntakaavaluonnoksesta. Yleisesti ottaen Satakuntaliitto pitää onnistuneena kaavaan valittua strategista lähestymistapaa.</i> <i>Satakunnassa on vireillä Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 laatiminen, ja kaavan OAS on ollut nähtävillä 05/2015. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 teemoja ovat energiantuotanto (turve, bioenergia, ja mahdollisesti tuulivoimatuotanto ja aurinkoenergia), soiden moninaiskäyttö (kasvuturve, soiden suojelu ja virkistyskäyttö), kauppa, maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt. Varsinais-Suomen vaihemaakuntakaavaluonnoksessa ja Satakunnan vaihemaakuntakaava 2:ssa on yhteisiä teemoja, kuten kauppa, sekä tuulivoimatuotannon alueet, joita Varsinais-Suomen vaihemaakuntakaavaluonnokseen on nostettu myös uusina alueina.</i> <i>Uskomme, että yhteisestä neuvonpidosta olisi hyötyä molempien vaihekaavojen laatimiselle, joten ehdottaisimme yhteisen neuvonpidon järjestämistä. Samalla pyydämme lausunnonantomahdollisuutta kaikille Satakunnan puoleisille Varsinais-Suomen naapurikunnille.</i>			
Vastine	Merkitään tiedoksi. Satakunnan kunnat ovat antaneet lausuntonsa vaihemaakuntakaavaluonnoksesta.			

Laus./mielip.	Suomen Metsäkeskus, läntinen palvelualue			
Pvm	7.7.2015	Dnro	91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde		Teema
Sisältö	<i>Suomen metsäkeskus pitää vaihemaakuntakaavaluonnosta hyvänä ja perusteltuna.</i> <i>Biotulouden merkitys on kasvussa, ja haluamme tuoda esiin kaksi investointia, joilla on vaikutusta maakuntakaavoitukseen:</i> <i>1. Äänekosken biotuotetehtaan rakentaminen aiheuttaa sen, että Rauman sellutehtaan on hankittava tarvitsemansa puu nykyistä enemmän lähialueiltaan. Tämä aiheuttaa puutavaraliikenteen kasvua erityisesti valtatiellä 8, mutta myös Pöytyän suunnalta.</i> <i>2. Naantalin monipolttoainevoimalan rakentaminen aiheuttaa merkittävän lisäyksen energiapuun korjuuseen, kuljetukseen ja varastointiin. Maakuntakaavassa tulisikin tarkastella maakunnallisesti merkittävien energiapuuterminaalien sijoittamista. Terminaalit voivat palvella sekä energiapuun että kuitupuun varastointia. Terminaaliselvitykseen tulisi sisällyttää myös VR:n puutavaran kuormauspaikat.</i>			
Vastine	Merkitään tiedoksi. Uusiutuvan energian terminaali-alueet sisältyvät jo aloitettuun luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavaan ja tullaan käsittelemään em. kaavatyön yhteydessä.			

Laus./mielip.	Säkylän kunta			
Pvm	16.6.2015	Dnro	91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde		Teema
Sisältö	<i>Säkylän kunnalla ei ole lausuttavaa vaihemaakuntakaavaluonnoksesta.</i>			
Vastine	Merkitään tiedoksi.			

Laus./mielip.	Turun kauppakamari		
Pvm	31.8.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Raideliikenneyhteyksien kehittäminen</i>		

Maakuntakaavaluonnoksen laatimisessa on liikennejärjestelmän osa-alan perusselvityksenä hyödynnetty Varsinais-Suomen liikennestrategiaa ja tältä pohjalta aivan oikein otetaan huomioon henkilöliikenteen kehittämisen tarpeet sekä maakunnan sisäisen, että maakuntien välisen työmatkaliikenteen edellytysten parantamiseksi.

Vaikka juuri nyt ei olisi näkyvissä edellytyksiä paikallisjunaliikenteen aloittamiseksi, niin alueen yritysten toimintaedellytyksiä parantavana liikenteen kehittämishankkeena se on pidettävä mahdollisuutena joka markkinatilanteiden ja -rakenteiden muuttuessa voi olla mahdollinen lähitulevaisuudessa. Siksi on hyvä, että kaavoituksessa varaudutaan uusien raideliikennepaikkojen perustamiseen.

Entistä laajempien työssäkäyntialueiden synnyttäminen on Suomen kilpailukyvyyn kannalta avainkysymyksiä. On lähdeittävä siitä, että niin sanottu Tunnin juna Turun ja Helsingin välillä toteutuu seuraavan vuosikymmenen aikana. Myös tähän on maakuntakaavaluonnoksessa varauduttu. Erityisesti kauppakamari haluaa kiinnittää huomiota Kupittaa aseman entistä suurempaan merkitykseen liikenteen solmukohtana päivittäisten työmatkojen merkittävästi lisääntyessä Turun ja Helsingin välillä. Kaavoituksen ja liikennejärjestelmän suunnittelun avulla on huolehdittava siitä, että Kupittaa asema-alue on helposti saavutettavissa eri puolilta seutu- ja maakuntaa ja että alueen väylästä sekä parkkeerausmahdollisuudet eivät synnytä minkäänlaisia pullonkauloja liikenteen sujuvuudelle.

Kaavaluonnoksessa varaudutaan Turun ratapihan siirtämiseen Saramäkeen ja näin pois nykyiseltä, keskusta-alueeseen kuuluvalla alueella. Kauppakamari katsoo, että ratapihatoiminnot tulee saada pois nykyiseltä alueeltaan ja että Saramäki on tähän paras vaihtoehto.

Maantieliikenteen linjaukset

Kaavaluonnoksessa uusia on tieliikenteen linjauksia, joilla tavoitellaan Turunmaan liikenneyhteyksien kehittämistä, Valtatien 10 liikenteen sujuvoittamista, Naantalın sataman saavutettavuutta, kehätien parantamista sekä Turun välikehän kehittämistä. Turunmaan liikenneyhteyksien ja valtatie 10 osalta oli useampia vaihtoehtoja. Kauppakamarin näkökulmasta maakuntakaavaan on valittu oikeat vaihtoehdot.

Kauppakamari katsoo myös, että kaavassa esitetyt tavoitteet välikehän kehittämiseksi ovat oikean suuntaiset. Erityistä huomiota halutaan kiinnittää Turun kehätien, eli kt40:n merkitykseen raskaan liikenteen kannalta. Sen nelikaistaistaminen koko matkaltaan on Turun seudun tärkeimpiä liikenneinfrastruktuuri -hankkeita.

Kaupan palveluverkko

Vaihemaakuntakaavassa kaupan kasvu on jaettu suuryksiköille nykyisen kaupan rakenteen suhteessa eikä uusille seudullisesti merkittävälle kaupan alueille ei ole esityksessä katsottu olevan tarvetta.

Turun kauppakamari katsoo, että nämä periaatteet ovat kaupan nykytilanteen huomioon ottaen kannatettavia. Kaupan rakennemuutos tulee tulevaisuudessa rajoittamaan uusien kaupallisten alueiden syntymistä. Merkittävien tulevaisuudessa kaupan kulutustottumuksiin vaikuttava tekijä on kaupankäynnin muuttuminen monikanavaiseksi ja verkkokaupan kasvu. Erilaiset verkkokaupan noutopisteiden ja myymälöiden yhdistelmät tulevat lisääntymään. Verkkokaupan kasvu saattaa vähentää kaupan lisäneliöiden tarvetta erityisesti tilaa vievän ja erikoiskaupan osalta. On kuitenkin hyvä, että maakuntakaava mahdollistaa olemassa oleviin kaupan keskittymiin lisäinvestointeja tarvittaessa ja että kaupan rakenteen kehittymiseen ja rakennemalliselvityksessä esitettyyn väestönkasvuun varaudutaan.

Kaupan keskittyminen olemassa oleviin keskuksiin tuo synergiaetuja ja kauppajen sijainnille tärkeimmät tekijät ovat hyvät liikenneyhteydet ja pysäköintimahdollisuudet. Kaupan keskittäminen tietyille alueille ilman toimivia liikennejärjestelyjä asettaa kuitenkin liikenteen sujuvuudelle haasteita. Tulevaisuudessa joukkoliikenteen ulottaminen raitiotielinjausten avulla tärkeimpiin olemassa oleviin kaupan keskittymiin (Länsikeskus, Mylly, Skanssi) olisi liikenteen sujumisen ja ekologisuuden kannalta tärkeää. Kauppakamarin käsityksen mukaan maakuntakaavassa tulisi varautua raitiotielinjausten ulottamiseen lähikuntiin vaikka tällä hetkellä linjauksia ei ole suunnitteilla.

Kauppakamari haluaa korostaa Turun keskustan asemaa maakunnallisena keskuksena. Turun keskusta on paitsi maakunnallinen kauppapaikka myös tärkeä asuinalue ja työpaikka-alue. Maankäytön suunnittelulla tulee pyrkiä

siihen, että Turun keskustan alue säilyy tulevaisuudessakin elinvoimaisena niin kauppapaikkana kuin työpaikka- ja asuinalueena. Keskustassa asioinnin merkittävä este on huono saavutettavuus ja pysäköintiratkaisujen viipyminen.

Täydennys lausuntoon 26.10.2015:

Turun kauppakamari esittää, että liikenteen vaihemaakuntakaavassa varaudutaan yhdystien kaavoittamiseen ja rakentamiseen Satakunnantien ja Myllyn-Itäniityntien kaupalliselle alueen välille. Kauppakamari on tehnyt asiasta aloitteen Turun ja Raision kaupungeille.

Tien kaavoittaminen ja tien rakentaminen myöhemmin on liikenteen sujumisen ja kaupunkien elinkeinoelämän kehittämisen kannalta tärkeää.

Raisiossa sijaitseva Myllyn-Itäniityn kaupallinen alue on kehittynyt koko seudun kannalta merkittäväksi kaupalliseksi keskuksiksi. Yritykset ovat investoineet myös Satakunnantien ja Länsikeskuksen alueen kehittämiseen ja alueen yritysten työllistävä vaikutus on merkittävä. Kauppakamarin käsityksen mukaan alueiden välille tarvitaan joustava kulkuyhteys, jotta alueista muodostuisi yhdessä entistä vahvempi kaupallinen alue. Tämä mahdollistaisi alueiden kehittämisen suurempana kokonaisuutena. Liikenneyhteys vahvistaisi yritysten halukkuutta investoida Länsikeskuksen ja Satakunnantien alueeseen ja tällä olisi myös työllisyyttä edistävä vaikutus.

Tällä hetkellä kulkuyhteys Myllyn kaupallisen alueen ja Satakunnantien-Länsikeskuksen alueen välillä ei ole toimiva asiakkaan joutuessa kiertämään joko Kuninkojantien tai Kuloisten kautta. Haunistentie ja Kuninkojantie eivät selviä tulevaisuudessa kasvavista liikennemääristä. Mikäli alueiden välillä olisi sujuva liikenneyhteys, kauppakamarin käsityksen mukaan tällä olisi vaikutusta asiakasvirtoihin molempiin suuntiin. Sujuva liikenneyhteys edesauttaisi molempien alueiden kaupallista kehittymistä.

Mälikkälän alueelle on viime vuosina kaavoitettu ja rakennettu uusia asuntoja ja kehitys jatkuu edelleen. Suikkilankartanon kaava on mitoitettu n. 1000 asukkaalle. Yhdystien kaavoitusta harkittaessa on otettava huomioon myös alueen lisääntyvä asukasmäärä ja sen mukanaan tuoma lisääntyvä liikenne. Lisäksi alueella on vireillä uusia liiketilojen kaavoja, jotka tulevat lisäämään asiointiliikennettä.

Turun kauppakamari katsoo, että yhdystie tulee hyödyttämään molempien kaupunkien elinkeinoelämää ja että tieyhteys voidaan toteuttaa yhteen sovittaen asukkaiden intressit ja olemassa olevat virkistysalueet.

Vastine

Paikallisjunaliikennettä on selvitetty nyt käynnissä olevassa kaavaprosessissa (Varsinais-Suomen paikallisjunaliikenteen kehityspolku 2014) sekä liikennejärjestelmätyössä. Paikallisjunaliikenteestä laaditut selvitykset ja raportit löytyvät Varsinais-Suomen liiton verkkosivuilta. Myös rata-alueiden ympäristön maankäyttöön on otettu kantaa taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavatyössä kaupunkikehittämisen kohdealuemerkinnöillä ja taajamatoimintojen kehittämisen kohdealuemerkinnöillä.

Nopean junayhteyden kehittäminen Turun ja Helsingin välille on maakunnan kärkihanke. Keskeinen peruste junayhteyden kehittämiselle ovat potentiaaliset yritys- ja työpaikka-alueet Salon ja Turun rautatieasemien välittömässä läheisyydessä. Tätä kehittämisajatusta on tuettu mm. Itäharjun "muuttuva työpaikkatoimintojen alue" ja Saramäen "raideliikenteen alue" -merkinnöillä.

Kehätien nelikaistaistaminen sisältyy jo voimassa olevaan maakuntakaavaan.

Maakuntakaavan tavoitteena on MRL:n mukaisesti mm. kaupan palveluiden turvaaminen keskusta-alueilla. Turun keskustan palveluiden säilyminen on edellytys koko maakunnan menestykselle ja vetovoimalle. Maakuntakaavaluonnoksessa ei Turun keskustan kauppaa ole mitoitettu, mutta kokonaiskuvan kannalta on tärkeää tietää sen tavoitteellinen osuus koko kaupan määrästä Turun kaupunkiseudulla ja maakunnassa. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää saavutettavuuden, asumisen ja ennen kaikkea työpaikkojen kehittämistä keskusta-alueella.

Kaupan palveluverkkoselvitystä on päivitetty luonnosvaiheessa kartoittamalla tarkemmin olemassa olevat vähittäiskaupan suuryksiköt. Kaavaluonnoksen kaupan ratkaisusta on laadittu erillinen vaikutusten arviointi. Kaupan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan yleisvastineessa esitetyin periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kaupan toimijoiden kanssa.

Kaupunkikehittämisen kohdealuemerkinnällä sidotaan yhteen maankäytön, palveluiden sekä kestävä liikumisen ja saavutettavuuden edistäminen. Resurssien kohdentaminen tälle vyöhykkeelle edistää lausunnessakin mainittujen tavoitteiden toteutumista.

Satakunnantien ja Myllyn välinen yhdystien samoin kuin Turun Kehätien rinnakkaistieyhteyksien suunnittelun tarve Naantalista moottoritiele Kirismaen liittymään on tunnistettu maakuntakaavaprosessissa. Kyse ei ole maakuntakaavataso merkinnästä vaan erillisestä kuntien välisestä yhteen sovittavasta suunnittelusta, joka ei edellytä maakuntakaavamerkintää.

Ks. myös yleisvastine.

Laus./mielip. Turun kauppakamari, Salon kauppakamariosasto

Pvm 8.7.2015

Dnro 91/2013

Laji Lausunto

Seutukunta

Alue/kohde

Teema

Sisältö

Salon kauppakamariosaston mielestä vaihemaakuntaluonnos toteuttaa maakuntastrategian visiota Salon kohdalla huonosti. Kaavoituksessa unohdetaan osoittaa Salon todelliset vetovoimatekijät kehittämiskohteiksi.

Maakuntastrategian visio on "Varsinais-Suomessa elämisen laatu on parasta. Menestyvää ja hyvinvoivaa maakuntaa rakennetaan yhteistyöllä ja kumppanuudella ja sitä toteutetaan huolehtimalla kaavoituksessa maakunnan vetovoimaisuudesta ja kilpailukyvystä sekä edistämällä monikeskuksista yhtenäistä asunto- ja työmarkkina-alueita"

Salon vetovoiman ja kilpailukyvyn mahdollisuudet, eli Salon logistinen sijainti yritysten kilpailukykyisen sijoittumisen kannalta ja Salon merellisyys ihmisten elämisen laadun kannalta ovat jääneet vähälle huomiolle. Maakuntakaavoitus ei ole Salon kannalta samantekevää, koska se ohjaa ja rajaa kuntakaavoitusta alueiden suunnittelussa. Maakunnan ja Sato n kehittymisen kannalta kumpikin Salon vetovoimatekijä tulee ottaa voimakkaammin huomioon ja osoittaa ne selkeämmin kehittämiskohteiksi.

Salon kauppakamariosaston mielestä Salon ja maakunnan kokonaisedun mukaista on että yritysten sijoittumista kiinnostavat, kymmenien kilometrien moottoritiepitäydellä valmiina olevat risteysalueet, Suomusjärvi, Muurla, Somerontie (Piihovi), Märy ja Hajala merkitään kukin 2 km säteellä työpaikkapainotteisiksi kehittämisalueiksi. Samoin asumisessa Salon merellisyyden vetovoima tulee hyödyntää ja vahvistaa merkitemällä kehittämisalueiksi alueet välillä Sato, Kirjakkala, Teijo, Mathildedal sekä Halikonlahden länsipuolella väli Vartsala, Kokkila.

Menestyvä ja hyvinvoiva maakunta tarkoittaa menestyviä ja hyvinvoivia yrityksiä. Tulevaisuuteen tähtäävässä maakuntastrategiassa tulisi Salon kauppakamariosaston mielestä ensisijaisesti ja nykyistä selvemmin painottaa työpaikkojen aikaansaamista asumisen laadun korostamisen rinnalla

Yrityselämää kiinnostavien moottoritien risteysalueiden tähänastinen kaavoittamatta jättäminen ei ole turvannut Salon ydinkeskustan vetovoimaisuuden säilymistä. Työpaikkojen vähentyessä palveluiden tarve vähenee ja ydinkeskusta näivetty. Työpaikkojen lisääntyminen on ainoa keino saada ydinkeskusta kehittymään Uudet yritysalueet vähentävät olevien yritysalueiden kiinnostavuutta enimmillään vain lyhyellä tähtäimellä, mutta kokonaiselinoimaisuuden lisääntyminen on kuitenkin kaiken kehittymisen perusedellytys.

Rakentavassa yhteistyöhengessä toivomme saavani me kirjallista palautetta siitä, miten lausuntomme on huomioitu kaavan seuraavassa vaiheessa.

Vastine

Salon logistinen asema Etelä-Suomen aluerakenteessa on otettu huomioon maakunnan kaikissa suunnitteluasiakirjoissa. Nopean junayhteyden kehittäminen Turun ja Helsingin välille on maakunnan kärkihanke, jota on edistetty mm. Salo-Lohja -oikoradan vaihemaakuntakaavalla. Keskeinen peruste junayhteyden kehittämiselle ovat potentiaaliset yritys- ja työpaikka-alueet Salon ja Turun rautatieasemien välittömässä läheisyydessä. Tätä ajatusta tukevat teemakartoilla kuvatut Salon keskustan ja Meriniityn kehittämistavoitteet.

Maakuntakaavan tarkistuksen lähtökohtana on ollut ajantasaisten yleiskaavojen, merkittävien asemakaavojen ja muiden suunnitelmien huomioiminen. Salon kaupunki on laatinut ansiokkaan selvityksen E18-moottoritien liittymäalueiden kehittämispotentiaalista. Tätä selvitystä on hyödynnetty vaihemaakuntakaavan ratkaisussa. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.

Laus./mielip.	Turun museokeskus/Varsinais-Suomen maakuntamuseo		
Pvm	2.9.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Alue/kohde		Teema
Sisältö	<i>Vahvistuessaan vaihemaakuntakaava korvaa voimassa olevan maakuntakaavan aktiivisen maankäytön alue- ja kohdemerkinnät (A, C, TP, E, R, LS, LL, LR) sekä niihin liittyvien/rajautuvien virkistys- ja maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden aluevarausmerkinnät (V, M, MRV).</i>		

Valkoinen karttapohja, jossa näkyvät vain tiet on melko vaikealukuinen, mitä lisää vielä se seikka, että jotkut taajamanimet, kuten esim. Masku, Lieto ja Rusko sijaitsevat aivan muualla kuin kunnan keskustaajamassa.

Uutena merkintänä kartalla on sininen katkoviiva-alue "Alue, jolla taajama-alueen laajentumisen vaikutukset seudun yhdyskuntarakenteelle selvitettävä. Alueiden suunnitelmallinen tarkastelu tulee ajankohtaiseksi kehittämiskohdealueiden tavoitellun kehityksen toteutumisen jälkeen". Paimiossa tämä alue on sijoitettu Valtakunnallisesti merkittävälle Paimionjoen maisema-alueelle. Alue on valtioneuvoston vahvistama ja vallitsevan kaavoitusjärjestelmän mukaan tulee maakuntakaavassa nämä valtakunnalliset tavoitteet huomioida asianmukaisesti. Myös Ruskolla taajaman laajentumisalue on osoitettu alueelle, jossa on kaksi RKY1993 aluetta, pääosin Ruskokilaaksosson avoimelle pellolle. Ainakin muissa uudemmissa maakuntakaavoissa ns. vanhat valtakunnalliset alueet on huomioitu maakunnallisesti merkittävänä alueina. Ruskokilaaksossa ei ole uudisrakentamista eli alueen maisemalliset arvot ovat edelleen tallella. Taulukkoaineistot, joita tämän kaavoituksen yhteydessä kerrottiin käytetyt, eivät jostain syystä kerro alueen todellista tilannetta. Myös monessa muissa taajamissa sininen katkoviiva-alue on osoitettu rakentamattomalle, viljelykäytössä olevalle pellolle (Lieto, Mynämäki, Salon Muurla, Ruskon Vahto). Nousiaisissa alue on osoitettu Valtakunnallisesti merkittävän Nousiaisten Kirkon (RKY 2009) eteläpuolelle, maakunnallisesti merkittävälle maisema-alueelle. Kaavamerkinnän sisältöä ja tarkoitusta olisi kaiken kaikkiaan tarpeen selkeyttää. Onko kyseessä rakentamiseen kehottava vai sitä hillitsemään pyrkivä määräys.

Liitekartoissa on käytetty vihreitä kehysneliöitä "Arvokas maisema-alue", "Arvokas vihervyöhyke", "Taajaman leviämisen hillitseminen", joissa on numerointi. Kaava-aineistosta ei löydy selitystä näille vihreitten neliöitten alueille. Kartan ja sijainnin perusteella ei ole mahdollista päätellä, mistä alueista on kysymys. Alueitten merkitys ei tule kaavakartalla aidosti esille, koska neliömäinen symboli ei kerro alueiden laajuudesta mitään.

Kaupunkikehittämisen kohdealueet on merkitty punaisella paksulla viivalla. Merkintä lienee monin paikoin suuntaa antava. Esimerkiksi Turun Hirvensalossa sen sisälle on rajattu osa Friskalan luonnonsuojelualueita, joka tulee kokonaisuudessaan säilyttää avoimena peltomaisemana.

Kohdassa 5.1., Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, on listattu eri osa-alueiden yleistavoitteet sekä niihin liittyvät erityistavoitteet. Kohdassa "Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet" todetaan kuitenkin vain yleistavoitteet. Alueidenkäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon viranomaisten selvitykset, joihin kuuluu erityistavoitteissa mainitun tulva-vaara-alueaselvityksen lisäksi myös selvitys valtakunnallisesti merkittävistä kulttuuriympäristöistä (RKY 2009).

Taajamien käyttöä ohjaa myös merkintä at, kylä eli "seudullisesti merkittävät kyläalueet, joilla on asutuksen lisäksi kunnallisia ja yksityisiä peruspalveluita." Kylä -merkinän tarkoitus on sekava, sillä se saattaa sisältää vanhoja asuttuja alueita, mutta myös selvästi uusia alueita, joista toivotaan kehitettävän kylämäistä asutusta.

Kartan esitystavasta johtuen kaavan vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön on vaikea arvioida. Näyttäisi siltä, että mahdollisia taajama-alueen laajentumisalueita (sininen katkoviiva-alue), on merkitty sellaisille alueille, joilla se ei arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ole suotavaa. Esimerkiksi Salossa Rauvola-Merikulman alueella sijaitsevat koko Salon seudun hienoimpiin pronssikautisiin hautaröykkiöalueisiin kuuluvat Viitankruunun ja Tampalankruunun muinaisjäännösalueet. Samoin Aurajoen varressa on Liedon Vanhalinnan luoteispuolelle (joen toiselle puolelle), Sauvalan kylän lounaispuoleiselle peltoalueelle merkitty samanlainen mahdollinen laajentumisalue (Turku-Lieto). Taajama-alueen laajentuminen Varsinais-Suomen ehkä merkittävimmän muinaisjäännösalueen välittömään läheisyyteen ja ympäristöön ei ole mahdollista.

Lisäksi on huomioitava, että kaavassa esitetyt kaupunki- ja taajamatoimintojen kehittämisalueet sijaitsevat sellaisilla alueilla, joille asutus on keskittynyt jo historiallisella ajalla. Siksi näillä alueilla on todennäköisesti runsaasti nimenomaan historiallisen ajan asutuksesta kertovia muinaisjäännöksiä, kuten esimerkiksi keskiaikaisia kyläontteja. Varsinais-Suomessa ei ole tehty systemaattisia historiallisen ajan muinaisjäännöksiä koskevia inventointeja, joten yksityiskohtaisimmilla kaavatasoilla näitä inventointeja tullaan edellyttämään.

Varsinais-Suomen maakuntamuseo toteaa lausuntonaan, että se pitää tämän tyyppistä, vain maankäyttöä, palveluita

ja liikennettä käsittelevää vaihemaakuntakaavaa sikäli ongelmallisena, että keskittymällä rakentamista ja liikennettä käsitteleviin kysymyksiin jäävät niin luonnon- kuin kulttuuriympäristönkin arvot huomiotta kuten yllä mainitut esimerkitkin osoittavat.

Esitettyjä taajamien laajenemissuuntia ja kaupunkikehittämisen kohdealueiden rajauksia tulee tarkentaa ja kaavamääräyksiä selkeyttää. Laajenemista ei tule osoittaa maisemallisesti merkittävälle avoimille pelloille, eikä laajojen ja merkittävien muinaisjäännösalueiden välittömään läheisyyteen. Suojelualueet ja tehokkaan rakentamisen alueet eivät voi mennä päällekkäin.

Vastine Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa käsiteltävä sisältö on tietoisesti rajattu kolmeen teemaan, joilla voimassa olevaa kokonaiskaavaa tarkistetaan. Kaavaratkaisua tulee aina lukea yhdessä kaikkien maakuntakaavamerkintöjen kanssa. Vaihekaavan vaikutukset arvioidaan ehdotusvaiheessa tällä menetelmällä. Samalla tulevat arvioiduksi vaikutukset valtakunnallisiin tavoitteisiin ja arvoihin.

Kehittämismerkintöjen sisään jää myös monia kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennettuja ympäristöjä sekä maisemallisesti ja luonnonsuojelullisesti tärkeitä alueita. Merkintä ei uhkaa tai vähennä näiden arvoa vaan sen tarkoitus on ollut tunnistaa alueita, joissa yhdyskuntarakenteen laajentumisesta on seudullisesti merkkejä sekä painottaa yhdyskuntarakenteen laajentumisen vaikutusten selvittämisen tarvetta näillä alueilla. Suunnitelmallisuudella varmistetaan myös säilytettävien arvojen (luonto-, kulttuuriympäristö- ja maisemalliset arvot) huomioiminen ja säilyminen. ks. myös yleisvastine.

Strategisia kehittämissperiaatemerkinä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein.

Laus./mielip. Uudenmaan liitto

Pvm 28.8.2015

Dnro 91/2013

Laji Lausunto

Seutukunta

Alue/kohde

Teema

Sisältö

Varsinais-Suomen vaihemaakuntakaavan tavoitteena oleva yhdyskuntarakenteen tiivistäminen on kestävän kehityksen mukaista, mahdollistaa taloudellisesti kannattavan joukkoliikenteen kehittämisen alueella ja turvaa palveluiden saatavuuden.

Vaihemaakuntakaavassa on osoitettu tulevaisuuden ensisijaiset kehittämissuunnitelmat ilman, että niiden rakentamisen ajoitusta olisi määritelty. Kaavassa oleville kehittämisen kohdealueille tulee osoittaa rakentamisen toteuttamisen vaiheistus siten, että se palvelee parhaiten yhdyskuntarakenteen elinvoimaisuutta.

Teemakartoilla osoitetuille kaupunkikehittämisen ja taajamatoimintojen kehittämisen kohdealueille on asukasmäärän lisäykseksi osoitettu

Turku-Naantali-Raisio alueelle 71 670 asukasta. Asukasmäärä pohjautuu rakennemallin mukaisten alueiden toteuttamiseen. Kaavan selostuksen mukaan vuonna 2035 olisi koko Varsinais-Suomen asukaslisäys arviolta 40 000 uutta asukasta. Alueen vaestötavoite ja nimenomaan sen kasvu vaikuttaa alueen ostovoimaan ja samalla myös alueen kaupan mitoittamiseen. Varsinais-Suomen vaihemaakuntakaavan kaupan palveluverkkoselvityksen mukaan tilastokeskuksen väestöennuste osoittaa Varsinais-Suomeen yli 36 000 asukasta lisää vuodesta 2012 vuoteen 2035.

Vaihemaakuntakaavan kaavaluonnoksessa ei ole osoitettu kaupan enimmäismitoitusta, ainoastaan kaupan suuryksiköiden alarajat. Kaupan palveluverkkoselvityksen mukaan kesäasukkailla on suuri vaikutus Varsinais-Suomessa vähittäiskauppaan kohdistuvaan ostovoimaan ja erityisesti pienten kuntien kaupan toimintaedellytyksiin.

Kaupan mitoituksen merkittävä ylimitoittaminen voi heikentää keskusta-alueita ja niiden kehittämistä. Kaupan mitoittamiseen vaikuttava ostovoiman lisäys tulee perustua realistiseen mitoitusväestön määrään.

Vastine

Vaihemaakuntakaavaluonnos jatkaa Turun kaupunkiseudun rakennemallityötä siinä sovituin periaattein. Kaavaluonnoksessa esitetyt kaupunkikehittämisen kohdealueet tarkentavat tätä rajausta huomioiden rakennemallin rajausta tarkemmin eri alueiden ominaispiirteitä ja kehittämistarpeita, säilyttäen kuitenkin strategisen ja yleispiirteisen kehittämissperiaatteellisen luonteensa. Kaupunkikehittämisen kohdealuemerkinnällä on osoitettu kaupunkiseudun elinvoimaisuuden kannalta ensisijaisesti kehitettävät asumisen, työpaikkojen, palvelujen, kaupan ja joukkoliikenteeseen tukeutuvan liikkumisen alueet, jota tukee myös tavoitteellinen, väljyyksikasvun huomioiva asukaslisäys kaupunkikehittämiskohdealueilla. Kaupan aluekohtainen mitoitus on osoitettu teemakartoilla ja selostuksessa, johon viitataan kaavamääräyksen yläindeksillä 1.

Laus./mielip.	Varsinais-Suomen ELY-keskus		
Pvm	3.9.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Tavoitteet ja lähtökohdat</i>		

Vaihemaakuntakaavassa keskitytään kolmeen teemaan: taajamien maankäyttö, vähittäiskaupan suuryksiköiden mitoitus sekä liikenneverkon kehittämistarpeet.

Vaihemaakuntakaavaan on siten poimittu maakunnan kehittämisen kannalta oleellisia maankäyttökysymyksiä. Kaavan laadintatyö ei tämän mukaan ole kokonaisuusmaakuntakaavan laadintaa juurikaan helpompi. Toisaalta keskittyminen ko. teemoihin on antanut suunnittelutyölle haastavuutta ja mahdollisuuden strategisempaan otteeseen. Laadintatyö on jo osoittanut että maakuntakaavalla on konkreettinen ja tärkeä seudullisen suunnittelun rooli alueen maankäytön ohjauksessa.

Kaavan tavoitteita on käsitelty seminaarien ja aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun yhteydessä. Tavoitteissa painottuvat eräät konkreettiset liikennejärjestelmän ratkaisut ja maankäytön kehittämisen periaatteet sekä kaupan ohjauksen kokonaisratkaisut.

ELY-keskus katsoo, että kaavaluonnos on monilta osin onnistunut ja toimii hyvänä pohjana kaavoituksen jatkotyölle. ELY-keskus toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Taajamien maankäyttö

Taajamien maankäyttöä ohjataan kaavaluonnoksessa aluevarauksilla sekä strategisilla kehittämisperiaatemerkinnoilla.

Aluevaraukset

C-alueita on kaavaluonnoksessa joiltain osin tarkistettu ja laajennettu voimassaolevaan maakuntakaavaan nähden.

ELY-keskus pitää tärkeänä, että keskustatoimintojen alueiden laajentaminen tapahtuu harkiten seudullisen maankäytön intressit ja reunaehdot huomioiden. ELY-keskus katsoo, että seuraavien C-alueiden laajuutta tulee vielä tarkistaa:

- Naantalissa C-alueen laajentaminen on oikea ratkaisu keskustan itäosassa. ELY-keskus sen sijaan katsoo, että nykyisen maakuntakaavan V-alueen (Kuparivuori) merkitsemiseen kokonaisuudessaan mukaan C-alueeseen ei ole perusteita.

- Laihilassa valtatie eteläpuolinen osa on merkitty muuttuvaksi työpaikkatoimintojen alueeksi, mutta teemakartan kuvauksessa sitä kutsutaan keskustan laajennukseksi ja keskustatoimintojen laajentumisalueeksi. Tekstiä on syytä tarkistaa. Alueen käyttöön liittyy vielä ratkaisemattomia liikenteellisiä kysymyksiä, jonka takia valmiuksia keskustan laajenemiseen ei ainakaan vielä ole.

- Somerolla C-aluetta on laajennettu kantatien yli itään. ELY-keskus katsoo, että C-alueen laajentaminen ei tue Someron tiiviin keskustan elinvoimaisuuden säilymistä. Someron taajaman ohikulkutieratkaisusta on aikanaan luovuttu, ja siksi nykyisen kantatien liikenteen turvallisuutta ja sujuvuutta ei tule vaarantaa sallimalla keskustatoimintojen leviäminen itäpuolelle. Teemakartan maininta "Uusia kaupan palveluita toteutunut kantatien itäpuolelle", antaa väärän kuvan Someron keskustarakenteesta. ELY-keskus katsoo, että kantatien itäpuolinen osa C-alueesta tulee poistaa.

Maakuntakaavan tarkoitus on ohjata kaavahierarkian mukaisesti ensisijaisesti kuntien yleiskaavoitusta. Taajamatoimintojen A suunnittelumääräystä ei siksi tule kohdentaa luonnoksen mukaisesti asemakaavoitukseen vaan yleisemmin kaavoitukseen.

Taajamatoimintojen aluerajauksiin A on tehty joitakin tarkistuksia. Laajennukset perustuvat selostuksen mukaan kuntakaavoitukseen sekä muutostarpeisiin, joissa taajamatoimintojen laajentaminen on kestävä. Kaavaa varten on tehty paikkatietopohjaista yhdyskuntarakenteen taajamatarkastelua. ELY-keskus katsoo, että taajamatarkastelun tuloksia on hyvä esittää kaavan yhteydessä perusteeksi ainakin olleisemmille A-alueen laajennuksille.

Kehittämisperiaatemerkinnot

Kaavan kehittämisperiaatemerkinnät ovat kokonaisuutena hyvä strateginen ohjausväline kuntien maankäyttöön. Merkintöjen perusteluja ja määräyksiä selkeyttämällä niitä voidaan kehittää toimivammiksi.

Punaisia kaupunkikehittämisen ja taajamatoimintojen kehittämisen kohdealueen merkintöjä on lisätty nykyisiin maakuntakaavoihin nähden. ELY-keskus pitää esitettyjä strategisia kehittämisen kohdealuemerkintöjä tärkeänä yleiskaavoituksen ohjaamisen kannalta. Merkintöjen tavoitteiden toteutuminen edellyttää yleiskaavoitusta.

Vihreä yhdyskuntarakenteen raja -merkintä näyttää toimivalta. Sen perusteluna on aluetta koskeva muu merkittävä käyttötarkoitus, kuten maisema, maatalous tai virkistys. Rajauksen käyttöä jossain kohtaa tulee vielä pohtia. Taajaman kasvua saattaa olla tarve rajoittaa muillakin suunnilla kuin luonnoksessa esitetyt. Esim. Laitilassa valtatievarrella taajaman luoteispuolinen alue on maisemaltaan arvokas ja merkintä voisi olla myös sinne sopiva.

Sinisellä katkoviivalla rajattujen alueiden tavoite on hyvä. Tavoitteena on huomioida vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja ohjata kehittäminen ensisijaisesti taajamatoimintojen alueille sekä kehittämisen kohdealueille. Sinisellä katkoviivalla rajattujen alueiden rajausta ja määräykset jäävät ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tulkinnaltaan ja tarkoitukseltaan kuitenkin luonnoksessa vielä epäselviksi.

Merkintä on selvitysalueityyppinen. Selostuksen mukaan eri alueet ovat kehittämistavoitteeltaan erilaisessa tilanteessa. Osassa käyttöönotto edellyttää suunnitelmallista kaavoitusta. Osa alueista taas tulisi jättää rakentamatta. Koska alueilla on kuitenkin yhteiset kaavamääräykset, jää tulkinta epäselväksi. Määräyksiä tulee vielä kehittää.

Teemakartalla osalle alueista on annettu kehitystavoitteita. Alueiden kuvauksia tulee täsmentää ja yhdenmukaistaa. Alueet on hyvä selkeyden takia numeroida kaavakartalle. Kaavoituksessa voisi pohtia olisiko tarkoituksenmukaista jaotella alueita tavoiteltavan kehityssuunnan mukaan taikka antaa aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä.

Sinisellä katkoviivalla rajattujen alueiden valinta jää epäselväksi. Kaavan yhteydessä ei ole esitetty perusteluja alueiden rajaamiseen. Perusteluna mm. mainittuja Turun seudun MAL-seurannassa laadittuja rajauksia ei ole tehty kunnissa riittävän yhtenäisin kriteerein eivätkä ne sellaisenaan riitä perusteluksi maakuntakaavaan.

ELY-keskus ei ota tässä lausunnossa rajauksiin tarkemmin kunnittain kantaa, vaan ehdottaa rajausten käsittelyä esimerkiksi vaihemaakuntakaavan työpalaverissa.

Kaupun ohjaus

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on kaupan suuryksiköiden sijoittumista koskeva erityistavoite. Maakuntakaavoitusta koskevat MRL 71 b §:n erityiset sisältövaatimukset. Maakuntakaavalla on velvollisuus esittää kaupan mitoitus ja määrittellä seudullisen suuryksikön koon alaraja.

Maakuntakaavalle on erityinen tarve ja tehtävä seudullisen kaupan ohjauksessa. Vastaavasti kuntien yleiskaavoituksessa on pystyttävä suunnittelemaan kaupan palveluverkko maakuntakaavan ohjaus huomioiden. ELY-keskus kiinnittää tässä lausunnossa huomiota kaavan tulkintaan kuntien maankäytön ohjauksen näkökulmasta.

Vaihemaakuntakaavaa varten on laadittu kaupan palveluverkko selvitys. Kaavaa on tarkoitus vielä täydentää kaupallisella vaikutusarviolla.

Luonnoksessa kaavan -kmt, -km ja C -alueilla on mitoitettu vähittäiskaupan suuryksiköihin sijoittuva kauppa. Niiden aluekohtainen enimmäiskerrosala on taulukossa, johon määräyksessä viitataan. Osassa alueista on määrätty kerrosalan jakautuminen tiva-kauppaan ja muuhun vähittäiskauppaan.

ELY-keskus pitää oikeana ratkaisuna kaavaluonnoksen tavoitetta keskustojen vahvistamisesta myös kaupan palveluja kehittämällä. Kaupan sijoittuminen keskustaan mahdollistaa osaltaan keskustojen uudistamista ja tukee kuntien yhdyskuntarakenteen tiivistämistä.

ELY-keskus pitää kaavaluonnoksen kokonaisratkaisua keskustan ulkopuolisen kaupan ohjauksen periaatteissa ja aluekohtaisessa mitoituksessa oikeana ja harkittuna. Kaupan enimmäismäärän rajoittaminen keskustan ulkopuolisilla kaupan alueilla on MRL:n tavoitteen mukainen. Luonnoksessa ei tiva-kaupan alueiden lisäksi ole osoitettu uusia seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan alueita. Maakuntakaavan keskittyminen seudullisesti merkittävän kaupan ohjaukseen jättää kunnille vastuun selvittää ja suunnitella yleiskaavoissa paikalliseksi katsottavan kaupan oikea sijoittuminen alueellaan vaatimusten mukaan.

Kaavan määräystekniikka on vielä melko raskas ja osin vaikeasti tulkittava. Määräyksiä on hyvä täsmentää ja

selkeyttää, jotta varmistetaan niiden oikea tulkinta kuntien kaavoituksessa.

Seudullisesti merkittävän kaupan yksiköiden alaraja on sanottu yleismääräyksessä. Alarajan määrittely koskee määräyksen mukaan vain kehittämisen kohdealueita. Muiden alueiden osalta määräyksen sanamuoto jättää alarajan epäselväksi. Mikäli 6000 k-m² on alaraja toiminnallisella Turun kaupunkiseudun alueella kehittämisen kohdealueiden ulkopuolella, tulee se kertoa määräyksessä. Mikäli 3000 k-m² on lähtökohta alarajalle koko muulla alueella, tulee se tuoda selkeästi esiin. Kaikissa kunnissa ei ole kehittämisen kohdealueita.

Määräyksen mukaan "alarajat ovat voimassa ellei selvityksin muuta osoiteta". Sen tarkoitusta ja määräyksen soveltamista on vielä syytä pohtia maakuntakaavan sitovuuden ja kuntien kaavaohjauksen kannalta.

*Kaupan alueilla ja keskustoissa on mitoitettu vain suuryksiköissä oleva kauppa. Tässä on syytä täsmentää tarkoittaako tämä kaikkea yli 2000 k-m² suuruisissa yksiköissä olevaa kauppaa vai vain seudullisesti merkittävässä suuryksiköissä olevaa. Eräille kmt-alueille voisi taulun merkinnällä ** sijoittaa myös paikallista PT/ET -kauppaa. On hyvä täsmentää luetaanko ko. paikalliset kaupan suuryksiköt alueen mitoitukseen. Mitoitustaulun summaustapa vaihtelee PT/EL ja TIVA sekä YHT -sarakeissa.*

Mitoitustaulun aluekohtaisesta mitoituksesta puuttuu selite siitä mitä tähdet kertovat. Kaavan kmt- alueet on hyvä numeroida kaavaan ja tauluun teemakartan tapaan.

ELY-keskus toteaa merkintöjen ja määräysten osalta vielä tarkemmin seuraavaa:

- Raisiossa on neljä vierekkäistä kaupan TP-aluetta kehätien varrella. Niiden mitoitus on yhteensä 278 000 k-m², jota on huomattavan suuri vaikkakin valtaosin jo toteutunut. Alueiden kaupan kokonaismitoitus edellyttää ohjauksessa erityisen huomion kiinnittämistä alueen kaupan laatuun. ELY-keskus pitää kaavan ratkaisua oikeana ohjata ko. alueiden kaupan laatua siten, että Itäniityn alue ja kehätien pohjoispuoliset alueet on tarkoitettu vain tiva -kaupalle. Kehätien liittymistä ja läheisten asuinalueiden kautta kulkevan liikenteen lisääntyminen aiheuttaa ongelmia. Paljon liikennettä aiheuttavaa keskustahakuista vähittäiskauppaa ei alueelle ole perusteita siten lisätä. Raision keskustan kaupan mitoituksen vahvistaminen on perusteltua. Huomiona, että kaavakartalta puuttuu alueen 6 (Mylly) merkintä TP-km ja alueen 7 (Itäniitty) merkintä TP-kmt.

- Turussa poistuu muutama nykyisen maakuntakaavan km-merkintä. Näistä osa jääkin selkeästi kooltaan alle seudullisen tason ja osa kuuluu luonnoksen C-alueeseen. Mitoituksen tulkinta Manhattanin TP/m-kmt -alueen kohdalla vielä täsmentyneenä (kts.edellä). Turun keskustan C-alue laajenisi, joka antaa lähtökohtia kaupan kehittämiselle. Länsikeskuksen ja Skanssin C-alueiden kauppa vahvistuisi nykyisestä kuten osin myös Itäharjun TP/m-km alueella. Ratkaisut Turussa tuntuvat perustelluilta.

- Kaarinassa keskustan kaupan mitoitusta tavoitellaan lisättäväksi nykyäärästä. Piispanristillä nykyisen maakuntakaavan km- merkintä vaihtuisi laajempaan TP/m-km -merkintään ja kaupan mitoitus kasvaisi hieman nykyisestä. Alueella on käynnistynyt osayleiskaavan muutos, jossa kaupan sijoittumista voidaan tarkemmin selvittää. Krossin alue on luonnoksen mukaan tarkoitettu vain tiva-kaupalle. ELY-keskus pitää ratkaisua perusteltuna. Ratkaisu on Krossin alueen yleiskaavoituksen mukainen. Ravattulasta poistuisi nykyisen maakuntakaavan km-merkintä. Alueella on jo olemassa noin 15000 k-m² suuruinen vähittäiskaupan yksikkö, joka on katsottava kooltaan seudulliseksi. Tämä on vielä syytä huomioida kaavoituksessa. Alueen osayleiskaava on tällä hetkellä ehdotusvaiheessa.

- Maskuun on osoitettu Rivieran tiva-kaupan TP-kmt -alue, jonka kaupan kokonaismitoitus on 50000 k-m². Maskun yleiskaavan mukaan alueelle voi sijoittaa korkeintaan 6000 k-m² suuruinen vähittäiskaupan suuryksikkö sekä tiva-kauppaa maakuntakaavan mahdollistama määrä. Maakuntakaavaluonnos on yleiskaavan mukainen, mutta mitoituksen tulkinta on vielä syytä täsmentää. Mitoitustaulussa oleva toteutunut kauppa sijaitsee viereisellä TP/m -alueella eikä TP-kmt -alueella.

- Auran keskustaajamaan on osoitettu "mahdollinen tuleva keskustatoimintojen alue" C/m, jonka kaupan mitoitus olisi 13000 k-m². Merkinnän ohjausvaikutus kaupan sijoittumisen osalta on vielä hyvä täsmentää. Valtatien pohjoispuolen TP-alueelle paikallisenkaan vähittäiskaupan sijoittumien ei ole liikenteellisesti toivottavaa.

Liikenne

Vaihemaakuntakaavassa on tarkoitus tarkistaa liikenneverkon merkintöjen ajantasaisuutta sekä toimenpiteiden nykytarvetta ja suunnitelmavalmiutta. Kaavamuutosesitykset perustuvat lähinnä jo tehtyyn liikennejärjestelmätyöhön ja erilliselviksiin. Tarpeita on löydyntä mm. Turun kaupunkiseudun rakennemalliprozessissa.

Vaihemaakuntakaavassa keskitytään ainoastaan taajamien maankäyttöön liittyviin liikenneratkaisuihin. Osa jo nykyisessä maakuntakaavassa olevista tulevaisuudenkin liikenneratkaisusta jää kaavassa ennalleen eikä niitä ole tarkoitettu käsitellä tämän vaihemaakuntakaavatyön yhteydessä.

ELY-keskus lausuu lähinnä tieliikenteen ratkaisusta. Liikennevirasto lausuu sen lisäksi myös rata- ja vesiliikenteestä.

Turun kaupunkiseudun liikennekysymyksiä

Turun kehätien (kantatie 40) kuulussa eurooppalaiseen TEN-T ydinverkkokäytävään ovat sen kehittämismahdollisuudet lähitulevaisuudessa hyvät. Maakuntakaavassa kehätie on osoitettu nyt myös länsipäästäään aina Naantalin Järvelän eritasoliittymästä lähtien kaksiajorataisena valtatieksi, joka on varustettu eritasoliittymän. Kehätien toiminnallista luokkaa esitetään siis korotettavaksi kantatiestä valtatieksi. Kantatien 40 länsipään kehittämisen, Naantalin ja Raision keskustojen välillä, ympäristövaikutusten arviointiselvityksen ja yleissuunnitelman laadinta on juuri alkamassa. Yleissuunnitelmatyön yhteydessä tullaan ratkaisemaan mm. kehätien ja Manner-Naantalin tieverkon toiminnallinen ja hallinnollinen luokittelu sekä eritasoliittymien rakentamismahdollisuudet. Maantielain mukaan maanteiden toiminnallisesta luokittelusta vastaa valta- sekä kantateiden osalta liikenne- ja viestintäministeriö ja alempiluoikkaisten maanteiden osalta liikennevirasto. Naantalin satamayhteyksien osalta kaavaselostuksessa ja -merkinnöissä on vielä ristiriitaisuuksia maanteiden toiminnallisessa luokittelussa.

Uutena asiana ELY-keskus esittää Raisiossa osana kehätien kehittämistä selvitettäväksi mahdollisuutta korvata nykyinen kehätien rinnalla Raisionlahden poikki kulkeva ja Naantalin öljynjalostamolle vievä ratayhteys Naantaliin vievältä ratajaksolta rakennettavalla uudella yhteydellä. Radan siirtämisellä voitaisiin mahdollisesti saavuttaa suuria säästöjä väylänpidon kokonaiskustannuksissa johtuen mm. Raisionlahden alueen heikoista pohjaolosuhteista, tulvakorkeuksista ja tarvittavista sillataratkaisusta.

Kehätien kuusikaistaistamisen tarvetta valtatieltä 8 itään päin tulisi selvittää. Tarvetta voidaan hieman helpottaa toteuttamalla kehätielle rinnakkaisväylästä, jolle mm. hidas ajoneuvoliikenne voidaan ohjata. Myös mahdollinen uusi tieyhteys valtatieltä 8 Marjamäen eritasoliittymästä Turun lentokentän pohjoispuolise valtatielle 9 voi myöhentää kehätien kehittämistarpeita. ELY-keskuksen mielestä maakuntakaavassa olisi jo nyt hyvä osoittaa varaus kantatien 40 kuusikaistaistamiselle valtateiden 8 ja 9 väliseltä osuudelle.

Liedossa valtatie 10 kehittämiseen liittyvä ratkaisu eri vaihtoehdoista on tarkoitus tehdä tässä vaihemaakuntakaavassa. Luonnoksessa esitetään valtatie 10 länsipään ohjaamista Liedon keskustan pohjoispuolise valtatielle yhdeksän Aurajokilaakson yli Jäkärän itäpuolelle yhtenäisellä viivamerkinnällä uvt. Liedon eteläinen ohitustielinjaus on luonnoksessa katkoviivamerkinnällä oyt.

Valtatie 10 kääntämisestä ja sen vaikutuksista on tehty erilliselvityksiä. ELY-keskus toteaa, että perustelut hankkeen tarpeellisuudesta sekä johtopäätökset valtatie kääntämisen vaikutuksista tulee esittää ja käsitellä vielä tarkemmin vaihemaakuntakaavan yhteydessä. Oikea kaavamerkintä ja esitystapa (uusi tielinja, ohjeellinen tielinja vai yhteystarve) tulee vielä selvittää.

Kaarinantien (maantie 2200) pohjoispään, joka on esitetty uutena seututienä, kääntämistä Turun kehätielle Avantiin ELY-keskus pitää liikenteen näkökulmasta tärkeänä ratkaisuna, jolla todennäköisesti pystyttäisiin välttämään lisäkaistojen rakentamistarve valtatiellä 10 Kaarinantien ja Turun kehätien välillä, mikä tiejakso sijaitsee Aurajokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella.

Kaavaluonnoksesta puuttuu valtatieltä 8 Liedon ja Auran läheisyydessä jo nykyisin oleva Päivästäön yksiramppinen eritasoliittymä. ELY-keskus esittää eritasoliittymämerkinnän lisäämistä kaavaan.

Muiden seutujen liikennekysymyksiä

Paraisten ja Sauvon keskustojen välille on luonnoksessa osoitettu tievaraus uutena seututienä. Tienpidon nykyrahoitus huomioiden ELY-keskuksen mielestä varauksen toteutuminen tulevaisuudessa tuntuu hyvin epätodennäköiseltä. Tievarauksen merkintätapa (uusi tielinjaus, ohjeellinen tielinjaus, tieliikenteen yhteystarve) tulee harkita.

Pöytyän Riihikosken ja Kyrön välillä on poistettu uusi tieliikenteen yhteystarve -merkinnät, koska yhteyttä parannetaan nykyisellä tieverkolla. Samoin syin Pyhärannassa Ropan ja Ihoden välille suunnitellulle uudelle tieyhteydelle ei ole enää osoitettu yhteystarvemerkinä. ELY-keskus pitää tievarusten poistamista hyväksyttävänä. Ihodessa suunnitellun eritasoliittymän paikkaa on siirretty myös hieman etelämmäs.

Laitilan keskustan kohdalla on valtatieltä 8 poistettu pohjoisempi eritasoliittymävaraus, mikä vastaa tienpitäjän näkemystä tieverkon kehittämismahdollisuuksista.

Salossa valtatielle 1 osoitetut uudet eritasoliittymävaraukset, Salainen ja Haukkala, kaipaavat ELY-keskuksen mielestä vielä lisäselvittelyä ja –perusteluja, joissa tulee huomioida mm. rakenteilla oleva nykyinen Salon itäinen ohikulkutie sekä Salon keskustan kohdalle osayleiskaavassa suunniteltu moottoritien rinnakkaistieyhteys. Samoin tulisi huomioida myös ohikulkutien pohjoispään mahdollinen toteutuminen.

Liikennevirasto edellyttää pääteillä liittymäratkaisuja, joissa päätie on kaikissa liikennetilanteissa etuajo-oikeutettu alemman luokan tieverkkoon nähden. Tämä voidaan vilkkaissa liittymissä taata ainoastaan eritasoliittymän. Siksi ELY-keskus esittää, että selkeyden vuoksi Salon keskustan kohdalla kaikkiin suunniteltuihin kantatien 52, pois lukien Perniöntien, liittymisiin (molemmat mt 110:n liittymät, Inkereentie, Somerontie) lisätään varaukset eritasoliittymälle. Eritasoliittymään varautuminen koskee myös Somerontielle Palomäen tuntumaan osayleiskaavassa osoitettua uutta katuliittymää. Kantatien linjaus Tupurinahteen kohdalla on luonnoksessa hieman epätasallinen. Voimassa olevassa maakuntakaavassa tievaraus on hyvin lähellä yleissuunnitelman mukaista tielinjausta

Korppoon ja Houtskarinväliltä on luonnoksessa poistettu nykyisen maakuntakaavan mukainen ns. Finnön tien kautta kulkeva uusi lauttayhteys ja ohjeellinen yhdystievaraus. ELY-keskuksen mielestä varaus voidaan poistaa ja Korppoon ja Houtskarinväläinen lauttayhteys hoitaa tulevaisuudessakin Galtbyn lauttasatamasta Kittuisiin.

Vaihemaakuntakaavassa ei ole tarkoitus ottaa käsitteilyyn nykyisen maakuntakaavan ratkaisua kiinteästä yhteydestä välillä Nauvo-Parainen. ELY-keskus haluaa tuoda esille nykyisessä maakuntakaavassa olevan epäselvyyden siitä sisältyykö nykyisen maakuntakaavan mahdollistamiin Nauvo-Parainen yhteysvaihtoehtoihin tunnelin rakentaminen. Tämä asia olisi hyvä vaihemaakuntakaavan yhteydessä selkeyttää, vaikka valintaa tunnelivaihtoehdon ja sillavaihtoehdon välillä ei tässä kaavassa tehtäisikään. ELY-keskus toteaa, että Nauvo-Parainen -hankkeen suunnittelun eteenpäin viemisen kannalta olisi selkeintä, että maakuntakaavassa esitettäisiin vain yksi kiinteäyhteysvaihtoehto nykyisen lauttaliikenteen rinnalla.

Kaavan vaikutukset

Kyseessä on maakuntakaavan muutos, joka koskee vain osaa maakuntakaavamerkinnoistä. Luonnoksen yleismääräyksen mukaan vaihemaakuntakaavalla kumotaan aktiivisen maankäytön alue- ja kohdemerkinnät sekä mm. niihin liittyviä tai rajautuvia V, M ja MRV- merkintöjä. Maakuntakaavan suojelumerkintöjä ei tämän mukaan kumoudu. ELY-keskus katsoo, että esim. kumoutuvien virkistysalueiden osalta on syytä esittää erittely perusteluineen. Sama koskee muuttuneita R- ja E-alueita ja -kohteita.

Kaavaselostuksen mukaan kaavan vaikutusarvio täydentyy luonnosvaiheen jälkeen. Kaavamuutoksen vaikutukset mm. luontoon, maisemaan ja ympäristöön tulevat vielä arvioitaviksi kaavan vaikutusarviossa. Selostuksen mukaan mahdolliset vaikutukset Natura 2000 –verkostoon ja luonnonsuojelualueisiin arvioidaan tarvittaessa.

ELY-keskus ottaa kantaa kaavan vaikutusarvioon tämän mukaan myöhemmin.

Lausunto on laadittu yhteistyössä ELY-keskuksen eri yksiköiden ja erityisesti ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri-vastuun kesken.

Vastine

Aluevaraukset

Kaavaprosessin aikana on käynyt yhä selvemmäksi, että maakuntakaavassa osoitettavat tiettyihin käyttötarkoituksiin osoitetut rajatut aluevaraukset ovat strategisena ohjausvälineenä maakuntakaavan suunnittelun pitkä aikajänne ja nopeasti muuttuva toimintaympäristö huomioiden ohjausvälineenä jäänyt jälkeen. Kaavaprosessin yksi tärkeä tavoite on ollut kehittää kaavan esitystapaa kohti vyöhykesuunnittelua, jossa ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien taajamaan kuuluvien maankäyttötarkoitusten järjestäminen voisi tapahtua joustavammin. Alueiden käytön ohjaus voisi tulevaisuudessa toimia joustavammin esimerkiksi ryhmittelemällä vyöhykkeitä teemoittain pääkäyttötarkoitusten mukaan. Tämä edellyttää parhaillaankin käynnissä olevaa maakuntakaavoituksen valtakunnallista kehittämistyötä.

Aktiivisen maankäytön taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ja perusteluja tarkennetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä.

Muuttuneista aluevarauksista esimerkkeinä Laitila ja Somero

Laitilan muuttuvien työpaikkatoimintojen aluemarkintä osoittaa alueen TIVA-kaupan alueena, jossa nähdään potentiaalia kehittää sitä tulevaisuudessa keskustatoimintojen alueeksi. Tämä edellyttää määrätietoista suunnittelua. Laitilassa on kaavaluonnoksen valmistumisen jälkeen valmistunut selvitys: Valtatien 8 liikennejärjestelyt Laitilan kaupungin kohdalla - Liikenteen ja maankäytön selvitys. Siinä on tutkittu maankäytön kehittämisen edellytyksiä ja valtatie liikenteellisiä ratkaisuja taajama-alueella. Kaava-aineistossa on tarkoituksellisesti tuotu esiin suunnitelmällisuuden mahdollistama tulevaisuuden muutosmahdollisuus.

Someron keskustatoimintojen alueen laajennus perustuu nykytilanteen toteavaan ratkaisuun, jossa alueelle on jo toteutettu uusia kaupan palveluita. Tilanne on syntynyt ns. keskustan ohitustien liian läheisestä sijainnista suhteessa keskustaan ja sen aiheuttamasta vetovoimasta. Ilmiö on yleisesti tunnistettu. Luonnoksen ratkaisulla osoitetaan tarve alueen kehittämisestä suunnitelmallisesti maankäytön ja liikenteen eri näkökulmat huomioiden.

Strategiset kehittämisperiaatemerkinnot

Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaatemerkinnot tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein.

Kaupan ohjaus

Kaavaluonnoksen keskustatoimintojen alueiden mitoitus sisältää kaiken alueilla vähittäiskaupan suuryksiköissä olevan kaupan. Kaavaratkaisun logiikan mukaan seudullisesti merkittävällä alueella oleva MRL:n ohjaukseen kuuluva suuryksikkökauppa on seudullista ja laskettava kokonaismitoitukseen.

Kaupan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan ja selkiytetään yleisvastineessa esitetyin periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kaupan toimijoiden kanssa.

Kaupan palveluverkkoselvitystä on päivitetty luonnosvaiheessa kartoittamalla tarkemmin olemassa olevat vähittäiskaupan suuryksiköt. Kaavaluonnoksen kaupan ratkaisusta on laadittu erillinen vaikutusten arviointi.

Liikenne

Katsomme, että maakuntakaava on oikea prosessi käynnistää keskustelu tieluokitusten muutoksesta. Prosessia voidaan jatkaa tarkemmissa suunnitteluprosesseissa mm. Turun kehätien ja Naantalinn satamayhteyksien osalta.

Turun kehätien kuusikaistaistamista tulee selvittää ennen maakuntakaavamerkintää. Turun Kehätien rinnakaistieyhteyksien suunnittelun tarve Naantalista moottoritille Kirismäen liittymään on tunnistettu maakuntakaavaprosessissa. Kyse ei ole maakuntakaavataso merkinnästä vaan erillisestä kuntien välisestä yhteen sovitavasta suunnittelusta. Kehätien rinnakaistiestä ei edellytä maakuntakaavatasoista merkintää.

Liitto kannattaa Turun kehätien rinnalla Naantalinn öljynjalostamoon vievän ratayhteyden linjausmuutosten tutkimista osana kehätien kehittämiselävitystä.

Valtatien 10 ratkaisun perustelut ja merkintätapa tullaan tarkentamaan kaavaehdotusvaiheessa.

Päivästön eritasoliittymän sijainti tarkennetaan kaavaehdotuksessa.

Yhteyksiä Parainen–Nauvo ja Parainen–Sauvo tarkennetaan kaavaehdotukseen siten, että ne osoittavat tarkemmin ratkaisun ajallista luonnetta. Paraisten ja Nauvon välisen tieyhteyksivarauksen ohjeellinen seututie -merkintä muutetaan uusi seututie -merkinnäksi. Syksyllä valmistunut "Parainen-Nauvo kiinteä yhteys, Haverön ja lautapaikan siltavaihtoehtojen toteutettavuusselvitys" (Varsinais-Suomen ELY-keskus. WSP Finland Oy. 29.10.2015) ja mm. Paraisten kaupungin kanta puoltavat Haverön siltavaihtoehtoa ja siihen liittyvän seututiemerkinän vahvistamista. Tällä ei poissuljeta tunnelivaihtoehtoa, joka sisältyi kaavaselvityksen kirjauksena aiempaan Turunmaan kokonaismaakuntakaavapäätökseen.

Lisäselvitys ja -perustelutarve tullaan huomioimaan Salaisten ja Haukkalan liittymien osalta maakuntakaavaehdotuksessa.

Kantatien 52 liittymäratkaisut Salon kohdalla tarkennetaan kaavaehdotuksessa.

Kaavan vaikutukset

Kumoutuvien merkintöjen perustelut vaikutusten arviointeineen täydentyvät ehdotusvaiheessa.

Maakuntahallituksen 18.4.2016 päätöksen mukaisesti Parainen-Nauvo -yhteyden maakuntakaavamerkintöjä ei muuteta tässä yhteydessä.

Laus./mielip. **VR-Yhtymä Oy**
Pvm 7.7.2015 Dnro 91/2013 Laji Lausunto
Seutukunta Alue/kohde Teema
Sisältö *Vaihemaakuntakaavaluonnoksessa mainitaan pidemmän aikavälin tavoitteena poistaa vaarallisiksi luokiteltujen aineiden kuljetusten (VAK-kuljetusten) aiheuttama riski Turun ratapihalta.*

Turun ratapihan kautta kulkevista tavarakuljetuksista noin puolet on VAK-kuljetuksia. Sekä Turun ratapihan VAK-kuljetuksista että muista kemian teollisuuden kuljetuksista 92 prosenttia on niin sanottuja suoria junia, eli ne lajitellaan jo lähtöasemalla. Turun ratapihalla juniin vaihdetaan vain dieselveturi, koska rataosuus Turku-Uusikaupunki on sähköistämätön. Junien seisonta-aika Turussa on pyritty minimoimaan siten, että vaunut seisovat ratapihalla vain veturinvaihtoon kuluvan ajan. Loput VAK-kuljetuksista sekä muista kemian teollisuuden kuljetuksista liikennöidään Tampereen suunnasta vaunuryhminä ja ne viedään asiakkaan raiteelle Turun ratapihalta käsin. Myös näiden seisonta-aika ja vaihtotyöt Turussa pyritään minimoimaan, vaunut irrotetaan saapuvasta vaihtotyöyksiköllä ja viedään asiakkaan määräraiteelle.

Ratapihan siirtäminen

Luonnoksessa esitetty ratapihan siirtäminen olisi erittäin kallis hanke. Sen suunnittelu ja rakentaminen kuuluvat Liikennevirastolle, mutta VR-Yhtymä ei kannata siirtoa sen suurten kustannusten ja siitä saatavan suhteellisen pienen hyödyn vuoksi. Samankokoisella investoinnilla muualle rataverkkoon saataisiin huomattavasti suurempi hyöty junaliikenteelle ja yhteiskuntataloudelle.

VR:llä samat kuljettajat ajavat sekä matkustaja- ja tavaraliikenteen junia. Ratapihan mahdollinen siirtäminen heikentäisi yhteiskäyttömahdollisuutta ja edellyttäisi kahta erillistä miehityspistettä. Ratapihojen välillä tehtävien veturisiirtojen määrä kasvaisi myös merkittävästi. Tämä lisäisi huomattavasti junaliikenteen kustannuksia ja Turun seudun rautatiekuljetuksiin tukeutuvan raskaan teollisuuden logistista kilpailukykyä.

Pelkästään ratapihan siirto ei vähennä tavaraliikennettä Turun aseman seudulla, sillä pääosa liikenteestä kulkisi edelleen ratapihan läpi Uudenkaupungin suuntaan. Jotta VAK-kuljetukset saataisiin kokonaan pois Turun keskustasta, edellyttäisi se ratapihan siirtämisen ohella myös pohjois-läntisen oikoraitteen toteuttamisen Uudenkaupungin suuntaan, mitä on pidettävä täysin epärealistisena sekä käytettävissä olevat valtion määrärahat että uuden radan suhteellisen pienet liikennemäärät huomioon ottaen.

Rataosuuden Turku-Uusikaupunki sähköistys

Rataosuuden Turku-Uusikaupunki sähköistäminen mahdollistaisi sen, että pääosa kaikista kemian teollisuuden kuljetuksista (mukaan lukien VAK) ajettaisiin Turun ratapihan läpi ilman keskustassa tehtäviä toimenpiteitä. Tämä olisi sekä operatiivisesti että rakentamiskustannuksiltaan huomattavasti ratapihan siirtoa kustannustehokkaampi vaihtoehto.

VR-Yhtymä kannattaa sekä rataosan Turku-Uusikaupunki sähköistämistä että raakapuuterminaalin siirtämistä Turun keskustasta Saramäkeen. Molempien hankkeiden suunnittelu, rahoitus ja rakentaminen kuuluvat Liikennevirastolle. Näillä toimenpiteillä Turun aseman seutua rauhoitettaisiin raskaalta liikenteeltä ja VAK-kuljetusten aiheuttama riski minimoitaisiin. Raakapuuliikenteen pääsuunta Turusta on Toijalan suuntaan, ja siirto Saramäkeen vähentäisi tavaraliikenteen junien edestakaisin ajamista. Edellä mainituilla toimenpiteillä ratapihalla tehtävät veturinvaihdot voitaisiin lopettaa kokonaan. Ratapihalla käsiteltävien vaunujen kokonaismäärä putoaisi alle 15 prosenttiin nykyisin ratapihalla lajiteltavasta tai veturinvaihdon vuoksi pysähtyvistä vaunumäärästä.

Vastine Mikäli Uudenkaupungin radan sähköistäminen toteutuu lyhyellä aikajänteellä, ei Saramäen ratapihan aluevarauksen merkitseminen maakuntakaavaan VAK-ratapihana ole vaihemaakuntakaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella perusteltua. Ratapihan muita perusteita tarkistetaan ehdotusvaiheessa.

Laus./mielip.	Auran kunta		
Pvm	25.6.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Loimaan seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<p><i>Auran kunta pitää hyvänä käynnissä olevaa vaihemaakuntakaavatyötä, jossa tarkastellaan erikseen taajamien maankäyttöön sekä taajamien liikenteeseen ja kaupan palveluverkkoon liittyviä kehittämistavoitteita.</i></p> <p><i>Auran kunta pitää lähivuosien kasvutarpeiden kannalta riittävänä kaavaluonnoksessa olevaa taajamatoimintojen aluetta (A), vaikka se ei merkittävästi kasvatakaan taajaman nykyistä maantieteellistä aluetta. Uuden yhdyskuntarakenteen rajaa kuvaavan vihreän merkinnän perusteet ovat Auran kohdalla hyvin ymmärrettävissä arvokkaiden maisema-alueiden kannalta. Kunta kuitenkin toivoo, että erityisesti Turuntien varren täydennysrakentaminen Auran keskustaajamasta kohti Kirkonkylää olisi tulevaisuudessa mahdollista, sillä alue on jo vesi- ja viemäriverkoston sekä hyvien joukkoliikenneyhteyksien piirissä.</i></p> <p><i>Kunta pitää erityisen hyvänä kunnan keskustaajamaan sijoitettua uutta C/m-merkintää eli mahdollinen tuleva keskustatoimintojen alue, koska se vahvistaa jo tapahtuneen Auran keskustaajaman kehityksen seudullisena kaupan ja palveluiden keskuksena. Samalla se antaa merkittävän mahdollisuuden taajaman tulevaan kehittämiseen. Tätä kehitystä korostaa mm. maakuntakaavassa osoitettu kantatien 41 kääntäminen Auran keskustaan.</i></p> <p><i>Kunta näkee kehityksen kannalta tärkeänä myös luonnoksessa esitetyt valtatie 9:n eritasoliittymät sekä raideliikenteen asemapaikkamerkinnän. Esitetyt eritasoliittymät mahdollistavat sekä keskustaajaman että Auranportin teollisuusalueen kehittymisen. Auran kunta pitää kuitenkin lähitulevaisuudessa realistisempänä ja taloudellisesti järkevämpänä suunniteltujen eritasoliittymien korvaamista kiertoliittymillä. Luonnoksen tavoitteena olevassa yhdyskuntarakenteen eheytyemisessä raideliikenteen turvaaminen on tärkeässä roolissa.</i></p> <p><i>Työpaikkatoimintojen alueen (TP) merkintä vahvistaa nykyistä kehitystä Auranportin ja Kuovin alueen yritysalueista. Luonnoksessa TP-aluetta kasvatetaan jonkin verran nykyisestä pohjoisen suuntaan, mikä sinällään on hyvä asia. Auran keskustaajaman sisällä taajamatoimintojen alueella (A) on kuitenkin nykyisessä asemakaavassa edelleen merkittävä määrä teollisuuden varattuja alueita. Tulevaisuuden tavoitteena on selkeyttää taajamarakennetta, poistaa teollisuuden aiheuttamaa häiriötä asumiselle ja siirtää teollisia alueita omiksi kokonaisuuksiksi parempien tieyhteyksien varten.</i></p> <p><i>Auran kunta esittääkin, että valtatie 9:n varteen taajaman eteläreunaan lisättäisiin TP- tai TP/m-merkintä, jolla varauduttaisiin yritystoiminnassa tapahtuviin muutoksiin ja mahdollistettaisiin tuleva yritystoiminnan kasvu ja kehittäminen alueella. Merkintää puoltavat luonnoksessa olevat valtatie 9:n eritasoristeykset, jotka liikenteellisesti mahdollistavat alueen kehittämisen paljon tilaa vaativien työpaikkatoimintojen alueena.</i></p>		
Vastine	<p>Yhdyskuntarakenteen raja -merkintöjä tarkennetaan (ks. yleisvastine). Taajama- ja työpaikkatoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.</p> <p>Eritasoliittymillä kuvataan liikenneverkon tavoitetilaa. Kiertoliittymät valtatieverkolla eivät ole tavoiteltavia, mutta maakuntakaavamerkintä ei estä tasoliittymien kehittämistä, esim. väliaikaisen kiertoliittymän toteuttamista, jos se liikenteellisesti on mahdollista ja jos liikenneviranomainen em. muutoksen hyväksyy (etel. eritaso olisi toteutettavissa varsin pienin toimenpitein.</p>		

Laus./mielip. **Kosken TI kunta**

Pvm 8.9.2015

Dnro 91/2013

Laji Lausunto

Seutukunta Loimaan seutu

Alue/kohde

Teema

Sisältö *Kosken TI kunta pitää maakuntakaavuluonnoksessa esitettyä taajamatoimintojen aluetta pääosin oikeana, mutta alueen pieni laajentaminen pohjoiseen Koskentien länsipuolella olisi jo toteutuneen asemakaavoituksen ja rakentumisen kannalta perusteltua.*

Kosken TI kunnan mielestä maakuntakaavuluonnoksessa esitetty yhdyskuntarakenteen raja ei Kosken TI taajaman kohdalla luonnehdi hyvin taajaman pitkän aikavälin luontevia kasvusuuntia tai luontevia laajentumisalueita. Kunnan ajatuksena on taajaman sisäisen tiivistymisen lisäksi varautua mahdolliseen pieneen laajentumiseen osin vaihtoehtoisestikin etelään Hongistontien varteen, länteen Härkätien tuntumaan ja erityisesti pohjoiseen Koskentietä seuraten – kuitenkin maisema-arvot huomioiden. Ajatuksena on Seljänkulman risteysalueen toimintojen parempi saavutettavuus taajaman suunnalta ja toisaalta taajaman saavutettavuus risteysalueelta ilman, että alueet varsinaisesti kasvaisivat kiinni toisiinsa. Yhdyskuntarakenteen raja tulisi nykyisen taajaman ja Turuntien välillä muotoilla niin, että se mahdollistaa maltillisen kasvun pohjoiseen Koskentietä myötäillen.

Maakuntakaavuluonnoksessa esitetty yhdyskuntarakenteen rajan ulottaminen Paimionjoen itäpuolelle on tarpeeton. Paimionjoki ja siihen liittyvä valtakunnallisesti arvokas maisema-alue avarine peltoalueineen muodostavat jo nyt luontevan rajan taajamalle etelä- ja itäpuolella.

Kosken TL kunta toivoisi Turuntien ja Koskentien risteuksen osoittamista työpaikkatoimintojen kohdemerkinnällä, koska alueelle ollaan valmisteluvaiheessa olevassa osayleiskaavassa osoittamassa työpaikkatoimintojen aluetta osin jo toteutuneelle työpaikka-alueelle. Kunnan ajatuksena on mahdollistaa liikenteellisesti keskeiselle ja hyvin saavutettavalle alueelle sellainen pienimuotoinen yritystoiminta, joka luontuu paremmin risteysalueen tuntumaan kuin varsinaiseen taajamaan, johon muuten palvelut pyritään ohjaamaan.

Kosken TI kunta pitää hyvänä teollisuustoimintojen kohdemerkintää Kuovin alueella Kuovintien ympäristössä. Kunnan ajatuksena on kehittää aluetta pienimuotoisen ympäristöhäiriöitä aiheuttamattoman teollisuus- ja varistorakentamisen sekä toisaalta pienimuotoisen toimitilarakentamisen alueena.

Kosken TL kunta pitää hyvänä teollisuustoimintojen kohdemerkintää Koivukylässä Sahantien ympäristössä. Kunnan ajatuksena on kehittää aluetta paljon tilaa ja liikennettä edellyttävän teollisuustoiminnan alueena. Alueellahan sijaitsee jo mm. Raunion saha sekä Ojarannan betonituotteiden ja kattotuolien tuotantolaitokset.

Kosken TI kunta pitää hyvänä Kiimaspahkan eteläpuolisen jätevedenpuhdistamon alueen osoittamista yhdyskuntateknisen huollon kohdemerkinnällä.

Kosken TI kunta haluaa korostaa, että kaikilla kunnilla niin kaupunkimaisilla kuin maaseutumaisilla tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet kunnan kehittämiseen.

Vastine Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaattemerkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia ja kohdemerkintöjä tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.

Laus./mielip.	Loimaan kaupunki			
Pvm	1.9.2015	Dnro	91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Loimaan seutu	Alue/kohde		Teema
Sisältö	<i>Kaavaluonnoksen liitteen 4/KAUPPA taulukon tiedot ovat muuttuneet taulukon tarkistuksen jälkeen. Vuosien 2014 - 2015 aikana Niittukulman TP-alueelle on myönnetty kaksi pinta-alaltaan merkittävää rakennuslupaa. Loimaan kohdalla mitoitus tulee tarkistaa, jotta mitoitettu pinta-ala riittää myös tulevaisuudessa Niittukulman tiva-kaupan alueelle.</i>			
	<i>Taajamatoimintojen alue keskustan luoteiskulmassa tulisi ulottua lähemmas VT 9:ää keskeisten alueiden osayleiskaavan rajauksen mukaisesti. Alueella on vireillä asemakaava, joka jää tämän A-rajauksen ulkopuolelle.</i>			
	<i>Loimaan kaupunki korostaa VT 9 merkitystä sisämaahan johtavana liikenneväylänä. Asia tulee selkeämmin huomioida.</i>			
Vastine	Ks. yleisvastine. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia ja kohdemerkintöjä tarkistetaan ehdotusvaiheessa ehdotusvaiheessamaakuntakaavan yleispiirteisyys puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.			
	Kaupan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan yleisvastineessa esitetyin periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kaupan toimijoiden kanssa.			
	Valtatien 9 merkitys sisämaahan johtavana väylänä on tunnistettu kaavatyössä ja osoitettu tarpeellisin merkinnöin.			

Laus./mielip.	Marttilan kunta			
Pvm	21.8.2015	Dnro	91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Loimaan seutu	Alue/kohde		Teema
Sisältö	<i>Marttilan kunta pitää pääosin hyvänä vaihemaakuntakaavatyötä, jossa tarkastellaan erikseen taajamien maankäyttöön ja liikenteeseen sekä palveluverkkoon liittyviä kehittämistavoitteita.</i>			
	<i>Marttilan kunta pitää maakuntakaavaluonnoksessa esitettyä taajamatoimintojen aluetta pääosin oikeana, mutta alueen pieni laajentaminen pohjoiseen olisi jo toteutuneen rakentamisen kannalta perusteltua. Yhdyskuntarakenteen raja pitäisi taajaman kohdalla siirtää pohjoisemmaksi, koska sitä suuntaa ja aluetta pidettäisiin luontevimpana taajaman laajentumisalueena ja alueella on jo kunnan omistamaa maata. Maakuntakaavaluonnoksessa esitetty yhdyskuntarakenteen rajan ulottaminen Härkätien ja Paimionjoen etelä- ja kaakkoispuolelle on tarpeeton. Paimionjoki ja siihen liittyvä valtakunnallisesti arvokas maisema-alue muodostavat jo nyt luontevan rajan taajamaille etelä- ja lounaispuolella.</i>			
	<i>Marttilan kunta pitää hyvänä varautumista uuteen eritasoliittymään Aurantien/Salontien ja Hämeentien risteyksessä, työpaikkatoimintojen kohdemerkintää Aurantien/Salontien ja Hämeentien risteyksessä sekä teollisuustoimintojen kohdemerkintää Hämeentien ja Marttilantien risteyksessä. Myös kyläalueen kohdemerkintä Ollilan taajaman kohdalla on aiheellista.</i>			
Vastine	Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaattemerkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyys puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa. Maakuntakaavassa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus.			

Laus./mielip.	Oripään kunta		
Pvm	17.9.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Loimaan seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<p><i>Oripään kunta pitää maakuntakaavaluonnoksessa esitettyä taajamatoimintojen aluetta pääosin oikeana, mutta alueen pieni laajentaminen luoteen suuntaan Kangastien itäpuolella Loimaantien varrella seuraten olisi jo toteutuneen rakentamisen kannalta perusteltua.</i></p> <p><i>Oripään kunta pitää oikeana yhdyskuntarakenteen rajaa taajaman pohjoisosan kohdalla. Tämä mahdollistaa Kantatien 41 itäpuolella Salamäentien varrella olevan osin jo toteutuneen työpaikkatoimintojen alueen täydentymisen ja lentokentän länsipuolisen alueen kehittämismahdollisuudet. Kantatien 41 länsipuolelle taajaman ei ole tarkoitus laajentua jo asemakaavoitettua Uitonmäen aluetta kauemmas. Huovintien ja Loimaantien suuntaa voitaisiin pitää luontevana pitkän tähtäyksen laajentumissuuntana, mutta pääosa uusista asuinalueista ja elinkeinotoiminnan alueista voidaan toteuttaa keskustaajamaa luontevasti tiivistäen. Aurajokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alue muodostaa luontevan rajan taajamalle taajaman eteläosassa.</i></p> <p><i>Oripään kunta pitää hyvänä työpaikkatoimintojen kohdemerkintää Huovintien ja Loimaantien risteyksen tuntumassa.</i></p> <p><i>Oripään kunta pitää hyvänä puolustusvoimien käyttöön osoitettua kohdemerkintää Oripään lentokentän tuntumassa.</i></p> <p><i>Merkinnän et 206 (jätevedenpuhdistamo) voi poistaa tarpeettomana.</i></p>		
Vastine	<p>Merkittään tiedoksi. Aktiivisen maankäytön taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.</p>		

Laus./mielip.	Pöytyän kunta		
Pvm	14.8.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Loimaan seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<p><i>Kunnanhallitus merkitsee vaihemaakuntakaavan suunnittelutilanteen tiedokseen. Valmistella olevaa kaavaa esitetään kehitettäväksi Pöytyän osalta seuraavasti.</i></p> <p><i>Taajamatoimintojen alueita tulee laajentaa Riihikoskella Sankarintien-Kantatien 41 läheisyydessä ja Kyrössä Ollilantien-Kyröntien välimaastossa.</i></p> <p><i>Yhdyskuntarakenteen rajamerkintä on siirrettävä kokonaan kantatien 41 länsipuolelle Riihikosken taajamassa. Merkintä on esitettyssä muodossa tarpeeton Auvaisten kylän kohdalla.</i></p> <p><i>Kyrön ja Riihikosken välinen tieliikenteen yhteistarve on huomioitava edelleen maakuntakaavassa.</i></p>		
Vastine	<p>Yhdyskuntarakenteen raja -merkintöjä tarkennetaan (ks. yleisvastine). Taajama- ja työpaikkatoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.</p> <p>Kyrön ja Riihikosken välisen tieliikenteen yhteistarpeen perusteet tarkistetaan ehdotusvaiheessa.</p>		

Laus./mielip.	Salon kaupunki		
Pvm	30.9.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Salon seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	1. YLEISTÄ		

Salon kaupunki pitää hyvin myönteisenä vaihemaakuntakaavan tähänastista valmistelua ja katsoo, että luonnos on rakennettu luovalla tavalla strategisen suunnittelun tarpeita ajatellen ja että luonnoksen kautta voidaan edetä varsinaisen kaavaehdotuksen valmisteluun. Valmistelutyö on ollut perusteellista ja vuorovaikutteista, ja se on tapahtunut hyvässä yhteistyössä kaupungin kanssa. Salon kaupunki katsoo kuitenkin, että maakuntakaavaluonnosta tulee muokata edelleen vielä nykyistä mahdollistavammaksi ja että rajoitteet tulee kohdistaa vain maakunnallisesti tai valtakunnallisesti tärkeiden hankkeiden ja tavoitteiden toteuttamiseen. Maakuntakaavan tulee yhdistää maakunnan eri osien ja alueiden voimavarat ja vahvuudet niin, että Varsinais-Suomi muodostaa kokonaisuudessaan nykyistäkin houkuttelevamman ympäristön uusille asukkaille ja elinkeinoelämälle. Varsinais-Suomea tulee kehittää globaalisti kiinnostavaksi ja haluttavaksi kumppaniksi, ja tarjota yhteistyötä erityisesti sekä pääkaupunkiseudun että Tukholman suuntaan.

Salon kaupungin ja Salon seudun sisäiseen kehittämiseen ja kilpailukykyyn liittyvät valinnat tulee jättää kunnan ratkaistaviksi. Maakuntakaavan muuttaminen on pitkä ja raskas prosessi, ja kaupungin alueella tehtäville tuotannollisille ja palveluja koskeville investoinneille voi muodostua ratkaisevaksi esteeksi se, että maakuntakaavamerkinnot tai -määräykset on tehty tarpeettoman yksityiskohtaisina. Luonnoksen läpikäynnin yhteydessä on noussut esiin yksityiskohtia, joihin Salon kaupunki pyytää tarkistuksia. Kaavaluonnoksessa esitetyt taajamarakenne ei täysin vastaa kaupungin käsitystä kehitettävistä keskuksista kaupungin sisällä. Kaavasta puuttuvat myös eräät kaupungin elinkeinotoimintojen kehittämisen kannalta tärkeät aluevaraukset, ja joidenkin merkintöjen kohdentumista ja laajuutta tulisi tarkentaa. Erityisen tärkeää on korjata kaupan lähtötiedot oikealle tasolle, ja lisäksi kaupan kehittämisen ja suunnittelun jouston takaamiseksi tulisi eräitä mitoituserusteita pohtia tarkemmin. Kommenttimme sisältävät myös joukon pienempiä, lähinnä teknisiä tarkennuksia.

2. TAAJAMARAKENNE

Salon kaupunki on yleiskaavallisen ohjelmatyön ja palveluverkkotarkastelujen yhteydessä määritellyt uuden Salon tavoitteellisen taajamarakenteen (ks. liitekartta) niin, että kaupunkimaisena keskuksena kehitettävä alue sisältää entisten Salon, Halikon, Perttelin ja Muurlan keskustat sekä Märyn ja Rauvolan alueet. Alueellisina keskuksina kehitetään Perniön ja Suomusjärven keskustaajamia, ja muut vanhat kuntakeskukset sekä vahvimmat vanhat kyläkeskukset muodostavat nk. palvelu- ja koulukylien verkoston. Maakuntakaavaluonnos ottaa varsin hyvin huomioon nämä rakenteelliset tavoitteet lukuun ottamatta Suomusjärven keskustaa (Kitula), jossa kaavaluonnoksen maankäyttövaraukset sekä asumisen että elinkeinotoiminnan osalta ovat vaatimattomat. Suomusjärvi on kuitenkin sijainniltaan ja liikenneyhteyksiltään erinomainen kehittämisalue ja portti Järvien Saloon ja koko Salon kaupunkiin.

Salon kaupunki katsoo, että Suomusjärven keskusta tulee merkitä 'Taajamatoimintojen kehittämisen kohdealue' -merkinnällä tai jollain vastaavalla, kehittämisen mahdollistavalla strategisella merkinnällä. Samankaltainen kehittämismerkintä on tarpeen Teijo-Mathildedalin alueella, missä painopiste on ennen muuta matkailuelinkeinotoiminnan edistämässä liittyen uuteen Teijon kansallispuistoon.

3. ELINKEINOTOIMINTOJEN ALUEET

Salon kaupunki on laatinut perusteellisen selvityksen Salon nykyisten yritysalueiden ja potentiaalisten uusien elinkeinotoiminnan alueiden, mukaan lukien moottoritien liittymät, kehittämisestä. Tämän selvityksen tulokset eivät näy riittävän selvästi maakuntakaavaluonnoksen varauksissa. Tämä koskee erityisesti Märyn, Muurlan, Suomusjärven ja Piihovin liittymäalueita, jotka on valittu kehittämisen painopisteiksi, sekä Riikin, Metsäjaanun ja Perniön teollisuusalueiden laajentamista. Myös Märyn uusi TP-alue saattaa osoittautua hieman liian suppeaksi. Laajennusmahdollisuudet ovat tärkeitä erityisesti siksi, että Salon olemassa olevista työpaikka-alueista löytyy liian vähän hyviä sijoituspaikkoja mm. paljon uutta tontti- ja rakennusala vaativille toimijoille.

Märyn (Halikonrinne), Muurlanportin ja Suomusjärven työpaikka-aluevaraukset tulee merkitä maakuntakaavaan kaupungin tekemän yritysalueiden profiloit selvityksen mukaisesti. Kaavassa tulee myös osoittaa Riikin, Metsäjaanun ja Perniön teollisuusalueiden mahdolliset laajennussuunnat, Piihovin palvelualueella täydentävä TP-alue palvelualueen luoteispuolelle sekä mahdollisuus käyttää Hajalan liittymän luoteispuoli tuotantotoimintaan.

4. KAUPAN OHJAUS

Salon kaupunki toteaa, että Maankäyttö- ja rakennuslain muutaman vuoden takainen täydennys koskien kaupan ohjausta on saanut ympäristöministeriön soveltamisohjeet, jotka eivät kaikilla osin johda hyvään suunnitteluun. Kaupan kehittämisen kannalta hyvä pyrkimys estää taajamien ulkopuolisten, irrallisten kaupan suuryksiköiden syntyminen on muuttunut yritykseksi ohjata kaikkea kauppaa myös taajamien sisällä ja niiden välillä rajoittaa pienten ja keski suurten kuntien palvelutasoa suhteessa maakuntakeskuksiin. Tässä ohjauksessa työkaluksi on otettu kaupparakennusten pinta-alarajojen määrittely, mikä kaupan kehityksen ja luonteen huomioiden on hyvin puutteellinen ja karkea suunnittelun väline. Yhteys yksittäisen kaupan seudullisen merkittävyyden ja sen vaatiman pinta-alan välillä on heikko. Hyvin pienenkin kaupan asiakaskunta voi olla maakunnan ja jopa maailman laajuinen ja toisaalta asiakaskunnaltaan paikallinen, mutta paljon tilaa vaativa kauppa voi olla tuhansien neliöiden suuruinen. Lisäksi kaupunki ja sen eri osa-alueiden vaatimia pinta-alojen kehitystä on hyvin vaikea ennustaa, koska myyntitilojen tarve ja luonne sekä nettikaupan aiheuttama kuljetuslogistiikan murros muuttavat koko kaupan rakennetta. Menneisyyden trendien ja nykyisen toimintavan perusteella ei voida tehdä kaavavaroja vuosikymmeniksi eteenpäin. Nämä epävarmuustekijät todetaan osin myös maakuntakaavan kaupallisessa selvityksessä.

MRL:ssä lain laatija on antanut mahdollisuuden käyttää harkintaa kaupallisten palvelujen kokonaismäärän osoittamisessa ja mahdollistaa sen jättämisen jopa joissain tapauksissa myös kokonaan määrittelemättä.

Näin on luonnoksessa tehty Turun keskustan osalta. Samalla periaatteella määrittely voidaan jättää tekemättä myös maakunnan toiseksi suurimman seudullisen keskuksen, Salon, kohdalla. Muissa kaupungin taajamissa ei ole sellaista kaupallista keskittymää, joka voisi karsia Salon keskustan lisääntyvästä tarjonnasta. Niissä on vain lähipalveluja, joiden kilpailukyky perustuu paikalliseen, hyvään saavutettavuuteen, mitä taas Salon keskustan kaupalliset palvelut eivät voi tarjota. Seudullisen kaupan ylärajan määrittäminen vain maakuntakeskuksen ulkopuolisiin, seudullisiin keskuksiin voidaan sen sijaan katsoa terveen kaupallisen kilpailun rajoittamiseksi, mikä ei voi kuulua maakuntakaavan luonteeseen. Palvelujen kasvun ohjaaminen enenevässä määrin maakuntakeskukseen lisää myös asiakkaiden tarpeetonta liikkumista ja tuottaa yhä pidempiä kauppamatkoja. Salon kaupunki pitää myös tarpeettomana ohjata maakuntakaavassa kaupan määrällistä sijoittumista Salon keskustan sisällä. Sellainen harkinta kuuluu kuntatason suunnitteluun. Aluekohtaisten lukujen voisivat tulla ole korkeintaan ohjeellisia.

Maakuntakaavaluonnoksessa viitataan prosessin aikana tehtyyn kaupalliseen selvitykseen, joka ainakin Salon keskustan osalta sisältää ristiriitaista tietoa kaupungin omiin selvityksiin verrattuna. Esimerkiksi Meriniityn yritysalueen asemakaavan tarkistuksen yhteydessä on tehty tonttikohtainen arvio suuryksiköihin sijoittuvan kaupan määrästä (n. 58 000 km²), mikä on huomattavasti suurempi kuin maakuntakaavan kaupallisessa selvityksessä tehty arvio (48 000 km²). Meriniitylle osoitettua todellista kasvuvaraa olisi näin ollen hyvin niukalti (kattona 70 000 km², jossa tilaa kasvulle on vain 12 000 km²). Sama koskee myös Ollikkalan (kaavaselostuksessa virheellisesti "Paukkula") aluetta. Pelkästään Valurin kauppakeskusalueen rakennettu pinta-ala Ollikkalassa on lähes 15 000 km² ja asemakaavoitettua rakennusoikeutta on 21 000 km². Koko "Paukkulalle" maakuntakaavaluonnoksessa osoitettu maksimipinta-ala on vain 10 000 km². Maakuntakaavaluonnoksen liitekarttoja on kaupan osalta ehdottomasti korjattava ja kaupan maksimikokonaismäärästä on tehtävä yksiselitteinen tulkinta.

Salon keskusta-alueelta tulee jättää kokonaan pois kaupan kokonaismitoitus samalla tavoin kuin Turun keskustasta. Vaihtoehtoisesti Salon keskustaan tulee määrittellä vain yksi kokonaisluku vähittäiskaupan pinta-alalle ja luvussa tulee ottaa huomioon oikeat lähtötiedot niin, että alueille jää todellista kasvun varaa ja riittävästi myös vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja.

Merkintöjen selityksessä olevaan viittaukseen kaupan mitoitustaulukoihin on syytä lisätä sana "Ohjeellinen alueellinen mitoitus ..."

5. LIIKENNE

Salon kaupunki on määrittäetöisesti valmistautunut suunnitelmiaan ja keskustan kehittämisessä Salon asemansuodun kehittämiseen matkakakeskuksena ja siihen tukeutuvien taajamatoimintojen alueena.

Maakuntakaavaluonnos huomioi hyvin Salon roolin nk. 'tunnin juna' -radan pysähdyspisteenä. Sen sijaan kaavassa ei riittävästi varauduta paikallisjunaliikenteen mahdollistamiseen Salon alueella osana Salo-Turku -paikallisjuna-vyöhykettä.

Henkilöjunaliikenteen osalta luonnoksesta puuttuu viittaus mahdollisuuteen sijoittaa asemapysäkki Muurlan ja Suomusjärven kohdalle. Vastaava mahdollisuus tulisi mainita myös Perniön kohdalla, kun rantarata muuttuu ehkä tulevaisuudessa voimakkaammin taas paikallisliikenteen käyttöön.

6. YHDYSKUNTARAKENTEEN RAJA -MERKINTÄ

Salon kaupungin näkemyksen mukaan taajarakentamisen täydellisesti kieltävä yhdyskuntarakenteen raja -merkintä voi vaikeuttaa epätarkoituksenmukaisella tavalla yksityiskohtaista suunnittelua ja kaupungin kokonaisvaltaista kehittämistä. Vähintäänkin merkinnän perusteita tulee tarkentaa niin, että kaupungille ja viranomaisille jää harkintavaltaa kokonaisuuden kannalta parhaan maankäyttöratkaisun löytämiselle. Kaavaselostuksessa (s.37) annetaan ymmärtää, että sitä käytetään suunnittelemattoman laajentumisen hillintään, kun muuttama kappale myöhemmin todetaan, että sillä osoitetaan kriittiset suunnat, joissa hillitään ylipäättään yhdyskuntarakenteen leviämistä säilytettävillä alueilla. Tulkintatapaa ei voida yksiselitteisesti päätellä kaavakartalta. Salon kaupunki korostaa, että tällaisia rajaavia merkintöjä tulee käyttää vain tilanteissa, joissa rajaukseen on todellinen tarve. Epämääräiseksi jäävää merkintää voidaan tulevaisuudessa tulkita tavoilla, joita kaavaa laadittaessa ei ole tarkoitettu.

Merkinnän selitystä tulee muuttaa niin, ettei kyse ole ehdottomasta taajamarakenteen laajenemiskielosta, vaan esimerkiksi suunnasta, jonne taajamaa ei tule ilman erityisiä suunnittelullisia perusteita ja huolellisia selvityksiä laajentaa. Merkintää tulisi täsmentää mm. Salon keskustaaajamassa, jossa Perttelin taajamien ja Salon keskustan välinen alue on tarkoitus kuroa kaupunkirakenteellisesti umpeen. Tulkinta on epäselvä myös Somerontien varren suunnittelun osalta Ollikkalan ja Piihovin välisellä alueella. Suunnitelmallinen kaava-alueen laajennusmahdollisuus on syytä pitää yllä myös jo kaavoituksen kohteena olevan Halikonrinteen työpaikka-alueen, Riikin teollisuusalueen ja Metsäjaanun teollisuusalueen osalta.

7. TEIJO-MATHILDEDALIN KEHITTÄMINEN

Teijon kansallispuiston luominen on piristänyt merkittävästi alueen yritystoimintaa ja rakentamista. Kansallispuiston ja merenrannan välinen alue on sijainniltaan erittäin sopiva suunnitelmallisen yhdyskuntarakenteen kehittämiselle.

Teijo-Mathildedalin alue tulee merkitä joko taajamatoimintojen kehittämisen kohdealueena tai omanlaatuiseina kehittämisalueenaan (esimerkiksi RIA).

8. YKSITTÄISET TARKISTUSEHDOTUKSET

- 1. Rekijoen kylän AT- merkinnän sijainti: Merkintä nyt Kärkelän kohdalla. Kysymyksessä on kyläpari, jossa Rekijoki kuitenkin koetaan kyläkeskukseksi. Merkintä tulee sijoittaa joko selkeästi Rekijoen kohdalle tai sitten kylien puoliväliin.*
- 2. Kaivolän taajaman A -alueen laajennus lounaaseen:
Osin jo toteutunut asemakaavan laajennus voitaisiin laajentaa kartalla näkyvään yksityistiehen asti, jolloin siinä on myös pientä laajennusvaraa nykyiseen asemakaava-alueeseen nähden.*
- 3. Härjänvatsa ansaitsee AT-merkinnän: Kiikalan Härjänvatsa on asemakaavoitettu pieni kylätaajama, jossa on myös teollisuutta. (samantapainen kuin Kuusjoenperän asemakaava asumiselle ja teollisuudelle (Antti-Teollisuus)).*
- 4. Kuusjoenperällä voisi olla merkintä kuten Särkisalon Förbyssä, jossa on sekä AT että T.*
- 5. Hähkänällä A -alueen laajennus etelään: A-alueita ja punaista rajausta pitäisi ainakin lounaispäässä laajentaa etelään ("paksummaksi"), koska alueella jo asemakaavoitettua ja lisäksi kaupungin omistamaa raakamaata.*
- 6. Kartalla näyttävä tuulivoimakaavan erikoiskohteita (EN), joilla ei ole merkintöjen selitystä.*
- 7. Vehasen saha ei ehkä tarvitse omaa erillistä T-alue-merkintää, toisin kuin esimerkiksi edellä mainitut Kuusjoenperä, Härjänvatsa ja Förby.*
- 8. Märyn pohjoispuolinen uusi TP-alue saisi olla laajempi itäsuunnassa.*
- 9. Halikonrinteen kohdalla vihreä rajausta liian tiukka ja A-alueen pitää olla ohitustien länsipuolella laajempi.*
- 10. Moottoritien eteläpuolinen A-alue saisi olla Salaisista Halikon liittymään asti kiinni moottoritissä kuten se on esitetty Isokylä-Tavola-Toijala osayleiskaavassakin.*
- 11. Halikon rautatien seisakkeen paikka on väärällä puolella Halikonjokea. Sen pitäisi olla suunnilleen Halikon kirjaston takana.*
- 12. Riikin TP-alueessa saisi olla lisää aluetta lännen/luoteen puolella.*
- 13. Leino-valun pohjoispuolinen TP-alueen osa tulee muuttaa A-alueeksi.*
- 14. Sokeritehtaan alue. Alue ei sovellu tulevaisuudessa perinteiseen teollisuuteen. Kehitysvaihtoehdot riippuvat siitä, säilyykö alueella lämpövoimalaitos (muuntuva kehittämisalue)*
- 15. Aarnionperän seudun rajaukset ovat sekavia ja osin virheellisiä ottaen huomioon mm. asemakaavoitetun asuntoalueen. Ei kuitenkaan lähivuosien kehittämisaluetta. Vihreä ja punainen rajausta korjattava.*
- 16. Halikonlahden pohjoisranta. Vartsala A-alueena, laajenee itään. Nykyisin AT, mutta olisi luontevammin kehitettävissä A-alueena. Mikä merkintä sopisi Meisalan/Lehtiniemen kehittämisalueelle?*
- 17. Kivilannun moottorirata. Pitää laittaa kartalle.*
- 18. Muurla Punaista katkoviivarajausta ei ratalinjan eteläpuolelle.*
- 19. Kankkonummen alueella TP-alue erotettava A-alueesta.*
- 20. Mathildedal selkeästi A-alueeksi. Kehittämisaluetta merkintä.*
- 21. Kansallispuistoalueen merkintä omaksi kokonaisuudeksi.*

22. Ruukinrinne pitää saada eri merkinnällä kuin kansallispuisto. Kehittämialuemerkinä.

LIITTEET

Maankäytön rakennemalli 2030

Muutosehdotuksia maakuntakaavaluonnokseen 2015

Vastine

Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaatemerkinä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.

Maakuntakaavassa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus. Yleispiirteisyydestä johtuen kaikki alueet ovat jossain määrin sekoittuneiden toimintojen alueita. Kehittämisperiaatemerkinä pyritään kehittämään maakuntakaavoitusta kohti vyöhykeajattelua, jota on sovellettu jo rakennemallissa ja liikennejärjestelmätyössä.

Maakuntakaavan tavoitteena on MRL:n mukaisesti mm. kaupan palveluiden turvaaminen keskusta-alueilla. Keskustatoimintojen alueiden mitoituksella ei ole tarkoitus rajoittaa kaupan toimintoja. Luvut ovat tavoitteellisia ja suhteuttavat keskusta-alueiden suuryksikkökaupan muihin kaupan alueisiin ja kaupan kokonaismäärään seudulla ja maakunnassa.

Kaupan palveluverkkoselvitystä on päivitetty luonnosvaiheessa kartoittamalla tarkemmin olemassa olevat vähittäiskaupan suuryksiköt. Kaavaluonnoksen kaupan ratkaisusta on laadittu erillinen vaikutusten arviointi. Kaupan merkinä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan yleisvastineessa esitetyn periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kaupan toimijoiden kanssa. Asemakaavat, jotka on laadittu ennen nykyistä kaupan lainsäädäntöä, eivät sellaisenaan ole mitoituksen lähtökohta.

Paikallisjunaliikenteen asemapaikkojen sijoittelu perustuu tehtyihin selvityksiin ja tarkasteluihin, eikä palaute anna aihetta merkinä muuttamiseen.

Teijo-Mathildedalin osoittaminen kehittämisperiaatemerkinä on perusteltua. Matkailu- ja virkistysteemoja tullaan tarkastelemaan laajemmin osana luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavaa.

Laus./mielip.	Someron kaupunki		
Pvm	7.9.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Salon seutu	Aluekohde	Teema
Sisältö	<p><i>Someron kaupunki toteaa lausuntonaan, että kaavamerkinnällä C osoitetun keskustatoimintojen alueen ulottaminen pohjoisessa Turuntien yli sekä Jokioistentien ja Hämeen Härkätien risteysalueella kantatie 52:n yli, on kaupungin kehittämistavoitteiden kannalta huomioitu myönteisesti kaavaluonnoksessa.</i></p> <p><i>Someron kaupunki kuitenkin näkee tarpeelliseksi laajentaa keskustatoiminnoille osoitettavaa aluetta edelleen pohjoiseteläsuunnassa kattamaan myös liitekartassa turkoosilla värillä osoitetut alueet. Kaupungin luonnokseen nähden ehdottama eteläpuolinen laajennusalue kattaa toimintoiltaan jo nyt suurelta C-alueen tunnusmerkit, joten C-merkintä on luontevaa ulottaa koskemaan myös sitä. Pohjoispuolisen lisälaajennusehdotuksen osalta Someron kaupunki ehdottaa, että mikäli sille ei voida osoittaa C-merkintää, merkitään tämä kaupungin maankäytön kehittämistavoitteet huomioiden mahdolliseksi keskustatoimintojen laajennusalueeksi C/m.</i></p> <p><i>Luonnoksessa Jokioistentien itäpuolelle merkitylle TP-alueelle on oltava mahdollista sijoittaa myös seudullisesti merkittävää tilaa vievää kauppaa. Alueelle laaditaan parhaillaan asemakaavaa.</i></p> <p><i>Lisäksi Someron kaupunki katsoo, että tulevaisuuden liikennöintitarpeet huomioiden keskusta-alueella Jokioistentiehen risteävien Joensuuntien, Pärnämäentien, Hämeentien ja Turuntien kohdalla on huomioitava mahdolliset kiertoliittymien toteutustarpeet.</i></p>		
Vastine	<p>Ks. yleisvastine. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa. Laaditut kaupan selvitykset eivät tue seudullisesti merkittävän tilaa vaativan erokoistavarakaupan kehittämistä Somerolla. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alaraja on kaavaluonnoksessa 3 000 k-m².</p> <p>Someron kaupunki esittämä kiertoliittymä Jokioistentiehen risteävien Joensuuntien, Pärnämäentien, Hämeentien ja Turuntien kohdalla ei esitetty muutoksia maakuntakaavaan, mutta otetaan huomioon muussa liikennejärjestelmätyössä.</p>		

Laus./mielip.	Kaarinan kaupunki		
Pvm	20.10.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Turun seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Koko kaupunkiseutua koskevat huomiot</i>		

Yhteiskunta ja kaupunkiseudut tulevat lähivuosisikymmeninä olemaan voimakkaan ja vaikeasti ennakoitavan muutoksen alaisia. Maakuntakaavassa tulee sallia liikkumavaraa vielä näköpiirin ulkopuolella oleville muutoksille. Yleisominaisuus kaavassa tulisi olla mahdollistavuus. Määräysten hengen tulee olla myönteisempi.

Maakuntakaava ei ole niin kiinteä jatke rakennemallityölle Turun kaupunkiseudulla kuin rakennemallia laadittaessa ajateltiin. Rakennemallin toteuttaminen ja kaupunkiseudun maapolitiikka jäävät suurelta osin kuntien muun yhteistyön varaan.

Maankäyttö- ja rakennuslain ydinajatuksen mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa kuntien kaavoja. Aktiivisen maankäytön aluemerkinnoilla (C, A, TP, T, E) on suuri merkitys kuntien kaavoitukselle. Kuntien tarpeet tulee paremmin huomioida, jotta kuntien kaavoitus on tulevaisuudessakin maakuntakaavan maankäytön mukaista.

Ohjeellisuuden rinnalla on maakuntakaava ollut monissa hankkeissa vahvasti sitova. Kaupan sijaintia ohjaavien säästösten myötä on sitovuus ja rajoittavuus lisääntynyt. Maakuntakaavan merkinnöissä ja määräyksissä tulee ymmärrettävällä tavalla osoittaa, mitkä määräykset ja rajoitukset ovat sitovia ja mitkä ohjeellisia.

Ydinkaupunkialueen elinvoimaisuus on koko kaupunkiseudun etu. Ydinkaupunkialueen kaupunkikehittämisen kohdealueen rajausta tulee tarkistaa. Rajauksen tulee perustua rakennemallin ydinkaupunkialueeseen lisättyä Liedon keskustaaajamalla. Samalla osa kaupunkikehittämisen kohdealueista ydinkaupunkialueen ulkopuolella voidaan merkitä taajamatoimintojen kehittämisalueiksi. Kaupunkikehittämisen kohdealuemerkinnän roolia tulee selkiyttää. Erityisesti kaupan merkinnät ja määräykset muodostavat vaikeasti hahmotettavan kokonaisuuden.

Sinisellä katkoviivalla on esitetty kohteet, joissa taajama-alueen laajentamisen vaikutuksille on selvitystarve. Merkinnän epäselvää sisältöä on syytä tarkentaa, muun muassa selvittämismenettelyä ja prosessia. Määräys tarkoittaa käytännössä, ettei pidä myöntää alueen tulevaa kaavoitusta haittaavia suunnittelutarveratkaisuja. Määräyksen paremmin kuvaava muoto olisi: Alue, joka tulee turvata yhdyskuntarakenteen pitkällä aikavälillä tapahtuvalle mahdolliselle laajentumiselle.

Kaupan mitoitus perustuu muutaman vuoden takaiseen palveluverkkoselvitykseen. Se on vanhentunut maakuntakaavan tullessa voimaan. Maakuntakaavan tulisi olla luonteeltaan mahdollistava ja perustua vähintään kaupan palveluverkkoselvityksen mitoituksen ylärajaan. Seudullisesti merkittävät kaupan paikat ja laatu tulee osoittaa luonnosta väljemmin. Kaupan ohjaus ei koske keskustatoimintojen alueita. Niille ei pidä osoittaa kaupan määrää eikä laatua koskevia rajoituksia. Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksessa tuli seudullisesti merkittävän kaupan ohjaus maakuntakaavoituksen tehtäväksi. Se koetaan hankalaksi kaupan ja seudullisen suunnittelun hyvin erilaisten aikajänteiden vuoksi. Kaavaselostuksesta ei ilmene hallitusohjelman kirjausta luopua kaupan laatuluokituksesta. Maankäyttö- ja rakennuslakiin tehtävät muutokset vaikuttavat tulevaisuudessa myös kaupan ohjaukseen. On epäselvää, jäävätkö kaupan rajoitukset maakuntakaavassa voimaan, vaikka laki muuttuisi.

Turun kehätie on osa eurooppalaista TEN-T-liikenneverkkoa. Se on kaupunkiseudun elinkeinoelämän kannalta erittäin tärkeä väylä, jonka sujuvuus tulee turvata. Maakuntakaavan jatkosuunnittelussa on syytä osoittaa tarvittavat rinnakkaistieyhteydet Naantalista moottoritille Kirismäen liittymään.

Lentokentän toimintaedellytykset tulee turvata muun muassa rajoittamalla uusien taajamatoimintojen sijoittuminen kiitotiekäytävälle. Valtateiden 9 ja 10 välinen yhteys turvaa osaltaan lentokentän viereisen LogiCityn toimintaedellytyksiä, VT9 kehityskäytävää ja vanhan valtatie 10 kehittämistä joukkoliikennekäytävänä. Mikäli valtateiden yhdistäminen toteutuu, jää Liedon keskustan ohittava yhteysvälivaraus tarpeettomaksi.

Matkailu on maakuntakaavassa jäänyt liian vähälle huomiolle. Kaavassa tulee tunnistaa nykyiset vahvuudet ja mahdollistaa niiden tulevaisuuden kehittäminen. Retkeily- ja matkailualueet tulee maakuntakaavassa käsitellä samalla tavalla ja merkintöjen tulee olla yhdenmukaiset koko maakuntakaava-alueella.

Kunnat toivovat mahdollisimman avointa kaavoitusprosessia ja vuorovaikutteisuutta myös keskustelunavausmaisena kaavaluonnoksen ja lopullisen kaavaehdotuksen lausuntokierroksen välillä.

Kaarinan kaupunkia koskevat huomiot

Maakuntakaavaluonnos vastaa hyvin rakennemallia, liikennejärjestelmäsuunnitelmaa sekä Kaarinan maankäytön tavoitteita. Kaavaluonnos painottaa kaupunkirakenteen aukkojen täyttämistä ja tiivistämistä. Tämä on myös Kaarinan strategian periaate.

Aluevaraukset:

Kaarinan painopistealueet ovat keskustassa, Rauhalinnassa, Lemunniemellä, Piispanristillä, Piikkiön kirkonkylässä ja Liitoisten eteläosassa. Nämä kaikki kuuluvat kaupunkikehittämisen kohdealueeseen. Kaarinan tavoitteena on soveltaa rakennemallia Piispanristillä ja Lemunniemessä siten, että hyödynnetään rakenteessa olevia aukkoja sekä olemassa olevia palveluita ja verkostoja. Ajatuksena on, että Skanssin keskuksesta alkava uusien asuinalueiden nauha päättyy Kuusistonsalmen rannassa Yli-Lemuun. Tämä tavoite on otettu huomioon maakuntakaavaluonnoksessa.

Muutosesitys: Rakennemallin ydinkaupunkialueen tulisi olla kokonaisuudessaan kaupunkikehittämisen kohdealuetta.

Pitkän aikavälin laajenemisalueet on esitetty sinisellä katkoviivalla. Ne ovat pääpiirteissään Kaarinan suunnitelmien mukaisia. Tärkein tulevaisuuden rakentamista varten säilytettävä alue on Piikkiön taajaman ja Tuorlan välissä. Toivolinnantien varressa tulee olemaan yleiskaavoitukseen perustuvaa suunnittelutarverakentamista. Uutena ajatuksena on esitetty Kuusiston ja Paraisten taajamien kasvattamista yhteen. Lemunniemen länsiosaa Ala-Lemun niemessä ja Torppalantien alueilla asemakaavoitetaan jo lähivuosina.

Muutosesitys: Pitkän aikavälin laajenemismerkintä poistetaan Ala-Lemun niemen ja Torppalantien alueilta.

Piispanristiä kehitetään monipuolisen maankäytön alueena, jossa on palveluita, työpaikkoja ja asumista. Piispanristi on kaavaluonnoksessa muuttuvaa työpaikkatoimintojen, toimitalakeskittymien ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuustoimintojen aluetta, joka sisältää asumista. Tämä on Kaarinan tavoitteiden mukaista.

Taajama-alueet ovat pääosin Kaarinan tavoitteiden mukaista.

Muutosesitys: Piikkiön kirkonkylän taajamatoimintojen alue ulotetaan etelässä Niemenkulmantien tasalle asti. Luodontien varteen merkitty erillinen taajamatoimintojen alue poistetaan.

Keskusta-alueita on vähennetty ja muutettu voimassa olevaan maakuntakaavaan verrattuna. Piikkiön kirkonkylä on luonnoksessa pelkästään taajamatoimintojen aluetta. Kaavaluonnoksen ajatuksena on, että keskustatoimintojen alueella on myös seudullista merkitystä. Paikalliset palvelukeskittymät ovat siten taajamatoimintojen alueella. Maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävien kaupan yksiköiden sijoittumista. Taajamatoimintojen alueella voi olla merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Tämä on sanottu selostuksessa ja kaavamääräyksessä epäselvästi. Kaavamääräyksessä korostetaan muutenkin liiaksi palveluiden ja yritystoiminnan paikallista luonnetta.

Muutosesitys: Taajamatoimintojen alueen kaavamääräystä täydennetään vähittäiskaupan suuryksiköiden osalta. Kaavamääräyksen tulisi sallia muutenkin paikallista monipuolisemmin palveluita ja yritystoimintaa. Raadelman yritysalueen pohjoinen osa esitetään voimassa olevan asemakaavan mukaisesti työpaikka-alueeksi teollisuusalueen sijasta. Pukkilan työpaikka-alueet voivat olla puolestaan teollisuusaluetta.

Kauppan alueet:

Nopeasti muuttuvan vähittäiskaupan sijainnin ohjaus hitaasti muuttuvalla maakuntakaavalla on varsin ongelmallista. Kaupan tilojen mitoitus on esitetty aluekohtaisesti selostuksen sivun 53 taulukossa. Kaupan tilan tarpeen arvioiminen 20 vuoden päähän on hyvin vaikeaa. Maakuntakaavan tulee mahdollistaa vaihtoehtoisten alueiden ja hankkeiden kehittäminen. Kaikki varaukset eivät toteudu. Tämä on keskeinen ongelma mitoituslausunnon laatimisessa ja sen soveltamisessa kuntien kaavoituksen ohjaukseen.

Muutosesitys: Kaavaehdotuksessa esitetään vähittäiskaupalle soveltuvat alueet sekä tavoitteellinen painotus päivittäistavaran, erikoistavaran ja paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan välillä ilman tarkkoja aluekohtaisia mitoituslukuja. Jos mitoitusluvut kuitenkin esitetään, tulee käyttää palveluverkkoselvityksen mitoituksen ylärajaa vaihtoehtoisuuden turvaamiseksi. Selostuksen taulukossa on lisäksi ilmaistu epäselvästi, mitä luvut pitävät sisällään.

Maankäyttö- ja rakennuslain tarkoituksena on ohjata kaupan toimitilat keskusta-alueille. Tämän tavoitteen kanssa on ristiriitaisia esittäviä myös keskusta-alueille enimmäismitoitukset. Kaarinan keskustassa on toimivia ja toteutumassa

olevia vähittäiskaupan suuryksiköiden tiloja 11.000 m². Mitoitus vuodelle 2035 on taulukon mukaan 25.000 m². Maakuntakaava ei saa estää seudullisesti merkittävien vähittäiskaupan tilojen rakentamista Kaarinan keskustaan.

Muutosesitys: Keskusta-alueille ei esitetä vähittäiskaupan toimitilojen enimmäismitoitusta.

Selostuksen taulukon mukaan on Krossissa toimivia vähittäiskaupan suuryksiköiden tiloja 19.200 m². Suuryksikoissa olisi vuonna 2035 tiloja 36.000 m². Tämä sisältää 6.000 m²:n suuruisen päivittäistavarakaupan suuryksikön. Uusia tiloja voisi rakentaa noin 17.000 m². Nykyisiä myymälätiloja sekä voimassa olevien asemakaavojen mukaista rakennusoikeutta on Kaarinanportissa ja Tammenmäessä kuitenkin noin 80.000 m².

Kaarinan tavoite on, että Krossiin voidaan sijoittaa seudullisesti merkittävä päivittäis- ja erikoistavaran kaupan suuryksikkö. Tämä on rakennemallin tarkoituksin.

Muutosesitys: Maakuntakaava mahdollistaa Krossissa voimassa olevien asemakaavojen mukaisen paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan tilojen rakentamisen. Krossiin voidaan sijoittaa seudullisesti merkittävä päivittäis- ja erikoistavaran kaupan suuryksikkö.

Selostuksen taulukon mukaan on Piispanristillä toimivia vähittäiskaupan suuryksiköiden tiloja 33.300 m². Suuryksikoissa olisi vuonna 2035 tiloja 45.000 m². Uusia tiloja voisi rakentaa noin 12.000 m². Voimassa olevissa asemakaavoissa on rakentamatonta rakennusoikeutta sekä Panimon alueella myymäläksi soveltuvaa hallitilaa noin 25.000 k-m². Vähittäiskaupan mitoituksen tulisi olla Piispanristillä 60.000 m².

Muutosesitys: Maakuntakaava mahdollistaa Piispanristillä edellä esitetyn mukaisen kaupan tilojen rakentamisen.

Ravattulan liikekeskuksen km-merkintä on poistettu. Maakuntakaavoittajat ovat perustelleet tätä huonolla liikennöitävyydellä. Olemassa olevan liikekeskuksen kerrosala on kuitenkin noin 15.000 k-m².

Muutosesitys: Ravattulaan palautetaan seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön mahdollistava km-merkintä.

Liikenneverkko:

Maakuntakaavan kaavaluonnokseen lisätään muutosesityksenä yhteystarvemerkinä Raadelman ja Pukkilan liittymien välille.

Kaarinantien luokkaa esitetään nostettavaksi seututieksi. Tämä vastaa rakennemallityössä esitettyä ajatusta Kaarinantiestä osana kaupunkiseudun kehätietä. Tällä toivottavasti on positiivista vaikutusta myös tien kehittämisen rahoitukseen. Kaarinan läntinen ohikulkutie on esitetty uutena yhteytenä. Tämä vastaa yleissuunnitelmien mukaisia ratkaisuja. Maakuntakaavaluonnoksessa esitetään valtatie 10 ja valtatie 9 yhdistämistä Liedon taajaman pohjoispuolella. Tähänastinen valtatie 10 uusi linjaus kehätieltä Liedon taajaman pohjoispuolelle on esitetty ohjeellisena kokoojakatuna. Luonnoksessa on säilytetty rantaradan Piikkiön oikaisun varaus Nunnasta Tammisiltaan. Kaarinan osalta esitetyt ratkaisut ovat liikenteellisesti ja toiminnallisesti perusteltuja.

Kaarinan kaupunki puoltaa edellä olevin huomautuksin kaavaehdotuksen laatimista kaavaluonnoksen pohjalta.

Vastine

Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaatemerkinä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.

Maakuntakaavassa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus. Yleispiirteisyydestä johtuen kaikki alueet ovat jossain määrin sekoittuneiden toimintojen alueita. Kehittämisperiaatemerkinä pyritään kehittämään maakuntakaavoitusta kohti vyöhykeajattelua, jota on sovellettu jo rakennemallissa ja liikennejärjestelmätyössä.

Maakuntakaava laaditaan ja se voidaan hyväksyä vain voimassa oleviin säädöksiin tukeutuen. Kaavaprosessin aikana mahdollisesti etenevien lakimuutosten vaikutukset otetaan em. rajoissa huomioon.

Maakuntakaavan tavoitteena on MRL:n mukaisesti mm. kaupan palveluiden turvaaminen keskusta-alueilla. Keskustatoimintojen alueiden mitoituksella ei ole tarkoitus rajoittaa kaupan toimintoja. Luvut ovat tavoitteellisia ja suhteuttavat keskusta-alueiden suuryksikkökaupan muihin kaupan alueisiin ja kaupan kokonaismäärään seudulla ja maakunnassa.

Kaupun palveluverkkoselvitystä on päivitetty luonnosvaiheessa kartoittamalla tarkemmin olemassa olevat vähittäiskaupan suuryksiköt. Kaavuluonnoksen kaupan ratkaisusta on laadittu erillinen vaikutusten arviointi. Kaupan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan yleisvastineessa esitetyin periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kaupan toimijoiden kanssa. Asemakaavat, jotka on laadittu ennen nykyistä kaupan lainsäädäntöä, eivät sellaisenaan ole mitoituksen lähtökohta.

Ravattulan kaupan alueen toiminta voidaan olemassa olevana turvata myös kuntakaavoituksella. Maakuntakaavan merkintätapaa tutkitaan ehdotusvaiheessa.

Turun Kehätien rinnakkaisteyhteyksien suunnittelun tarve Naantalista moottoritielelle Kirismäen liittymään on tunnistettu maakuntakaavaprosessissa. Kyse ei ole maakuntakaavatason merkinnästä vaan erillisestä kuntien välisestä yhteen sovittavasta suunnittelusta. Kehätien rinnakkaistiestö ei edellytä maakuntakaavatasoista merkintää.

Liedon keskustan eteläinen ohitustievaraus poistetaan selvitysten ja saadun yhdensuuntaisen palautteen perusteella.

Yhteystarve Raadelman ja Pukkilan liittymien välille ei ole tullut esille Turun kaupunkiseudun rakennemalli eikä liikennejärjestelmätyössä. Merkinnän perusteet tarkistetaan ehdotusvaiheessa.

Laus./mielip.	Liedon kunta		
Pvm	28.10.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Turun seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	1. Yleistä		

Yhteiskunta ja kaupunkiseudut tulevat lähivuosikymmeninä olemaan voimakkaan ja vaikeasti ennakoitavan muutoksen alaisia. Suomen sisäisen muuttoliikkeen ennakoidaan jatkuvan ja väestön siirtyvän yhä enemmän kasvukeskuksiin kaupunkiseudulle. Maahanmuuton voimakas kasvu tukee edelleen kaupunkiseutujen väkimäärän kasvua muuttajien siirtyessä lähemmäksi suuria elinkeinoelämän keskittymiä ja työpaikka-alueita. Maakuntakaavan tulisi sallia nykyistä enemmän liikkumavaraa näille vielä näköpiiriin ulkopuolella oleville muutoksille. Toimiva maakuntakaava on ennen kaikkea mahdollistava, sekä koko seudun kehitystä että yksittäisen kunnan suunnittelua ja kaavoitusta tukeva asiakirja.

Maankäyttö- ja rakennuslain ydinajatuksen mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa kuntakaavoja. Aktiivisen maankäytön alumerkinnöillä (C, A, TP, T, E) on suuri merkitys kuntakaavoitukselle. Kuntien tarpeet tulee entistä paremmin huomioida maakuntakaavoituksessa, jotta kuntien yleis- ja asemakaavoitus on tulevaisuudessakin maakuntakaavan maankäytön mukaista.

Ohjeellisuuden rinnalla on monissa läpiviedyissä hankkeissa ja mm. kaupan sijaintia ohjaavien säädösten myötä ilmaantunut vahva sitovuus ja rajoittavuus. Maakuntakaavan sisällössä tulee ymmärrettävästi osoittaa mitkä määräykset ja rajoitukset ovat sitovia ja mitkä kaavatason ydinominaisuuden mukaisesti ohjeellisia.

Kohteissa, joissa taajama-alueen laajentamisen vaikutuksille esitetään selvitystarve (sinisillä katkoviivoilla rajatut kohteet) on syytä tarkentaa merkinnän sisältöä, selvittämismenetelmiä ja prosessia. Määräyksen voisi muuttaa paremmin kuvaavampaan muotoon "Alue, joka tulee turvata yhdyskuntarakenteen pitkällä aikavälillä tapahtuvalle mahdolliselle laajentumiselle."

Maakuntakaavan kaupan mitoitus perustuu muutaman vuoden takaiseen kaupan palveluverkkoselvitykseen, joka tulee olemaan vanhentunut maakuntakaavan tullessa voimaan. Maakuntakaavan tulisi olla luonteeltaan mahdollistava, ei poissulkeva. Kaavassa tuleekin osoittaa seudullisesti merkittävät kaupan paikat ja laatu (km/kmt) nykyistä väljemmin. Kaupan ohjauksen rajoituksia ei ole syytä ulottaa keskustatoimintojen alueille, joten C-alueille ei tule osoittaa kaupan määrää eikä laatua koskevia rajoituksia. MRL:n muutoksen myötä seudullisesti merkittävän kaupan ohjaus osoitettiin maakuntakaavoituksen tehtäväksi, joka koetaan hankalaksi kaupan ja seudullisen suunnittelun hyvinkin erilaisten aikajänteiden vuoksi. Valmisteilla on toimenpiteitä kaupan ohjauksen säädösten muuttamiseksi. Tulevassa maakuntakaavassa tulee varautua sekä nyt valmisteilla oleviin että mahdollisiin tuleviin säädännöllisiin muutoksiin.

Matkailu on maakuntakaavassa jäänyt liian vähälle huomiolle. Kaavassa tulee tunnistaa nykyiset vahvuudet ja mahdollistaa niiden tulevaisuuden kehittäminen. Retkeily- ja matkailualueet tulee maakuntakaavassa käsitellä samalla tavalla ja merkintöjen tulee olla yhdenmukaiset koko maakuntakaava-alueella.

2. Ydinkaupunkialueen rajaus

Ydinkaupunkialueen elinvoimaisuus on koko kaupunkiseudun etu. Ydinkaupunkialueen kaupunkikehittämisen kohdealueen rajausta tulee tarkistaa. Rajauksen tulee perustua rakennemallin ydinkaupunkialueeseen lisätynä Liedon keskustalla. Samalla osan kaupunkikehittämisen kohdealueen satelliiteista voisi osoittaa taajamatoimintojen kehittämisalueina. Kaupunkikehittämisen kohdealuemerkinnän roolia tulee myös selkiyttää erityisesti kaupan osalta.

3. Turun Kehätie (kt 40)

Turun Kehätie (kt40) on osa eurooppalaista TEN-T-liikenneverkkoa. Se on kaupunkiseudun elinkeinoelämän kannalta erittäin tärkeä väylä, jonka sujuvuus tulee turvata. Jatkosuunnittelussa maakuntakaavassa onkin syytä osoittaa tarvittavat rinnakaistieyhteydet. Kehätie ulottuu Naantalın satamatien liittymästä Kirismäen liittymään.

4. Liedon ohitustie (VT10)

Vaihemaakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu valtatie 10 käänntö valtatielle 9 Liedon pohjoispuolelta merkinnällä uusi valtatie (linjauksella 2A). Liikennevirasto pitää Liedon ohitustien osalta esitettyä vaihtoehtoa ensisijaisena ratkaisuvaihtoehtona. Eri yhteyksissä on tullut ilmi, että myös monet muut viranomaiset kannattavat ratkaisuvaihtoehtoa. Liedon kunta hyväksyy ratkaisuvaihtoehdon jatkovalmistelun lähtökohdaksi seuraavin ehdoin:

Kaavaselostuksessa todetaan, että vaihemaakuntakaavaluonnoksessa esitetyssä ratkaisussa on hyödynnetty Turun seudun (rakennemallialueen) liikennejärjestelmäsuunnitelman lisäksi sekä "Valtatien 10 linjausvaihtoehtojen aluerakenneselvitys (2014)" että "Selvitys valtatie 10 linjausvaihtoehtoista Liedossa (2011)" -raportteja aineistoinen kokonaiskuvan muodostamiseksi.

Vuoden 2011 selvitystyön alkuvaiheessa päätettiin pääsuuntavaihtoehdolle 2 muodostaa yhteensä viisi alavaihtoehtoa (2A-2E). Selvitystyön ohjausryhmä valitsi jatkotarkasteluihin vaihtoehdot 2A ja 2E, joiden todettiin kuvaavan parhaiten vaihtoehdon 2 vaikutuksia ja siten palvelevan päävaihtoehtojen 1 ja 2 vertailua. Loppuraportissa todetaan, että jos päädytään vaihtoehdon 2 jatkosuunnitteluun, tullaan tekemään tarkemmat vaihtoehtotarkastelut.

Vuoden 2014 aluerakenneselvityksen johtopäätöksissä ei oteta kantaa alavaihtoehtojen 2A ja 2E välillä. Selvityksen johtopäätökset ovat osin ristiriitaiset eivätkä yksistään anna selkeää suositusta ratkaisun pohjaksi.

Vaihemaakuntakaavaehdotuksen valmistelussa tulee kaikkia vaihtoehdon 2 linjausvaihtoehtoja pitää lähtökohtana valtateiden yhdistämiselle. Vaihtoehtojen vertailu ja vaikutusten arviointi tulee selvittää huolellisesti ja valinta vaihtoehtojen välillä tulee olla erittäin hyvin perusteltu. Samassa yhteydessä on mahdollistettava nykyisen VT10:n käyttö toiminnaltaan katutyypisenä joukkoliikennekäytävänä kaupunkikehittämisen kohdealueella.

Vaihemaakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu mahdollisuus toteuttaa valtatie 10 eteläinen ohitus myöhemmin katuyhteytenä ilman eritasoliittymiä, mikäli kunnan maankäytön tarpeet sitä pitkällä aikajänteellä edellyttävät, merkintänä ohjeellinen yhdystie.

Liedon kunnan kanta on, että valtatie 10 eteläistä linjausta (linjausvaihtoehto 1) ei osoiteta vaihemaakuntakaavassa millään kaavamerkinnällä. Kunnan maankäyttö edellyttää katuyhteyksiä alueella, mutta niiden merkintä maakuntakaavatasolla ei ole tarkoituksenmukaista. Tiemerkintöjen poistuessa alueelta taajamatoimintojen alueita (A) tulee laajentaa Loukinainen-Kärpijoki-Kahloja-Pettinen-Raukkala alueella.

Vt9 ja Vt10 välinen yhteys edistää lentokentän viereisen LogiCityn toimintaedellytyksiä, tukee Vt9 kehityskäytävää ja Vt10:n kehittämistä joukkoliikennekäytävänä

Liedon kunta toivoo mahdollisimman avointa kaavoitusprosessia ja vuorovaikutteisuutta myös keskustelunavausmaisena kaavaluonnoksen ja lopullisen kaavaehdotuksen lausuntokierroksen välillä.

5. Avanti-Tuulissuon alue

Ohikulkutien rakentuessa 4-kaistaiseksi TP- ja T-aluemerkintöjä tulee laajentaa koko ohikulkutien varrella etenkin uusien eritasoliittymien alueilla. Liedossa Tuulissuon TP-alueita tulee laajentaa Pukkilan eritasoliittymän suuntaan.

Ohikulkutien rinnakkaistieyhteys Avanti-Oriketo tulee osoittaa vaihemaakuntakaavassa sitovalla kaavamerkinnällä.

Kaarinantien käännön pohjoisosa tulee osoittaa vaihemaakuntakaavassa nykyistä selvemällä kaavamerkinnällä.

6. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Ympäristöministeriössä on tehty valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi. Inventoinneista järjestetään valtakunnallinen kuuleminen vuoden 2015 aikana. Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden rajauksia muutettaessa tulee huolehtia siitä, että maisema-alueiden ja vaihemaakuntakaavan yhdyskuntarakenteen laajenemisalueiden rajaukset tulevat tarkoituksenmukaisesti yhteen sovitetuiksi.

7. Kailassuonkallion alue

Vaihemaakuntakaavaluonnoksessa Kailassuonkallion alue on osoitettu E-merkinnällä, joka mahdollistaa valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät puolustusvoimien, ampumaratatoiminnan, kaivostoiminnan, energia- ja jätehuollon sekä vesihuollon alueet ja kohteet. Liedon oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on osoitettu selvitysalueeksi, joka mahdollistaa esitettyä laajemman vaihtoehtoisen toiminnan alueella. Kailassuonkallion alue tulee maakuntakaavassa osoittaa merkinnällä, joka nyt esitettyä väljemmin mahdollistaa myös erilaisen yritystoiminnan alueella.

8. Muut asiat

Muita tarkistuksia vaihemaakuntakaavaluonnokseen on esitetty karttaliitteessä.

LIITTEET: MKK luonnos_lausunoliite_KV

- Vastine
- Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaatemarkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.
- Maakuntakaavassa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus. Yleispiirteisyydestä johtuen kaikki alueet ovat jossain määrin sekoittuneiden toimintojen alueita. Kehittämisperiaatemarkinnoilla pyritään kehittämään maakuntakaavoitusta kohti vyöhykeajattelua, jota on sovellettu jo rakennemallissa ja liikennejärjestelmätyössä.
- Turun Kehätien rinnakkaistieyhteyksien suunnittelun tarve Naantalista moottoritille Kirismäen liittymään on tunnistettu maakuntakaavaprosessissa. Kyse ei ole maakuntakaavataso merkinnästä vaan erillisestä kuntien välisestä yhteen sovittavasta suunnittelusta. Kehätien rinnakkaistiestö ei edellytä maakuntakaavatasoista merkintää.
- Liedon kunnan kanta valtateiden 9 ja 10 yhdistämistä koskeviin linjauksiin on perusteltu ja tullaan ottamaan huomioon vaihemaakuntakaavan jatkovalmistelussa. Keskustan eteläinen ohitustievaraus poistetaan selvitysten ja saadun yhdensuuntaisen palautteen perusteella. Merkinnän poistuessa myös Kaarinantien käännön pohjoisosan merkitseminen maakuntakaavaan tulee tarpeettomaksi.
- Valtakunnallisten ja maakunnallisten maisema-alueiden mahdolliset tarkistukset ovat tulevien maakuntakaavojen sisältöjä. Tämän vaihemaakuntakaavaratkaisun lähtökohtana ja vaikutusten arvioinnin perusteena ovat voimassa olevat, kokonaismaakuntakaavassa osoitetut rajaukset.
-

Laus./mielip.	Maskun kunta		
Pvm	20.8.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Turun seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<p><i>Maakuntakaavamuutoksen aluerajaukset näyttävät tukeutuvan pitkälti Turun seudulla Turun kaupunkiseudun rakennemalliin. Rakennemallin yhtenä tarkoituksena on toimia joustavana työvälineenä Turun seudun kehittämisessä siten, että alueiden rajausta suunnitellaan kuntatason kaavasunnittelulla. Jos rakennemallin maankäytön ratkaisut kirjataan maakuntakaavaan yksityiskohtaisina ja sitovina aluerajauksina, aiheuttaa se turhaa joustamattomuutta sekä rajoittaa paikallista maankäytösunnittelua.</i></p> <p><i>Liian yksityiskohtaisilla maakuntakaavan aluerajauksilla ei tule rajoittaa paikallista ja rakennemallityön maankäytösunnittelua. Maakuntakaavan aluerajaukset tulee olla riittävän yleispiirteisiä ja näin sallia kaavajärjestelmän sisällä tarkoituksenmukaisen joustavuuden. Näin voidaan osaltaan myös toteuttaa tavoitetta lisätä kuntien maankäyttövaltaa ja -vastuuta.</i></p> <p><i>Uusi Rivieran yritysalue ja Humikkalan suurmyymäläalue ovat tärkeitä kehityskohteita ja niillä on voimassa olevat asemakaavat. Maskun kunta pitää tärkeänä, että maakuntakaava mahdollistaa edelleen asemakaavoituksen mukaiset toiminnot ja joustavat kehitysmahdollisuudet niin uudella Rivieran yritysalueella kuin nykyisellä Humikkalan suurmyymäläalueella (liikekeskus).</i></p> <p><i>Kanta-Masku on todettu olevan kaupunkikehittämisen kohdealuetta. Maskun keskusta, joka on noin 8 000 asukasta palveleva keskusta-alue, on syytä merkitä kaupunkialueen alakeskus kohdemerkintä (CA), joka mahdollistaa mm. keskustan joustavan kuntakohtaisen suunnittelun.</i></p> <p><i>Kaavassa on otettu käyttöön uusi merkintä "Yhdyskuntarakenteen raja". Kaavamääräyksissä on sen määräys "yhdyskuntarakenteen raja. Paksu viiva osoittaa suunnan, jonne laajentuminen ei ole tarkoituksenmukaista". Toisaalta kaavaselostuksen kuvassa 17 tarkennetaan sen tarkoitusta siten, että harvan taajama-alueen suunnittelematonta laajentumista on tarpeen hillitä.</i></p> <p><i>Rajaviivan määräystä on syytä muuttaa siten, että osoittaa alueita, joilla tarvitaan tarkempaa, esim. yleiskaavatason suunnittelua, jossa laajentumisen tarkoituksenmukaisuus harkitaan. Nykyisestä määräyksestä tulee se vaikutelma, että näillä alueilla yhdyskunnan laajentuminen ei ole mahdollista, mutta muunlainen, jopa olemassa olevaa yhdyskuntaa häiritsevä maankäyttö olisi mahdollista, kuten Maskun Kajamon ja Ruskon keskustan välisellä alueella oleva mittava maanainesten otto- ja jatkokäsittelyalue.</i></p>		
Vastine	<p>Ks. yleisvastine. Maakuntakaavalla jatketaan Turun kaupunkiseudun rakennemallityötä siinä sovituin periaattein. Maakuntakaavaan nostetaan rakennemallista ne sisällöt, joiden toteutuminen edellyttää MRL:n mukaista, juridista kaavaprosessia ja -asiakirjaa. Maakunta on yleispiirteisyydessään joustava ja useita vaihtoehtoisia kehityspolkuja mahdollistava. Kehittämisperiaatemerkinnöillä haetaan maakuntakaavalle uutta sisältöä, joilla aiempaa paremmin voitaisiin kuvata vallitsevaa maankäytön kehittämisen tahtotilaa.</p> <p>Maakuntakaavan keskustatoimintojen alueet on rajattu mahdollisimman yhtenäisin kriteerein: sekoittuneet toiminnot, keskeinen rooli ja sijainti yhdyskuntarakenteessa, ympäristöä suurempi rakentamisen tehokkuus sekä asukas- ja työpaikkatiheys. Paikalliskeskuksia voidaan kehittää kuntakaavoituksella. Kaupunkikehittämisen kohdealue vahvistaa Maskun kuntasuunnittelun tavoitetta kehittää alueen sisäpuolella olevia taajama-alueita kunnan yleiskaavan mukaisesti, mukaan lukien keskusta-alue sekä Humikkala-Rivieran alueet.</p> <p>Strategisia kehittämisperiaatemerkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa. Maakuntakaavassa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus.</p>		

Laus./mielip.	Mynämäen kunta		
Pvm	14.8.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Turun seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<p><i>Hallitusohjelmassa todetaan, että kaavoitusmenettelyjä ja rakentamista koskevia normeja on tarkoitus keventää ja lisätä kuntien maankäyttövaltaa ja -vastuuta. Maankäytön suunnittelu on kuntien kehittämisen kannalta keskeinen väline ja se kuvaa parhaiten paikallista tahtotilaa.</i></p> <p><i>Maakuntakaavalla ei tule liian yksityiskohtaisesti rajoittaa paikallista maankäytönsuunnittelua. Kunnat ovat erilaisia ja kunkin kunnan maankäytönsuunnittelun tulee lähteä sen omista lähtökohdista.</i></p> <p><i>Mynämäen kunnan ja erityisesti kuntakeskuksen elinvoimaisuuden kannalta on erittäin tärkeää, että myös vt 8:n itäpuolen alueita voidaan hyödyntää. Tiukat ehdot maankäytön suunnittelun sitomisesta vt 8:n eritasoliittymien toteutumiseen on kohtuuton vaatimus, koska valtion taloustilanteen tietäen varmuutta eritasoristeysten toteutumisesta ei ole mahdollista saada. Valtatien risteysjärjestelyt voidaan toteuttaa liikenneturvallisuutta valarantamatta myös eritasoliittymiä kevyemmällä ratkaisulla.</i></p> <p><i>Mynämäen maapoliittisessa ohjelmassa kunnan ensisijaiseksi kehittämisalueeksi on päätetty alueen Mynämäen keskusta-Mietoinen-Pyhe muodostama alue. Taajamatoimintojen kehittämisen kohdealue -merkintä (punainen katkoviiva) puuttuu Mietoisten taajaman kohdalta. Tältä osin kaavaa on tarkistettava.</i></p> <p><i>Taajama-alueiden laajentumista ei ole tarkoituksenmukaista rajoittaa maakuntakaavassa, koska yksittäinen rakentaminen ei hajauta yhdyskuntarakentamista eikä se ole ongelma Mynämäen kaltaisissa maaseutukunnissa. Kunnan tulee voida hyödyntää rakennettua vesi- ja viemäriverkostoa myös taajaman lähialueella.</i></p> <p><i>Mietoisten alueella viiva käsittää mm. Lehtisentien alueen, jolle on valtion toimesta rakennettu alikulku Kustavintielle. Nyt alueelle ei kuitenkaan voisi osoittaa asutusta? Mynälahden aluetta rajoittavat jo tällä hetkellä Natura 2000-merkinnät, luonnonsuojelualue-merkinnät sekä lintujen pesintäajankohta. Ylimalkainen rajausta ei ole tarkoituksenmukainen.</i></p> <p><i>Avoimet peltoaukeat ovat maisemallisesti tyypillisiä kaikkialla Varsinais-suomessa, eikä niiden tule muodostaa estettä luontaiselle täydennysrakentamiselle maaseutumaisilla alueilla. Mietoisten alueella vihreä viiva/arvokas maisema-alue tulee poistaa kaavasta.</i></p> <p><i>Mynämäen keskusta-alueen pohjoispuolelle piirretty laajenemiskielto on myös perusteeton. Vaikka kunnalla ei tällä hetkellä ole suunniteltu aktiivista maankäyttöä pohjoispuolelle, on laajenemisen estävä merkintä kuitenkin tarpeeton maakuntakaavassa.</i></p> <p><i>Kaavaluonnoksesta puuttuvat seuraavat merkinnät:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Roukkulin ja Krouvinnummen ampumaradat- Mietoissa Kustavintien itäpuolella/maantien 1930 eteläpuolella oleva teollisuusaluemerkintä (Perkkoon teollisuusalue)		
Vastine	<p>Ks. yleisvastine. Maakuntakaava laaditaan ja se voidaan hyväksyä vain voimassa oleviin säädöksiin tukeutuen. Kaavaprosessin aikana mahdollisesti etenevien lakimuutosten vaikutukset otetaan em. rajoissa huomioon.</p> <p>Maakuntakaavassa luodaan kestävä suunnittelukehys taajama-alueiden kehittämiseksi ja osoitetaan seudullisen keskusverkon ja aluerakenteen kehittämisen painopisteet. Taajaman ominaispiirteet määrittelevät tarkemmin kehittämisen sisällön, jonka kunta ratkaisee omassa kaavoituksessaan.</p> <p>Vt8 itäpuoli</p> <p>Valtatien itäpuoli on osoitettu taajamatoimintojen alueena (A). Strategisin merkinnöin osoitetaan alueiden ensisijainen kehittämisjärjestys, joka väistämättä kytkeytyy valtatie kehittämiseen. Valtatie 8, yhteysväli Turku–Pori on vuosikymmenten ajan ollut Varsinais-Suomen edunvalvonnan kärkihanke. Syksyllä valmistui yhteysvälikilpailun pohjalta laadittu selvitys kehittämisen seuraavien vaiheiden painopisteistä. Selvityksessä tutkittiin myös risteysalueiden maankäyttöä. Maakuntakaavan merkinnöillä pyritään osaltaan vaikuttamaan seuraavien vaiheiden sisältöön ja arvotukseen.</p> <p>Mietoisten taajama-alue ei ole maakunnallisesti keskeinen kehittämisen kohdealue, mutta voi olla sitä kunnan</p>		

omassa kehittämisessä.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueajukset ovat valtioneuvoston hyväksymiä. Niiden tarkistaminen ja hyväksyminen tapahtuu meneillään olevassa valtakunnallisessa inventointi-, lausunto- ja hyväksymismenettelyssä. Mahdolliset tarkistukset tullaan tekemään tulevissa maakuntakaavaprosesseissa.

Strategisia kehittämisperiaatemarkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen alueajuksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa. Kokonaisuusmaakuntakaavassa on esitettyjen seudullisten ampumaratojen merkitsemisen edellytyksenä ollut, ettei toiminnasta aiheudu haittaa pohjavesialueille.

Laus./mielip.	Naantalin kaupunki		
Pvm	21.10.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Turun seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Liikenne</i>		

Armonlaaksontien eli E18 / kantatien 40 kehittäminen nelikaistaisena valtakunnallisena pääväylänä on Naantalin kaupungin näkemyksen mukainen. Ratkaisun tulee pitää sisällään korkeatasoiset liittymäratkaisut, kuten Ruonan yhdystien liittymän toteuttaminen eritasoliittymänä.

Satamaliikenteen turvaaminen kehittämällä Viestitietä seututienä on perusteltua ja kannatettavaa. Tästä ei voi kuitenkaan seurata Armonlaaksontien liikenteellisen tason, sujuvuuden ja liikenneturvallisuuden laskua Vanton eritasoliittymän ja Järvelän eritasoliittymän välisellä tieosuudella.

Pääosa nykyisestä Naantalin suuntautuvasta liikenteestä käyttää Armonlaaksontietä. Tiehen tukeutuvat merkittäviltä osin Naantalin suunniteltu maankäytön kehittyminen ja väestönkasvu, Luonnonmaan korjaustelakan ja saariston suunnan liikenne sekä valtakunnallisesti merkittävät matkailukohteet, kuten Naantalin kylpylä, Muumimaailma ja Naantalin Vanhakaupunki.

Naantalin ja Raision kaupungit kehittävät omilla toimenpiteillään Aurinkotietä ja Raisiontietä maankäyttöä palvelevaksi sisäiseksi väyläksi toteuttamalla mm. kiertoliittymiä em. osuuksille. Nämä toimenpiteet siirtävät liikennettä entisestään E18/Armonlaaksontielle, jota on myös pidetty tavoiteltavana mm. Raision keskustan liikennemäärien vähenemisen takia. Kaikessa kaavoittamisessa, suunnittelussa ja rakentamisessa tuleekin pitää lähtökohtana Armonlaaksontien eli E18 tien kehittäminen korkeatasoisena, eritasoliittymiin perustuvana pääväylänä Naantalin Humalistentien (Satamatien) liittymästä alkaen kohti valtatieä 1.

Joukkoliikenteen kehittäminen lähivuosina perustuu ensisijaisesti ns. runkobussilinjoihin. Mahdollinen raideliikenteen kehittäminen tulevaisuudessa tulee mahdollistaa ja huomioida tehtävissä maankäytön suunnitelmissa.

Naantalin Vanhakaupungin venesatama ja Naantalin kylpylä ovat merkittäviä matkailukohteita. Näiden kohteiden vetovoimaisuuden säilyttämiseksi ja kehittämiseksi tulee vaihemaakuntakaavassa esittää Särkäsalmeen kaavamerkintä, joka mahdollistaa korkeiden purjevereiden ja hotellilaivan edellyttämän avattavan sillan tai muun vastaavan järjestelyn toteuttamisen Särkäsalmen tiepenkereelle tai sillalle.

Naantalin satamaan johtavat Järveläntie ja Viestitie tulee osoittaa seututie-luokituksella Naantalin satama-alueelle asti. Naantalin satamayhteys on myös osa eurooppalaista TEN-T liikenneverkkoa.

Kaupunkikehittämisen kohdealue

Naantalin keskusta ja Luonnonmaan keskeiset osat ovat osa Turun, Naantalin, Raision ja Kaarinan keskustojen muodostamaa kaupunkikehittämisen kohdealuetta 1. Vaihemaakuntakaavan aluerajaus noudattaa Naantalin osalta pääosin Turun seudun rakennemallin alkuperäistä ydinkaupunkialueen rajausta.

Naantali on esittänyt tähän rajaukseen täsmennyksiä sekä Manner-Naantalin pohjoisosan että Luonnonmaan suhteen, koska nykyinen aluerajaus ei kuvaa sitä aluetta, joka todellisuudessa on Naantalin alueella ydinkaupunkialuetta. Naantalin esittämä aluerajaus oheistetaan.

LIITE

Naantali esittää lausunnossaan, että tämä aluerajaus otettaisiin myös maakuntakaavan kaupunkikehittämisen kohdealue 1:n aluerajaukseksi.

Taajamatoimintojen alueet ja selvitysalueet

Kaavakartassa on keltaisella värillä ja symbolilla A merkitty taajamatoimintojen alueet. Ne käsittävät valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät asumisen ja muiden taajamatoimintojen alueet. Se sisältää asuinalueiden lisäksi paikallisia palvelukeskuksia, työpaikka-alueita ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia pienehköjä teollisuusalueita sekä seututeitä pienempiä liikenneväyliä, lähivirkistysalueita sekä erityisalueita.

Taajamatoimintojen alueet noudattavat suurelta osin Naantalin oikeusvaikutteisen Luonnonmaan ja Lapilan ym. saarien osayleiskaavan ja Manner-Naantalin osayleiskaavaluonnoksen asuntoalueiden rajauksia. Luonnonmaalla

Santalantien asemakaavoitettu alue tulisi sisällyttää kaupunkikehittämisen kohdealueeseen merkinnällä A ja Rymättylätien pohjoispuolen alue osayleiskaavan merkintöjen mukaisesti muutettuna niin, että Virpi-Porhonkallion alueen merkintä on R. Luonnonmaan alueella Rymättylätien varren alueet on perusteltua liittää kaupunkikehittämisen kohdealueeseen myös siksi, että tällä alueella on kattava julkinen liikenne ja hyvin palveleva Luonnonmaantien ja Särkäsalmientien varren erillinen pyöräilyn ja jalankulun reitti Rymättylätien alikulkukäytävineen. Alueella sijaitsevat myös hyvät julkiset palvelut, kuten alakoulu ja päivähoido.

Manner-Naantalın osayleiskaavaluonnoksessa asuntoalueiksi suunnitellut aluevaraukset Vengan pohjoispuolella Löytäne-Ladvo alueella ovat maakuntakaavassa merkitty sinisellä katkoviivalla. Kaavamääräyksen mukaan se tarkoittaa aluetta, jolla taajama-alueen laajentumisen vaikutukset seudun yhdyskuntarakenteen kehitykselle on selvitetävä.

Luonnonmaalla vastaavaa merkintää on käytetty Rymättylätien pohjoispuolella.

Naantalın käsityksen mukaan Manner-Naantalın osayleiskaavaluonnoksessa mukana olevat asuntoalueet Vengan pohjoispuolella tulisi maakuntakaavassakin merkitä taajamatoimintojen alueeksi ja sisältyä kaupunkikehittämisen kohdealueeseen. Sinisellä katkoviivalla rajattu selvitysalue Rymättylätien pohjoispuolella tulisi laajentaa Luonnonmaan ja Lapilan ym saarien osayleiskaavan mukaisesti pohjoiseen laajennetun kaupunkikehittämisen kohdealueeseen rajoittuen.

Edelleen Naantalilla on kaavoitusohjelman mukaan tarkoitus laatia lähivuosina osayleiskaava myös Merimasku-Hellemaan alueelle. Suunnittelualue ulottuu Hellemaalta Merimaskun kirkonkylään. Vaihemaakuntakaavan taajamatoimintojen aluerajauksen ympärille tulisi maakuntakaavassa merkitä selvitysalue mahdollisia maankäyttötarpeita varten. Alueella on palvelut olemassa ja niiden säilyminen ja hyödyntäminen on tarkoituksenmukaista varmistaa. Alue on hyvin saavutettavissa myös joukkoliikenteellä ja siellä voidaan toteuttaa laadukasta saaristoasumista.

Työpaikkatoimintojen ja kaupan alueet

Työpaikkatoimintojen alueet on merkitty vaihemaakuntakaavaan vaalean punaisella värillä ja symbolilla TP ja kohteet vastaavasti samanvärisellä ympyrällä ja symbolilla tp. Ne käsittävät valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävien julkisten tai yksityisten palvelujen, työpaikkatoimintojen, toimitilakeskittymien ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien teollisuustoimintojen alueet. Aluevaraus sisältää myös pienehköjä asuntoalueita. Alueelle ei saa sijoittaa uutta asumista, jos sille kohdistuu ympäristöhäiriötä.

Työpaikkatoimintojen alueina on vaihemaakuntakaavan merkitty Naantalın keskustassa Humalisto, Armonlaaksontien ja radan välinen alue, Maskuntien varsi sekä Luolalan pohjoisosat. Lisäksi TP-alueina ovat Luonnonmaan osayleiskaavan mukaiset alueet Rymättylätien pohjoispuolella.

Työpaikka-kohdemerkinnällä on lisäksi merkitty Särkäsalmen sillan kupeessa oleva kalasataman alue.

Humalisto, Luolala ja Armonlaaksontien pohjoispuoli Ruonantien varressa ja Maskuntien varsi ovat Naantalille tärkeitä kaupallisten palveluiden ja työpaikan laajentumisalueita. Erityisesti Humalistossa tulee voida toteuttaa päivittäistavarakaupan lisäksi myös erikoiskaupan yksiköitä ja tarvittaessa alueille tulisi voida sijoittaa myös seudullisesti merkittävä suuryksikkö-yksiköitä. Myös Ruonantien varren alueelle tulee voida sijoittaa kaupallisten palveluiden ja työpaikan alueita ja tarvittaessa seudullisesti merkittävä suuryksikkö. Luolalan alueella tulee mahdollistaa myös tilaa vievän kaupallisten palveluiden toteutuminen. Vaihemaakuntakaavan liitekartassa 1 / KAUPPA 1 Naantalille on määritely 20 000 k-m² kaupan kokonaismitoitus. Naantalın tavoitteena on, että kaupallisten palveluiden kasvavaan kysyntään voidaan vastata lisäämällä kaupallisten palvelujen sijoittumista keskusta-alueelle ja sen laajentumisalueelle, Ruonantien varteen ja Luolalaan. Naantalın tavoitteiden mukaista on, että suunnitelman mukainen suuryksiköiden kokonaismitoituksen määrä 2035 on Naantalın kohdalla ainakin 35 000 k-m². Liitteeseen 1 / KAUPPA 2 tulee lisätä Naantali-Ruonan toteutuneet neliöt ja suuryksiköiden mitoitus 2035 YHT. MAX 15 000.

Saaristossa työpaikkakeskittymiä on etenkin Rymättylässä. Lienee johdonmukaista, että nekin merkitään jotenkin maakuntakaavaan.

Teollisuustoimintojen alueet

Teollisuustoimintojen alueet on merkitty vaihemaakuntakaavaan harmaalla värillä ja symbolilla T. Ne käsittävät valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät teollisuus-, varasto- ja vastaavaan käyttöön osoitetut alueet niihin kuuluvine suojavyöhykkeineen sekä liikenne- ja yhdyskuntateknisen huollon alueineen.

Vaihemaakuntakaavaluonnoksessa se osa Luolalasta, joka ei ole työpaikka-toimintojen aluetta, on teollisuusaluetta. Lisäksi teollisuusaluetta on satama ja Nesteen alue. Luonnonmaalla teollisuusaluetta on Kukolan alue, jossa sijaitsee mm. korjaustelakka. Teollisuusalueen aluerajausta tulee täsmentää Luonnonmaan ja Lapilan ym. Saarien osayleiskaavan mukaisesti ja vireillä olevan asemakaavan perusteella.

Teollisuustoimintojen alueet eivät Isosuontien alueella, Humalistossa ja Luolalanjärven rannalla noudata Manner-Naantalinn osayleiskaavan aluerajausten laajuutta eivätkä voimassa olevan asemakaavan aluerajauksia. Naantalinn käsityksen mukaan vaihemaakuntakaavan aluerajaukset tulisi tältä osin muuttaa Manner-Naantalinn osayleiskaavaluonnoksen ja voimassa olevan asemakaavan aluerajausten mukaisiksi.

Keskustatoimintojen alueet

Keskustatoimintojen alueet on merkitty vaihemaakuntakaavaan punaisella värillä ja symbolilla C. Keskustatoimintojen alueella tarkoitetaan vaihemaakuntakaavassa valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä keskustahakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen aluetta sekä siihen liittyviä liikennealueita ja puistoja. Aluevaraus sisältää myös keskusta-asumisen. Alueelle saa sijoittaa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön/-yksiköitä.

Mahdolliset tulevat keskustatoimintojen alueet on merkitty vaihemaakuntakaavaan punavalkoisella vinoraidoituksella ja symbolilla C/m. Ne ovat maankäytöltään muuttuvia, valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä keskustahakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen alueita sekä siihen liittyviä liikennealueita ja puistoja. Aluevaraus sisältää myös keskusta-asumisen. Alueelle saa sijoittaa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön/-yksiköitä.

Rakennetun keskusta-alueen lisäksi Manner-Naantalinn osayleiskaavaluonnoksessa keskustatoimintojen alue ulottuu selvästi Humalistoon Armonlaakson tien eteläpuolelle. Myös maakuntakaavassa Humaliston pohjoisosat, joihin Manner-Naantalinn osayleiskaavan selvitysten mukaan voidaan sijoittaa tehokasta asumista, työpaikkoja ja liiketilaa, tulisi merkitä keskustatoimintojen alueeksi C. Alue on liikenteellisesti joustavasti liitettävissä nykyiseen keskustaan sekä katuverkolla että kävely- ja pyöräilyväylin. Armonlaakson tien alitukset jalankulku- ja pyöräreitteineen ovat jo toteutuneet alueen lounais- ja koillispuolelta ja lisäksi voidaan toteuttaa alueen keskeltä uusi jalankulun ja pyöräilyn yhteys alueen keskelle satamaan johtavan junaraiteen varteen. Alueelle on suunniteltu keskustamaista tehokasta sekoittunutta maankäyttöä. Alue liittyy rakenteellisesti kiinteästi nykyisiin keskustan asunto- ja kaupallisten palveluiden alueisiin. Alueelta on tehty kattavat ympäristöselvitykset ja ne otetaan maankäytön suunnittelussa huomioon.

Retkeily- ja matkailutoimintojen alueet

Retkeily- ja matkailutoimintojen alueet on merkitty vaihemaakuntakaavaan keltaisella värillä ja symbolilla R ja kohteet keltaisella ympyrällä ja symbolilla r. Retkeily- ja matkailutoimintojen alueina/kohteina vaihemaakuntakaavassa on merkitty valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät retkeily- ja matkailualueet/kohteet.

Naantalissa retkeily- ja matkailutoimintojen alueina ovat Kailon ja Väskin saaret sekä Porhonkallion alue. Matkailukohteina on lisäksi Porhonkallio (r601), Herrankukkaro (r602) ja Vaihela (r603).

Porhonkallion alueella matkailutoiminnan alue tulisi ulottaa Rymättyläntien pohjoispuolelle Virpin alueelle ja Kultaranta Golfn keskuksen alueelle. Santalantien asemakaavoitettu alue tulisi ottaa mukaan rakennettuna alueena myös maakuntakaavaan.

LIITTEET Kaupunkikehittämisen kohdealueen 1 rajausesitys Naantalinn osalta, Naantalinn KH-päätös -Lausunto vaihemaakuntakaavasta

Vastine Ks. yleisvastine. Naantalinn kaupungin lausunto tukee Varsinais-Suomen liiton näkemystä Naantalinn satamayhteyksien kehittämisestä. Naantalinn kaupungin esittämät perustelut ja näkemykset liikenneyhteyksien kehittämisestä Vanton eritasoliittymästä Naantalinn keskustaan otetaan huomioon kaavaselostuksessa. Välin kehittäminen kaupunkikuvallisesti tärkeänä sisääntulotienä osana Naantalinn keskustaympäristöä on mahdollista tinkimättä liikenteellisestä tasosta, sujuvuudesta tai turvallisuudesta. Turun kehätien yleissuunnitelmassa ratkaistaan mm. Ruonan esitetyn eritasoliittymän tekninen toteutettavuus. Teiden luokituksesta päättää Liikennevirasto eri suunnitteluprosesseissa käytyyn keskusteluun tukeutuen.

Naantalinn kaupunki ehdottaa Särkäsalmen vapaan korkeuden yhteyden mahdollistavan kaavamerkinnän esittämistä

taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa. Ko. merkintä käsitellään jo käynnistetyssä luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavassa, jossa matkailu on yksi aihekokonaisuus.

Strategisia kehittämisperiaattemerkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyuden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa. Maakuntakaavassa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus.

Kaupunkikehittämisen kohdealueen tavoite on asukastiheyden, palvelutarjonnan kasvattaminen ja joukkoliikenteen kehittämismahdollisuuksien turvaaminen. Muilla alueilla, missä kaikki tekijät eivät ole keskeisiä kehitettäviä teemoja, suunnittelussa edetään johdonmukaisella taajamatoimintojen alueiden asemakaavoituksella.

Luonnonmaan ja Lapilan OYK: alue on pääsääntöisesti R ja RA-alueita. Luonnoksessa on jo tarkistettu Rymättyläntien varren eteläpuolen maankäyttöä A:ksi.

Luonnoksessa on aiempien työneuvottelujen perusteella Hellemaan kylämerkintä at korvattu taajamatoimintojen aluemerkinällä A, joka on mahdollistava ja sisältää tiiviin taajama-alueen lisäksi myös harvaa taajamaa. Merimaskun kk:n A-alue on puolestaan korvattu paremmin tilannetta vastaavalla at-kohdemerkinnällä.

Maakuntakaavan tavoitteena on MRL:n mukaisesti mm. kaupan palveluiden turvaaminen keskusta-alueilla. Keskustatoimintojen alueiden mitoituksella ei ole tarkoitus rajoittaa kaupan toimintoja. Luvut ovat tavoitteellisia ja suhteuttavat keskusta-alueiden suuryksikkökaupan muihin kaupan alueisiin ja kaupan kokonaismäärään seudulla ja maakunnassa.

Kaupan palveluverkkoselvitystä on päivitetty luonnosvaiheessa kartoittamalla tarkemmin olemassa olevat vähittäiskaupan suuryksiköt. Kaavaluonnoksen kaupan ratkaisusta on laadittu erillinen vaikutusten arviointi. Kaupan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan yleisvastineessa esitetyin periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kaupan toimijoiden kanssa.

Maakuntakaavaluonnos mahdollistaa vähittäiskaupan kehittämisen Ruonan ja Luolalan alueilla kuntakaavoituksella selvityksiin perustuen seudullisen alarajan (6 000 k-m²) puitteissa. Ruonan alueen kehittäminen paikallisena kaupan alueena edellyttää toimivia ja turvallisia liikenteen ratkaisuja.

Maakuntakaavaluonnoksen keskustatoimintojen alueen rajaus mukailee maakuntakaavan tarkkuudella Naantalın keskustan rakennemalliin ja kehittämissuunnitelman keskustarajausta. Pienimittakaavaisen maakuntakaavan rajaukset tarkentuvat edelleen kuntakaavoituksella. Naantalın seudullisesti merkittävien teollisuus- ja työpaikkatoimintojen alueiden kehittämistä ei tule vaarantaa asumisella ja muilla toiminnoilla, joita ei voida sovittaa yhteen teollisuuden ja liikenteen ympäristöhäiriöiden kanssa.

Naantalın lausunnossaan esittämät tavoitteet ovat Aurinkolaaksontien, keskustan ja Ruonan kaupan alueen osalta keskenään ristiriitaisia.

Em. tarkistusten lisäksi matkailu- ja virkistysteemoja tullaan tarkastelemaan laajemmin osana luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavaa.

Laus./mielip.	Nousiaisten kunta		
Pvm	30.9.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Turun seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Kaavaluonnoksessa on otettu käyttöön uusi merkintä "Yhdyskuntarakenteen raja". Kunnanhallitus toteaa, että rajaviivan määräystä on syytä muuttaa siten, että se osoittaa alueita, joilla tarvitaan tarkempaa, esim. yleiskaavatason suunnittelua, jossa laajentumisen tarkoituksenmukaisuus harkitaan. Nykyisestä määräyksestä syntyy sellainen vaikutelma, että näillä alueilla yhdyskunnan laajentuminen ei ole mahdollista. Kunnanhallitus viittaa tältä osin Valpperin kylän alueeseen, johon on juuri rakennettu uusi koulu ja jonne on suunniteltu kyläkaavan laatimista. Muilta osin kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa kaavaluonnoksesta.</i>		
Vastine	<p>Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaatemarkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.</p> <p>Vaihemaakuntakaavassa on pureuduttu taajamien maankäytön kehittämismahdollisuuksiin. Kylät on jätetty tarkastelun ulkopuolelle ja niitä koskevat kokonaisuusmaakuntakaavan kylämerkinnät. Yleisesti voidaan todeta, että kylien elinvoimaisuutta tuetaan parhaiten osoittamalla niitä tukeva lisärakentaminen kylän ominaispiirteitä tukien kylärakenteeseen.</p> <p>Taajamien kehitystä parhaiten tukevaa suunnittelua ja päätöksentekoa on johdonmukainen yleiskaavaan tukeutuva suunnitelmallinen taajamien kehittäminen asemakaavoittamalla.</p>		

Laus./mielip.	Paimion kaupunki		
Pvm	23.9.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Turun seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Sievolan alue tulee merkitä Taajamatoimintojen alueena, kuten se on Vistan osayleiskaavassakin osoitettu sekä kaupunkikehittämisen kohdealue laajennetaan 110-tielle saakka. Keskusalueen vähittäiskaupan mitoitukseksi merkitään 40.000 kerrosneliometriä, koska olemassa olevat ja suunnitellut vähittäiskaupan tilat ylittävät luonnoksessa esitetyn mitoituksen.</i>		
	<i>Muilla osin Paimion kaupungilla ei ole luonnoksesta huomautettavaa.</i>		
Vastine	<p>Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaatemarkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.</p> <p>Kaupun palveluverkkoselvitystä on päivitetty luonnosvaiheessa kartoittamalla tarkemmin olemassa olevat vähittäiskaupan suuryksiköt. Kaavaluonnoksen kaupan ratkaisusta on laadittu erillinen vaikutusten arviointi. Kaupan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan yleisvastineessa esitetyin periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kaupan toimijoiden kanssa. Keskustatoimintojen alueiden mitoituksella ei ole tarkoitus rajoittaa kaupan toimintoja. Luvut ovat tavoitteellisia ja suhteuttavat keskusta-alueiden suuryksikkökaupan muihin kaupan alueisiin ja kaupan kokonaismäärään seudulla ja maakunnassa.</p>		

Laus./mielip.	Raision kaupunki		
Pvm	30.10.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Turun seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Koko kaupunkiseutua koskevat huomiot:</i>		

Yhteiskunta ja kaupunkiseudut tulevat lähivuosisikymmeninä olemaan voimakkaan ja vaikeasti ennakoitavan muutoksen alaisia. Maakuntakaavassa tulee sallia liikkumavaraa vielä näköpiirin ulkopuolella oleville muutoksille. Yleisominaisuus kaavassa tulisi olla mahdollistavuus. Määräysten hengen tulee olla myönteisempi.

Maakuntakaava ei ole niin kiinteä jatke rakennemallityölle Turun kaupunkiseudulla kuin rakennemallia laadittaessa ajateltiin. Rakennemallin toteuttaminen ja kaupunkiseudun maapolitiikka jäävät suurelta osin kuntien muun yhteistyön varaan.

Maankäyttö- ja rakennuslain ydinajatuksen mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa kuntien kaavoja. Aktiivisen maankäytön aluemerkinnoilla (C, A, TP, T, E) on suuri merkitys kuntien kaavoitukselle. Kuntien tarpeet tulee paremmin huomioida, jotta kuntien kaavoitus on tulevaisuudessakin maakuntakaavan maankäytön mukaista.

Ohjeellisuuden rinnalla on maakuntakaava ollut monissa hankkeissa vahvasti sitova. Kaupan sijaintia ohjaavien säästösten myötä on sitovuus ja rajoittavuus lisääntynyt. Maakuntakaavan merkinnöissä ja määräyksissä tulee ymmärrettävällä tavalla osoittaa, mitkä määräykset ja rajoitukset ovat sitovia ja mitkä ohjeellisia.

Ydinkaupunkialueen elinvoimaisuus on koko kaupunkiseudun etu. Ydinkaupunkialueen kaupunkikehittämisen kohdealueen rajausta tulee tarkistaa. Rajauksen tulee perustua rakennemallin ydinkaupunkialueeseen lisättyä Liedon keskustaaajamalla. Samalla osa kaupunkikehittämisen kohdealueista ydinkaupunkialueen ulkopuolella voidaan merkitä taajamatoimintojen kehittämisalueiksi. Kaupunkikehittämisen kohdealuemerkinnän roolia tulee selkiyttää. Erityisesti kaupan merkinnät ja määräykset muodostavat vaikeasti hahmotettavan kokonaisuuden.

Sinisellä katkoviivalla on esitetty kohteet, joissa taajama-alueen laajentamisen vaikutuksille on selvitystarve. Merkinnän epäselvää sisältöä on syytä tarkentaa, muun muassa selvittämismenetelmällä ja prosessilla. Määräys tarkoittaa käytännössä, ettei pidä myöntää alueen tulevaa kaavoitusta haittaavia suunnittelutarveratkaisuja. Määräyksen paremmin kuvaava muoto olisi: Alue, joka tulee turvata yhdyskuntarakenteen pitkällä aikavälillä tapahtuvalle mahdolliselle laajentumiselle.

Kaupan mitoitus perustuu muutaman vuoden takaiseen palveluverkkoselvitykseen. Se on vanhentunut maakuntakaavan tullessa voimaan. Maakuntakaavan tulisi olla luonteeltaan mahdollistava ja perustua vähintään kaupan palveluverkkoselvityksen mitoituksen ylärajaan. Seudullisesti merkittävät kaupan paikat ja laatu tulee osoittaa luonnosta väljemmin. Kaupan ohjaus ei koske keskustatoimintojen alueita. Niille ei pidä osoittaa kaupan määrää eikä laatua koskevia rajoituksia. Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksessa tuli seudullisesti merkittävän kaupan ohjaus maakuntakaavoituksen tehtäväksi. Se koetaan hankalaksi kaupan ja seudullisen suunnittelun hyvin erilaisten aikajänteiden vuoksi. Kaavaselostuksesta ei ilmene hallitusohjelman kirjausta luopua kaupan laatuluokituksesta. Maankäyttö- ja rakennuslakiin tehtävät muutokset vaikuttavat tulevaisuudessa myös kaupan ohjaukseen. On epäselvää, jäävätkö kaupan rajoitukset maakuntakaavassa voimaan, vaikka laki muuttuisi.

Turun kehätie on osa eurooppalaista TEN-T-liikenneverkkoa. Se on kaupunkiseudun elinkeinoelämän kannalta erittäin tärkeä väylä, jonka sujuvuus tulee turvata. Maakuntakaavan jatkosuunnittelussa on syytä osoittaa tarvittavat rinnakkaistieyhteydet Naantalista moottoritille Kirismäen liittymään. Lentokentän toimintaedellytykset tulee turvata muun muassa rajoittamalla uusien taajamatoimintojen sijoittuminen kiitotiekäytävälle. Valtateiden 9 ja 10 välinen yhteys turvaa osaltaan lentokentän viereisen LogiCityn toimintaedellytyksiä, VT9 kehityskäytävää ja vanhan valtatie 10 kehittämistä joukkoliikennekäytävänä. Mikäli valtateiden yhdistäminen toteutuu, jää Liedon keskustan ohittava yhteysvälivaraus tarpeettomaksi.

Matkailu on maakuntakaavassa jäänyt liian vähälle huomiolle. Kaavassa tulee tunnistaa nykyiset vahvuudet ja mahdollistaa niiden tulevaisuuden kehittäminen. Retkeily- ja matkailualueet tulee maakuntakaavassa käsitellä samalla tavalla ja merkintöjen tulee olla yhdenmukaiset koko maakuntakaava-alueella.

Kunnat toivovat mahdollisimman avointa kaavoitusprosessia ja vuorovaikutteisuutta myös keskustelunavausmaisena kaavaluonnoksen ja lopullisen kaavaehdotuksen lausuntokierroksen välillä.

Raision kaupunkia koskevat huomiot:

Yleistä

Raision kaupungin ja Varsinais-Suomen liiton edustajien kesken pidettiin keväällä 2014 neuvottelu, jossa hyvinkin yksityiskohtaisesti tuotiin kaupungin taholta esille tarpeita maakuntakaavan tarkistuksiksi. Näitä tarkistusesityksiä ei ole käytännöllisesti katsoen huomioitu lainkaan nyt esillä olevassa luonnoksessa. Niinpä ne tuodaankin nyt esille uudestaan ja lista on täydennetty muutamalla uudella kommentilla. Tarkistukset ovat osittain pieniä, mutta ne on katsottu aiheelliseksi esittää, jotta niistä ei olisi epäselvyyttä jatkossa. Pääosa tarkistuksista pohjaa myös voimassa olevaan yleiskaavaan / osayleiskaavaan. Vaaditut tarkistukset on osoitettu myös liitteenä olevassa kartassa.

Taajamatoimintojen alueet (A)

Taajamatoimintojen alueeksi on osoitettu valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät asumisen ja muiden taajamatoimintojen alueet. Aluevaraus sisältää asuinalueiden lisäksi paikallisia palvelukeskuksia, työpaikka-alueita ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia pienehköjä teollisuusalueita sekä seututeitä pienempiä liikenneväyliä, lähivirkistysalueita sekä erityisalueita.

Raision osalta maakuntakaavaluonnoksen taajamatoimintojen alueet ovat samat kuin voimassa olevassa maakuntakaavassa.

Tarkistusesitykset taajamatoimintojen alueiden aluerajauksiin:

- Vierulan aluetta tulee laajentaa kiinni Naantalın rajaan.
- Mustikkamäen aluetta tulee laajentaa junaradalle päin.
- Kuvanvuoren-Kerttulan alueella rajauksia tulee tarkistaa voimassa olevien kaavojen mukaisiksi.
- Petterinpellon aluetta tulee laajentaa osayleiskaavan mukaisesti.
- Maksilanpellon aluerajauksia tulee tarkistaa hieman ulottaen sen kiinni Ruskon rajaan.
- Haunisten altaan alue tulee osoittaa kaavassa esim. taajamatoimintojen selvitysalueeksi tukemaan muutoksessa olevan alueen maankäytöllisiä tarkasteluja.
- Kuloistenniityn alueella tulee rajauksia tarkistaa liitekartan mukaisiksi pohjautuen yleiskaavan ja rakennemallin rajauksiin.
- Voimassa olevien asemakaavojen aluerajaukset tulee huomioida Vt 8 molemmin puolin lähellä Turun rajaa.
- Vantontien A-alue tulee muuttaa työpaikkatoimintojen alueeksi (TP).

Työpaikkatoimintojen alueet

Työpaikkatoimintojen alueeksi on osoitettu valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävien julkisten tai yksityisten palvelujen, työpaikkatoimintojen, toimilakeskittymien ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia teollisuustoimintojen alueet.

Tarkistusesitykset työpaikkatoimintojen alueiden aluerajauksiin:

- Työpaikkatoimintojen alueita Vt 8 molemmin puolin tulee laajentaa kohti Maskun rajaa ja sekä Petterinpellon suuntaan.
- Moottorirata-alueen kaavamerkinnäksi saattaisi sopia paremmin esim. e-1.
- Seudulliselle jätevoimalalle/jätteidenkäsittelylaitokselle tulee osoittaa varaus liitekartan osoittamaan paikkaan esimerkiksi merkinnällä e-2.
- Temppelelivoori lähialueineen on osoitettava TP-alueeksi.
- Satama tulee huomioida TP-alueena tai mahdollisesti omalla merkinnällään. Raision satama on eteläsuomen suurin kotisatama ja siten huomioitava myös maakuntatasolla. Satamatoimintoja tukemaan ollaan parhaillaan kaavoittamassa alueelle yritystoniteja.
- Naantalın rajaa vasten osoitettua TP-aluetta tulee laajentaa itään päin.

Liikenne

Raideliikenteen kehittäminen

Turun seudun rakennemallialueen liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2035 on linjattu rakennemallin sisältöä ohjaavana linjapäätöksensä seuraavaa:

- "Seudullisen maankäyttöratkaisun tulee perustua olemassa olevan rakenteen tiivistämiseen ja täydentämiseen nykyistä infrastruktuuria hyödyntäen".
- "Maankäyttöä suunnitellaan tukemaan jalankulkua ja pyöräilyä sekä kustannustehokkaasti ja laadukkaasti

toteutettuja bussiliikenteen runkolinjoja ja pikaraitiotietä".

- "Joukkoliikenteen saavutettavuus muodostaa sormimaisia vyöhykkeitä keskustan ja keskustaan johtavien pääreittien varrelle".

- "Joukkoliikenteen kannalta hyvin saavutettavia alueita ovatkin ydinkaupunkiseudun keskeiset, kaupunkiliikenteen päälinjojen sekä vahvimpien seutulinjojen varsilla olevat alueet".

Maakuntakaavaluonnoksessa on Raisioon esitetty kaksi paikallisjunan asemapaikkaa Uudenkaupungin ja Naantalin ratojen varteen, yksi Nuorikkalaan ja toinen Paikkarin alueelle. Mikäli esitettyjen asemapaikkojen läheisyydessä ryhdytään tiivistämään maankäyttöä maakuntakaavaluonnoksen edellyttämällä tavalla, niin olemassa oleva kaupunkirakenne ei tiivisty ja täydenny, vaan hajautuu. Myöskään olemassa olevaa infrastruktuuria ei voi juuri hyödyntää.

Joukkoliikenteen kehittäminen rakennemallissa esitetyn joukkoliikennevyöhykkeen ulkopuolelle ei ole perusteltua, vaan maankäytön tehostaminen tulee suunnitella siten, että joukkoliikennettä ja maankäyttöä kehitetään kustannustehokkaasti joukkoliikenneakselin läheisyydessä. Esitetyt asemat ovat kaukana keskustoista ja keskustaan johtavista pääreiteistä ja siten joukkoliikenteen kannalta erittäin huonosti saavutettavia. Molemmat vaihemaakuntakaavan luonnoksessa Raisioon esitetyt paikallisjunan asemapaikat tulee poistaa.

Muuta liikenteestä

Vahdontien ja Marjamäen eritason välinen tieliikenteen yhteistarve esitetty ja se on hyvä

Tarkistusesitykset liikenteen aluevarauksiin

- Raision keskustaan suunniteltu keskustatunneli tulee huomioida.

- Lentokentän lentomelualueita ei ole esitetty.

Ohikulkutien varsialueet yleisesti

Tarkistusesitykset:

- Kaupan alueita halkova seudullinen virkistysväyläyhteys tulee kaventaa. Sen merkitys tässä paikassa on lähinnä mahdollistaa läpikulku.

- Ohikulkutien eteläpuolella olevilta alueilta puuttuu kaavamerkintä, jonka tulee olla TP-km mahdollistaen kaupan suuryksiköt molemmilla alueilla.

Kauppa ja kaupan alueet

Maakuntakaavaluonnoksen mukaan Myllyn alue on osoitettu merkinnällä TP-km, joka tarkoittaa työpaikka-alueita, jolle saa sijoittaa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön/-yksiköitä. Määräyksessä on määritellyt suuryksiköiden kokonaismitoitus.

Muut alueet, Hauninen, Kuninkoja sekä Itäniitty, on osoitettu merkinnällä TP-kmt, joka tarkoittaa työpaikka-alueita, jolle saa sijoittaa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön/-yksiköitä tilaa vaativan erikoistavarakaupan (rauta-, kodinkone-, puutarha-, auto- ja venekauppa) tarpeisiin. Määräyksessä on määritellyt suuryksiköiden kokonaismitoitus.

Myllyn-Ikean alue kokonaisuutena on maakunnan merkittävin kaupan alue. Alue sijoittuu tiiviisti kaupunkirakenteeseen vaikka ei sijaitsekaan suoraan keskustassa. Kaupan palveluverkkoselvityksessä on todettu, että alueen liikenneyhteyksien kapasiteetti alkaa olla maksimaalisessa käytössä ja että alue on jäänyt sivuun suunnitelluista joukkoliikennelinjauksista. Toimenpiteitä ja suunnitelmia liikenneyhteyksien parantamiseksi tehdään parhaillaan, joten näillä seikoilla ei voi perustella alueen kehittämisen jarruttamista. Suunnitteilla oleva katu-yhteys Myllyn alueelta Satakunnantielle rakentuessaan osaltaan purkaa nyt esille nostettua kuormitusta. Turun kehätiellä liikenne sujuu hyvin ja hyvien liikenneyhteyksien varrella maankäyttöä tulee luonnollisesti lisätä.

Kaupan neliöiden mitoituspohjaksi on otettu vain hieman Kaupan palveluverkkoselvityksen mukaista minimikasvua suurempi kaupan kasvu. Tämä on sitten kaavamaisen matemaattisesti jaettu eri kaupan keskittymille lukuun ottamatta Turun keskustaa. Raision osalta on lausuntoa laadittaessa tarkistettu kaupan alueiden nykyiset jo olevat kerrosneliömetrit, voimassa olevan asemakaavan alueille sallimat kerrosneliömetrit sekä verrattu näitä maakuntakaavaluonnoksen alueille määrittämiin enimmäismitoituksiin.

LIITE MK luonnos / kaupan alueet / Raisio

Vertailu MK-asemakaavat

Taulukosta on nähtävissä, että Itäniityn ja Kuninkojan alueille voisi vielä luonnoksen mitoitusten mukaan rakentaa, mutta voimassa olevia kaavoja ei pystyttäisi toteuttamaan. Maakuntakaavaluonnos tässä muodossaan pysäyttäisi siis rakentamisen käytännöllisesti katsoen koko alueella. Voimassa olevia asemakaavoja muutettaessa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiksi jouduttaisiin tehokkuuksia laskemaan kautta linjan. Tämä asettaa kaupungin kaavoituksesta ja maapolitiikasta vastaavana sietämättömään asemaan.

Maakuntakaavan laatimisen yhteydessä sekä Varsinais-Suomen liiton ja kaupungin keskinäisissä neuvotteluissa on kaupungin taholta selkeästi useaan otteeseen tuotu esille tarve nyt laadittavan maakuntakaavan kautta osaltaan tukea ja mahdollistaa tämän maakunnan merkittävimmän kaupan alueen kehittyminen ja elinvoimaisuus sekä edellytykset ottaa vastaan kaupan alan muutokset, oli ne sitten minkä suuntaisia vaan. Nyt kuitenkin näyttää siltä, että kaavaluonnos määräyksineen museoi koko alueen nykymuotoonsa.

Lisäksi Itäniityn alueella on jo nyt asemakaavassa osoitettuna KM-kortteleita ja alueen luonne on nykytulkintojen mukaisesti lähempänä km-alueita kuin kmt-alueita.

Tarkistusesitykset kaupan alueisiin:

- Ohikulkutien eteläpuoliset alueet (Mylly ja Itäniitty) tulee merkitä TP-km –merkinnällä.
- Kaavaehdotuksessa tulisi esittää vain vähittäiskaupalle soveltuvat alueet sekä tavoitteellinen painotus päivittäistavaran, erikoistavaran ja paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan välillä ilman tarkkoja aluekohtaisia mitoitustiluksia. Jos mitoitustilukset kuitenkin esitetään, tulee käyttää palveluverkkoselvityksen mitoituksen ylärajaa vaihtoehtoisuuden turvaamiseksi.
- Keskusta-alueille ei esitetä vähittäiskaupan toimitilojen enimmäismitoitusta.

Seveso-konsultointivyöhykkeet

Kaavaluonnokseen on osoitettuina Seveso-direktiiviin perustuvat konsultointivyöhykkeet. Raision osalta vyöhykkeet kattavat suuren osan kaupungin aluetta.

Tarkistusesitys

- Konsultointivyöhykkeet tulisi esittää vain liitekarttamateriaalissa lähinnä tiedoksi. Vyöhykkeet perustuvat nykyiseen toimintaan ja vaadittavat lausunnotonemittelyt pohjautuvat direktiiviin.

LIITTEET

Maakuntakaavaluonnos 20150518 Raision korjaehdotukset

Maakuntakaavaluonnos 20150518 Merkinnät ja määräykset

Maakuntakaavaluonnos 20150518 Raisio

Maakuntakaavaluonnos 20150518 Turun kaupunkiseutu

Vastine

Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaatemarkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.

Maakuntakaavassa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus. Yleispiirteisyydestä johtuen kaikki alueet ovat jossain määrin sekoittuneiden toimintojen alueita. Kehittämisperiaatemarkinnoilla pyritään kehittämään maakuntakaavoitusta kohti vyöhykeajattelua, jota on sovellettu jo rakennemallissa ja liikennejärjestelmätöissä.

Maakuntakaava laaditaan ja se voidaan hyväksyä vain voimassa oleviin säädöksiin tukeutuen. Kaavaprosessin aikana mahdollisesti etenevien lakimuutosten vaikutukset otetaan em. rajoissa huomioon.

Maakuntakaavan tavoitteena on MRL:n mukaisesti mm. kaupan palveluiden turvaaminen keskusta-alueilla. Keskustatoimintojen alueiden mitoituksella ei ole tarkoitus rajoittaa kaupan toimintoja. Luvut ovat tavoitteellisia ja suhteuttavat keskusta-alueiden suuryksikkökaupan muihin kaupan alueisiin ja kaupan kokonaismäärään seudulla ja maakunnassa.

Kaupan palveluverkkoselvitystä on päivitetty luonnosvaiheessa kartoittamalla tarkemmin olemassa olevat vähittäiskaupan suuryksiköt. Kaavaluonnoksen kaupan ratkaisusta on laadittu erillinen vaikutusten arviointi. Kaupan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan yleisvastineessa esitetyin periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kaupan toimijoiden kanssa. Asemakaavat, jotka on laadittu ennen nykyistä kaupan lainsäädäntöä, eivät sellaisenaan ole mitoituksen lähtökohta.

Lausunnossa on esitetty useita muutoksia, jotka vaikuttavat seudulliseen virkistysalueverkostoon ja niitä hyödyntäviin ekologisiin yhteyksiin. Muutokset edellyttävät suunnittelua ja selvityksiin tukeutuvia perusteluja. Matkailu- ja virkistysteemoja tullaan tarkastelemaan laajemmin osana luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavaa.

Turun Kehätien rinnakkaistieyhteyksien suunnittelun tarve Naantalista moottoritille Kirismäen liittymään on tunnistettu maakuntakaavaprosessissa. Kyse ei ole maakuntakaavatasoisen merkinnästä vaan erillisestä kuntien välisestä yhteen sovittavasta suunnittelusta. Kehätien rinnakkaistiestä ei edellytä maakuntakaavatasoista merkintää.

Raision kaupungin kanta valtateiden 9 ja 10 yhdistämistä koskeviin linjauksiin on perusteltu ja tullaan ottamaan huomioon vaihemaakuntakaavan jatkovalmistelussa.

Maakuntakaavan asemapaikkamerkintöjen poistaminen Paikkarista ja Nuorikkalasta ei ole perusteltua. Asemapaikkamerkintöjen tulee olla merkitty yhdenmukaisesti kaikilla ratasuunnilla. Asemapaikat ovat osa mahdollista maakunnallista paikallisjunaliikennettä, ja niiden sijainti tukee kaupunkiseudun muun joukkoliikenteen kehittämistä.

Raision keskustaan suunnitellun keskustatunnelin toteuttaminen ei edellytä erillistä merkintää maakuntakaavassa.

Lentomelualue on osa voimassa olevaa kokonaismaakuntakaavaa eikä sen vuoksi näy vaihemaakuntakaavaluonnoksessa. Melualueen rajausta ollaan tarkistamassa ja tarkistettu melualue lisätään kaavaehdotukseen.

Suoja- ja konsultointivöhykkeet ja niihin tehdyt tarkistukset Turun kaupunkiseudulla perustuvat aiemmissä kokonaismaakuntakaavaprosesseissa muodostuneisiin käytäntöihin.

Laus./mielip.	Ruskon kunta			
Pvm	26.8.2015	Dnro	91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Turun seutu	Alue/kohde		Teema
Sisältö	<p><i>Kunnanhallitus toteaa, että taajamatoimintojen aluerajaukset (A) ja työpaikkatoimintojen alue (TP) ovat pääosin samansuuntaiset kunnan suunnitelmien kanssa. Laajentumisalueet ovat nykyisten asemakaavojen luontaisia laajentumisalueita ja ne ovat lainvoimaisen yleiskaavan ja valmisteilla olevien osayleiskaavojen kanssa yhteneväiset.</i></p> <p><i>Merkinnän, "alue, jolla taajama-alueen laajentumisen vaikutukset seudun yhdyskuntarakenteen kehitykselle on selvitettävä", osalta kunnanhallitus toteaa, että kyseisen merkinnän ohjaavuus jää kaavamerkinnöissä selostuksessa epäselväksi. Vahdon taajaman osalta ko. merkintä on ristiriidassa kunnan valmisteilla olevan yleiskaavan kanssa, koska merkintä sijaitsee pääosin avoimella peltoalueella ja alueen halki kulkee suurjännitelinjä.</i></p> <p><i>Kunnanhallituksen mielestä ko. merkinnällä ei saa rajoittaa tai ohjata kunnan päätöstä maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n mukaisessa päätöksenteossa (erityisten edellytysten harkinta suunnittelutarvealueella). Ruskon kunta pitää tärkeänä, että merkintä selkeytetään myös siten, että suunnittelutarvealueen määrittely jää edelleen kunnan päätettäväksi rakennusjärjestyksellä tai yleiskaavalla.</i></p> <p><i>"Yhdyskuntarakenteen raja" -merkinnän osalta kunnanhallitus toteaa, että se on liian epämääräinen, joten sen vaikutusalue jää epäselväksi.</i></p> <p><i>Liikennejärjestelyn osalta Ruskon kunnalla ei ole huomautettavaa kaavaluonnoksesta.</i></p>			
Vastine	<p>Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaatemerkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein</p>			

Laus./mielip.	Sauvon kunta		
Pvm	24.8.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Turun seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<p>- <i>Työpaikka-aluemerkintöjen osalta Kulmala-Timperin yritysalueen aluerajaukseen tulee laajentaa ottamaan huomioon käynnissä oleva asemakaavatyö.</i></p> <p>- <i>Lautkankareen alueen kohdalla kaavaluonnoksessa on merkintä at 605. Merkintä on sinällään aivan oikea. Alueella sijaitsee myös kunnan toinen yritysalue. Lisämerkintä TP olisi siten perusteltua lisätä alueen kohdalle.</i></p> <p>- <i>Keskustaajaman A-merkinnällä merkittyä aluetta kunta esittää laajennettavaksi. Saustilantien varrella oleva asemakaavoitettu Kosken alue puuttuu kokonaan luonnoksesta. Maankäytöllisesti tarkastellen ja ottaen huomioon rakennettu infrastruktuuri taajaman kasvusuunta pohjoiseen tulee huomioida.</i></p> <p>- <i>Kunta esittää A-merkintää Fins kyläntien varteen. Alue soveltuu rakentamiseen sijaintinsa puolesta varsin hyvin. Vesi- ja jätevesihuolto alueelle on helppo järjestää, koska runkoverkko kulkee aivan alueen sivuitse. Vaikka alue sijaitsee mt nro 181 länsipuolella liikenneyhteydet alueelle ovat hyvät. Alueen käyttöä tukee myös Sauvon kunnan ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vuonna 2015 ns. MAL-hankkeena toteuttama Sauvon sisäntuloristeyksen liikenneturvallisuuden perustamishanke, joka valmistuu alkusyksystä 2015.</i></p> <p>- <i>Kaikki edellä kerrotut muutosesitykset on merkitty lausunnon liitteenä olevan karttaan.</i></p> <p><i>LIITE: Kartta muutosehdotuksista</i></p>		
Vastine	<p>Ks. yleisvastine. Aktiivisen maankäytön taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa</p>		

Laus./mielip.	Turun kaupunki		
Pvm	5.11.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Turun seutu	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Kaupunginhallitus päätti antaa maakuntakaavaluonnoksesta liitteen 1 mukaisen lausunnon Varsinais-Suomen liitolle seuraavin muutoksin:</i>		

Muutos 1

Monipuolisen rakentamisen ja kustannussäästöjen turvaamiseksi kaupungilla tulee olla myös kevyempiä tapoja ohjata maankäyttöä laatimalla kyläkohtaisia osayleiskaavoja, joiden pohjalta voidaan myöntää rakennuslupia. Nykyiset kylämäiset ratkaisut voisivat olla hyvä vaihtoehto myös tulevaisuudessa.

Muutos 2

Lisäksi uudessa kaavassa M-alueiden maankäytöstä pitää lausua seuraavaa: olemassa olevien alueiden täydennykseksi ja laajennukseksi voidaan kunta-kaavoituksella / poikkeusluvilla osoittaa myös uutta pysyvää asumista tai muita toimintoja, jotka eivät aiheuta ympäristöhaittoja.

Muutos 3

Lisätään sivu 10 ensimmäisen kappaleen jälkeen seuraava virke: "Jatkovalmistelussa on tarkemmin vertailtava tielinjausvaihtoehtojen 2A ja 2E vaikutuksia luonnonoloihin, maisemaan ja kulttuuriympäristöön."

Liite 1: Turun kaupungin lausunto maakuntakaavaluonnoksesta:

Turun kaupunki ilmoittaa lausuntonaan maakuntakaavaluonnokseen seuraavaa:

Maakuntakaavassa tulee voimakkaammin keskittyä kaupunkiseudun elinvoimaisuuteen ja sitä edistäviin toimiin. Yhteiskunta ja kaupunkiseudut tulevat lähivuosikymmeninä olemaan voimakkaan ja vaikeasti ennakoitavan muutoksen alaisia. Maakuntakaavassa tulee sallia liikkumavaraa vielä näköpiirin ulkopuolella oleville muutoksille. Yleisominaisuus kaavassa tulisi olla mahdollistavuus; määräysten henki tulee olla myönteisempi.

Maankäyttö- ja rakennuslain ydinajatuksen mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa kuntakaavoja. Uudet strategiset kaavamerkinnot ja -määräykset ovat oikeansuuntaisia, mutta kaipaavat kuitenkin tarkentamista. Aktiivisen maankäytön aluemerkinnoilla (C, A, TP, T, E) on suuri merkitys kuntakaavoitukselle. Kuntien tarpeet tulee paremmin huomioida maakuntakaavoituksessa, jotta kuntien yleis- ja asemakaavoitus on tulevaisuudessakin maakuntakaavan maankäytön mukaista.

Ohjeellisuuden rinnalla on monissa läpiviedyissä hankkeissa ja mm. kaupan sijaintia ohjaavien säädösten myötä ilmaantunut vahva sitovuus ja rajoittavuus. Maakuntakaavan sisällössä tulee ymmärrettävästi osoittaa mitkä määräykset ja rajoitukset ovat sitovia ja mitkä kaavatason ydinominaisuuden mukaisesti ohjeellisia.

Kunnat toivovat mahdollisimman avointa kaavoitusprosessia ja vuorovaikutteisuutta myös keskustelunavausmaisen kaavaluonnoksen ja lopullisen kaavaehdotuksen lausuntokierroksen välillä.

Kaupunkikehittämisen kohdealueet

Ydinkaupunkialueen elinvoimaisuus on koko kaupunkiseudun etu. Maakuntakaavan määräyksellä tulee korostaa keskustaajaman ja sen kehittämisen merkitystä koko kaupunkiseudun ja maakunnan elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyen edistämiseksi. Maakuntakaavassa kaupunkikehittämisen kohdealueet painottuvat liaksi taajamatoimintojen alueisiin. Ydinkaupunkialueen elinvoimaisuus perustuu taajamatoimintojen lisäksi myös työpaikka-alueisiin ja kaupan toimintoihin.

Turun, Raision, Naantalın ja Kaarinan muodostaman ydinkaupunkialueen kaupunkikehittämisen kohdealueen rajaus tulee perustua rakennemallin ydinkaupunkialueeseen lisäytynä Liedon keskustalla.

- Keskustaajaman kaupunkikehittämisen kohdealuerajaukseen tulee sisällyttää Ohitustien varren seudullisesti merkittävät vähittäiskaupan alueet ja kohdealumerkinnan roolia tulee selkiyttää kaupan osalta.

- Rakennemallin ydinkaupunkialueelle sijoittuva Hirvensalon satelliitti tulee sisällyttää osaksi keskustaajaman kehittämisaluetta. Hirvensalo on rinnastettavissa esim. Naantalın Luonnonmaahan, joka sisältyy keskustaajaman rajaukseen. Rakennemallin mukaista väestönkasvutavoitetta (+14 700 asukasta) ei kuitenkaan saavuteta vuoteen 2035 mennessä. Turun kaupunki on kesäkuussa 2014 hyväksynyt uuden kaupunkistrategian, jonka mukaan kaupungin kehittäminen painotetaan keskustaan ja sitä ympäröiville kaupunkiudistuksen alueille. Monipuolisen asuntotarjonnan turvaamiseksi kaavoitetaan uusia pientaloalueita Hirvensaloon.

- Moisio–Yli-Maaria–Jäkärän satelliitti tulee sisällyttää keskustaajaman kohdealueeseen, jolloin myös LogiCityn aktiivialue ja Moisio-jo asemakaavoitettu taajamatoimintojen alue ovat osa kaupunkiseudun ydinkaupunkialuetta rakennemallin mukaisesti.

- Pansio–Pernon alue tulee myös sisällyttää kohdealuerajaukseen kuten myös Raision aseman ympäristö. Runkobussilinjaston varrella sijaitsevalla Pansio–Pernon alueella on noin 5000 asukasta. Eriytymiskehityksen hillitsemiseksi alue kaipaa merkittävää kehittämispanostusta, mikä tukee osaltaan myös elinkeinoelämän, erityisesti telakan, toimintaedellytyksiä.

Kuvaparissa vasemmalla Turun kaupunkiseudun rakennemallin 2035 ydinkaupunkialueen rajausta (punainen alue), oikealla vaihemaakuntakaavaluonnoksen ydinkaupunkialueen kaupunkikehittämisen kohdealueet (punaiset aluerajaukset).

Kaupunkikehittämisen satelliitit ovat keskenään hyvin erilaisia, minkä vuoksi osan niistä voisi osoittaa taajamatoimintojen kehittämisalueina. Jatkosuunnittelussa olisikin hyvä arvioida, millä alueilla kehittämisen jälkeen väestötiheys on vähintään 20 as/ha, mitä on yleisesti pidetty joukkoliikenteen järjestämisedellytyksen alarajana.

Alueet, joilla taajama-alueen laajentumisen vaikutukset seudun yhdyskuntarakenteen kehitykselle on selvitettävä

Kaupunkikehityksen tukemiseksi ja taajamien leviämisen hillitsemiseksi on maakuntakaavaluonnoksessa osoitettu sinisellä katkoviivalla alueita, joiden suunnitelmallinen tarkastelu tulee ajankohtaiseksi kehittämiskohdealueiden tavoitellun kehityksen toteutumisen jälkeen. Kaavaselistuksen mukaan alueiden rakentaminen ei saa laadullaan tai määrällään heikentää kaupunkikehittämiskohdealueiden ja taajamatoimintojen alueiden toteuttamista. Kyseisten kohteiden osalta on syytä tarkentaa merkinnän sisältöä, selvittämismenetelmiä ja prosessia. Määräyksen voisi muuttaa kuvaavampaan muotoon, esimerkiksi Alue, joka tulee turvata yhdyskuntarakenteen pitkällä aikavälillä tapahtuvalle mahdolliselle laajentumiselle.

Hirvensalon länsiosan kehittämismerkintä jää turhaksi muutettaessa kaupunkiseudun keskustaajaman aluerajausta vastaamaan rakennemallin mukaista ydinkaupunkialuetta.

Satavassa ja Kaksikerrassa kehittämismerkintä voidaan ulottaa rakennemallin ydinkaupunkialueen ulkopuolisille alueille. Alueella on vireillä osayleiskaavan laatiminen ja saarten ydinkaupunkialueen ulkopuolisten alueiden asemakaavoitus on ajankohtainen vasta pidemmällä aikavälillä.

(Otteita maakuntakaavaluonnoksesta)

Maakuntakaava-asiakirjoista ei käy ilmi tarvetta yhdistää Turun Yli-Maarian kaupunginosaa Ruskon keskustaajamaan. Kanervamäen aluerajausta (nro 22) tulee pienentää vastaamaan rakennemallissa osoitettua noin 300 asukkaan väljää pientaloaluetta, jolloin maa- ja metsätalousalue erottaa Turun ja Ruskon taajamat toisistaan.

Paattisten aluerajaukseen tulee sisällyttää taajaman eteläpuolella oleva kaupungin omistama alue ja poistaa Vahdolle menevän tien pohjoispuolella oleva alue. Paattisten taajamatoimintojen aluerajaus tulee kattaa tulevina vuosina asemakaavoitettavat alueet ja yhdyskuntarakenteen mahdolliselle laajentumiselle varattavien alueiden rajausta tulee muuttaa alla viereisen kuvan mukaisesti. Yhdyskuntarakenteen laajentumisalueella olevat taajamatoimintojen alueet tukevat taajamatoimintojen alueiden suunnitelmallista kehittämistä asemakaavoituksella tulevaisuudessa.

Valmisteilla olevan yleiskaavan kehityskuvavalinnasta riippuen alueita käsitellään yleiskaavassa maakuntakaavaa tiukemmin. Keskus- ja käytävät -mallien tapauksessa Hirvensalon ja Pohjoisten alueiden kehitys ja toteutus tiiviimpänä, kokonaisuudessaan kaupunkikehittämisen kohdealueen sisäpuolisilla alueilla. Maakuntakaava sallii silloin enemmän kuin kaupunki itse kehittämisessään päättää maa- alaansa hyödyntää. Silloin yhdyskuntarakenteen mahdolliselle laajentumiselle varattavien alueiden rajauksilla (sininen katkoviiva) on Turussa melko pieni ohjaava merkitys alueen suunnittelussa. Hajautetun kasvun kehityskuva valittaessa yhdyskuntarakenteen mahdolliselle laajentumiselle varattavien alueiden rajauksella (sininen katkoviiva) on merkitystä Paattisilla ja Satava–Kaksikerrassa.

Aktiivisen maankäytön alueet

Strategisten merkintöjen lisäksi maakuntakaavaluonnos sisältää myös perinteisimpiä kaavamerkintöjä. Aktiivisen maankäytön alueina on osoitettu ne alueet, jotka ovat asemakaavoitettuja taajama-alueita sekä kestävästi yhdyskuntarakenteen laajentumiseen soveltuvia asemakaavoitettavia alueita. Alueet muodostuvat taajamatoimintojen alueista (A), keskustatoimintojen alueista (C), työpaikka-alueista (TP), teollisuustoimintojen alueista (T) sekä erityistoimintojen alueista (E).

Aktiivisen maankäytön alueita on tarkistettu vuoden 2004 vahvistettuun maakuntakaavaan nähden. Ongelmalliseksi jää välissä olevien valkoisten alueiden maankäyttö. Taajamatoimintojen alueita (A) on supistettu ja osa asemakaavoitetusta alueista ja tällä hetkellä vireillä olevista asemakaavoista (esim. VR:n konepaja-alue, Härkämäen ja Jyrkkälän laajennusalueet, Koroinen, Pääskyvuorenrinne, Säkämäki, Uittamon sillan pieli, Upalinko ja Yard Park) sijoittuu maakuntakaavaluonnoksen valkoisille alueille. Aktiivisen maankäytön aluerajauksiin tulee sisällyttää kaikki asemakaavoitetut korttelialueet, vireillä olevien asemakaavojen ja asemakaavoitettavaksi suunniteltujen kohteiden alueet, jotta yleis- ja asemakaavoitus on myös tulevaisuudessa maakuntakaavan maankäytön mukaista.

Eriyisesti Itäharjun mutta myös Pitkämäen alueiden maankäyttö on muuttumassa toimintoiltaan sekoittuneeksi asuin- ja työpaikka-alueeksi palveluineen. Maakuntakaavaluonnoksessa esitetty maankäyttö, muuttuva työpaikkatoimintojen alue, jolle saa sijoittaa seudullisesti merkittäviä päivittäistavarakaupan suuryksiköitä (Itäharju) ja seudullisesti merkittäviä tilaa vaativan erikoiskaupan suuryksiköitä (Pitkämäki), ei riittävällä tavalla tue alueiden kehittämistä.

(Ote maakuntakaavaluonnoksesta)

Suunnitelluista maankäyttömuutoksista keskustaajaman läheinen sijainti huomioiden tulee ainakin Itäharju ja mielellään myös Pitkämäki osoittaa mahdollisina tulevina keskustatoimintojen alueina (C/m). Laaja-alainen Kupittaa Kampus ja Itäharjun Tiedepuiston alue kehittyi pitkän ajan kuluessa tukeutuen joukkoliikenteeseen ja mahdollisesti raitiotiehen. Alueella on vireillä asemakaavanmuutos, jolla Helsingintie muutetaan maantiestä kaduksi. Muutos parantaa kaupungin sisäänkulon varrella olevan Itäharjun kolmion kehittämisedellytyksiä. Muilta osin alueen asemakaavoitus käynnistyy vaiheittain lähivuosina. Pitkämäen alueella on vireillä asemakaavanmuutos, joka mahdollistaa hypermarketin ja asumisen sijoittumisen alueelle. Muilta osin alueen asemakaavoitus käynnistyy lähivuosina.

Eteläkaaren eteläpuolelle osoitettu työpaikka-alue (TP) tulee muuttaa taajamatoimintojen alueeksi (A).

Vähäheikkilässä olevaa erityisaluetta (E) tulee pienentää. Rakennemallin mukaan joukkoliikenteeseen tukeutuvalla alueella on suunnitteilla asumista noin 1400 asukkaalle.

(Otteita maakuntakaavaluonnoksesta)

Paimalassa taajamatoimintojen aluetta (A) on muutettu työpaikkatoimintojen alueeksi (TP) ja teollisuustoimintojen aluetta (T) osin raideliikenteen alueeksi (LR) ja osin erityistoimintojen alueeksi (E). Muutos tukee osaltaan LogiCityn kehittämistä. Moottoritien (vt9) ja Toijalan radan välissä olevaan alueeseen kohdistuu ympäristöhäiriöitä, minkä vuoksi se ei sovellu asumispainotteisiin taajamatoimintoihin. Alue tulee pääosin osoittaa teollisuustoimintojen alueena. T-TP-jako jää kuitenkin epäselväksi. Teollisuustoimintojen alueen osan muuttaminen E-alueeksi tukee alueelle suunniteltua maankäyttöä. Vireillä olevassa asemakaavassa Saramäkeen ollaan osoittamassa maa-ainesten kierrätys- ja läjitysaluetta. Sen sijaan teollisuustoimintojen alueen muuttamisesta uudeksi raideliikenteen alueeksi maakuntakaavaluonnoksessa esitetystä laajuudesta tulee luopua. Alueella on vireillä kahden laaja-alaisen asemakaavan, Maa-ainespuidon ja Mustasuon, laadinta. Alue on niissä osoitettu pääosin teollisuustoimintojen alueiksi, jotka tukeutuvat Toijalan rataa ja uuteen, maakuntakaavaluonnoksessa huomattavasti suppeampialaiseen ratapihaan. VAK-ratapihaa on kuvattu tarkemmin jäljempänä lausunnon kohdassa liikenne.

Valtatie 9:n pohjoispuolella oleva alue olisi sopivaa teollisuusaluetta tulevaisuudessa, minkä vuoksi alue tulee osoittaa maakuntakaavassa T-alueena. Kailassuolle, vt9:n pohjoispuolelle osoitetulle E-alueelle, tulisi mahdollistaa monipuolinen kierrätysliiketoiminta.

Jäkärlässä ja Ilmarisissa aktiivisen maankäytön alueet tulee tarkistaa vireillä olevan Maaria-Ilmaristen osayleiskaavan mukaisiksi. Metsämäen raviradan ympäristössä on vireillä asemakaavan laatiminen. Aluetta kehitetään hevosurheilun ja -elinkeinotoiminnan alueena. Lentokentän toimintaedellytykset tulee turvata mm. rajoittamalla uusien taajamatoimintojen sijoittuminen kiitotiekäytävälle. Jäkärän eteläpuolelle ja Ilmaristen pohjoispuolelle osoitetut taajamatoimintojen aluerajaukset tulee poistaa maakuntakaavasta elinkeinopoliittisista syistä. Maarian allas ei ole

enää varavesilähde, minkä vuoksi maakuntakaavasta tulee poistaa altaan varavesilähteen rajoitukset.

Moisio–Yli-Maaria–Jäkärlässä mm. Koskennurmen ja Jäkärän Kailan alueet tulee osoittaa taajamatoimintojen alueena, sillä alueilla on vireillä asemakaavan laatiminen. Paattisten taajamatoimintojen aluerajaus tulee kattaa tulevina vuosina asemakaavoitettavat alueet.

Hirvensalossa taajamatoimintojen alueita (A) tulee jatkosuunnittelussa laajentaa ja uuden sillan paikka muuttaa vireillä olevan Hirvensalon osayleiskaavan mukaisiksi. Viereisessä kuvassa muutokset taajama- toimintojen alueisiin on esitetty ruskeina alueina, maakuntakaavaluonnoksen alueet mustalla reunaviivalla.

Satava–Kaks Kerran taajamatoimintojen aluetta (A) on maakuntakaavaluonnoksessa laajennettu länteen ja Kaks kertaan on osoitettu kaksi seudullisesti merkittävää kyläaluetta (at). Satavan A-aluerajaus ei kata kokonaan rakennemallin kohdetta 121, joka tulee myös sisällyttää aluerajaukseen. Myös Satavan itäkärki, jossa sijaitsee Tammivalkaman palvelutalo sekä uimaranta ym. tulee osoittaa taajamatoimintojen alueena. Taajamatoimintojen alueet on maakuntakaavan mukaan osoitettu asemakaavoitettaviksi. Varsinais-Suomen ELY-keskus on Satava–Kaks Kerran osayleiskaavasta käydyissä neuvotteluissa katsonut, että saarten taajamoituneen alueen maankäyttö tulee suunnitelmallisesti ratkaista asemakaavalla. Alla olevassa kuvassa muutokset taajamatoimintojen alueisiin on esitetty ruskeina alueina, maakuntakaavaluonnoksen alueet mustalla reunaviivalla.

Lausunnoilla oleva maakuntakaavaluonnos mahdollistaa Satavan ja Kaks Kerran osayleiskaavan asukastavoitteen asettamisen tasolle 3000, 5000 tai yli 5000 riippuen siitä mille alueille ja millä tehokkuudella alueita kaavoitetaan ja toteutetaan.

- Mikäli asukastavoite on 3000: Maakuntakaavaluonnoksen A-alueelle kaavoitetaan väljää pientaloasutusta noin 1600 asukkaalle saarten nykyisten asukkaiden toiveiden mukaisesti.

- Mikäli asukastavoite n 5000: Maakuntakaavaluonnoksen A-alueelle kaavoitetaan tiivistä pientaloasutusta noin 3300 asukkaalle Hirvensalon tavoin tai Maakuntakaavaluonnoksen A-alueelle kaavoitetaan ja kaupungin mk-lausunnossa esitetylle A-alueen laajenukselle Kaks kertaan kaavoitetaan hieman väljempää pientaloasutusta yhteensä noin 3300 asukkaalle.

- Mikäli asukastavoite on yli 5000: Maakuntakaavaluonnoksen A-alueelle ja kaupungin mk- lausunnossa esitetylle A-alueen laajenukselle Kaks kertaan kaavoitetaan tavoin pientaloasutusta Hirvensalon tyyliin yli 3600 asukkaalle.

Lisäksi saarten väkiluvun kasvuun vaikuttaa osaltaan myös suunnittelutarveluvulla myönnettävien lupien mukaiset rakennushankkeet. Näitä ei kuitenkaan kaavoituksessa voida mitoitaa.

Maakuntakaavaluonnoksen yhdyskuntarakenteen mahdollinen laajentumisaluemerkintä (sininen katkoviiva) ei ilmeisestikään korvaa 2004 vahvistuneen maakuntakaavan taajamatoimintojen ulkopuolisia V- ja M-alueiden määrärahyksiä, joten maa- ja metsätalousvaltaisia alueita (M) voidaan jatkossakin käyttää myös haja-asutusluonteiseen pysyvään asutukseen tai loma-asutukseen sekä jokamiehenoikeuden mukaiseen ulkoiluun ja retkelyyn. Vuonna 2004 vahvistetun maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan "suunniteltaessa loma-asutusta meren tai vesistön MRL 72 §:n mukaiselle ranta-alueelle tulee rakentamatonta varata mahdollisimman yhtenäisinä kokonaisuuksina vähintään 40 % suunniteltavan alueen kokonaisrantaviivasta. Olemassa olevien alueiden täydennykseksi ja laajenukseksi voidaan kuntakaavoituksella vähäisessä määrin osoittaa myös uutta pysyvää asumista ja muita toimintoja, jotka eivät aiheuta ympäristöhaittoja."

Voimassa olevan maakuntakaavan V- ja M-alueiden aluerajauksia tulee maakuntakaavan jatkosuunnittelussa kuitenkin tarkistaa yllä olevan kuvan ja viherverkkosuunnitelman mukaisesti, jotta ne paremmin palvelevat suunnittelutarve- ja poikkeamislupamenettelyä.

Kaavaluonnokseen merkityiltä taajama-alueiden laajentumisalueilta edellytetään selvitystä laajentumisen vaikutuksista seudun yhdyskuntarakenteen kehitykselle. Turku katsoo, että tällaisten selvitysten laatimistapa ja selvittämisvastuut tulee kaavaehdotuksessa määritellä ja osoittaa konkreettisesti tai kirjata, että selvitykset voidaan laatia kuntakaavoituksen yhteydessä.

Satava–Kaks Kerran maankäytön kehittämisellä tuetaan kylien elinvoimaisuutta. Kylien mitoituksen ja toteutuksen ajoittamisen on tuettava Hirvensalon kaupunkikehittämisalueen toteutumista. Kylämerkintä (at) ei ohjaa saarten maaseutumaisen osan kehittämistä, minkä vuoksi kylämerkintä tulee poistaa Kaks Kerran länsiosasta ja taajamatoimintojen alue tulee ulottaa em. Alueelle. Alueella ei asutuksen lisäksi ole kunnallisia tai yksityisiä palveluita eikä maankäytön ja toimintojen suunnittelulla näin ollen voida turvata peruspalveluiden säilymistä. Voimassa olevan

maakuntakaavan M-alueiden määräys, jonka mukaan olemassa olevien alueiden täydennykseksi ja laajennukseksi voidaan kuntakaavoituksella vähäisessä määrin osoittaa myös uutta pysyvää asumista ja muita toimintoja, jotka eivät aiheuta ympäristöhaittoja, on riittävä. Ajatuksena on, että muut kuin A-alueet (V-, VU-, MA- ja MU-alueet) esitettäisiin osayleiskaavassa pysyvään asumiseen soveltuvina maa- ja metsätalousvaltaisina alueina (M-1, M-2, M), joilla olisi tilakokoon liittyviä rakennusoikeussääntöjä. Vanhoille talouskeskuksille ja kylille kuten Höyttinen ja Myllykylä tulisi osayleiskaavassa vielä omat määräykset (AT/s).

Elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantaminen vahvistaa Turun kaupunkiseudun ja koko maakunnan vetovoimaa. Maakuntakaavaprosessissa tulisi selvittää mahdollisten uusien suuronnettomuusvaarallisten laitosten (T/kem) ja VAK-ratapihan sijoittuminen Varsinais-Suomeen. Pansio-Pernon alue on kaavaluonnoksessa suoja- tai konsultointivöhykettä. Kaava-asiakirjoista tulee jatkossa ilmetä, mihin eri kohteiden vyöhykerajaukset perustuvat.

Kaavaselostuksen mukaan vaihemaakuntakaava kumoo ja korvaa voimassa olevan maakuntakaavan aktiivisen maankäytön (A, C, TP, T, E, R, LS, LL, LR) alue- ja kohdemerkinnät sekä niihin liittyvien/ rajautuvien virkistys- sekä maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden aluevarausmerkintöjä (V, M, MRV), kaupunkikehittämisen kohdealueen ja raideliikenteeseen tukeutuvan taajamatoimintojen kehittämisen kohdealueen, kehittämisperiaatemerkinnot sekä erikseen luetellut liikenteen merkinnät. Kaavaselostuksen mukaan rajauksen ulkopuolelle jäävät teemat on pääosin ratkaistu joko aiemmissa maakuntakaava prosesseissa tai ohjelmoitu seuraavien vaihemaakuntakaavojen aiheiksi.

- Maakuntakaavaluonnoksessa ei näin ollen ole käsitelty suojelualueita (S), virkistysalueita (V) eikä maa- ja metsätalousalueita (M). Kokonaismaakuntakaavaan voimaan jäävät siis voimassa olevan, vuonna 2004 vahvistetun maakuntakaavan S-, V- ja M-alueet. Tämä hankaloittaa työn alla olevan maakuntakaavan maankäytön arvioimista.

- V-alueet ovat Turun saarten osalta virheelliset ja vaikeuttavat suunnittelutarveratkaisujen myöntämistä (edellyttää lausuntoa ELY-keskukselta, vaikka suunnittelutarveratkaisu olisi muuten hyväksyttävissä). Kaava-asiakirjoista ei ilmene milloin maakuntakaavaa on tarkoitus tarkistaa virkistys- ja suojelualueiden osalta. Turun kaupunki pitää tärkeänä, että viherverkon ja virkistyskäytön kehittäminen ei jää pitkäksi aikaa syrjään.

Valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden rajauksissa on tapahtunut muutoksia vuoden 2004 jälkeen. ELY-keskuksen tekemä maisema-alueiden päivitystyö on vastikään valmistunut. Koska vaihemaakuntakaavassa ei käsitellä maisema-alueita, vanhat vuoden 2004 aikaiset rajaukset jäänevät siis voimaan. Maisema-alueiden rajaukset eivät näy vaihemaakuntakaavan aineistossa.

Maakuntakaavan liitekartassa 1/ Taajamat 2 maisema-alueet mainitaan numeroin, mutta rajaukset puuttuvat. Liitekartan perusteella ei saa käsitystä vaihemaakuntakaavassa esitetyn kehityksen vaikutuksista maisema-alueisiin.

Myöskään Natura-alueita ei maakuntakaavassa ole käsitelty vaikka ne vaikuttavat voimallisesti niitä ympäröivien aktiivisten maankäytön alueiden suunnitteluun.

Kaupan kohdealueet

MRL:n muutoksen myötä seudullisesti merkittävän kaupan ohjaus osoitettiin maakuntakaavoituksen tehtäväksi, mikä koetaan hankalaksi kaupan toimintojen ja seudullisen suunnittelun hyvinkin erilaisten aikajänteiden vuoksi. Maakuntakaavan kaupan mitoitus perustuu muutaman vuoden takaiseen kaupan palveluverkkoselvitykseen, joka tullee olemaan vanhentunut maakuntakaavan voimaantullessa. Valmistella on toimenpiteitä kaupan ohjauksen säädösten muuttamiseksi. Tulevassa maakuntakaavassa tulee varautua valmisteilla oleviin mahdollisiin tuleviin säädännöllisiin muutoksiin. Maakuntakaavan tulisikin olla luonteeltaan siten ennemminkin mahdollistava kuin poissulkeva.

Maakuntakaavaluonnoksessa on määritelty seudullisesti merkittävän kaupan suuryksikön alaraja kaupan sijainnin ja laadun perusteella seuraavasti:

- Seudullisesti merkittävän, pelkän päivittäistavarakaupan suuryksikön alaraja on kuntien keskustaajamien kaupunki- ja taajamatoimintojen kehittämisen kohdealueilla Turussa, Kaarinassa ja Raisiossa, Naantalissa, Liedossa, Ruskolla, Maskussa, Paraisilla, Loimaalla, Salossa, Uudessakaupungissa ja Laitilassa 6 000 k-m² ja muissa kunnissa 3000 k-m².

- Seudullisesti merkittävän päivittäis- ja erikoistavarakaupan suuryksikön alaraja on kuntien keskustaajamien kaupunki- ja taajamatoimintojen kehittämisen kohdealueilla Turussa, Kaarinassa ja Raisiossa

10000 k-m², Naantalissa, Liedossa, Ruskolla, Maskussa, Paraisilla, Loimaalla, Salossa, Uudessakaupungissa ja

Laitilassa 6 000 k-m² sekä muissa kunnissa 3 000 k-m².

- Seudullisesti merkittävän, paljon tilaa vaativan erikoistavarakaupan suuryksikön alaraja on kuntien keskustaajamien kaupunki- ja taajamatoimintojen kehittämisen kohdealueilla Turussa, Kaarinassa ja Raisiossa 15 000 k-m², Naantalissa, Liedossa, Ruskolla, Maskussa, Paraisilla, Loimaalla, Salossa, Uudessakaupungissa ja Laitilassa 6 000 k-m² sekä muissa kunnissa 3 000 k-m².

Kaava-asiakirjoista ei ilmene seudullisesti merkittävän kaupan alaraja kuntien keskustaajamien kaupunki- ja taajamatoimintojen kehittämisen kohdealueiden ulkopuolella. Kaavaehdotuksen tulisi sisältää alarajan lisäksi myös kaupan sijainninhjauksen ja mitoituksen määritykset edellä mainittujen kohdealueiden ulkopuolella.

Seudullisesti merkittävät päivittäis- ja erikoistavarakaupan alueet on maakuntakaavaluonnoksessa osoitettu keskustoihin keskustatoimintojen alueelle (C) ja mahdolliselle tulevalle keskustatoimintojen alueelle (C/m) sekä keskusta-alueiden ulkopuolella osa-aluemerkinnöillä km (vähittäiskaupan alueet) ja kmt (tilaa vaativan erikoistavarakaupan alueet). Maakuntakaavassa kauppaa on keskusta-alueille (pois lukien Turun keskusta) osoitettu yhteensä 331 000 k-m², mikä tarkoittaa 180 900 k-m² lisäystä kaupan neliössä vuodesta 2011 vuoteen 2035.

(Ote maakuntakaavaluonnoksesta)

Keskustatoimintojen alueet ja sellaisiksi kehitettävät alueet ovat monipuolisia asumisen, työpaikkojen ja palveluiden alueita, jotka ovat myös kaupan ensisijaisia sijoituspaikkoja. Kaupan ohjauksen rajoituksia ei ole syytä ulottaa keskustatoimintojen alueille.

- Turun keskustan keskustatoimintojen aluetta (C) on maakuntakaavaluonnoksessa laajennettu merkittävästi voimassa olevaan maakuntakaavaan nähden. Tämä tukee keskustan kehittämistä myös kaupan osalta. Aluerajauksessa on huomioitu Linnakaupungin, ratapihan ja Kupittaa alueiden kehittäminen. Alueen reunoilla sijaitsee myös suurimmat työpaikkakeskittymät (kaupungin- sairaala, TYKS, Kupittaa). Telakkarannan kehittyvä alue tulee liittää osaksi C-alueita. Turun kaupunki pitää erittäin hyvänä asiana, ettei maakuntakaavassa ole Turun keskustan C-alueella esitetty kaupalle rajoituksia koon ja laadun suhteen. Turun kaupungin keskusta on myös koko kaupunkiseudun ja maakunnan keskus, jonka elinvoimaisuus heijastuu koko talousalueelle.

Kuvaparissa vasemmalla v. 2004 vahvistettu maakuntakaava, oikealla maakuntakaavaluonnos.

- Itäharjun maankäyttö on lähivuosikymmeninä muuttumassa toiminnoiltaan sekoittuneeksi asuin- ja työpaikka-alueeksi, jonka vuoksi kaavamerkintä tulee muuttaa C/m:ksi (tuleva keskustatoimintojen alue). Samalla Itäharjun alueelta tulee poistaa maakuntakaavan kaupan sijainninhjauksen ja mitoituksen.

- Länsikeskuksen seudullinen merkitys erikoiskaupan alueena on vähentynyt ja alueella on paljon kehittämispotentiaalia. Sen sijainti Turun ja Raision keskustojen välissä intensiivisellä joukkoliikennevyöhykkeellä antaa alueelle hyvät edellytykset kehittyä toiminnoiltaan monipuoliseksi keskustamaiseksi alueeksi rakennemallin tavoitteiden mukaisesti.

- Skanssiin suunnitellaan joukkoliikenteeseen tukeutuvaa uutta asuinalueita noin 8 000 asukkaalle. Alue on asumisen ja joukkoliikenneinfran osalta vielä keskeneräinen.

- Turun suurimmat lähiöt Runosmäki ja Varissuo tulee osoittaa maakuntakaavassa keskustatoimintojen alueina. C-aluemerkintä edistää alueiden kehittämistä toiminnoiltaan nykyistä monipuolisimmiksi alakeskukseksi.

- Naantalın pikatien varsi Pitkämäessä on maakuntakaavassa osoitettu muuttuvan työpaikkatoimintojen alueena. Vähittäiskauppaa vuonna 2014 suuryksiköissä oli yhteensä 6 000 k-m², maakuntakaavan kokonaismitoitus on 30 000 k-m². Naantalın pikatien varren maankäyttö on muuttumassa toiminnoiltaan sekoittuneeksi asuin- ja työpaikka-alueeksi. Alueen sijainti huomioiden olisi perusteltua osoittaa alue kaavamerkinnällä C/m (mahdollinen tuleva keskustatoimintojen alue), joka osaltaan tukee myös kaupan kehittämistä alueella. Samalla Manhattanin alueelta tulee poistaa maakuntakaavan kaupan sijainninhjauksen ja mitoituksen.

Keskustojen ulkopuolisia seudullisesti merkittäviä kaupan alueita on maakuntakaavaluonnoksessa osoitettu yhteensä 12 kappaletta. Näillä alueilla kaupalle on osoitettu yhteensä 589 000 kerrosalaneliometriä, mikä tarkoittaa 180 200 k-m² lisäystä kaupan neliössä vuodesta 2011 vuoteen 2035. Maakuntakaavan keskustatoimintojen alueiden ulkopuolella on syytä säilyttää kaupan laatuluokitus ja mitoitus keskustojen elinvoimaisuuden edistämiseksi kuitenkin siten, että riittävällä mitoituksella mahdollistaan jatkossakin kaupan kilpailun edellytykset.

(Ote maakuntakaavaluonnoksesta)

- Biolaakso on Skanssiin tukeutuva, suurelta osin jo rakentunut työpaikkatoimintojen ja tiva-kaupan alue, joka on hyvin saavutettavissa myös joukkoliikenteellä. Alue on maakuntakaavassa osoitettu työpaikkatoimintojen alueena, jolle saa sijoittaa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suur- yksiköitä tilaa vaativan erikoistavarakaupan tarpeisiin (TP-kmt). Vuonna 2014 alueella oli vähittäiskauppaa suuryksiköissä yhteensä 31 700 k-m². Maakuntakaavan kokonaismitoitus alueelle on 36 000 k-m². Alueella on muutamia rakentamattomia tiva-kaupalle soveltuvia kiinteistöjä ja olevilla toimijoilla on laajennussuunnitelmia. Maakuntakaavan mukainen tiva-kaupan laajentumisvara (n. 4 300 k-m²) ei ole riittävä. Mitoitusta on syytä kasvattaa 4 000 k-m²:llä.

- Ohikulkutiehen tukeutuva työpaikkatoimintojen alue (Oriketo-Topinoja), jolla sijaitsee myös kehittyvää seudullista tiva-kauppaa. Alue on maakuntakaavassa osoitettu työpaikkatoimintojen alueena, jolle saa sijoittaa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksiköitä tilaa vaativan erikoistavarakaupan tarpeisiin (TP-kmt). Vähittäiskauppaa vuonna 2014 suuryksiköissä oli yhteensä 22 700 k-m², maakuntakaavan kokonaismitoitus 32 000 k-m². Aluerajausta on syytä pidentää pohjoisen suuntaan, jotta voimassa olevassa Turun yleiskaavassakin PK- alueeksi varatulle alueelle voidaan tulevaisuudessa sijoittaa seudullisesti merkittävää kauppaa. Aluerajaukseen tulee myös sisällyttää Ohikulkutien koillispuolella oleva kehätiehen rajoittuva TP-alue ja osoittaa Kaarinan kaupungin puolelle TP/T/kaupan maankäyttöä. Oriketon-Topinojan alueen kaupan kokonaismitoitus on liian pieni. Kaava-asiakirjoista ei yksiselitteisesti ilmene sisältykö vireillä olevan Koroistenkaaren asemakaavan kaupan neliöt maakuntakaavan kokonaismitoitukseen. Oriketo-Topinojan alueella kaupan mitoitusta tulee lisätä vähintään 20 000 k-m²:llä.

- Rieskalähteentiellä sijaitsee ajoneuvokaupan ja -huollon keskittymä. Alue on maakuntakaavassa osoitettu työpaikkatoimintojen alueena, jolle saa sijoittaa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksiköitä tilaa vaativan erikoistavarakaupan tarpeisiin (TP-kmt). Vähittäiskauppaa vuonna 2014 suuryksiköissä oli yhteensä 26 200 k-m², maakuntakaavan kokonaismitoitus 32 000 k-m². Kaupan mitoitusta voi alueella pienentää 5 000 k-m²:llä, sillä alue on jo melko lailla valmiiksi rakennettu.

- Raision Itäniityn alueella sijaitsee kaupunkiseudun suurin keskustojen ulkopuolinen keskus, jossa tiva-kauppaa oli vuonna 2014 suuryksiköissä yhteensä 70 000 k-m², maakuntakaavan kokonaismitoitus 90 000 k-m². Ohitustien ja Perennakadun väliin on suunnitteilla seudullisesti merkittävää kaupan aluetta, joka tulee myös huomioida maakuntakaavassa. Kaava-asiakirjoista ei yksiselitteisesti ilmene sisältykö Turun puolella oleva Perennakadun alue maakuntakaavan aluerajaukseen ja mitoitukseen.

- Tampereentien Prismaa ei ole merkitty maakuntakaavaan. Kaupan koko ylittää seudullisuuden alarajan, 6 000 k-m², jonka vuoksi hypermarket tulee maakuntakaavassa osoittaa km- kohdemerkinnällä ja mitoitusta sille tulee osoittaa 11 000 k-m².

Liikenne

Maakuntakaavassa liikenneverkon kehittämisen osalta pääpaino on pitkämatkaisessa liikenteessä. Autoliikenteen verkon kehittämisperiaatteet on esitetty selkeästi levennettävänä väylinä sekä tarkistettuina eritasoliittymävarauksina.

- Turun Kehätie (kt40) on osa eurooppalaista TEN-T -liikenneverkkoa. Se on kaupunkiseudun elinkeinoelämän kannalta erittäin tärkeä väylä, jonka sujuvuus tulee turvata. Jatkosuunnittelussa maakuntakaavassa onkin syytä osoittaa tarvittavat rinnakkaistieyhteydet. Kehätien ulottuu Naantalalin satamatien liittymästä Kirismaen liittymään.

- Turun kaupunki pitää hyvänä asiana, että lentoliikennealue on osoitettu kokonaisuutena LL- alueena. Liikenneyhteydet eritasoliittymineen lentokentän pohjoispuolella välillä Vt9-Vahdantie palvelevat alueelle suunnitteilla olevaa teollisuus- ja logistiikka- aluetta, LogiCityä. Merkintä korvaa lainvoimaisen maakuntakaavan yhteystarvemerkin. Uutta tielinjausta (uyt) on syytä jatkaa myös valtatie 9:ltä itään Kuparikadun päähän.

- Maakuntakaavassa on lisäksi osoitettu uusi pitkän aikavälin yhteystarvemerkin Vahdantieltä Raumantielle (vt 8). Maakuntakaavassa esitetyt maankäyttö- ja liikeratkaisut tukevat lentokentän ympäristön kehittämistä ja vahvistamista seudullisesti merkittävänä työpaikka-alueena.

- Maakuntakaavassa esitetty vt9 ja vt10 välinen yhteys edistää lentokentän viereisen LogiCityn toimintaedellytyksiä, tukee vt9 kehityskäytävää ja vt10:n kehittämistä joukkoliikennekäytävänä. Mikäli valtateiden yhdistäminen toteutuu, Liedon keskustan ohittava eteläinen yhteysvälivaraus jää tarpeettomaksi ja voidaan poistaa luonnoksesta.

(Otteita maakuntakaavaluonnoksesta)

- Turun välikehä (Suikkilantie–Markulantie–Halistenväylä–Halistentie–Hämeen valtatie–Jaanintie–Skarppakullantie–Eteläkaari–Uittamonsilta) on maakuntakaavuluonnoksessa osoitettu pääosin uudeksi kaksiajorataiseksi/ nelikaistaiseksi yhdystieksi tai kaduksi (uyt2) MAL-aiosopimuksen kirjausten mukaisesti. Maakuntakaavaan on lisätty välikehän ja kehätien yhdistävä Koroistenkaari ja poistettu toteutumattomat eritasoliittymät. Koroisissa väylän linjaus tulee muuttaa vireillä olevan asemakaavan mukaiseksi. Hirvensalon ja Uittamon välillä Turun välikehä on uusi yhdystie tai -katu (uyt). Tämän linjausta tulee korjata vireillä olevan Hirvensalon osayleiskaavan mukaiseksi.

Turun kannalta on hyvä, että maakuntakaava mahdollistaa välikehän kehittämisen tarvittaessa myös kaksiajorataiseksi. Välikehästä ei kuitenkaan vielä ole tehty sellaisia selvityksiä, joissa tarpeelliset kehittämistoimenpiteet olisi tarkemmin tutkittu ja punnittu.

- Paimalaan on maakuntakaavassa osoitettu Turun keskustassa sijaitsevalle VAK-ratapihalle uusi aluevaraus ja raideliikennealueen ympärille on osoitettu 2 km:n suojavyöhyke. Tavoitteena on luoda Turun keskustan kehittämiselle ja Matkakeskuksen toteuttamiselle nykyistä paremmat edellytykset turvallisuusriskien siirtyessä pois keskustasta.

- VAK-ratapihamerkintä suoja-alueineen tulee poistaa Saramäestä. Alueelle on vireillä kaksi eri asemakaavahanketta, Mustasuo ja Maa-ainespuisto, joiden yhteydessä on selvitetty alueen soveltuvuutta VAK-ratapihalle ja VAK-ratapihan sijoittamisesta Saramäkeen on luovuttu. Tärkein syy luopumiseen on ratapihan sijainnin ja toteuttamisen epätarkoituksenmukaisuus. VAK-ratapiha sijaitsisi junaliikenteen operoinnin kannalta väärässä paikassa ja lisäisi operoinnin kustannuksia. Lisäksi VAK-ratapihan toteuttaminen Saramäkeen olisi nykytiedon valossa kalliimpaa kuin esim. Uudenkaupungin radan parantaminen ja sähköistys, joilla voitaisiin VAK-kuljetusten liikenteenhoidon tehostamisen lisäksi saada myös muita etuja maakunnalle.

- Maakuntakaavassa on uutena seututienä osoitettu Kurkela– Kirjala -tieyhteys Kaarinan keskustan länsipuolelle. Merkintä korvaa lainvoimaisen maakuntakaavan yhteystarvemerkin. Kurkela–Kirjala -tieyhteys muuttaa liikenteen reittejä merkittävästi ja erityisesti liikenteen tarkoituksenmukainen jakautuminen Kaarinantien ja Jaanintien osalta tulee varmistaa jatkosuunnittelussa muun muassa kehittämisjärjestyksen osalta. Tähän vaikuttavat kehittämistoimenpiteet Kaarinantiellä, Kaarinantien käänntö sekä kehittämistoimenpiteet Jaanintiellä. Pitkämatkainen liikenne Paraisten ja Aurajoen länsipuolisten alueiden välillä tulee ohjata siten, että liikenneturvallisuus ja liikenteen sujuvuus voidaan turvata parhaiten. Pitkämatkan liikennettä ei tule ohjata Turun katuverkolle eikä erityisesti keskustan läpi. Ajoyhteyden nopeuttaminen vaikuttaa todennäköisesti myös maankäytön kehitykseen sekä yhdyskuntarakenteeseen hajauttavasti, mikä vaikuttaa muun muassa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiin.

(Ote maakuntakaavuluonnoksesta)

- Turun kaupunki suhtautuu myönteisesti Kaarinantien kehittämiseen, jotta pitkämatkainen liikenne voidaan ohjata turvallisille ja sujuville reiteille pois Turun keskustan tuntumasta.

- Rataoikaisun varauksen poisto Paimion kohdalla on perusteltua, mikäli oikaisun tekeminen ei ole Tunnin juna -hankkeen vuoksi tarpeen ja kustannustehokasta. Oikaisun poistaminen ei saa vaa- rantaa uuden nopean junayhteyden toteuttamista Helsinkiin.

Joukkoliikenteen osalta on esitetty maankäytön kehittämistä kaupunkikehittämisen kohdealueille sekä raideliikenneverkon kehittämistä rautatieyhteyksinä ja (paikallis)junaliikenteen raideliikennepaikkoina. Paikallisjunaliikenteen toimintaedellytyksenä on kustannustehokas liikennöinti. Oletettavasti usean seisakkeen ja paikallisjunalinjan yhteyteen tarvittaisiin lisää tehokasta maankäyttöä taloudellisen liikennöinnin varmistamiseksi. Taloudellisesti realistiset mahdollisuudet ja edellytykset paikallisjunaliikenteelle tulisi tutkia, jotta ei ajauduta tilanteeseen, jossa rakennetaan uusia tehokkaan maankäytön alueita paikallis- junaliikenteeseen perustuen, mutta liikennöinti ei toteudukaan.

Turku–Naantali–Raisio–Kaarina-alueella on joukkoliikennekäytävien lisäksi todettu tarve suunnitella kaupunkirakennetta toimiviin kävely- ja pyöräliikenteen yhteyksiin perustuen. Jatkosuunnittelussa tulisi arvioida kustannustehokkaan joukkoliikenteen realistisia kehittämismahdollisuuksia ja -edellytyksiä kaupunkikehittämisen satelliittikohdealueiden sekä paikallisjunaliikenteen osalta. Kaupunkiseudun keskus- taajamassa on parhaat toimintaedellytykset joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn kannalta, minkä tulisi näkyä maakuntakaavassa muista kohdealueista poikkeavana merkintänä.

Matkailun ja vetovoimatoimintojen näkökulma

Matkailu on maakuntakaavassa jäänyt liian vähälle huomiolle. Kaavassa tulee tunnistaa nykyiset vahvuudet ja mahdollistaa niiden tulevaisuuden kehittäminen. Retkeily- ja matkailualueet tulee maakunta- kaavassa käsitellä samalla tavalla ja merkintöjen tulee olla yhdenmukaiset koko maakuntakaava- alueella.

Suomen matkailun tiekartan mukaisesti (TEM 2014–2015) TEM on käynnistänyt matkailun kasvuohjelmat, joista Merellisen matkailun sekä Stopover-matkailun kehittäminen ovat keskeiset painopisteet, jotka ovat Varsinais-Suomen matkailun kasvulle ja kilpailukyvyllä oleelliset. Matkailu on erittäin tärkeä kasvu- ala.

Varsinais-Suomen matkailuohjelman 2013–2020 visiona on, että matkailumaakunnan omaleimaisuus näkyvä tarjontana ja tunnelmana ympärivuotisessa korkeatasoisessa tuotetarjonnassa, jonka perustana ovat saaristo, elinvoimainen kulttuuri ja Varsinais-Suomi ruoka-aihtana. Turun gateway-asema mereltä, ilmasta ja maalta vahvistaa koko maakuntaa. Kaupunkikulttuuria saariston sylissä on olennainen osa Suomen ja Itämeren matkailubrändiä.

Matkailuohjelman linjauksen mukaisesti Varsinais-Suomi jaetaan matkailullisesti kolmeen vyöhykkeeseen:

- Kaupunkikeskukset, jossa Turku on ns. gateway:na.
- Matkailukeskittymien vyöhyke, esim. paikkakunnat/ keskukset, joissa on vetovoimatekijöitä kuten käyntikohteita, elämystarjontaa sekä majoitus- ja ruokapalveluita.
- Luontovyöhykkeet, joissa matkailu painottuu omatoimimatkailuun, esim. kansallispuistot.

Oleellista kehittämistyössä on toimenpiteiden kohdistaminen eri vyöhykkeisiin sekä niiden väliseen, sekä tiedolliseen että fyysiseen saavutettavuuteen. Matkailuohjelman mukaisen strategisen jaon mukaisesti tulee myös kaavoituksellisesti mahdollistaa eri vyöhykkeiden matkailun kehittyminen ja alueiden matkailullinen käyttö.

Turun kaupungin strategiassa on tavoitteena, että "Turun monipuolinen, vireä kaupunkikulttuuri ja ympärivuotinen tapahtumatarjonta vahvistavat alueen kilpailukykyä ja hyvinvointia. Kulttuuri on osa jokapäiväistä kaupunkielämää. Turku tarjoaa houkuttelevan ympäristön aktiiviselle asujalle ja matkailijalle. Turku haluaa kasvaa ja kehittyä matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupunkina. Elinvoimaisen kaupunkikeskustan asemaa kaupunkilaisten yhteisenä viihtyisänä ympäristönä vahvistetaan parantamalla korkeatasoisia julkisia kaupunkitiloja sekä erityisesti joen tuntumassa sijaitsevia historiallisia kävelypainotteisia alueita. Kaupallisen keskustan kilpailukykyä parannetaan tarvittavilla investoinneilla ja yhteistyöllä. Kauppatorin miljöö kohotetaan arvoiseensa asuun."

Jotta nämä tavoitteet pystytään toteuttamaan, se vaatii tulevalta maakuntakaavalla keskeisten nykyisten vahvuuksien tunnistamista, niiden tulevaisuuden kehittämisen mahdollistamista sekä samanaikaisesti myös tulevaisuuden palvelukonseptien ja matkailukohteiden mahdollistamista.

Matkailun ja vetovoimatoimintojen näkökulmasta keskeisiä ovat ratkaisut saavutettavuudessa:

- Alueen ulkoinen saavutettavuus ja tuloväylien (lentoasema, satama, matkakeskus) matkakehittäjien toimivuus.
- Alueen sisäinen saavutettavuus: kaupunkikeskusta ja lähimatkailukohteet
- Toimivat ja palveluita sisältävät kävely- ja pyöräily-yhteydet ja reitit Turussa (Aurajoki- ranta, Logomo, mäet, Kupittaa alue, matkakeskus).
- Ajanviettoalueen ja kaupallisen alueen keskeinen erittäin sujuva yhteys edistää kaupallisen keskustan elinvoimaisuutta.
- Alueen sisäinen saavutettavuus: Turusta saaristoon ja maaseudulle
- Toimivat yhteydet Aurajoesta saaristoon on oleellinen kilpailutekijä tulevaisuudessa ja sen kehittämisen edellytykset tulee turvata.
- Sujuvat yhteydet matkakeskittymiin.
- Saariston rengastie, myös pyöräilyväylät, saarten yhteysliikenne.
- Majoitus: Turku on maakunnan keskeisin matkailukaupunki ja tarvitsee keskeisellä sijainnilla olevia erilaisia majoituksen ratkaisuja, liikenneyhteydet ovat tärkeässä osassa. Ympäröivän alueen (saaristo, maaseutu, läheiset kaupungit) palveluiden logistinen saavutettavuus on turvattava.
- Matkailukeskittymien kehittämisen mahdollistaminen on taattava, myös tapahtumamatkailun vaatimat kehittämistarpeet on mahdollistettava.

Matkailupalveluiden ja siihen liittyvän vetovoiman kehittämisen näkökulmasta perinteisellä maakuntakaavakartalla tulisi strategisella kaavamerkinnällä esittää kehittämissuuntia tai painopistealueita. Uudella merkinnällä tuettaisiin MALPE-ajattelun mukaista suunnitteluprosessien yhdistämistä sekä vahvistettaisiin maakunnan strategisia matkailun kehittämiseen liittyviä tavoitteita.

Retkeily- ja matkailutoimintojen alueet (R) tulee käsitellä yhdenmukaisesti koko maakuntakaavan alueella. Turun osalta R-alueiksi tulisikin osoittaa mm. Vepsä ja Turun muut ulkoilusaaret, Kuhankuono ja Harjattula. R-alueena on osoitettu mm. Meri-Teijon urheilu- ja virkistyspalveluiden aluetta (aiemmin virkistysaluetta V) ja kohdemerkinnällä on osoitettu Raision Palovuoren moottoriurheilurata uutena kohteena. Myös seurakuntien hallinnassa olevat alueet (mm. Annala, Erikvalla, Hennala) palvelevat matkailua. R-alueet edistävät matkailua, joka on myös yksi Turun kaupunkistrategian yhdestä painopistealueesta.

Vastine Ks. yleisvastine.

Strategisia kehittämisperiaattemerkintöjä tarkistetaan ja perusteluja tarkennetaan ehdotusvaiheessa yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kaupungin edustajien kanssa. Maakuntakaavassa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus. Yleispiirteisyydestä johtuen kaikki alueet ovat jossain määrin sekoittuneiden toimintojen alueita. Kehittämisperiaattemerkinnöillä pyritään kehittämään maakuntakaavoitusta kohti vyöhykeajattelua, jota on sovellettu jo rakennemallissa ja liikennejärjestelmätyössä.

Hirvensalo ja Jäkärä

Kaupunkikehittämisen kohdealuemerkintä on sisällöltään tasavertainen kaikilla alueilla satelliitit mukaan lukien. Hirvensalon kaupunkikehittämisen kohdealue satelliittimerkinnällä painotetaan alueen edelleen kehittämistä ja suunnittelua suuntaan, joka täyttää paremmin kestävän yhdyskuntarakenteen tunnusmerkit (tiivis/tehokas rakenne, kannattava joukkoliikenne, hyvät lähipalvelut).

Satava-Kakskerta

Alueen merkinnät perustuvat Turun kaupunkiseudun rakennemallissa hyväksytyihin kehittämistavoitteisiin huomioiden samalla saarten ominaispiirteet. Keskeinen kysymys ehdotusvaiheessa on ratkaista yhteistyössä kaupungin edustajien kanssa taajamatoimintojen aluevarausmerkinnän merkintätapa, laajuus ja suunnittelun ajoittaminen. Taajamitoimiskohityksen näkökulmasta alue kytkeytyy kiinteästi yhdyskuntarakenteeseen ja saarten kehittämisen tulee tapahtua suunnitelmallisesti.

Ottaen huomioon kaupunkiseudun kasvu ja taajamien johdonmukainen toteuttaminen, Satava-Kakskerran keskeisten alueiden kehittäminen on selkeästi tulevaisuuden ja myöhemmin tapahtuvan suunnittelun kysymys. Maakuntakaavaluonnoksen merkinnöillä on osoitettu, että ko. alueiden aktiivinen, voimakas kehittäminen ei ole kaavan tavoitevuoteen 2035 mennessä mahdollista heikentämättä kaupunkikehittämisen kohdealueiden mahdollisuuksia.

Saarten virkistysaluevarauksia tarkistetaan niiltä osin kuin niille kohdistuu maankäytön muutoksista aiheutuvia muutoksia. Kokonaisuudessaan virkistysalueteeama käsitellään käynnistyneessä luonnonvarojen ja -arvojen vaihemaakuntakaavassa.

Kylämerkinnöillä osoitetaan maaseutumaisen haja-asutuksen palveluiden tukipisteet ja sitä mittakaavaa ja mitoitusta, jolla maaseudun elinvoimaisuutta tuetaan. Harjattulan kylämerkintä perustuu oleviin palveluihin ja alueen asemakaavaan. Hylkilahden kylämerkinnät perusteita ja sijaintia tarkistetaan ehdotusvaiheessa.

Muulla maankäytön suunnittelulla täytyy pitää huoli siitä, ettei olemassa olevien ympäristöhäiriötä aiheuttavien laitosten ja alueiden mahdollisuuksia kehittyä vaaranneta.

Mikäli Uudenkaupungin radan sähköistäminen toteutuu lyhyellä aikajänteellä, ei Saramäen ratapihan aluevarauksen merkittäminen maakuntakaavaan VAK-ratapihana ole vaihemaakuntakaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella perusteltua. Ratapihan muita perusteita tarkistetaan ehdotusvaiheessa.

Suoja- ja konsultointivyöhykkeet ja niihin tehdyt tarkistukset Turun kaupunkiseudulla perustuvat aiemmissä kokonaisuusmaakuntakaavaprosesseissa muodostuneisiin käytäntöihin. Maakuntakaavan suojavyöhykemerkinnät on päivitetty TUKES:n tietojen perusteella.

Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa käsiteltävä sisältö on tietoisesti rajattu kolmeen teemaan, joilla voimassa olevaa kokonaisuuskaavaa tarkistetaan. Kaavaratkaisua tulee aina lukea yhdessä kaikkien maakuntakaavamerkintöjen kanssa. Vaihekaavan vaikutukset muuttuviin aluevarauksiin arvioidaan ehdotusvaiheessa tällä menetelmällä. Kaava-aineistoon tullaan liittämään aineisto, joka selvittää vaihemaakuntakaavaluonnoksen merkintöjen vaikutusta ja suhdetta voimassaoleviin merkintöihin.

Kauppa ja keskustatoimintojen alueet, Itäharju, Pitkämäki, Runosmäki, Varissuo

Itäharjun ja Pitkämäen "muuttuva työpaikkatoimintojen alue" -merkinnällä osoitetaan alueet, joiden lähivuosisikymmenten maankäyttöä kuvaa parhaiten muutos. Alueet ovat osa laajempaa Turun kaupunkiseudun brownfield-vyöhykettä ja ne on tunnistettu jo rakennemallityössä. Alueiden maankäyttö tulee muuttumaan aiempaa sekoituneemmaksi. Kehitysprosessin tässä vaiheessa painottuvat alueiden nykyiset toiminnot. Erityisesti Itäharjun alueen osoittaminen kokonaisuudessaan C/m-merkinnällä muuttuvaksi keskustatoimintojen alueeksi, ilman muutosta tukevia suunnitelmia ja selvityksiä, voi antaa väärää mielikuvaa ja jopa vaarantaa Turun keskustan kehittämismahdollisuuksia. Jo nyt keskustan ongelmat johtuvat työpaikkojen "vuotamisesta" alueelta. Kuntakaavoituksen tehtävä on suunnitella ja asettaa tarkemmat tavoitteet muutokselle ja ohjata prosessia yhdessä alueen toimijoiden kanssa. Runosmäki ja Varissuo ovat luonteeltaan paikalliskeskustoja.

Kauppan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan ja selkiytetään yleisvastineessa esitetyin periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kauppan toimijoiden kanssa.

Kauppan palveluverkkoselvitystä on päivitetty luonnosvaiheessa kartoittamalla tarkemmin olemassa olevat vähittäiskaupan suuryksiköt. Kaavaluonnoksen kauppan ratkaisusta on laadittu erillinen vaikutusten arviointi.

Liikenne

Turun Kehätien rinnakkaistieyhteyksien suunnittelun tarve Naantalista moottoritille Kirismäen liittymään on tunnistettu maakuntakaavaprosessissa. Kyse ei ole maakuntakaavatason merkinnästä vaan erillisestä kuntien välisestä yhteen sovittavasta suunnittelusta. Kehätien rinnakkaistiestä ei edellytä maakuntakaavatasoista merkintää.

Turun kaupungin kanta valtateiden 9 ja 10 yhdistämistä koskeviin linjauksiin on perusteltu ja tullaan ottamaan huomioon vaihemaakuntakaavan jatkovalmistelussa. Keskustan eteläinen ohitustievaraus poistetaan selvitysten ja saadun yhdensuuntaisen palautteen perusteella.

Turun välikehän linjaus Koroisissa sekä Hirvensalo–Uittamo-yhteyden linjaukset tarkistetaan käynnissä olevine kaavaprosessien mukaisiksi.

Mikäli Uudenkaupungin radan sähköistäminen toteutuu lyhyellä aikajänteellä, ei Saramäen ratapihan aluevarauksen merkitseminen maakuntakaavaan VAK-ratapihana ole vaihemaakuntakaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella perusteltua. Ratapihan muita perusteita tarkistetaan ehdotusvaiheessa.

Rataoikaisun poisto Paimion kohdalla on perusteltua. Ratayhteyden yleissuunnitelma tarkentaa tekniset yksityiskohdat Turku–Helsinki-ratayhteyden osalta.

Paikallisjunaliikennettä on selvitetty nyt käynnissä olevassa kaavaprosessissa (Varsinais-Suomen paikallisjunaliikenteen kehityspolku 2014) sekä liikennejärjestelmätyössä. Paikallisjunaliikenteestä laaditut selvitykset ja raportit löytyvät Varsinais-Suomen liiton verkkosivuilta. Rata-alueiden ympäristön maankäyttöön on otettu kantaa taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavatyössä kaupunkikehittämisen kohdealuemerkinnöillä ja taajamatoimintojen kehittämisen kohdealuemerkinnöillä.

Laus./mielip.	Kemiönsaaren kunta		
Pvm	26.6.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Turunmaa	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<p><i>Kemiönsaaren kunta on tyytyväinen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavan yleisiin linjauksiin. Taajamatoimintojen alueet ja kyläalueet on huomioitu asianmukaisesti. Samoin Kemiönsaaren kunta kannattaa taajamatoimintojen kehittämisen kohdealueen rajausta Kemiön keskustassa sekä keskustatoimintojen aluetta, joka noudattaa osayleiskaavan rajoja.</i></p> <p><i>Maakuntakaavan yleisiä määräyksiä tulee Kemiönsaaren osalta muuttaa niin, että seudullisesti merkittävän tilaa vaativan erikoistavarakaupan suuryksikön alarajaksi tulee 6 000 k-m² Kemiön keskustassa. Muutoksen perusteena on veneklusteri, joka on jo tällä hetkellä merkittävän laajuinen Kemiössä, ja toimialan kehittäminen uusia kauppoja perustamalla tulee edellyttämään isoja tiloja. Kemiön keskustan voidaan katsoa olevan seudullisesti merkittävä venemyynnin alalla jo nyt, ja aivan varmasti myös tulevaisuudessa.</i></p> <p><i>Kunta toivoo seuraavia tarkennuksia liikenneyhteyksien kohdalla:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>- Matkailun ja ulkoilun itäinen yhteystarvemerkinä tulee nähdä suuntaa-antavana. Tuleva yhteys voidaan toteuttaa yhtä hyvin välillä Synderstö (Södersundvik) – Skata (Bromarv, Raasepori) kuin nyt ilmoitetulla välillä Pederså–Förby. Eteläisempi suunta tarjoaisi enemmän "saaristolaismaisemaa" ja pidemmän matkan saaristossa.</i><i>- Fåfångsskärin–Mjösundin väylä (6,7 ja 5,0 m) on vaihemaakuntakaavassa merkitty veneväyläksi/kanoottireitiksi. Kyse on kuitenkin Liikenneviraston ylläpitämästä väylästä, jolla on suuri merkitys Mjösundin teollisuudelle ja teollisuuden merikuljetuksille. Myös jatkoväylä Salon suuntaan on merkitty veneväyläksi/kanoottireitiksi, mikä ei ole tarkoituksenmukaista.</i>		
Vastine	<p>Maakuntakaavaluonnoksessa Kemiön keskusta on osoitettu taajamatoimintojen kehittämisen kohdealuetta, jolla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alaraja on kaikilla kaupan toimialoilla 6 000 k-m². Kaupan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitus tarkistetaan yleisvastineessa esitetyin periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään.</p> <p>Fåfångsskärin-Mjösundin väylämerkintä on lainvoimaisen maakuntakaavan mukainen merkintä eikä sitä ole kaavaluonnoksessa muutettu veneväyläksi/kanoottireitiksi. Matkailun ja ulkoilun itäinen yhteystarvemerkinä välillä Pederså–Förby voi tarkentua tarkemman tason suunnittelussa Kemiönsaaren kunnan palautteen mukaisesti.</p>		

Laus./mielip. **Paraisten kaupunki**

Pvm 3.9.2015

Dnro 91/2013

Laji Lausunto

Seutukunta Turunmaa

Alue/kohde

Teema

Sisältö

Egentliga Finlands förbund har upprättat ett utkast till etappplansplan för tätorternas markanvändning, service och trafik för att revidera helhetslandskapsplanen för Egentliga Finland som för Pargas del fastställdes som landskapsplan för Åboland och Nystadsregionen i mars 2013. Utkastet har varit offentligt framlagt under tiden 3.6 - 10.7.2015. Enligt kungörelsen om planutkastet skulle utlåtanden om utkastet lämnas in senast 10.7.2015, men i ett informationsmöte för allmänheten 10.6.2015 meddelades att utlåtanden väntas in senast i slutet av augusti.

I denna landskapsplan har man endast fokuserat på markanvändningen i tätorterna samt på utvecklingsmål och -frågor i anknytning till trafik och handels servicenät i tätorterna. De övriga temana har huvudsakligen antingen redan lösts i tidigare landskapsplansprocesser eller kommer att behandlas i följande etappplansplaner.

Stadens planläggningsenhetens syn på tätortsavgränsningarna sammanfaller med de föreslagna: stadsutvecklingsområde i Pargas centralort och utvecklingsområde för tätortsfunktioner i Nagu och Korpo centrum.

Områdesbeteckningen för områden på vilka verkningarna av att tätortsområdet utvidgas på utvecklingen av samhällsstrukturen ska utredas känns korrekt. Områdena reserveras för långsiktiga behov. Dessa områden finns inritade i den sydligaste delen av Muddais och på Kirjalaön utmed Skärgårdsvägen. Betydelsen av dessa områden ses på samma sätt i Pargas stad som i det nu föreliggande utkastet. Speciellt för Kirjalaöns del kan beteckningen öka trycket på byggande i området i snabbare takt än tänkt.

Beteckningarna för trafiken är till största delen goda och förenliga med stadens syn. Beteckningen för en ny regional väg mellan Pargas och Sagu är korrekt, och att främja realisering av den som en alternativ och parallell förbindelse är av största betydelse för staden. För sträckan mellan Pargas och Nagu föreslås beteckningen riktgivande regional väg. Staden skulle gärna se att beteckningen var ett steg starkare, ny regional väg. Staden motsätter sig dock inte om landskapsförbundet anser att placeringen av förbindelsen mellan Pargas och Nagu ska utnyttja den nuvarande sträckningen för regional väg.

I utkastet har avgränsningen av skydds- eller konsulteringszonen i närheten av anläggningar som tillverkar eller upplagrar kemikalier (t/kem), dvs. Konsulteringszonen som bygger på Sevesodirektivet, utvidgats så att den omfattar cirka hälften av Pargas centralort, stadsutvecklingsområdet. Det är frågan om ett influensområde för industrianläggningar i utvecklingsområdet. I landskapsplanen har beteckningen gällt objektet t/kem 803 (Paroc Oy Ab). Planeringsbestämmelsen för denna avgränsning förutsätter att man för planerings- och byggprojekt för nya funktioner som ska placeras i zonen ska ordna ett förfarande med sakkunnigutlåtanden. Denna planeringsbestämmelse gäller för ett betydligt mindre område i landskapsplanen. Det är skäl att se över och precisera avgränsningen av konsulteringsområdet och innebörden av planeringsbestämmelsen.

Utkastet till etappplansplan är till största delen bra och inte i strid med stadens planer för markanvändning.

Varsinais-Suomen liitto on laatinut Varsinais-Suomen kokonaismaakuntakaavan, joka Paraisten osalta on vahvistettu Turunmaan ja Vakka-Suomen maakuntakaavana maaliskuussa 2013, tarkistamiseksi luonnoksen taajamien maankäytön, palveluiden sekä liikenteen vaihemaakuntakaavaksi. Luonnos on ollut julkisesti nähtävillä 3.6. - 10.7.2015. Kaavaluonnoksesta on pyydetty lausuntoa kuulutuksen mukaan 10.7.2015 mennessä, mutta 10.6.2015 järjestetyssä yleisötilaisuudessa ilmoitettiin lausuntoja odotettavan elokuun loppuun mennessä.

Tässä maakuntakaavassa on keskitytty ainoastaan taajamien maankäyttöön ja taajamiin liittyviin liikenteen ja kaupan palveluverkon kehittämistavoitteisiin ja -kysymyksiin. Muut teemat on pääosin ratkaistu joko aiemmissa maakuntakaavaprosesseissa tai tullaan käsittelemään seuraavissa vaihemaakuntakaavoissa.

Kaupungin kaavoitusyksikön näkemys taajamien rajauksista on yhteneväinen esitettyjen kanssa, kaupunkikehittämisen kohdealue Paraisten keskustaajaman osalle ja taajamatoimintojen aluemerkinät Nauvon ja Korppoon keskustojen alueelle.

Aluemerkinä alueille, joilla taajama-alueen laajentumisen vaikutukset seudun yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi on selvittävä, tuntuu oikealta. Alueet varataan pitkän aikavälin tarpeisiin. Alueet on merkitty Muddaisten eteläisimpään osaan ja Kirjalan saarelle Saaristotietä seuraten. Paraisten kaupungissa kyseisten alueiden merkitys nähdään samalla tavalla kuin nyt esitettyssä luonnoksessa. Varsinkin Kirjalan saaren osalta merkintä saattaa kasvattaa rakentamispaineita kyseisellä alueella ajateltua nopeammalla ajalla.

Liikenteen merkinnät ovat pääosin hyvät ja kaupungin näkemysten mukaiset. Uusi seututiemerkintä Paraisten ja Sauvon välille on oikea ja sen toteutumisen edistäminen on kaupungille vaihtoehtoisena ja rinnakkaisena yhteytenä erittäin merkittävää. Paraisten ja Nauvon välille on ehdotettu merkintää ohjeellinen seututie. Kaupunki näkisi merkinnän mielellään astetta vahvempaan, uusi seututie -merkintänä. Kaupunki ei kuitenkaan vastusta, jos maakuntaliitto katsoo, että Parainen - Nauvo -yhteyden sijoittamisessa tulee hyödyntää nykyistä seututielinjausta.

Luonnoksessa on muutettu suoja- tai konsultointivyöhykkeen rajausta vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen ympäristössä (t/kem), Seveso-direktiiviin perustuvaa konsultointivyöhykettä on laajennettu niin, että se käsittää noin puolet Paraisten keskustaajamaa, kaupunkikehittämisaluetta. Kyseessä on kehittämisalueella sijaitsevien teollisuuslaitosten vaikutusalue. Maakuntakaavassa se on ollut kohteen t/kem 803 (Paroc Oy Ab). Rajaukseen liittyvä suunnittelumääräys edellyttää, että vyöhykkeelle sijoitettavien uusien toimintojen suunnittelu- ja rakennushankkeista on järjestettävä asiantuntijalausuntomenettely. Suunnittelumääräys on voimassa oleellisesti pienemmällä alueella maakuntakaavassa. Konsultointialueen rajausta ja suunnittelumääräyksen sisältöä on syytä harkita ja tarkentaa.

Pääosin vaihemaakuntakaavaluonnos on hyvä eikä ole ristiriitainen kaupungin maankäyttösuunnitelmien kanssa.

Vastine Paraisten ja Nauvon välisen tieyhteysvarauksen ohjeellinen seututie -merkintä muutetaan uusi seututie -merkinnäksi. Syksyllä valmistunut "Parainen-Nauvo kiinteä yhteys, Haverön ja lauttapaikan siltavaihtoehtojen toteutettavuusselvitys" (Varsinais-Suomen ELY-keskus. WSP Finland Oy. 29.10.2015) tukee Paraisten kaupungin esitystä.

Suoja- tai konsultointivyöhykkeen (sv) rajausta ja sen perusteita tarkennetaan. Merkitään lausunto muilta osin tiedoksi.

Maakuntahallituksen 18.4.2016 päätöksen mukaisesti Parainen-Nauvo -yhteyden maakuntakaavamerkintöjä ei muuteta tässä yhteydessä.

Anteckningen riktigivande regional väg för vägförbindelsen mellan Pargas och Nagu ändras till anteckningen ny regional väg. Den på hösten färdigställda utredningen om en fast vägförbindelse Pargas - Nagu, genomförbarheten för broalternativen via Haverö och för färjplatsen" (NTM-centralen i Egentliga Finland. WSP Finland Oy. 29.10.2015) stöder Pargas stads framställning.

Avgränsningen av skydds- och konsultationszonen och grunderna för den ska preciseras. Utlåtandet antecknas till övriga delar för kännedom.

Enligt landskapsstyrelsens beslut 18.4.2016 ändras inte landskapsplanmärkningarna för förbindelsen Pargas-Nagu i det här sammanhanget.

Laus./mielip.	Kustavin kunta		
Pvm	26.8.2015	Dnro 91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Vakka-Suomi	Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Ei huomautettavaa vaihemaakuntakaavaluonnoksesta.</i>		
Vastine	-		

Laus./mielip.	Laitilan kaupunki			
Pvm	30.6.2015	Dnro	91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Vakka-Suomi	Alue/kohde		Teema
Sisältö	<i>1. Sahan alue sekä Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan alue viimeisimmän asemakaavan laajennuksen mukaisesti tulee merkitä TP-aluemerkinnällä.</i>			
	<i>2. Vt 8:n eteläisestä liittymästä Uudenkaupungin suuntaan Kantatie 43:n eteläpuolella asemakaavassa KM-merkinnällä oleva kortteli tulee merkitä km-alueeksi.</i>			
	<i>3. Vt 8-risteyseratkaisuille ei ole tässä vaiheessa aihetta lausua, se tapahtuu varsinaisen tiesuunnittelun yhteydessä.</i>			
	<i>Kaupunginhallituksella ei ole muuta huomautettavaa maakuntakaavaluonnoksesta.</i>			
Vastine	Ks. yleisvastine. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia ja kohdemerkintöjä tarkistetaan ehdotusvaiheessa ehdotusvaiheessamaakuntakaavan yleispiirteisyys puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.			
	Kaupan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan yleisvastineessa esitetyin periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kaupan toimijoiden kanssa.			

Laus./mielip.	Pyhärannan kunta			
Pvm	29.6.2015	Dnro	91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Vakka-Suomi	Alue/kohde		Teema
Sisältö	<i>Pyhärannan kunnalla ei ole huomauttamista lausunnolla olevasta taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavaluonnoksesta.</i>			
Vastine	Merkittään tiedoksi.			

Laus./mielip.	Uudenkaupungin kaupunki			
Pvm	27.8.2015	Dnro	91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Vakka-Suomi	Alue/kohde		Teema
Sisältö	<i>Uudenkaupungin kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan Varsinais-Suomen maakuntakaavaluonnoksesta, että yhdyskuntarakenteen rajaa, joka osoittaa suunnan, jonne laajentuminen ei ole tarkoituksen mukaista, tulee tarkentaa ja muuttaa niiltä osin kuin kaupungin laajeneminen on perusteltua. Liiton tulee katsoa rajaus Uudenkaupungin kaupunkisuunnittelun kanssa. Muilta osin kaupunginhallituksella ei ole lausuttavaa maakuntakaavaluonnoksesta.</i>			
Vastine	Strategisia kehittämisperiaatemerkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein yhteistyössä kaupungin edustajien kanssa.			

Laus./mielip.	Vehmaan kunta			
Pvm	3.7.2015	Dnro	91/2013	Laji Lausunto
Seutukunta	Vakka-Suomi	Alue/kohde		Teema
Sisältö	<i>Kunnanhallitus päättää esittää kaavaluonnokseen merkittäväksi seuraavat tarkennukset: Kalannintien varressa sijaitseva ampumaratamerkintä ja Nuhjalan niemessä sijaitseva virkistysalue.</i>			
Vastine	Ehdotusvaiheessa tarkistetaan onko ampumaratamerkinnän osalta edellytyksiä osoittaa se seudullisena kohteena. Virkistysalue-tema avataan kokonaisuudessaan käynnistyneessä luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavassa.			

Laus./mielip.	Aaltonen Miia		
Pvm	1.7.2015	Dnro 91/2015	Laji Mielipide
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	<p><i>Haluan lausua mielipiteeni 3.6.2015 nähtäville pantuun Varsinais-Suomen vaihemaakunta-kaavaan Paimion osalta. Mielestäni kaavaluonnos on monilta osilta hyvä ja kestävän kehityksen periaatteet huomioon ottava, mutta muutamiin kohtiin olisi syytä kiinnittää huomiota.</i></p> <p><i>Hyvä, että kaavaluonnokseen on lisätty raideliikennepaikka Paimioon. Tämä mahdollistaa julkisen liikenteen paremmat hyödyntämismahdollisuudet ja parantaa toteutuessaan merkittävästi seudullisen joukkoliikenteen toimivuutta ja matkakehityksen muodostamista.</i></p> <p><i>Paimion aluerakenteessa olisi tärkeä pyrkiä tiiviiteen nykyisen taajama-alueen laajentamisen sijaan. Tällöin joukkoliikenne olisi todellinen vaihtoehto liikkumiselle ja palvelut olisivat hyvin saavutettavissa. Nyt rajatun kaupunkikehityksen kohdealueen sisällä on paljon tiivistämisen varaa ja mahdollisuuksia esimerkiksi asutuksen tuleville tarpeille.</i></p> <p><i>Pienen maaseutumaisen kaupungin aluerakenteen hajautuminen on kestävän kehityksen vastaista. Se lisää yksityisautoilua ja tuo kuluja esim. koulukuljetusten muodossa sekä uhkaa luonnon monimuotoisuutta. Taajama-alueella ei ole syytä laajentaa etenkään itään Paimion sairaalasta. Alueella on pohjavesialuetta, jolloin esimerkiksi ekologinen lämmitysvaihtoehto maalämpö ei ole mahdollinen. Myös pohjavesialueen pilaantuminen lisääntyneen ihmistoiminnan seurauksena on uhka. Kyseisellä alueella on myös soita, joille rakentamisessa ei ole mitään mieltä. Joukkoliikenteen hyödyntäminen näiltä Paimion itäisiltä reuna-alueilta ei ole käytännössä mahdollista. Bussivuoroja on vähän, koska suurin osa yhteyksistä esimerkiksi Turkuun lähtee Paimion matkahuollolta, jolle on jo Paimion sairaalalta yli 3 km:n matka. Alueen tärkeimmillä maanteillä Ruokolinnantiellä ja Korvenalantiellä ei ole myöskään kevyen liikenteen väyliä, jolloin lasten kulkeminen näiden teiden varsia pitkin on nykyisillään liikennemäärillä vaarallista. Tästä on ollut keskustelua Paimiossa esimerkiksi koulukuljetuksiin liittyen ja koululaisten vanhemmat pelkäävät, koska tapahtuu jokin vakava onnettomuus.</i></p> <p><i>Toivon, että maakuntakaavassa pyritään entistä määrätietoisemmin kohti toimivaa, terveellistä ja turvallista aluerakennetta. Kestävän kehityksen kaikki ulottuvuudet, ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen, tulisi ottaa huomioon, jotta maakuntamme palvelee mahdollisimman hyvin myös tulevia sukupolvia. Huoli etenkin ilmastonmuutoksen etenemisestä ja luonnon monimuotoisuuden hupenemisestä tulisi ottaa tosissaan ja toimia siten, että ongelmat eivät pahene.</i></p>		
Vastine	<p>Merkitään tiedoksi. Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa käsiteltävä sisältö on tietoisesti rajattu kolmeen teemaan, joilla voimassa olevaa kokonaisuutta tarkistetaan. Kaavarakkaisuus tulee aina lukea yhdessä kaikkien maakuntakaavamerkintöjen kanssa. Vaihekaavan vaikutukset arvioidaan ehdotusvaiheessa tällä menetelmällä. Samalla tulevat arvioiduksi vaikutukset valtakunnallisiin tavoitteisiin ja arvoihin.</p> <p>Strategisia kehittämissperiaatemerkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein.</p>		

Laus./mielip.	Harri Mikael ja Pitkänen Eija		
Pvm	18.6.2015	Dnro	91/2015
Seutukunta		Alue/kohde	Laji Mielipide Teema
Sisältö	<i>Omistamme kaava-alueella kiinteistön 577-486-2-14.</i>		

Mielestämme maakuntakaavassa oleva Paimion kaupungin eteläinen selvitysalue on liian laaja ja tulee ottaa lisäselvitykseen. Alue kuuluu maisemallisesti erittäin arvokkaaseen Paimionjokilaaksoon, ja tällä hetkellä voimassa olevassa oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alueella on merkintä M-1. Tämä merkintä tulee mielestämme muuttaa merkinnäksi MY-1.

Asemakaavassa olevat MA-alueet tulee säilyttää nykyisen voimassa olevan asemakaavan mukaisina.

Useat eri tahot, mm. Varsinais-Suomen ELY-keskus, Turun Museokeskus ja Paimio seura, ovat myös toistuvasti ilmaisseet huolensa Vistan osayleiskaavan laadinnan yhteydessä maisemallisesti arvokkaan alueen säilymisestä (katsokaa liitteet).

Toivomme, että mielipiteemme huomioidaan kaavan valmistelussa.

LIITTEET

Paimion kaupunki, Vistan osayleiskaava 3.luonnos (21.10.2009), lausunnot ja alustavat vastineet

Paimion kaupunki, Vistan osayleiskaava ehdotus 8.3.2012, lausunnot ja alustavat vastineet sekä muistutukset

Paimion kaupunki, Vistan osayleiskaava tarkistettu ehdotus 13.8.2012, lausunnot ja alustavat vastineet

Paimion kaupunki, Vistan osayleiskaava tarkistettu ehdotus 13.8.2012, lausunnot ja vastineet sekä muistutukset

Vastine Kravinkujan selvitysalue on Vistan osayleiskaavan johdosta tullut merkintä: merkinnän tarkoitus on tunnistaa vastaavia alueita koko maakunnassa ja painottaa yhdyskuntarakenteen laajentumisen vaikutusten selvittämisen tarvetta ja tärkeyttä näillä alueilla. Merkinnällä painotetaan sitä, että yhdyskuntarakennetta ei saisi päästää laajentumaan suunnittemattomasti näille alueille. Kyseisellä alueella merkintä edellyttää erityisesti tarkastelua siitä, onko alue soveltuva taajama-alueen laajentumiselle sen maisemallisten arvojen vuoksi.

Strategisia kehittämissperiaatemerkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. ks. myös yleisvastine

Laus./mielip.	Ilo Heikki ja Pekka		
Pvm	10.7.2015	Dnro 91/2013	Laji Mielipide
Seutukunta		Aluekohde	Teema
Sisältö	<p><i>Maakuntakaavaluonnoksessa on päädytty esittämään liikennejärjestelmän kehittämiseksi uuden valtatie rakentamista Liedon keskustan pohjoispuolelta Rauhakylän moottoritie liittymän lounaispuolelle. Lähtökohtaisesti on tarkoitus parantaa tieverkostoa laajemmasta näkökulmasta kuin paikallisista intresseistä - poissulkematta kuitenkaan niitäkään.</i></p> <p><i>VT 10 kääntäminen Rauhakylään on katsottu antavan mahdollisuuksia kehittää Liedon keskustaajaman liikenneoloja, mutta tielinjauksen toisessa päässä VT 9:llä ei ole kehittämismahdollisuuksia tuotu esiin lainkaan.</i></p> <p><i>Tien linjaukselvityksen mukaan risteyskohdan Rauhakylän liittymän lounaispuolelle muodostuu kahden valtatie risteyskohdan sisälle noin 10 hehtaarin alue ja uuden valtatie eteläpuolelle jää vielä laajemmat peltoaukiot. Tielinjaus toteutuessaan jakaa lounaisnurkan maa-alueet kahtia ja muuttaa radikaalisti ja lopullisesti luontoarvoja nykyisestä maa- ja metsätaloussympäristöstä.</i></p> <p><i>Edellä mainittua risteysaluetta kohtasi 2010-luvun alussa myrskyvahinko, joka kaatoi totaalisesti puuston ja mäki on nyt pallas. Vaikka alue onkin uudelleen metsitetty, vahvan puuston kasvattaminen vie vuosikymmeniä. Maanomistajina katselemme nyt aluetta uusin silmin: tielinjausvaraus luo itsessään kehittämispotentiaalia, jota voisi hyödyntää. Risteysalueen sisään jäävää aluetta voisi käyttää esimerkiksi palvelurakentamisessa, jos huolehditaan sen kulkuyhteyksistä katkaistavan Pahkantienväylän varrelta, ja samoin hyvin toteutettuna uusi tie, melusuojineen sekä asiallisilla tilanteeseen sopivilla nopeusrajoituksilla, loisi mahdollisuuden kehittää sen eteläpuolelle asutusta hyvien liikenneyhteyksien varrelle.</i></p> <p><i>Kaavan tavoitteena on maankäytön ja liikenteen suunnittelun toteuttaminen kokonaisuutena siten, että kaavoitus- ja liikenneratkaisut tukevat toisiaan ja ohjaavat kehitystä mielekkäästi. Suunnitelmasta käy myös ilmi, että uusia alueita ei lähtökohtaisesti haluta rakentamiselle avata. Kun suunnitelma kuitenkin synnyttää uuden tilanteen ja haasteen maankäytölle kahden maantien risteyksessä, niin mielestämme sitä ei voi jättää kaavassa vaille huomiota.</i></p> <p><i>Koska kaavaehdotuksessa ei ole annettu mitään selvää suuntaviivaa tai ohjetta risteysalueen maankäytön jatkosuunnittelua varten, pyydämme, että ehdotukseemme otetaan kantaa ja muutkin mahdollisuudet hyödyntää aluetta selvitetään ennen kaavan hyväksymistä. Tavoitteena kaavamerkinnot, jotka mahdollistavat alueen kehittämisen.</i></p> <p><i>LIITTEET: TPLMK luonnos 20150518 ote, Vt10 Lieto Raportti Hres 84</i></p>		
Vastine	<p>Merkittään tiedoksi. Maakuntakaavaratkaisulla tullaan mahdollistamaan Vt10 kääntämisen vaihtoehtoisten tielinjausten selvittäminen tarkemman tason jatkosuunnittelussa. Maankäytön kehittämismahdollisuuksien selvittäminen on osa tulevia kaavoitusprosesseja.</p>		

Laus./mielip.	Kakskertaseura ry		
Pvm	21.8.2015	Dnro 91/2013	Laji Mielipide
Seutukunta		Aluekohde	Teema
Sisältö	1. Satavan saarelle tehty koko saaren itäosan kattava A-aluemerkintä tulee kokonaisuudessaan poistaa.		

2. Kakskerran saarelle, Hylkilahden sekä Harjattulan tienhaaran tienoille tehdyt kyläaluemerkinnät tuiee poistaa.

3. Satavan ja Kakskerran saarilta on kokonaan poistettava sinisellä katkoviivalla tehty merkintä, mikä selityksen mukaan tarkoittaa aluetta, jolla taajama-alueen laajentumisen vaikutukset seudun yhdyskuntarakenteen kehitykselle on selvitetävää.

Perustelumme edellä malnittujen merkintöjen poistamiselle ovat seuraavat.

Maakuntakaavoituksen tavoitteena on luoda edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä.

Satava-Kakskerran osalla kaavan tavoitteet eivät toteudu, ellei merkintöjä poisteta. Olemassa olevan väljän saaristolaisen luonnon mukaisen ja luontoarvojen vetovoimaan perustuvan haja-asutusalueen muuttaminen miltään osin taajamaksi on täysin vaihemaakuntakaavan tavoitteen vastaista. Muutos heikentäisi oleellisesti asukkaiden elinympäristöä, synnyttäisi turkulaisille veronmaksajille huomattavan ja pysyvän lisätaakan kannettavaksi, tuhoaisi jälkipolville täysin korvaamattoman arvokkaita luonto- ja virkistysalueita sekä hajauttaisi merkittävässä määrin kaupunkirakennetta.

Kaavaluonnoksen aluetta koskeva lähtötieto, että Satavan ja Kakskerran saarilla olisi taajamia, on väärä. Lähtötietona käytetty YKR-kartta-aineisto ei kerro alueen todellista tilaa.

Kaavaselostuksen sivulla 24 oleva kuva 12 näyttää todellisen kuvan taajamakehityksestä. Siinä taajama-alue ei ulotu viimeisimmässäkään, vuoden 2010 tilannetta kuvaavassa kuvassa Satavan, saati Kakskerran puolelle. Tämä kuva vastaa täysin edellisessä kappaleessa sanottua Satava- Kakskerran alueen nykytilaa. Viiden viimeisen vuoden aikana ei ole saarilla tapahtunut mitään oleellista muutosta.

Satava- Kakskerran alue on nykyisellään kokonaan korkean virkistystason omaavaa luonnonmukaista haja-asutusaluetta, jossa laajoina asuinaluekokonaisuuksina tarkasteltuna asukastiheys on alle 0,5 asukasta hehtaarille. Tiheimmän kammun mukaan tehdyssä pienaluetarkastelussakin (liite 1) 37 pienalueesta vain viidessä asukastiheys ylittää 2 asukasta hehtaarille. Ainoallakaan pienalueella ei ole yli 3 asukasta hehtaarille. Edes voimassa olevassa maakuntakaavassa A-alueeksi merkittyyn Mäenpään alueeseen Satavan itäpäähän ei ole muodostunut taajamaa. Tällä 75 hehtaarin alueella asuu 123 asukasta eli alueen väestötiheys on 1,64 asukasta hehtaarille. Siksi on perusteltua poistaa myös nykyisen maakuntakaavan taajamamerkintä tältäkin alueelta.

Alueen asutus ei ole muodostunut siten, että olisi hakeuduttu asumaan taajaman tuntumaan lähemmäs palveluita. Alueen asutus on päinvastoin muodostunut siten, että on hakeuduttu pois taajamasta asumaan luonnonläheiseen, virkistysarvoiltaan korkeatasoiseen mutta palveluiltaan alempitasoiseen paikkaan. Alueen yhteensä n. 2400 kiinteistöstä kolme neljäsosaa (1800) on vapaa-ajankiinteistöjä ja vain yksi neljäsosa (600) vakinaisen asutuksen kiinteistöjä. Vakinaisia asukkaita on n.1600 ja vapaa-ajan asukkaita n, 4000.

YKR-kartta on oikein käytettynä oivallinen väline muutoksen seurantaan. Väärinkäytettynä sillä voidaan todisteita musta valkoiseksi. Käytetty YKR-kartta antaa väärän kuvan Satava- Kakskerran olemassa olevasta tilanteesta. Kuka tahansa voi todeta tämän henkilökohtaisesti ja helposti ajelemalla ykr-kartassa (harvaksi) taajamaksi merkityn haja-asutusalueen teillä.

Kakskertaseura on ollut yhteydessä YKR- karttajärjestelmän kehittäjiin ja saanut tiedon, että väline ei sovellu objektiiviseen taajama-alueen määrittämiseen, koska siinä käytettäviä parametrejä muuntelemalla voidaan tahdonvaltaisesti vaikuttaa kartan rajauksiin oleellisesti. Väline on tarkoitettu käytettäväksi tapahtuneen kehityksen seurantaan ja se osoittaa tapahtuneen muutoksen oikein vain, kun eri aikakausien, esimerkiksi vuosikymmenen välein, samoja parametrejä käyttäen piirrettyjä karttoja vertaillaan keskenään. Asiantuntijoiden mukaan ketjumainen tienvariasutus, jossa talot sijaitsevat parinsadan metrin etäisyydellä toisistaan, tuiee kokonaan poistaa aineistosta, koska niiden osalla kyse ei ole taajamasta.

Yli kaksi vuotta kestäneen Satava-Kakskerran osayleiskaavan laatimistyön sekä maakuntakaavan valmistelun aikana Kakskertaseura on nähnyt useita erilaisia versioita "YKR-taajamasta". Yhtä monta kertaa seuran taholta on

huomautettu, että alueella ei ole nähtävissä mitään taajamia. Luonnoksessa Satavan ja Kaksikerran saarten haja-asutusta on osin nyt nimetty "harvaksi taajamaksi". Tätä kautta on pyritty legitimoimaan haja-alueen muuttaminen asemakaavoitettavaksi ydinkaupunkitaajamaksi. Menettely kuvastaa erityistä pyrkimystä muuttaa aluetta taajamaksi. Taustalta löytynevät Turun kaupungin osayleiskaavatyön yhteydessä esiin tulleet eräiden kiinteistökehittäjien odotukset heidän maatalousmaidensa asemakaavoittamisesta tiiviiksi asutuskortteleiksi ja heidän odotuksensa tätä kautta tulevasta maan arvonnousun tuottamasta voitosta.

Kaksikertaseuran käsityksen mukaan maakuntakaavan tulee ohjata kunnallista kaavoitusta siten, että valtakunnalliset alueiden käyttöavoitteet, kestävä kehitys, yhteiskunnan etu ja seudun asukkaiden elinympäristön parantaminen toteutuvat. Maakuntakaavan tehtävänä ei ole avata portteja muutaman yksittäisen tahon toivomalle ja valtaenemmistön etuja polkevalle päinvastaiselle kehitykselle, mikä väijäämättä tapahtuu, jos esittämiämme merkintöjen poistoja ei tehdä.

Kaavaluonnoksessa perustellaan lievealueen tiivistämistä taajamaksi alueen asukkaiden asuinympäristön parantamisella. Satava-Kaksikerran kohdalla tilanne on täysin päinvastainen. Ydinkaupunkialueen ulottaminen saarille syrjäyttää ne luonto- ja virkistysarvot, joiden takia sinne on hakeuduttu asumaan. Lisäksi on täysin selvää, että mikään ajateltavissa oleva väestönlisäys ei riitä tuomaan saarille elinvoimaisia palveluita. Ainoa on lähikoulu, joka siellä pitäisi lain mukaan olla jo nykyisellään väestöpohjalla.

Satava-Kaksikerran vakinaiset ja vapaa-ajan asukkaat lähes sataprosenttisesti kokevat luontoa syrjäyttävän rakentamisen heikentävän oleellisesti heidän elinympäristöään. Taajamaksi muuttaminen romuttaa heiltä arvot tuomatta mitään vastinetta menetykselle. Sen sijaan väljää luontoon sopeutuvaa, haja-asutusta täydentävää rakentamista ja asukasmäärien maltillista lisäämistä pidetään hyväksyttävänä ja toivottavana alueen elinvoiman parantamiseksi ja maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun toteuttamiseksi. Siksi aluetta on kehitettävä haja-asutusalueena, muuttamatta sitä taajama-alueiksi.

Veronmaksajille koitua taakka

Turun kaupunki on selvittänyt, että tiiviin kaupunkirakenteen hajauttaminen näille saarille tulisi kaupunkilaisille kestävämmän kalliiksi. Suurikaan asukasmäärä saarilla ei riitä tuomaan takaisin niitä investointikustannuksia, joita taajamien rakentamisesta syntyisi kaupungin asukkailla kerättävillä verovaroilla maksettaviksi. Tästä syystä kaupunki on tähän mennessä systemaattisesti huolehtinut, ettei alueelle ole syntynyt taajamia, jotka velvoittaisivat kaupungin näihin kannattamattomiin investointeihin. Täten kaikkien turkulaisten veronmaksajien etu vaatii saarten kehittämistä haja-asutusalueena.

Alueen luonne ja vahvuudet tulee olla kehittämisen kohteena - niitä ei tule syrjäyttää

Teemakartan sivulla 2 selostuskohdassa 14 on Hirvensalo ja Satava-Kaksikerran alueet niputettu yhdeksi kokonaisuudeksi, vaikka Hirvensalo poikkeaa kaikilta ominaisuuksiltaan Satava-Kaksikerran alueesta. Hirvensalo on jo muutettu kaupunkitaajamaksi, kun sen sijaan koko entisen Kaksikerran kunnan alue, 64 km², on edelleen merellistä maaseutua, osa aitoa Turun saaristoa. Kaavaluonnoksessa ei ole lainkaan tunnistettu tämän saaristokokonaisuuden nykytilaa saati sen arvoja ja niiden merkitystä Turun seudulle tulevaisuudessa, silloin kun aluetta kehitetään kokonaisuutena sen luontaisia arvoja vahvistaen ja niitä hukkaamatta.

Turun kaupungin ja koko Turun seudun etu vaatii luonto- ja virkistysarvoiltaan ainutlaatuisen Satava-Kaksikerran kehittämistä haja-asutusalueena, sen olemassa olevat arvot säilyttäen ja niitä vahvistaen. Oikein kehitettynä tämä helposti saavutettava 64 km²:n suuruinen osa Turun saaristoa tulee Turun kaupungin eteläosana nostamaan koko Turun ja Turun seudun imagoa ja vetovoimaa erityisesti vastaisuudessa, kun merelliseen luontoon perustuvat virkistysalueet ja matkailukohteet kaikkoavat yhä kauemmas ydinkaupunkialueilta.

Kaavaluonnoksessa vaaka on kallistunut väärään suuntaan

Luonnoksen teemakartan selostuksessa 14 on todenperäisesti mainittu, että Kaksikerran alueen kehittämisestä on olemassa ristiriitaisia intressejä. Intressien jakolinjaa ei ole kuitenkaan kerrottu. Luonnoksessa valinta on tehty toteuttamaan muutamien kiinteistökehittäjien toiveet alueen muuttamisesta kaupunkitaajamaksi. Rajalinjan toisella puolella on koko muun yhteiskunnan, kaupungin veronmaksajien ja alueen asukkaiden edut, jotka tällä valinnalla jätetään huomioonottamatta.

Kaksikertaseura ry edustaa kaksikertalaisten mielipidettä ja on vaihemaakuntakaavaluonnoksen selostuksessa tarkoitettu osallinen.

Kakskertaseura ry on kaupunginosayhdistys, jonka toimialue kattaa koko Satava-Kakskerran osayleiskaava-alueen ja lisäksi Kulhon saaren. Yhdistyksen 860 henkilön suuruinen jäsenkunta koostuu sekä vakinaisista asukkaista, joita saarilla on n. 1400, että loma-asukkaista, joita saarilla on n. 4000. Jäsenkunnan vakinaisten asukkaiden joukossa on sekä omakotiasukkaita että tilallisia. Kakskertaseuran kannanotot kaavoitukseen perustuvat saarten asukkailla tehtyyn kaikille avoimeen mielipidekyselyyn. Alueen asukkaiden kanta kehittämistavoitteista on poikkeuksellisen yhtenäinen. Yhtenäisyys selittyy sillä, että sekä vakinaiset että vapaa-ajan asukkaat ovat valinneet saaret asuin- ja virkistyspaikakseen saarien luontoarvojen, väljyyden, rauhallisuuden ja turvallisuuden perusteella. Nämä ominaisuudet ovat alueen vetovoimatekijät, joiden säilyminen kakskertalaisten mielestä on kaavoituksella turvattava, kuten valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet kaavoittajalta edellyttävät.

LIITE 1 Nykyiset asukastiheydet alueittain

LIITE 2 Maakuntakaavaluonnoksessa olevat Satava-Kakskerran aluetta koskevat merkinnät, joihin mielipiteessä viitataan

Vastine Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaatemarkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaatein. Aktiivisen maankäytön taajama- ja työpaikkatoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa.

Satava-Kakskerran alueelle kohdistuvat mielipiteet ovat keskenään varsin erisuuntaisia. Alueen merkinnät perustuvat Turun kaupunkiseudun rakennemallissa hyväksytyihin kehittämistavoitteisiin. Kaava-aineistoissa käytetyt taajamarajaukset perustuvat Suomen ympäristökeskuksen ja Tilastokeskuksen taajamakriteereihin. Harvan taajaman kriteerit ovat melko kevyet, mutta rajaus ja sen muutokset kuvaavat hyvin tapahtunutta yhdyskuntarakenteen asteittaista, suunnittelematonta kehitystä.

Maakuntakaavaluonnoksen merkinnöillä on osoitettu, että ko. alueiden aktiivinen, voimakas kehittäminen ei ole kaavan tavoitevuoteen 2035 mennessä mahdollista heikentämättä kaupunkikehittämisen kohdealueiden mahdollisuuksia.

Lievealueet ovat harvan taajaman alueita, joita ei esitetä tiivistettäväksi. Taajama-alueiden suunnittelematonta laajenemista lievealueille halutaan hillitä ja hidastaa. Harvan taajaman alueet on pääsääntöisesti esitetty alueina, joiden laajentumisen vaikutukset yhdyskuntarakenteen kehitykselle on selvitettävä. Tämä koskee myös saaria, joilla on viimeisen 30-vuoden aikana tapahtunut harvan taajaman kehitystä. Olevia taajamatoimintojen alueita esitetään tiivistettäväksi sisään kasvamisen periaatteella.

Satavan itäpään taajamatoimintojen merkintä yhdessä kehittämisperiaatemarkinnan kanssa osoittaa, että alueen mahdollinen myöhempi tehokkaampi maankäyttö tulee selvittää ja suunnitella kaavoituksen keinoin. Kylämerkinnöillä osoitetaan maaseutumaisen haja-asutuksen palveluiden tukipisteet ja sitä mittakaavaa ja mitoitusta, jolla maaseudun elinvoimaisuutta tuetaan. Harjattulan kylämerkintä perustuu oleviin palveluihin ja alueen asemakaavaan. Hylkilahden kylämerkinnät perusteita ja sijaintia tarkistetaan ehdotusvaiheessa.

Kaavaselostuksen s. 24 olevasta kuvasta ovat saarten taajamaruudut rajautuneet pois, kuva korjataan.

Laus./mielip.	Kesko Lounais-Suomi		
Pvm	8.9.2015	Dnro 91/2013	Laji Mielipide
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Salon seutu</i>		

Salossa olevaan Paukkulan kehittämisalueeseen haluamme tuoda tiedoksi, että alueen kokonaismitoituksia pitää tarkastella uudelleen. Valurin kauppa-alueen olemassa oleva rakennuskanta pitää inventoida uudelleen ja huomioida kaikki neliöt mitoitukseen. Valurin lisäksi Paukkulan alueeseen kuuluu uusi kehityshanke Somerontien yritysalue, jossa Kesko ja Maskun Kalustetalo omistavat noin 11 hehtaaria maata maakunta- ja yleiskaavassa olevan ohikulkutien risteyksessä. Tälle alueelle pitäisi mielestämme varautua yhteensä noin 28.000 neliön rakentamiseen tilaa vievälle erikoiskaupalle ja sisällyttää tähän mahdollisuus myös n. 10.000 neliön vähittäiskaupan suuryksikölle (K-citymarket).

Turku

Tunnistetut paikalliset kaupan alueet: Ravattula

Ravattulan kauppa-alue pitäisi merkitä km-osa-alueajausmerkinnällä, koska alueella on jo 70-luvulta toiminut vähittäiskaupan suuryksikkö ja alueella on 16.800 neliön liikerakennus, jossa toimii K-citymarketin lisäksi muutamia muita kaupan toimijoita. Alueella ei ole lisärakennusoikeutta eikä tilaa laajentaa, mutta K-citymarketille pitäisi säilyttää oikeus toimia suuryksikkönä maksimissaan 16.800 neliössä. Alueen kaupallinen vetovoima on edelleenkin hyvä ja myynti on kehittynyt viime aikoina yleistä kaupan kehitystä paremmin.

Vastine Kaupan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan yleisvastineessa esitetyin periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kaupan toimijoiden kanssa.

Ravattulan kaupan alueen toiminta voidaan olemassa olevana turvata myös kuntakaavoituksella. Maakuntakaavan merkintätapaa tutkitaan ehdotusvaiheessa.

Laus./mielip.	Keskustan Varsinais-Suomen piiri		
Pvm	1.7.2015	Dnro 91/2013	Laji Mielipide
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	<p><i>Varsinais-Suomen Keskustan piirihallitus toteaa mielipiteenään nähtävillä olevasta Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavaluonnoksesta seuraavaa:</i></p> <p><i>1. Kaavan nähtävillä oloaika ajoittuu osin kesälomakautteen ja sen takia mielipiteenlausumisaikaa tulisi lisätä elokuun loppuun asti.</i></p> <p><i>2. Varsinais-Suomen Keskustan mielestä Varsinais-Suomen liiton tulee selvittää hallitusohjelmakirjausten mukaisten tavoitteiden vaikutus nähtävillä olevan vaihemaakuntakaavan sisältöön ja tavoitteisiin.</i></p> <p><i>Maan uuden hallituksen hallitusohjelmassa kohdassa Toimet asuntojen tonttutuotannon lisäämiseksi ja rakentamisen kustannusten alentamiseksi, esitetään uudistuksia ja muutoksia, jotka vaikuttavat toteutuessaan myös Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavaan. Varsinais-Suomen Keskustan mielestä tulee kiinnittää huomiota siihen, että ovatko kaavaluonnoksen lähtökohdat ja tavoitteet enää relevantteja. Tässä lainauksia hallitusohjelman kirjauksista:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>- Maankäyttö- ja rakennuslakia uudistetaan rakentamismahdollisuuksien helpottamiseksi eli helpotetaan haja-asutusalueiden rakentamista muun muassa suunnittelutarvealue säännöstöä lieventämällä ja siirretään päätösvaltaa poikkeamistilanteissa ELY-keskuksilta kunnille</i><i>- Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ohjausvaltaa selvennetään kuntien maankäyttövallan ja -vastuun lisäämiseksi.</i><i>- ELY-keskusten rooli kaavoitus- ja rakentamisasioissa muutetaan konsultoivaksi.</i><i>- Maakuntakaavojen ja kuntien yhteisten yleiskaavojen vahvistusmenettelystä ympäristöministeriössä luovutaan.</i><i>- Rantarakentamisen poikkeamispäätökset siirretään kokonaisuudessaan kuntiin.</i><i>- Kuntien tulee kaavoituksella ja tonttien luovutuksella edistää tehokasta kilpailua asuntorakentamisessa kaavoittamalla tontteja riittävästi erilaisille rakennustyypeille (pientalot, rivitalot, kerrostalot, pienkerrostalot). Korjausrakentamisen helpottamiseksi luodaan alueellisten poikkeuslupien menetelmä.</i><i>- Rakennusten käyttötarkoituksen muutoksia ja täydennysrakentamista sujuvoitetaan ottamalla käyttöön kevennety kaavamennettely. Edistetään rakennusten käyttötarkoituksen muuttamista toimisto- ja liiketiloista asunnoiksi. Vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyvään asuinkäyttöön joustavoitetaan.</i><i>- Kaupan laatuluokituksessa kaavoituksessa luovutaan. Suuryksikkösääntelyä kevennetään keskustatoimintojen alueella.</i><i>- Rakentamismahdollisuuksia haja-asutusalueilla lisätään mm. siten, että yleiskaava voisi nykyistä laajemmin toimia rakentamisen perusteena.</i> <p><i>3. Hajarakentamista ei tule taajamien maankäytöllä säädellä, vaan sen oltava vapaata ja peruskunnan tahdon mukaista. Kylämerkinnät on tehtävä mahdollisimman laajoina, jotta maaseutu- ja kehyskuntien palvelut eivät kylämerkinnän puuttumisen vuoksi vaarantuisi. Varsinais-Suomen Keskustan mielestä kaavaluonnoksesta esiin tuleva taajamien tiivistäminen ei ole ainoa oikea kehittää Varsinais-Suomea.</i></p> <p><i>4. Varsinais-Suomen liiton tavoitteena on olla hiilineutraalimaakunta ja sen tavoitteena on tuottaa merkittävä osa energiantarpeestaan uusiutuvalla energialla. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tulee edistää kaikkia uusiutuvan energian käytön lisääviä rakentamista tapoja, erityisesti kaupungeissa. Kehyskuntien ja maaseudun maatilolle, joissa tuotantoeläinrakennuksissa ja viljankuivaamoissa on uusiutuvan energian tuotantoa, tulee tarjota mahdollisuus kaavoittaa niiden yhteyteen kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti myös asuntoja.</i></p>		
Vastine	Ks. Yleisvastine		
	1. Vaihemaakuntakaavaluonnos oli nähtävillä MRL 62 §:n ja MRA 30 §:n mukaisesti. Kaikille lausunnon ja mielipiteen esittäjille on pyydettyäessä myönnetty lisäaikaa palautteen valmistelua varten.		

2. Maakuntakaava laaditaan ja se voidaan hyväksyä vain voimassa oleviin säädöksiin tukeutuen. Kaavaprosessin aikana mahdollisesti etenevien lakimuutosten vaikutukset otetaan em. Rajoissa huomioon. Maakuntakaavojen vahvistusmenettelystä luopuminen tulee voimaan 1.2.2016. Muutos on otettu huomioon kaavaprosessissa.

3. Maaseudun haja-asutusalueilla ja taajamien lievealueilla on alue- ja yhdyskuntarakenteessa omat erityispiirteensä. Vaihemaakuntakaavan teemat ovat taajamien maankäyttö, palvelut ja liikenne. Kaavan tavoitteena on löytää taajamiin suuntautuvalla kasvulla palveluiden kehittymistä sekä kestäväää asumista ja liikkumista tukevat ratkaisut, joilla maakunnan vetovoimaa ja kilpailukykyä voidaan kehittää. Kaavassa ei käsitellä eikä ohjata maaseudun haja-asutusalueita eikä hajarakentamista.

4. Kestävien uusien energiamuotojen hyödyntäminen taajamissa ja niiden laajentumisalueilla edellyttää suunnittelua. Tällä turvataan myös maatalouselinkeinojen kehittämismahdollisuudet.

Laus./mielip. **Kärpijoki Ville ja 24 allekirj.**

Pvm 10.7.2015

Dnro 91/2013

Laji Mielipide

Seutukunta

Alue/kohde

Teema

Sisältö

Nyt nähtävänä olevassa vaihemaakuntakaavaluonnoksessa on valtatie kääntö osoitettu Liedon pohjoispuolella valtatielle 9 merkinnällä uusi valtatie (uvt). Pidämme kaavaselostuksessa esitettyjä perusteluita valtatie käännöstä jo moottoritieksi rakennetulle valtatielle 9 hyvinä.

Eteläisellä linjausvaihtoehdolla kaikki liikenne olisi pyritty ohjaamaan Liedon keskustan ohi ja liikenne keskustaan olisi ohjautunut Ajurintien kautta Shellin risteykseen, jota jo nykyisellä liikennemäärälläkin pidetään huonona järjestelmä. Eteläinen vaihtoehto sisälsi myös kolmen sillan rakentamisen yli Savijoen. Siltojen rakentaminenhan on varsin kallista ja varsinkin ko. tapauksissa, kun kyseessä olisivat olleet saviset joentörmät. Lisäksi, kun vielä tarkastellaan sitä, miten rakentaminen on tällä hetkellä edennyt Liedossa, kyseisen linjauksen voitaisiin katsoa aiheuttavan haittaa jo rakennetuille uudisrakennuksille (kts. Esim. Nenämäen alueet) sekä rajoittavan Liedon laajentumista etelän suuntaan.

Onhan Liedon kunnan sekä Liedon yrittäjien strategiassakin pidetty tärkeänä Liedon keskustan elinvoimaisuutta ja sen kehittämistä.

Pohjoisella linjausvaihtoehdolla raskas liikenne pystytään ohjaamaan Liedon keskustan ohi, mikä käsittääksemme on hyvä asia, ja muu liikenne, joka päättyy valtaosin keskustaan ja Nuolemolle, voitaisiin edelleen ohjata vanhaa 10- tietä tai maakuntakaavaluonnoksessa mainitun taajamaväylän kautta.

Kaavaselostuksessa todetaan, että valtatie 10 kääntö valtatielle 9 edellyttää, että nykyinen valtatie 10 väylä saneerataan maankäyttöä ja kaupunkiseudun sisäistä liikennettä hyvin palvelevaksi, viihtyisäksi ja turvallisesti taajamaväyläksi, joka tukee vahvan joukkoliikennekäytävän muodostamista Turusta Lietoon nykyiselle valtatie 10 linjaukselle.

Kaavaluonnoksessa onkin nyt merkinnällä ohjeellinen yhdystie (oyt) osoitettu mahdollisuus toteuttaa VT 10 eteläinen ohitus myöhemmin katuyhteytenä ilman eritasoliittymä.

Mielestämme edelleen vaarana on, että merkintä foyt) tarkoittaa sitä, että tien paikka asettuu samalle paikalle, kuin valtatievarauskin on io vuosikymmenten ajan ollut Emme vastusta itse taajamaväylän tekemistä ja sen Varauksen merkitsemistä kartalle mutta mielestämme taajamaväylälle (kokooiakadulle) tulee laatia uudenlainen suunnitelma, koska vanha, io -90 luvulla tehty suunnitelma on valtatieluokkaisen tien suunnitelma (virkamiehiäkin harhaanjohtava). Uuden kokooiakadun suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen muu maankäyttö. Esitämme myös että väylän merkintä maakuntakaavaluonnoksessa tulee olla yleispiirteisempi (murtoviivaluokkainen).

Vastine

Merkitään tiedoksi. Keskustan eteläinen ohitustievaraus poistetaan selvitysten ja saadun yhdensuuntaisen palautteen perusteella. Mahdollisen yhteyden luonteen muuttuessa paikalliseksi, on se tarkemman tason jatkosuunnittelussa huomioita asia.

Laus./mielip. **Köyvönen Kimmo**
Pvm 26.6.2015 Dnro 91/2013 Laji Mielipide
Seutukunta Alue/kohde Teema
Sisältö *vaihemaakuntakaavaluonnoksessa Mynämäen kunnan eteläosassa VT8 länsipuolella oleva punainen TA-alue on lipsahtanut Nousiaisten kunnan puolelle. Sen voisi rajata päättyväksi Nousiaisten kunnanrajaan. (Asiasta on keskusteltu maakunta-arkkitehti Kaisa Äijön kanssa Varsinais-Suomen liiton toimistolla 26.6.2015)*
Vastine Taajama- ja työpaikkatoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa.

Laus./mielip. **Leman Ari**
Pvm 10.7.2015 Dnro 91/2013 Laji Mielipide
Seutukunta Alue/kohde Teema
Sisältö *Paimion taajamaa esittävässä kuvassa (ohessa) moottoritien ja 110-tien väliin on merkitty melko laaja T-alue (kuvassa alimpana oleva harmaa alue). Koko kyseisen alueen merkintä kaavassa teollisuusalueeksi on täysin käsittämätöntä. Maakuntakaava alueesta on mielestäni perusteeton.*

Ensinnäkin noin puolet alueesta on pohjavesialueella (itäinen puoli) ja toinenkin puoli (läntinen osa) on teolliseen toimintaan sopimatonta kallioista ja mäkistä maastoa. Lisäksi alueen halki kulkee kaksi isoa voimalinjaa, joiden alle sekä suoja-alueelle ei voi rakentaa mitään. Muu alue on pääasiassa omakotialuetta, ja pohjavesialueella metsää. Ainoa alueella toimiva teollisuuslaitos on ympäristörökoksista tuomittu betonivalimo, joka ylläpitää yksityistä hehtaarien kokoista kaatopaikkaa takapihallaan. Sopii kysyä, sopiiko lisä teollisuusrakentaminen mitenkään tälle pohjavesi-/asuinalueelle?

Myös ELY-keskus on toistuvasti pitänyt tälle alueelle T/TP-alueita huonona ratkaisuna, ja yleisesti ilmoittanut, että uudet teollisuusalueet sekä työpaikka- ja varastoalueet tulee poistaa pv-alueilta.

Lain keskeinen tavoite on asukkaiden osallistumismahdollisuuksien parantaminen ja aikaisempaa vuorovaikutteisempi suunnittelutapa. Kyseisen alueen kaavojen laadinnassa ei kuitenkaan ole koskaan kuultu alueen asukkaita. Paimion kaupunki on liian lojaali kyseistä yksittäistä betonialan yritystä kohtaan eikä kunnioita yksityisten kansalaisten oikeuksia lainkaan.

Kyseisen alueen kaavoitus pitäisi muuttaa, jo maakuntakaavasta alkaen, vastaamaan alueen todellista käyttöä ja sitä mitä alueella on mahdollista tehdä nykyiset ympäristövaatimukset ja lait huomioiden. Ainoastaan edellä mainitun betonialan yrityksen tontti on osittain teollisuuskäytössä, eikä muuta teollisuutta ole alueelle mahdollista sijoittaa. Miksi siis maakuntakaavassa koko tämä kymmenien hehtaarien suuruinen alue on merkitty T-alueeksi?? Alueen kaava olisi muutettava niin, että ainoastaan jo vanhojen lakien ja astusten aikana alueelle päässeet teollisuuslaitoksen alue olisi T-aluetta, eikä enempää teollisuutta alueelle edes harkittaisi. Vielä parempi vaihtoehto olisi tietysti, jos tämä alueen nykyinen, ja ainoa, teollisuuslaitos saataisiin siirrettyä teollisuudelle paremmin sopivalle alueelle, ja koko alueen kaavoitus harkittua uudelleen.

Vastine Merkitään tiedoksi. Merkintä on voimassaolevan maakuntakaavan ja yleiskaavan mukainen, eikä merkintää olla tässä yhteydessä muuttamassa.

Laus./mielip.	Länsi-Suomen Kuljetusyrittäjät ry		
Pvm	2.11.2015	Dnro 91/2013	Laji Mielipide
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö			

Lausuntona kaavaluonnokseen haluamme tuoda esiin seuraavia seikkoja hyötyliikenteen ja logistiikan näkökulmasta:

Vt 10 linjaus

Huolestamme koskee erityisesti Liedon kunnan Avantin yritysalueen toimintaedellytyksiä ja niiden varmistamista. Alueella toimii mittava joukko yrityksiä, joilla on vaihteleva määrä kuljetustarpeita. Yhteistä suurimmille yrityksille on kuitenkin se, että niiden liikennemäärät ovat suuria. Esimerkiksi Kovanen Logistics Oy, Keslog Oy:n, UPS:n, Powder-Trans Ab Oy:n ja Lihatuokku Jouni Partanen Oy:n liikenteen määrä on n. 500 raskaan tavaraliikenteen yksikköä / vrk. Tämän lisäksi Posti on vastikään keskittänyt toimintansa Avantiin. Tämä tuo alueen vuorokausiliikenteeseen merkittävän lisäyksen. Alueella on myös merkittävää ajoneuvojen myynti-, huolto-, korjaus- sekä ylläpitotoimintaa, joihin suuntautuu päivittäin merkittävää liikennettä.

Nyt käsiteltävänä oleva kaavamuutos Liedon kohdalla vaikuttaa liikenteellisesti paljon laajemmalle alueelle kuin Lieto. Sisä-Suomeen / -sta tapahtuvan hyötyliikenteen osalta päätöksellä on vaikutuksia myös esim. Paraisilta, Itä-Turusta ja Kaarinasta lähtevään ja sinne saapuvaan tavaraliikenteeseen. Esimerkkinä määristä mainittakoon, että Paraisilta yhdeltä jo yritykseltä lähtee vt 10 suuntaan useita satoja (1 – 3 kuormaa / vrk) täysperävaunuyhdistelmä-kuormia vuosittain.

Elinkeinoelämän näkökulmasta pelkona on se, että jollain aikavälillä nykyisellä vt 10:llä Liedon tapahtuvaa hyötyliikennettä aletaan vaikeuttaa, rajoittaa tai se kielletään kokonaan. Jos näin tapahtuisi, heikentäisi se merkittävästi em. Alueiden houkuttelevuutta yritysten sijoittautumispaikkana, koska yksi liikennesuunta toisi 10 - 15 kilometrin turhan lisämatkan / sivu ja siitä aiheutuvat lisääntyneet merkittävät ympäristövaikutukset ja kustannukset. Kaarinan ja Paraisten Hämeeseen suuntautuvan liikenteen osalta se merkittäisi todennäköisesti korvaavan reitin käyttämistä. Tämä reitti kulkisi VT 1 Tammisillasta Paimion läpi mt 181 pitkin Tarvasjoelle. Tällainen kehityssuunta ei liene tarkoituksenmukainen ottaen huomioon ko. tieyhteyden välityskyvyn ja liikenneturvallisuusnäkökohdat.

Tiedossamme on, että Liedon kunnanvaltuusto on päättänyt hylätä konsulttiselvityksissä vaihtoehto 1:nä tunnetun Liedon eteläisen ohituksen. Elinkeinoelämän näkökulmasta juuri tuo vaihtoehto 1 ratkaisisi monta ongelmaa ja, kuten asiakirjoista ilmenne, se olisi myös liikenteellisesti paras vaihtoehto. Sillä saadaan ratkaistua sekä Liedon sisäisiä että Turun suunnan liikenteelliset kysymykset. Kun maakuntakaavassa mahdollistetaan vaihtoehdon 1 mukainen linjaus ja samassa kaavassa huomioidaan myös Avantin alueen liikenteen ongelmat eritasoliittymällä sekä Kaarinan puolella Kaarinantien ja Hämeentien ratkaisut, saadaan kerralla toimiva ja lopullinen ratkaisu. Mielestämme nyt Avantiin liikenteelle suunnitellut väliaikaiset ratkaisut ovat vain resurssien, ajan ja rahan, haaskausta.

Muistutamme myös, että Avantin alueelle sijoittautuneille yrityksille, on neuvotteluja käytäessä yhtenä argumenttina mainittu juuri tuon eteläisen ohitustien mukanaan tuomat, aikanaan toteutuvat kilpailuedut. Ymmärrämme hyvin yritysten pettymyksen annettuihin lupauksiin, jos tuo vaihtoehto poistetaan kaavasta. Emme usko, että tällainen menettelytapa perusinfraan liittyvissä kysymyksissä olisi omiaan ainakaan lisäämään yritysten luottamusta kunnan antamiin lupauksiin.

Mikäli kaikesta huolimatta päädytään esittämään Maakuntakaavaan Liedon liikennejärjestelyjen osalta vaihtoehdon 1, eteläinen ohitus, poistamista, esitämme, että samalla kirjataan periaate, jonka mukaan osapuolet tulevat edistämään nykyisen vt 10:llä tapahtuvan raskaan hyötyliikenteen toimintaedellytyksiä mahdollistamalla esteettömän, sujuvan ja pysähdyksettömän liikenteen nykyisellä väylällä sitä kehittäen ja näin huolehtien.

Naantalın satamayhteys, Turun kehätie, kt 40

Haluamme painottaa sitä seikkaa, että niin Turun kuin Naantalinkin satamat ovat osa eurooppalaista TEN-T Ydinverkkokäytävää. Niiden maayhteyksien kannalta kantatie 40 erittäin tärkeä ja tieosa on osa maamme ainoaa ydinverkkokäytävän tieyhteys. Lisäksi maamme toinen ydinverkkokäytävän lentokenntä on tie osan välittömässä läheisyydessä. Tämä saisi mielestämme näkyä voimakkaampana painotuksena nyt valmisteltavassa kaavassa.

Turun välikehä

Turun seutu on pyrkinyt profiloitumaan yhtenä merkittävänä logistisena solmukohtana. Kun tällainen näkemys on

kirjattu myös Turun kaupungin strategiaan 2029, täytyy sen myös näkyä käytännön toiminnassa, kuten mm. hyötyliikenteen toimintamahdollisuuksien kehittämisenä ei niiden vaikeuttamisena. Turun välikehä yhdistää Turun sataman ja Rieskalähteentien logistiikka-alueet. Pidämme erittäin kannatettavana, että yhteyttä kehitetään hyötyliikenteen tarpeet huomioiden.

Tässä yhteydessä korostamme myös Turun sataman liikenneyhteyksien tärkeyttä ja sen vuoksi esitämme, että Varsinais-Suomen Liitto tekee kaikkensa, ettei Turun Ratapihankatua suljeta ja näin katkaista suorinta reittiä TEN-T ydinverkkokäytävän satamasta saman kategorian tieyhteydelle, eli E18 tielle itään.

Saramäen VAK-ratapiha

Mikäli ratapihavaraus tehdään, tulee mielestämme huomioida mahdollisen onnettomuuden vaikutukset lentoliikenteelle, koska alue on suoraan kiitotien jatkeella ja hyvin lähellä kiitotien kyynyystä.

Muilta osin meillä ei ole huomautettavaa kaavaluonnokseen.

Vastine

Länsi-Suomen kuljetusyrittäjät ry kiinnittää huomiota hyötyliikenteen, etenkin raskaan liikenteen näkökulmaan Taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavatyössä erityisesti valtatie 10 ratkaisua, Naantalin satamayhteyksiä, Turun välikehää sekä Saramäen VAK-ratapiharatkaisua koskien.

Valtatien 10 käänntö valtatielle 9 edellyttää paitsi nykyisen valtatie 10 väylän saneerausta maankäyttöä ja kaupunkiseudun sisäistä liikennettä hyvin palvelevaksi, viihtyisäksi ja turvalliseksi taajamaväyläksi, myös hyötyliikenteen ja logistiikan tarpeiden riittävää huomioimista liikennemääriin suhteutettuna. Vaihemaakuntakaavatyö on nostanut esille tarpeen selvittää Avantin alueen logistiikkayritysten liikenteen suuntautumista Turun kaupunkiseudulla ja pitkänmatkaisessa liikenteessä. Henkilöliikenteeseen verrattuna oletusarvona on, että valtatie 10 suuntaan kohdistuu pienin raskaan liikenteen painotus Turun seudun valtateista. Raskaan hyötyajoneuvoliikenteen huomioiminen tulee ottaa yksityiskohtaisemmassa jatkosuunnittelussa erityisesti huomioon.

Vaihemaakuntakaavaluonnoksessa on otettu huomioon Naantalin satamayhteydet niin painokkaasti kuin maakuntakaavatasolla asia voidaan huomioida. Naantalin satamayhteyksien osalta Länsi-Suomen kuljetusyrittäjät ry:n palaute ei anna aihetta kaavamerkintöjen muuttamiseen. Turun kehätien yleissuunnitelmassa käsitellään ko. yhteyden liikennematkaisuja yksityiskohtaisemmalla tasolla tekniset ratkaisumahdollisuudet selvittäen.

Turun välikehän osalta Varsinais-Suomen liiton ja Länsi-Suomen kuljetusyrittäjät ry:n kannat ovat yhteneväiset.

Mikäli Uudenkaupungin radan sähköistäminen toteutuu lyhyellä aikajänteellä, ei Saramäen ratapihan aluevarauksen merkitseminen maakuntakaavaan VAK-ratapihana ole vaihemaakuntakaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella perusteltua. Ratapihan muita perusteita tarkistetaan ehdotusvaiheessa.

Laus./mielip.	Meidän Turku - Vårt Åbo ry		
Pvm	31.8.2015	Dnro 91/2013	Laji Mielipide
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	<i>Meidän Turku – Vårt Åbo ry pitää hyvänä, että maakuntavaihekaavan lähtökohtana on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, joissa painottuvat kestävä ja toimiva yhdyskuntarakenne, palveluiden saavutettavuus sekä liikennetarpeen minimointi. Valitettavasti nämä periaatteet eivät täysin toteudu ehdotetussa vaihemaakuntaluonnoksessa.</i>		

Lisäksi tavoitteissa todetaan muun ohessa:

"Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Olemassa olevia yhdyskuntarakenteita hyödynnetään sekä eheytetään kaupunkiseutuja ja taajamia. Taajamia eheyttäessä parannetaan elinympäristön laatua."

"Yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen."

"Saaristomerellä kiinnitetään huomiota alueen jakaantumiseen rannikko-, väli- ja ulkosaaristoon sekä niiden luonnon, kulttuuriympäristöjen ja asutuksen ominaispiirteiden säilymiseen. Samalla otetaan huomioon elinkeinoelämän ja pysyvän asutuksen tarpeet. Saaristomerellä turvataan kulttuurimaiseman kannalta merkittävien alueiden ja riittävän laajojen rakentamattomien alueiden säilyminen"

Yhdistyksen yksityiskohtaisemmat näkemykset:

1. Yhdistys pitää tärkeänä, että Varsinais-Suomen liitto ja alueen kunnat pontevasti neuvottelevat valtion, ratahallintokeskuksen ja VR:n kanssa tunnin Helsingin-junan lisäksi alueen lähijunaliikenteen kehittämisestä pääkaupunkiseudun tyyliin. Nykyinen vaihemaakuntakaava tulisi pitää sisältää selvityksiä sekä alustavia suunnitelmia lähijunaliikenteestä ja maankäytöstä rata-alueiden ympäristössä, jolloin alueen kunnat voisivat myös varautua lähijunaliikennettä tukevaan ja edistävään maankäyttöön.

2. Vaikka yhdistys kannattaa maansuunnittelun joustavoittamista siten, etteivät laaditut kaavat ole vanhentuneita jo silloin kun ne hyväksytään, on vaikeaa ymmärtää massiivisten asuinalueiden suunnittelemista "strategisina" reservialueina. Tämä lienee myös nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain vastaista. Hallinto-oikeus kumosi aikoinaan Satava-Kaksikerran osayleiskaavan samantyyppisistä syistä.

3. Hirvensaloon ja erityisesti Satavaan ja osin Kaksikertaan suunnittelut asuinalueet eivät ole Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia, mm. siksi, että ne sijaitsevat Saaristomeren herkällä saarilla, irrallaan muusta yhdyskunnasta, niiden rakentaminen lisää liikennettä ja kunnallisteknisiä kustannuksia mm. useiden siltojen sekä koulujen ja päiväkotien rakentamista, samalla kun Turun kaupunki lakkauttaa ja yhdistää mantereen kouluja ja päiväkoteja. MRL edellyttää taloudellisten vaikutusten arviointia ml. Kunnallistekniset infrastruktuuri- ja palveluinvestointikustannukset, jotka kaavan toteuttaminen aiheuttaa. Hirvensalon ja varsinkin Satavan osalta kustannukset ovat kohtuuttoman korkeat verrattuna täydennys- ja lisärakentamiseen Turun mantereella mm. keskustan liepeillä, Linnakaupungissa, Pitkämäessä sekä mm. Skanssissa. Vaihemaakuntakaavaluonnoksesta puuttuu kokonaan taloudellinen tarkastelu, joten se ei ole MRL:n mukainen.

4. Yhdistys pitää myös ylimitoitettuna Friskalanlahden-Rauvolanlahden Natura-luonnosuojelualueen liepeille kaavoitettuja asuinalueita sekä Turun että Kaarinan puolella, Hirvensalossa sekä Rauvolassa ja Vaarniemessä, Turun puolella jo nykyinen Hirvensalon kaavoittaminen on nakertanut Friskalanlahden luontoarvoja. Yhä lisääntyvä liikenne, myös veneliikenne sekä asuinrakentaminen Natura-alueen ympärille vaarantaa Saaristomeren alueeseen kuuluvan Friskala-Rauvola -luonnosuojelualuekokonaisuuden tulevaisuuden. Vaikka vaihekaavassa ei tarkastella luonnonarvoja, niiden suojeleminen on MRL:n ja Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista.

5. Hirvensalon uusi siltavaraus Uittamolta Hirvensalon Kaistarniemeen on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastainen. Siltarakentaminen liittyy täysin ylimitoitettuun ja kalliiseen Hirvensalon (ja Satavan ja Kaksikerran) kaavoittamiseen, josta ei ole tehty edes taloustarkastelua, ja joka lisää autoliikennettä, vähentää Friskala-Rauvonlanlahden luontoarvoja sekä hajauttaa yhdyskuntia. (ks. Myös kohta 3. ja 4.)

6. Turkuun suunniteltu ns. Välikehä samoin on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja MRL:n vastainen, koska se lisää autoliikennettä, melua ja saasteita ja hajauttaa yhdyskuntia nelikaistaisen stradan eri puolille Helsingintien tapaan. Kehäväylän oletettu tarve perustuu vahvasti Hirvensalon ylimitoitettuun, luonnolle haitalliseen ja kalliseen rakentamiseen.

7. Yhdistys suhtautuu kriittisesti myös Kaarinan keskustan länsipuolitse ohittavan Kurkela–Kirjalatieyhteyden kaavoittamiseen edes strategisena reserviratkaisuna, koska tie kulkee sekä kulttuurihistoriallisesti että luonnonoloiltaan arvokkaan Kuusiston saaren läpi ja kokonaisuus pitää sisällään reserviasuinalueita Kuusistoon. Saaristotien ”ruuhkaa” ei ratkaista rakentamalla lisää väyliä, vaan suunnittelemalla liikenne- ja palvelujärjestelmän kokonaisuus, joka minimoi liikkumisen tarpeen ja mahdollistaa liikkumisen pääsääntöisesti kevyen liikenteen ja/tai monipuolisen ja joustavan joukkoliikenteen avulla. Kurkela–Kirjala-tielinjauksen ”paine” on syntynyt myös siitä, että yhä useampi liikkuu henkilöautolla yhtä kauempaa Turkuun töihin, mikä ei ole Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista.

Vastine

Ks. yleisvastine. Hirvensalon kaupunkikehittämisen kohdealue merkinnällä painotetaan alueen kehittämistä ja suunnittelua suuntaan, joka täyttää paremmin kestävä ydyskuntarakenteen tunnusmerkit (tiivis/tehokas rakenne, kannattava joukkoliikenne, hyvät lähipalvelut). Hirvensalon sijainti kaupunkiseudulla ei poikkea merkittävästi muista saavutettavuudelta hyvistä taajama-alueista.

Satava-Kaksikerta on väistämättä taajamoitumiskehityksensä johdosta osa Turun kaupunkiseudun yhdyskuntarakennetta ja alueeseen liittyvät kysymykset edellyttävät suunnitelmallista etenemistä. Kysymys, joka tulee ratkaista, on millä volyymilla, ja milloin.

Taajamatoimintojen mielipiteessä mainituilla Hirvensalon, Rauvolan ja Vaarniemen alueilla aluevarukset ovat vahvistetun maakuntakaavan mukaisia. Alueiden mitoitus ratkaistaan kuntakaavoituksessa. Natura ja maakunnalliset virkistysalueet tulee huomioida myös yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa.

Eheä ja kestävä yhdyskuntarakenne perustuu toimivan ja kestävä liikennejärjestelmän sekä jo rakentuneiden taajama-alueiden edelleen kehittämiseen. Hirvensalon siltavaraus, Turun välikehän sekä Kurkela–Kirjala-tieyhteyden kaavamerkinnot mahdollistavat yhdyskuntarakenteen eheyttämisen olevilla taajama-alueilla valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.

Hirvensalon uusi silta on osa Turun välikehää ja se on kaupunkiseudun rakennemallin ja liikennejärjestelmäsuunnitelman mukainen. Yhteys on edellytys Turun saarten maankäytön kestäväälle kehittämiselle. Se tasaa liikenteen kuormaa eri alueiden välillä ja mahdollistaa keskustaan suuntautuvan joukkoliikenteen kehittämisen. Silta on voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu yhteystarvemerkinillä.

Vaihemaakuntakaavan vaikutukset arvioidaan ehdotusvaiheessa. Vaikutusten arviointi tarkentuu edelleen kuntakaavoituksen ja tiesuunnitteluna yhteydessä. Hirvensalon uuden sillan ja rakentamisen vaikutuksia mm. Natura- ja virkistysalueisiin on arvioitu Hirvensalon yleiskaavan yhteydessä. Kurkela–Kirjala-tieyhteydestä on laadittu ympäristövaikutusten arviointi ja se on huomioitu Kaarinan yleiskaavoituksessa.

Paikallisjunaliikennettä on selvitetty nyt käynnissä olevassa kaavaprosessissa (Varsinais-Suomen paikallisjunaliikenteen kehityspolku 2014) sekä liikennejärjestelmätyössä. Paikallisjunaliikenteestä laaditut selvitykset ja raportit löytyvät Varsinais-Suomen liiton verkkosivuilta. Myös rata-alueiden ympäristön maankäyttöön on otettu kantaa taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavatyössä kaupunkikehittämisen kohdealuemerkinnöillä ja taajamatoimintojen kehittämisen kohdealuemerkinnöillä.

Laus./mielip. **NCC Property Development Oy**

Pvm 10.7.2015

Dnro 91/2013

Laji Mielipide

Seutukunta

Alue/kohde

Teema

Sisältö

Ohitustien varteen on muodostunut huomattava palvelukokonaisuus, joka on kiinteä osa Turun kaupunkiseutua. Maakuntakaavan tavoitteisiin tulee kuulua alueen kehittäminen ja laajentaminen yhdessä kuntakeskustojen elvyttämisen kanssa. Kaavakartalla alue on kuitenkin jätetty keskeisen kaupunkikehittämisen kohdealuearajauksen ulkopuolelle. Ohitustien varren palvelu- ja työpaikka-alueiden tulee sisältyä tähän kehittämisen kohdealueeseen. Alueeseen voisi vielä yhdistää Turun lentokentän kehittämisen kohdealueenkin. Näin voitaisiin parantaa lentokentän ja sen ympäristön liikenneyhteyksiä sekä lisätä lentokentän ja muun palvelutoiminnan yhteistä hyödyntämistä.

Ohitustien palvelu- ja työpaikka-alueet tulee nähdä kuntien keskustojen palvelukokonaisuutta täydentävänä vyöhykkeenä, jolla sallitaan kaupan palvelujen kehittäminen ja erityisesti kaupan uusien palvelumuotojen toteuttaminen sekä myös asumisen lisääminen. Alueet sijaitsevat hyvien liikenneyhteyksien varrella ja lähellä kuntakeskustoja. Ne voivat olla myös osa joukkoliikennealuetta. Niiden elinvoimaisuutta tulee tarvittaessa, kaavoituksen keinojen lisäksi tukea siten, että muutokset ja uudistukset keskustoissa ovat nykyistä nopeammin toteuttavissa. Uudistuksia on voitava tehdä jatkuvasti ja samalla ne lisäävät kuntien vetovoimaisuuspiirteitä.

Kaupan aluevarauksissa tulee olla paikallisia, sisällöllisiä ja mitoituksellisia eroavaisuuksia, koska toiminnan vaikutukset ovat täysin erilaiset tiivillä kaupunkiseudulla kuin harvemmin asutuilla alueilla. Turussa ja Raisiossa on yhteensä moninkertainen väestö- ja työpaikkamäärä naapurikuntiin verrattuna. Tämän vuoksi maakuntakaavalla tulee antaa Turun ja Raision kaupungille muihin kuntiin nähden suurempia kuntakohtaisia ratkaisumahdollisuuksia esim. kaupan palvelujen osalta. Maakuntakaavaluonnoksen Työpaikka-alue-merkintä, TP, antaa vaikutelman nykytilanteen säilymisestä tai jopa kaupan toiminnan heikentymisestä ko. alueilla. Kaavamääräyksen maininnat tilaa vaativan kaupan aloista, autokaupasta ym. saattavat myös vanheta kaupan toimien muuttuessa. Maakuntakaavan tavoitteena tulee olla Turun kaupunkiseudun vahvistaminen monipuolisten kaupan palvelujen alueena, joten Työpaikka-aluemerkintää, TP alaviitteineen on syytä tarkistaa ja kehittää Turun ja Raision kaupungin alueella markkinakysyntää vastaavaksi vähittäiskaupan alueeksi.

Kaavaluonnoksen ei-toivotusta ohjausvaikutuksesta voidaan mainita esimerkkinä omistamamme, vielä toteuttamaton alue, "Kuninkojen kauppapuisto". Alue sijaitsee Ohitustien eteläpuolella, Kuninkojantien ja Vahdontien välissä ja pientaloasutuksen naapurissa. Se on maakuntakaavaluonnoksessa työpaikkatoimintojen aluetta TP.

Tuotantotoiminta raskaine liikenteineen ei sovellu pientaloasukkaiden naapurustoon. Sen sijaan alueelle tulisi sallia mahdollisuudet hypermarketin tai vastaavan erikoiskaupan toteuttamiseen kaupan uusine sisältöineen. Samalla uudisrakentamisella parannettaisiin pientaloasutuksen liikennemelun suojausta, joka on nykyisin olematonta, ja aluekokonaisuus saataisiin valmiiksi. Asiaa koskeva markkina-analyysi on liitteenä.

Maakuntakaavan tulee olla kehityksen edelläkävijä ja tavoiteltavien, nopeidenkin muutosten mahdollistaja. Sen tulee edistää alueen hyvinvointia sekä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä mm. kaupan alalla.

LIITE: Kuninkojen kauppapuisto, Markkina-analyysi, NCC/Ramboll, v. 2014

Vastine

Ks. yleisvastine. Strategisia kehittämisperiaatemarkkintöjä tarkistetaan ja perusteluja tarkennetaan ehdotusvaiheessa yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kaupungin edustajien kanssa. Maakuntakaavassa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus. Yleispiirteisyydestä johtuen kaikki alueet ovat jossain määrin sekoittuneiden toimintojen alueita. Kehittämisperiaatemarkkinoilla pyritään kehittämään maakuntakaavoitusta kohti vyöhykeajattelua, jota on sovellettu jo rakennemallissa ja liikennejärjestelmätyössä.

Maakuntakaavoituksessa joudutaan sovittamaan yhteen useita varsin vastakkaisiakin tavoitteita. Erityisesti maankäyttö- ja rakennuslain mukainen seudullisen vähittäiskaupan ohjaus koetaan kehityksen mahdollisuuksia rajoittavan. Vaihemaakuntakaavassa Turun kaupunkiseutua tarkastellaan toiminnallisena kokonaisuutena osana Varsinais-Suomen aluerakennetta. Kaupan osalta tavoitteena on mahdollisimman tasapuolisesti eri alueita kehittävä palveluverkko.

Kaupan palveluverkkoselvitystä on päivitetty luonnosvaiheessa kartoittamalla tarkemmin olemassa olevat vähittäiskaupan suuryksiköt. Kaavaluonnoksen kaupan ratkaisusta on laadittu erillinen vaikutusten arviointi. Kaupan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan yleisvastineessa esitetyin periaattein. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kaupan toimijoiden kanssa.

Laaditut kaupan selvitykset eivät tue uuden seudullisen kaupan keskittymän toteuttamista puheena olevalle alueelle. Alueella on mahdollista kehittää kaupallisia toimintoja voimassa olevan asemakaavan ja seudullisesti merkittävän kaupan alarajan sallimissa rajoissa (10 000 k-m²).

Laus./mielip.	Paimio-Seura r.y.		
Pvm	31.8.2015	Dnro 91/2013	Laji Mielipide
Seutukunta		Alue/kohde	Teema

Sisältö *Paimio-Seura r.y. arvioi seuraavassa Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavaluonnosta Paimion osalta.*

Olemme verranneet luonnosta 2000-luvun alussa tehtyyn versioon. Useat linjaukset ovat säilyneet ennallaan, mutta kaupunkikehittämisen kohdealueen rajausta on laajennettu pohjoisosassa sekä lisätty "selvitysalue"-merkinnät kahteen kohteeseen (=Alue, jolla taajama-alueen laajentumisen vaikutukset seudun yhdyskuntarakenteen kehitykselle selvittävät). Valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen rajausta on tässä uudessa esityksessä jätetty pois, samoin muinaisjäänösmerkinnät.

Vaihemaakuntakaavan tulisi perustua realismiin työpaikkojen ja asutuksen suhteen.

Kravinkujan selvitysalue

Pidämme puutteena sitä, että jokilaakson maisema-alueita ei ole merkitty. Kravinkujan selvitysalue Paimionjoen itäpuolella sijaitsee nimenomaan tuolla peltotasangolla, joka tähän asti on ollut selkeäpiirteinen, vaikuttava, Paimion ilmettä luova suurmaisema. Tämän selkeäpiirteisyyden murentamista vastaan Paimio-Seura on toiminut esimerkiksi osayleiskaavoja koskevissa kaavalausunnoissaan ja jo aikoinaan valtakunnallisista maisema-alueista lausueessaan – siinä maisema-alueen raja oli vedetty ensi vaiheessa keskellä tasankoa sijaitsevaan Kravinkujaan, mutta raja siirrettiin vahvistetussa ratkaisussa luontevaan maastonkohtaan, metsänreunaan.

Esitetystä aineistosta ei täysin selviä, onko vaihemaakuntakaavan "selvitysalue" varoitusmerkki vai jonkinasteinen myöntymisen eri tahoilta tulevaan rakentamispaineeseen. Vistan osayleiskaavassa (OYK) Paimion kaupungin tahtona oli kyseisen maatalousalueen varaaminen rakentamiseen, jos maankäytön muutokseen olisi tulevaisuudessa tarvetta. Onko maakuntakaavan merkintä tämän ajatuksen myötäilemistä? Maakuntakaavan merkintöjen selityksessä puhutaan korkealaatuisesta maisema-arvot huomioon ottavasta rakentamisesta, siis samantyyppisin ilmaisin kuin Vistan osayleiskaavassa tätä aluetta koskevan merkinnän kohdalla.

Paimio-Seuran kantana on, että viljelytasangon rakentaminen ei ole Paimion julkikuvaa parantava ratkaisu. Seuran mielestä jokilaakson suuret maisemalinjat on säilytettävä ja nimenomaan edistettävä tätä tavoitetta kaavoituksen avulla. Maakuntamuseon kanta tasangon rakentamista kohtaan oli Vistan osayleiskaavavaiheessa samansuuntainen: rakentamisen korkealuokkaisuuskaan ei tämän tyyppisessä maisemassa enää pelasta tilannetta (keskustelu Kravinkujan alueella Turun hallinto-oikeuden katselmuksessa 2013).

Valtioneuvoston vahvistamissa Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa korostetaan taajamien läheisyydessä olevien laajojen yhtenäisten peltoalueiden merkitystä ja edellytetään niiden säilyttämistä.

Seura esittää: Kravinkujan selvitysalue poistetaan vaihemaakuntakaavasta ja kaupunkia ohjataan edistämään alueen ilmeen säilyttämistä, pitämään valtakunnallisesti arvokas maisema-alue sille kuuluvassa arvossa.

Kaupunkikehittämisen kohdealue

Kaupunkikehittämisen kohdealueen rajausta on venytetty a) luoteeseen: kulkemaan Sievolanmäen, Nakolinnanmäen ja Pappilanmäen/Myllymäen alapuolisten peltoalueiden kautta. Paimion yksi RKY-kohde, Kuninkaantie eli Suuri Rantatie, osuu kahden ensiksi mainitun mäki-alueen väliin; näkymä länteen päin on vielä eheä, mutta sekä OYK:n että vaihemaakuntakaavan takia se on uhattuna.

Samoin rajausta on venytetty b) pohjoiseen ja koilliseen, jolloin mukaan ovat tulleet Oinilänrinne, Kiirula ja Spurilan peltoalue. Paimio-Seura ei pidä näitä alueita em. Merkinnän alle kuuluvina. Merkintä ohjaa pahimmillaan maiseman kannalta hallitsemattomaan rakentamiseen. On myös huomattava, että Paimion kasvutahti on hiljentynyt. Asutusta ei pidä suunnata avoimille peltoalueille myöskään siksi, että perustusolot ovat vaativat ja asukkaana toivoma ilme voidaan saavuttaa aikaisintaan vuosikymmenien päästä rakentamisesta.

Seura esittää: Vaihemaakunnassa pysytään vähintään aiemmassa kaupunkikehittämisen kohdealueen merkinnässä, ja mieluiten pitäisi keskittyä kokonaan joen itäpuolelle etäämmäksi valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta.

Teollisuustoimintojen alue (T), joka ulottuu 110-tieltä pohjoiseen ns. Kuninkaantien äärelle

Paimio-Seura on eriateisia kaavoja koskevissa lausumissaan johdonmukaisesti tuonut esille, että Paimion kautta kulkevan Kuninkaantien eli Suuren Rantatien (RKY) itäinen osa on tärkeä tien historiallisen ilmeen takia ja siten myös matkailun kannalta. Rekottilan tilan ja linnavuoren lähitiennoota, Katinhännän kallioalueen länsipuolisia peltorinteitä, ei pidä latistaa hallien alueeksi.

Teollisuudelle ja muulle merkintään kuuluvalla toiminnalla on Paimiossa tarjolla riittävästi alueita, sen lisäksi T-alueiden tarvetta vähentävät alan yleiset näkymät.

Seura esittää: Kuninkaantien eli Suuren Rantatien varren T-alueet poistetaan vaihemaakuntakaavasta.

Vastine Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa käsiteltävä sisältö on tietoisesti rajattu kolmeen teemaan, joilla voimassa olevaa kokonaiskaavaa tarkistetaan. Kaavaratkaisua tulee aina lukea yhdessä kaikkien maakuntakaavamerkintöjen kanssa.

Tämän vaihemaakuntakaavaratkaisun lähtökohtana ja vaikutusten arvioinnin perusteena ovat voimassa olevat, kokonaisuusmaakuntakaavassa osoitetut rajaukset. Tuore valtakunnallisten maisema-alueiden inventointipäivitys perustuu Varsinais-Suomessa suurelta osin maakuntakaavojen yhteydessä tehtyihin maisemaselvityksiin. Vanhojen maisema-alueiden rajauksiin ei ole tulossa oleellisia, maakuntakaavoissa esitetyistä poikkeavia muutoksia. Maisema-alueiden mahdolliset tarkistukset ovat tulevien maakuntakaavojen sisältöjä.

Kravinkujan selvitysalue on Vistan osayleiskaavan johdosta tullut merkintä: merkinnän tarkoitus on tunnistaa vastaavia alueita koko maakunnassa ja painottaa yhdyskuntarakenteen laajentumisen vaikutusten selvittämisen tarvetta ja tärkeyttä näillä alueilla. Merkinnällä painotetaan sitä, että yhdyskuntarakennetta ei saisi päästää laajentumaan suunnittelemattomasti näille alueille. Kyseisellä alueella merkintä edellyttää erityisesti tarkastelua siitä, onko alue soveltuva taajama-alueen laajentumiselle sen maisemallisten arvojen vuoksi.

Kaupunkikehittämisen kohdealue -merkintä perustuu voimassa olevaan maakuntakaavaan. Merkintää on hieman laajennettu luoteis- ja pohjoisreunoiltaan vastaamaan edennyttä yleiskaavoitusta. Merkintä ohjaa kuntakaavoitusta yhdessä muiden sen alla olevien merkintöjen kanssa.

Kuninkaantien eli Suuren Rantatien varren maankäyttöä tarkistetaan siten, että valtatie pohjois- ja eteläpuolinen TP-alue yhdistetään laajemmaksi ja T-alue poistetaan.

Ks. Myös yleisvastine. Strategisia kehittämissperiaatemerkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.

Laus./mielip.	Pentti Esa ja Riikka		
Pvm	10.7.2015	Dnro 91/2013	Laji Mielipide
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	<p><i>Viime viikolla paikallislehdessä (Kunnallislehti) oli artikkeli, koskien Varsinais- Suomen vaihemaakunta kaavan Paimion osuudesta.</i></p> <p><i>Suureksi yllätykseksi perheemme huomasi,että omistamamme kiinteistö / tontti on selvitettävän alueen sisäpuolella .</i></p> <p><i>Seuraavana päivänä oli tarkoitus mennä kaupungin virastoon, katsomaan kyseisiä asiakirjoja. Paimion kaupungin www-sivujen mukaan asiakirjat olivat siellä nähtävillä. Hämmästyimme, kun kaupungin virasto oli juuri kyseisenä päivänä aloittanut kesäloman (29.6-2.8).</i></p> <p><i>Paimion kaupunki oli unohtanut ilmoittaa lomastaan www-sivuilla. Varsinais-Suomen kaavaan liittyvistä yleisötilaisuuksista luimme jälkikäteen kaupungin sivuilla. Onneksi sentään kerkesimme jättämään meidän perheen mielipiteemme, joka on nyt , ennen 10.7.2015.</i></p> <p><i>Toivottavasti ymmärrätte perheellemme kokemaa suurta hämmennystä kyseisestä vaihemaakunta kaavasta.</i></p> <p><i>Kiinteistömme sijaitsee siis selvitettävän alueen sisäpuolella, tarkkaan ottaen kravinkujan itä puolella. Kravinkuja 319.</i></p> <p><i>Paikallislehden mukaan, Kravinkuja on toissijainen taajama, johon saa rakentaa sen jälkeen , kun Vista on täysi.</i></p> <p><i>Olemmeko siis kaava alueen ulkopuolella? Kiinteistömme kun sijaitsee selvitettävän alueen sisä puolella.</i></p> <p><i>Onko jotain jo päätetty ? Entä muutaman vuoden päästä ?</i></p> <p><i>Tiedoitus kyseisestä vaihemaakunta kaavasta on ollut todella heikkoa ja jokseenkin salaista.</i></p> <p><i>Jos asemakaavassa osoitetaan tonttimme kohdalla maankäytön - ja rakennuslain yleistä aluetta, niin onko kaupungilla oikeus lunastaa alueeseen kuuluva alue ? Saako kaupunki pakkolunastaa tontin asemakaava alueella ilman erityistä lupaa ?</i></p> <p><i>Luemmeko paikallislehdessä, monen sukupolven ajan olevan rakkaan tonttimme lunastuksesta ? Tontillamme on meille suurta -suurempaa tunne arvoa, jota ei voi rahalla mitata, joka on myös taistelun arvoinen perheellemme.</i></p> <p><i>Luimme myös että nykyisin voimme myös osallistua kaavoituksen suunnitteluun? Asiasta voimme varmaan kysyä kaupungilta, elokuussa kun kaupungin virasto palaa lomalta. Ehdotuksena,että kierrätte kaavaa tonttimme ulkopuolelta !</i></p> <p><i>Kysymme siis mitä olette suunnitelleet? Mikä on meidän perheen tulevaisuus?</i></p> <p><i>Muistakaa, luontoa ei saada enää takaisin , kun siihen laitetaan betonia päälle.</i></p> <p><i>Raha ei aina ratkaise , eikä rahalla saa onnellisuutta!</i></p>		
Vastine	<p>Kravinkujan selvitysalue on Vistan osayleiskaavan johdosta tullut merkintä: merkinnän tarkoitus on tunnistaa vastaavia alueita koko maakunnassa ja painottaa yhdyskuntarakenteen laajentumisen vaikutusten selvittämisen tarvetta ja tärkeyttä näillä alueilla. Merkinnällä painotetaan sitä, että yhdyskuntarakennetta ei saisi päästää laajentumaan suunnittele mattomasti näille alueille. Kyseisellä alueella merkintä edellyttää erityisesti tarkastelua siitä, onko alue soveltuva taajama-alueen laajentumiselle sen maisemallisten arvojen vuoksi.</p> <p>Strategisia kehittämisperiaatemarkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. ks. myös yleisvastine</p>		

Laus./mielip. **Pyökkö Irja perh ja Pyökkö Päivi**

Pvm 8.7.2015

Dnro 91/2013

Laji Mielipide

Seutukunta

Alue/kohde

Teema

Sisältö

Viitaten MRL 62§ mukaan 3.6.-10.7.2015 yleisesti nähtävillä olevaan taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavaluonnokseen. Vaadimme kyseisen vaihemaakuntakaavan karttoihin ja tieliikenneselityksen karttaliitteisiin: Turunmaa Liite 5/Taajamat, Liite 5/Liikenne ost-merkittyä Turunmaan saariston Paraisten Stormälö-Nauvon Haverö-Prosvik välille suunnitellun kiinteän tielinjauksen poistamista kaavasta sen ympäristölle massiivisten haittavaikutusten takia. Merkitty tie- ja siltalinjaus Paraisten Stormälö-Haverö ei ole kestävän kehityksen mukainen, eikä kunnioita luonnon-, maisema- ja kulttuurihistoriallisilta arvoiltaan merkittävien Saaristomeren kansallispuiston ja Seillin saariston Natura 2000 F10200064 aluekokonaisuutta. Nykyinen lauttayhteys ja mahdollinen tunneli välillä Paraisten Lillmälö-Nauvon Prosvik on ainoa ratkaisu liikenteen järjestämiseksi joka soveltuu ympäröivään herkkään saaristomaisemaan.

Nyt nähtävillä olevassa vaihemaakuntakaavaluonnoksessa sivuutetaan muutenkin eri hankkeiden negatiivisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen, kasvi- ja eläinlajeihin, luonnonvaroihin sekä elinympäristöihin.

Kaavoituksessa on osattava säilyttää arvokkaat maisema-alueet ympäristöineen ja nähtävä pidemmälle kuin pelkästään keskittyen yksipuolisesti teollisuuden, liikenteen ja talouselämän tarpeisiin.

Turunmaan saariston luonto on ainutlaatuinen, kansainvälisestikin mittaamattoman arvokas ja se on säilytettävä tuleville sukupolville, kaavoituksella on tässä suhteessa suuri vastuu. Tulevaisuudessa vielä säilyneiden alkuperäisten luonnonaluekokonaisuuksien merkitys korostuu entisestään matkailussa ja virkistyskäytössä.

Vastine

Parainen-Nauvo -kiinteä yhteys ei varsinaisesti kuulunut tämän vaihemaakuntakaavan teemoihin, mutta syksyllä valmistunut ELY-keskuksen selvitys ja mm. Paraisten kaupungin kanta puoltavat Haverön siltavaihtoehdon ja siihen liittyvän seututiemerkinän vahvistamista. Tällä ei poissuljeta tunnelivaihtoehtoa, joka sisältyi kaavaselostuksen kirjauksena aiempaan Turunmaan kokonaisuusmaakuntakaavapäätökseen.

Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa käsiteltävä sisältö on tietoisesti rajattu kolmeen teemaan, joilla voimassa olevaa kokonaisuuskaavaa tarkistetaan. Kaavaratkaisua tulee aina lukea yhdessä kaikkien maakuntakaavamerkintöjen kanssa. Vaihekaavan vaikutukset arvioidaan ehdotusvaiheessa tällä menetelmällä. Samalla tulevat arvioiduksi vaikutukset valtakunnallisiin tavoitteisiin ja arvoihin.

Maakuntahallituksen 18.4.2016 päätöksen mukaisesti Parainen-Nauvo -yhteyden maakuntakaavamerkintöjä ei muuteta tässä yhteydessä.

Laus./mielip. **Reilan kyläyhdistys REIDU ry**

Pvm 10.7.2015

Dnro 91/2013

Laji Mielipide

Seutukunta

Alue/kohde

Teema

Sisältö

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus päätti 18.5.2015 hyväksyä taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavaluonnoksen ja asettaa sen julkisesti nähtäville 3.6. - 10.7.2015 Varsinais-Suomen kunnissa. Vaihemaakuntakaavan varsinaisten teemojen ulkopuolella on tehty myös muita tarkistuksia ja korjauksia: Puolustusvoimien käytöstä vapautuneelta alueelta Pyhärannan Reilassa on poistettu erityistoimintojen alueiden (E)-aluemerkinnät. Alueen pohjamaankäyttö on muutettu (MRV)-merkinnäksi ja alueelle on lisätty merkittävien retkeily- ja matkailutoimintojen (r)-kohdemerkintä.

Ympäristöministeriön 20.3.2013 vahvistamassa Vakka-Suomen maakuntakaavassa Reilan kyläaluetta määrittää jo aiemmin seudullisesti merkittävän kyläalueen (at)-kohdemerkintä.

Puolustusvoimien käytöltä vapautuneen alueen nykyinen maanomistaja Metsähallitus jakaa ko. alueen hallinnollisesti liiketoimintojen (sisäosan metsäalue) sekä luontopalvelujen (ranta-alue) käyttötarkoituksen mukaisesti.

Senaatti-kiinteistöt omistaa alueella muutamia aikaisemmin puolustusvoimien käytössä olleita rakennusryhmien kokonaisuuksia. Nämä on tarkoitus saattaa myyntikuntoon. Kunnalla on etuosto-oikeus kiinteistöihin.

Kyläyhdistys REIDU toteaa, että maakuntakaavan tarkistuksen yhteydessä tehdyt alueen käyttötarkoituksen muutokset sekä näitä koskevat uudet kaavamääräykset ovat oikeasuuntaisia. Alueen potentiaalinen käyttö Pyhärannan ja lähialueiden virkistys-, retkeily- ja matkailualueena tulee näin jo myös maakuntakaavatasolta lähtien määriteltyä järkevällä ja toivotulla tavalla.

MIELIPITEEN/LAUSUNNON ANTAJA

Reilan kyläyhdistys REIDU ry:n kotipaikka on Pyhärannan kunta, josta sen toimialueeseen kuuluvat Nihtiön, Kaunissaaren, Reilan ja Rihntniemen kylät.

"Yhdistyksen tarkoituksena on edistää toimialueensa kanta- ja kesäasukkaiden hyvinvointia ja asumisviihtyvyyttä. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys parantaa alueensa infrastruktuuria tekemällä aloitteita ja kannanottoja sekä tarkoitukseen soveltuvia kehittämishankkeita..."

Maakuntakaavan nykyinen kaavamääräys mahdollistaa uuden pysyvän asutuksen sekä virkistys-, retkeily- ja matkailukäyttöön tähtäävän toiminnan sijoittamisen alueelle sekä käytännössä Reilan asemakaava-alueen laajentamisen. Kaavamääräys edesauttaa olevan asutuksen ja muiden toimintojen säilymisen sekä mahdollistaa kylän elinvoiman kannalta välttämättömän uudisrakentamisen, uusien matkailulinkeinojen syntymisen ja muunkin kyläyhteisön ja -alueen kestävä kehittäminen. Kaava antaa toteutuessaan myös asukkaiden kannalta oikeanlaiset lähtökohdat alueen paikallisen tason yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle ja kaavoitukselle.

Näin toteutuessaan maakuntakaavalla on kaiken kaikkiaan myönteinen vaikutus kyliemme imagolle sekä kehitykselle, lasten koulunkäynnille, kiinteistöjen arvoille jne.

MIELIPITEEN/LAUSUNNON PERUSTELU

Alueen ideointi, suunnittelu ja jatkokehitys

Pyhärannan kunnanvaltuuston 2.2.2015 kokouksen jälkeen pidetyssä "iltakoulussa" valtuutetuilta ja muilta kuntalaisilta pyydettiin ideoita puolustusvoimilta vapautuneen Reilan alueen jatkokehittämisestä.

Metsähallituksen luontopalvelujen erikoissuunnittelija Mikael Nordströmin aloitteesta 21.5.2015 pidettiin hänen ja Reidun hallituksen välinen neuvottelu ja maastokatselmus.

Käytöjen neuvottelujen pohjalta Kyläyhdistys Reidu on esittänyt Pyhärannan kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen välitseman Reilan alueen kehittämistyöryhmän käsiteltäväksi kunnanhallituksen kokouksessa 15.6.2015 seuraavan alustavan kehittämisehdotuksen. Selkeyden vuoksi ehdotus jakaantuu kolmeen erilliseen osioon.

1) Kyläalueen kehittäminen. Kyläalueen (at) suunnittelumääräyksestä johtuen ehdotetaan, että mahdollinen pysyvän asumisen uusi kaava-alue laajenee entiselle puolustusvoimien alueelle kylän olevaan rakenteeseen tukeuten sekä sitä täydentäen. Maankäytön- ja toimintojen suunnittelulla tulee kiinnittää erityistä huomiota nykyisten peruspalvelujen

säilyminen, sekä uusien kehitysmahdollisuuden luomiseen.

Entiselle puolustusvoimien alueelle ehdotetun (MRV)-merkinnän suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee korostetusti huomioida loma-asutusta, matkailua ja virkistyskäyttöä palvelevat toiminnot sekä maisema- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen harkitusti myös haja-asutusluonteinen, pysyvä asutus. Alueella on voimassa myös jatkossa jokamiehen oikeuteen perustuva käyttö.

2) Ranta-alueen kehittäminen. Ranta-alue ja Kyhkärännokka säilyy jatkossakin Metsähallituksen luontopalvelujen hallussa. Maakuntakaavan (r)-kohdemerkinnän mukaista retkeily- ja luontomatkailutoimintaa voidaan luontevasti ehdottaa tälle muulta rakentamiselta vapaaksi jäävälle alueelle. Ranta-alueen merkittävyyttä lisää se, ettei esim. vesistöön rajoittuvia luontopolkualueita löydy muualta Manner-Suomesta. Reitistön toteuttaminen on myös helppoa olemassa olevaa infrastruktuuria hyödyntämällä.

3) Olemassa olevan rakennuskannan jatkokäyttö. Senaatti-kiinteistöiltä hankittavien rakennusten (Tantuntupa, kapiasten rivitalo, Kyhkärännokan rantasauna) jatkokäyttö eri kyläyhdistysten ja yhteisöjen kokoontumis- ja toimintatiloina.

Jatkosuunnittelu

Olennaista Reilan alueen suunnittelussa on luonnollisesti sen potentiaali paikallisesti kunnan ja kylän kaava-alueen laajentumissuuntana. Seudullisesti, maakunnallisesti ja jopa valtakunnallisesti Reilan alueella on myös suuri merkitys retkeily- ja luontomatkailun kohteena. Maakuntakaavan määräykset tulee huomioida alueen alempiasteisessa jatkosuunnittelussa. Alueen yksityiskohtaisempi kaavoittaminen etenee jatkossa selkeästi maankäyttö- ja rakennuslaissa kunnan asukkaille ja muille osallisille turvaton osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyn mukaisesti.

Kovassa nosteessa olevan luontomatkailun ja retkeilytoiminnan mahdollisimman korkeatasoinen toteuttaminen Reilaan loisisikin kuntaan uusia edellytyksiä pienyrittäjyyteen, kuten matkailun ohjelmalveluihin, perhemajoitukseen ja ruokailupalveluun. Sillä saataisiin aikaan positiivista muuttoliikettä kuntaan ja lisättäisiin asukkaiden hyvinvointia. Samalla se lisäisi Pyhärännän tunnettuutta matkailukuntana.

Reilan alueen luontomatkailu- ja retkeilytoiminnan keskeisenä lähtökohtana on se, että kaikki pyhärantalaiset kokevat sen Pyhärännän omaksi, yhteiseksi hankkeeksi. Tämän vuoksi käytännön suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät oman ja naapurikuntien toimijoiden yhteistoimintaa. Mukana voisivat olla mm. paikalliset kylä- ja muut yhdistykset, partiolaiset, yrittäjät jne. Naapurikunnissa yhteistoiminnasta kiinnostuneita löytyy esimerkiksi luonnonsuojelu- ja retkeily-yhdistyksistä.

Lopuksi

Kuten edellä yhteistyö ehdotuksesta voidaan todeta yhteistyö REIDU:n, Metsähallituksen ja Pyhärännän kunnan kanssa on jo käynnistetty. Yhteistyön merkittävänä perustana on maakuntakaavan kaavamerkintöjen ja -määräysten tuleva hyväksyminen sekä vahvistuminen nyt ehdotetun mukaisina.

Vastine Merkitään tiedoksi.

Laus./mielip.	Rinta-Jouppi Juha		
Pvm	3.6.2015	Dnro 91/2013	Laji Mielipide
Seutukunta		Alue/kohde	Teema
Sisältö	<p><i>Lausuntoni koskee Jäkärän aluetta ja laajemmin Turku/Moisio – Kreivilä – Jäkärä –aluetta. Kyseinen alue (erit. Jäkärä) on hyvin edelleen huomioitu sekä TPLMK –luonnoksessa kaupunkikehittämisen kohdealueena ja varsinaisella teemakartalla kohteena, jossa rakennemallin mukaisten alueiden toteuttaminen lisää alueen asukasmäärää 3700 asukkaalla ja joukkoliikenneväyhyksen kehittäminen parantaa myös työpaikka-alueiden ja lentokentän saavutettavuutta. Toivottavasti tilanne säilyy kaavoituksen jatkoprosesseissakin tällaisena ja aluetta kehitetään aktiivisella otteella.</i></p> <p><i>Vaihemaakuntakaavassa on ansiokkaasti otettu huomioon muun muassa raideliikenteen kehittäminen Jäkärän alueella, koska kaavakartalle lisätään lainvoimaisesta maakuntakaavasta puuttuva Maarian raideliikennepaikka. Kyseisen asemapaikan toteutuessa konkreettisesti joskus tulevaisuudessa siten, että junat siihen jopa pysähtyvät, tulee huomioida samassa yhteydessä myös polkupyörien liityntäpysäköinti sekä linja-autopysäkkien sijainnit ja bussien liikennöintivuorot. Siitä huolimatta, että Turun pohjoisosien asukaspora tällä hetkellä ei välttämättä riitäkään toteuttamaan säännöllistä rautatieliikennettä Maarian vanhan rautatieaseman ja Keskustan rautatieaseman välillä, tulee rautatieliikennevaihtoehtojen olla aktiivisessa keskustelussa nyt ja tulevina vuosina ja niihin tulee suunnittelussa ja määrärahasolla varautua sekä niitä aktiivisesti kehittää yhdessä tiheästi liikennöidyn linja-autoliikenteen kanssa. Moision, Jäkärän ja lentokentän keskinäisiä tiheästi liikennöityjä bussiyhteyksiä olisi hyvä vielä syvällisemmin tarkastella ja löytää niiden väliltä toisiaan tukevia asukkaiden ja yritystoiminnan kannalta positiivisia ratkaisuja sekä pyrkiä jatkamaan mm. runko-bussilinjastoja ainakin Moisioon ja Jäkärään saakka.</i></p> <p><i>Vak-järjestelyratapihaa on vaihemaakuntakaavaan liittyvässä Ratahallintokeskuksen selvityksessä suunniteltu Saramäkeen. Koska järjestelyratapihaan liittyy vaarallisten aineiden kuljetusta ja väliaikaista varastointia kiskoilla sekä mahdollinen suuronnettomuuden riski, olisi ensiarvoisen tärkeä kartoittaa vaihtoehtoja sijaintipaikkaa vieläkin kauempaa asutuksen, palveluiden ja liikennöityjen tieyhteyksien läheisyydestä.</i></p> <p><i>Yleisemmällä tasolla todettuna Turun seudun julkiseen liikenteeseen, erityisesti poikittaisliikenteeseen tulisi kiinnittää paljon nykyistä enemmän huomiota, sillä bussien vaihtaminen päivittäin Matkahuollossa / Kauppatorilla lisää olennaisesti matka- ja odotusaikaa sekä vähentää joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja käytettävyyttä seudun ulkokehällä. Turun alueen poikittaisliikenne eri kuntakeskusten välillä nimenomaan julkisin liikenneyhteyksin lienee yksi maamme huonoimpia, mikä osaltaan kasvattaa yksityisautoilun suosiota ja vaikuttaa asukkaiden asuinpaikkavalintoihin.</i></p> <p><i>Erityisellä tasolla tarkasteltaessa Turun kaupunki on päivittänyt / päivittämässä Turun kaupungin kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelmaa, jossa määritellään mm. pyöräväylien suunnittelu- ja mitoitusperiaatteet sekä kävelyn ja pyöräilyn pääreitit. Pyöräväylien osalta Jäkärän alueella pitäisi kiinnittää erityistä huomiota Paimalantien ja Asematien nykytilanteeseen, sillä kummallakaan tiestöllä ei ole minkäänlaista kevyenliikenteen väylää, vaikka molemmilla tieosuuksilla kulkee paitsi paljon autoja (ml raskasta liikennettä), niin myös lenkkeilijöitä, pyöräilijöitä, kävelijöitä, koululaisia jne. Näiden em. Tieosuuksien varustaminen kevyenliikenteen väylillä, polkupyöräilijät ym. Huomioiden, kehittäisi selkeästi mm. lenkkeilyreittimahdollisuuksia Jäkärän alueella mahdollistaen selkeän reittijatkumon välillä Talolankatu – Paimalantie – Asematie - Kylmälahonkatu. Edellä mainitun kehittämissuunnitelman tulisi pyöräväylien osalta myös laajemmassa mittakaavassa mahdollistaa turvalliset väyläyhteydet paitsi Jäkärän sisällä, niin myöskin Jäkärän ja Moision sekä Jäkärän ja Paattisten asuinalueiden välillä.</i></p> <p><i>LIITE: Kuulutus</i></p>		
Vastine	<p><i>Liityntäpysäköinti otetaan huomioon raideliikennepaikkojen kehittämissuunnitelma- ja perustamien suunnittelumääräyksiä kehitettäessä.</i></p> <p><i>Mikäli Uudenkaupungin radan sähköistäminen toteutuu lyhyellä aikajänteellä, ei Saramäen ratapihan aluevarauksen merkittäminen maakuntakaavaan VAK-ratapihana ole vaihemaakuntakaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella perusteltua. Ratapihan muita perusteita tarkistetaan ehdotusvaiheessa.</i></p> <p><i>Muilla osin mielipide merkitään tiedoksi ja otetaan huomioon maakunnan muussa suunnittelussa.</i></p>		

Laus./mielip.	Salon Yrittäjät ry		
Pvm	10.7.2015	Dnro	91/2013
Seutukunta		Alue/kohde	Laji Mielipide Teema
Sisältö	<i>Somerontien varsi on varattava liikerakentamiseen</i>		

Kaavaluonnoksessa on Salon keskustaajaman koillispuolella Somerontien, Uskelanjoen ja E18 moottoritien rajoittama alue rajattu yhdyskunta-alueen rajaa osoittavalla merkillä.

(Ote maakuntakaavaluonnoksesta)

Salon Yrittäjät ry katsoo, että kyseisen alueen rajaaminen yhdyskuntarakenteen laajentamisen ulkopuolelle ei ole perusteltua ja se vaikeuttaa maakuntakaavan tarkoituksen toteuttamista.

Jotta maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaisista maakuntakaavan sisältövaatimuksista erityisesti tarkoituksenmukainen alue- ja yhdyskuntarakenne, alueiden käytön ekologinen kestävyys, ympäristön ja talouden kannalta kestävä liikenteen ja teknisen huollon järjestelyt unohtamatta maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä, on tämä maantieliikenteen kannalta erinomainen sijainti voitava tulevaisuudessa hyödyntää liikerakentamiseen. Kyseinen nyt pääosin rakentamaton peltoalue tulee varata liikerakentamisen käyttöön, eikä kaavassa tule rajoittaa yhdyskuntarakenteen laajenemisen ulkopuolelle.

Alueen rajaaminen tehokkaan maankäytön ulkopuolelle estää moottoritien mahdollistamien jo rakennettujen hyvien maantieyhteyksien täysimääräisen hyödyntämisen. Ympäristön ja talouden kannalta on tärkeää, että rakennetut liikenneväylät saadaan tehokkaasti hyödynnettyä eikä tarpeetonta ympäristökuormitusta tai kustannuksia aiheuteta sillä, että tarjolla olevat yritysalueet sijaitsevat vaikeasti saavutettavissa paikoissa. Kaavaluonnoksessa tehty rajaus myös estää työpaikkojen syntyminen välittömästi nykyisen keskustataajaman yhteyteen. Tarkoituksenmukaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen kannalta on tärkeää, että työpaikat voivat sijaita lähellä jo rakennettuja alueita eikä yhdyskuntarakenne hajaudu siksi, että Salon kaupungin keskustaajaman sisällä olevaa aluetta ei voisi käyttää tehokkaasti hyödyksi.

Alue on maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytysten kannalta tärkeä, koska se sijaitsee moottoritien liittymän yhteydessä ja sijainti olisi siis kaikelle runsaasti maantiekuljetuksia edellyttävälle toiminnalle erinomainen. Moottoritien läheisyyden lisäksi kantatie 52:n risteävä liikenne (ml. Hangosta tuleva tai Hankoon suuntautuvat rahti liikenne) lisää alueen soveltuvuutta näihin toimintoihin. Salon itäisen ohitustien valmistuminen tulee aikanaan vielä entisestään parantamaan alueen saavutettavuutta maanteitse. Todettakoon, että ns. Metsäjaanun alue on liikenneyhteyksien kannalta huomattavasti tätä aluetta vaikeammin saavutettavissa eikä se siksi voi korvata tätä aluetta hyviä maantieyhteyksiä edellyttävän yritystoiminnan sijoittumispaikkana.

Kaavaluonnoksesta tai teemakartoista ei ilmene, miksi tällainen kiilamainen rakennetun keskustan tuntumaan ulottuva rajaus on luonnokseen tehty. Alueella ei ole sellaisia maisema- tai muita arvoja, jotka edellyttäisivät tällaista merkintää ja jotka katoaisivat, mikäli Somerontien vartta käytettäisiin tehokkaalla tavalla hyväksi. Somerontien varsi on jo osoittautunut houkuttelevaksi alueeksi kaupalle, sillä lähemmäs keskustaa on jo syntynyt merkittävä kauppohen keskittymä. On huomioitava, että rajauksen lounaisrajalla oleva alue on yleiskaavassa varattu palveluiden käyttöön, joten Somerontien varsi tulee joka tapauksessa liikerakentamisen vuoksi muuttumaan. Peltoalue muuttuu merkittäväällä tavalla myös siksi, että alueelle tulee rakennettavaksi Salon itäisen ohikulkutien Somerontiehen liittävä kiertoliittymä. Ei ole perusteltua ajatella, että alueella, erityisesti Somerontien välittömässä läheisyydessä, olisi sellaisia erityisiä arvoja, jotka tien varteen sijoittuvalla liikerakentamisella menetettäisiin.

Verraten pienialaisen peltoalueen "suojeleminen" taajama-alueen keskellä ei muutoinkaan ole tarkoituksenmukaista ja kaavaluonnoksessa arvokkaita maisema-alueita on merkitty taajaman ulkopuolelle suuremmille peltoaukeille. Maakuntakaavan keskeisin tehtävä on alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteiden esittäminen ja maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisten alueiden osoittaminen. Maakuntakaavassa yksilöidään ja konkretisoidaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet maakunnallisiksi periaatteiksi ja aluevarauksiksi. Maakuntakaava on korostuneesti yleispiirteisistä alueiden käytön suunnittelua ja yleisenä tarkoituksena on, että maakuntakaavoitus ei tarpeettomasti rajoita kuntakaavoitukseen kuuluvia ratkaisuja sellaisten ratkaisujen osalta, jotka eivät ole valtakunnallisia tai maakunnallisia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n mukaisesti maakuntakaavassa tulee osoittaa aluevarauksia vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön sovittamiseksi on tarpeen. Maakuntakaavan tarkoitus huomioiden ei ole mitään perustetta sille, että kyseinen, valtakunnallisessa ja maakunnallisessa mittakaavassa melko pienialainen

alue nimenomaisesti rajattaisiin yhdyskuntarakenteen laajentamisen ulkopuolelle. Kyseinen merkintä on siten maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n vastaisena jätettävä maakuntakaavaan merkitsemättä.

Merenranta on hyödynnettävä asuinrakentamiseen

Salon keskustaajaman Teijon kylätaajaman välinen ranta-alue on kaavaluonnoksessa pääosin vailla merkintöjä (Rannikon osayleiskaavan alueelle) on tehty merkintä, jonka mukaan taajama-alueen laajentumisen vaikutukset seudun yhdyskuntarakenteen kehitykselle on selvitettävä.

(Ote maakuntakaavaluonnoksesta)

Tiiviin keskustan lisäksi Salon on kyettävä tarjoamaan laadukkaita rakennuspaikkoja myös ydinkeskustan ulkopuolella. Parasta ja houkuttelevinta aluetta tulevaisuuden asuntorakentamiselle olisi juuri merenranta ja mahdollisesti myöhemmin myös Varsalan saari. Jo maakuntakaavoituksessa olisi huomioitava alueen houkuttelevuus asuinrakennusalueena ja ulottaa tätä koskeva merkintä koko keskustaajaman ja Teijon taajaman väliselle alueelle. Tällä meren läheisyydessä olevalle alueelle olisi mahdollista muodostaa myös omarantaisia rakennuspaikkoja.

Olemassa olevien taajamien välille sijoittuva rakentaminen ohjaisi keskustan ulkopuolella tapahtuvaa pientalorakentamista yhdyskuntarakennetta tiivistävään suuntaan. Osa rakentamisesta sijoittuu joka tapauksessa keskustarakentamista väljemmin tiiviiden kaupunkimaisten taajamien ulkopuolelle. Tarkoituksenmukaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen muodostaminen edellyttää, että suunnittelussa jo ennakkolisesti huomioidaan tarve myös väljempien rakennuspaikkojen tarjoamiselle.

Maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden yhteensovittaminen

Maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisten alueiden osoittamisen lisäksi maakuntakaavassa myös yhteensovitetaan maakunnalliset ja paikalliset tavoitteet valtakunnallisten tavoitteiden kanssa. Tätä yhteensovittamista tehtäessä maakuntakaavassa on syytä huomioida vireillä oleva kunnallinen kaavoitus. Maakuntakaavan aluevarauksissa on siten perusteltua huomioida Salon keskustan yleiskaavatyössä tehdyt aluevaraukset.

Maakuntakaavaluonnoksen merkinnät ovat ainakin Tehdaskadun osalta ristiriidassa lainvoimaa vailla olevan Salon keskustan osayleiskaavan kanssa ja maakuntakaavaluonnosta on tältä osin syytä korjata.

Kaavaselostuksen mukaan (s. 45) maakuntakaavan tarkoituksena on kytkeä Salon osa-alueet paremmin Salon keskustaan painottaen kestävien liikkumismuotojen kehittämistä ja vahvistaa Salon taajamaa sisällä olevien palvelukeskusten elinvoimaisuutta ja saavutettavuutta. Kumpikin tässä lausunnossa esitetty muutos osaltaan tukisi näitä tavoitteita. Somerontien varren liikerakentaminen sijoittuisi välittömästi keskustaajaman yhteyteen ja ranta-alueen asuinrakentaminen toisi väljempää asumista tavoittelevia asukkaita aivan keskustan tuntumaan vahvistaen siten keskustan elinvoimaisuutta. Maakuntakaavassa on otettava huomioon myös Salon seudun paikalliset tavoitteet ja siinä tulee mahdollistaa paikallisten vetovoimatekijöiden, kuten moottoritien ja merenrantojen hyödyntäminen.

Vastine

Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa käsiteltävä sisältö on tietoisesti rajattu kolmeen teemaan, joilla voimassa olevaa kokonaiskaavaa tarkistetaan. Kaavaratkaisua tulee aina lukea yhdessä kaikkien maakuntakaavamerkintöjen kanssa.

Salon keskustaajaman koillispuolinen Somerontien, Uskelanjoen ja E18 moottoritien rajoittama alue on vahvistetussa kokonaismaakuntakaavassa osoitettua valtakunnallisesti arvokasta maisema- aluetta, joka luo ainutlaatuisen ja omaleimaisen sisäntulon Salon kaupungille. Alueen maankäytön mahdollinen kehittäminen Somerontien länsipuolella ja ns. Valuri-Ollikalan alueella tukee mielipiteessä esitettyjä tavoitteita ja on sovitettavissa alueen arvoihin

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan "Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuri- ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Alueidenkäytössä on otettava huomioon kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevat kansainvälisten sopimusten velvoitteet sekä valtioneuvoston päätökset. Lisäksi viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina. Maakuntakaavoituksessa on osoitettava valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriperintöalueet ja -kohteet. Valtakunnallisesti arvokkailla kohteilla ja alueilla on alueidenkäytön sovelluttava niiden historialliseen kehitykseen."

Maakuntakaavan tarkistuksen lähtökohtana on ollut ajantasaisten yleiskaavojen ja merkittävien asemakaavojen

huomioiminen. Strategisia kehittämisperiaattemerkintöjä tarkistetaan yhteistyössä yleisvastineessa kuvatuin periaattein. Aktiivisen maankäytön keskusta-, taajama-, työpaikka- ja teollisuustoimintojen aluerajauksia tarkistetaan ehdotusvaiheessa maakuntakaavan yleispiirteisyyden puitteissa yhteistyössä kunnan/kaupungin edustajien kanssa.

Ks. myös yleisvastine.

Laus./mielip. **Turun Osuuskauppa**

Pvm 22.9.2015

Dnro 91/2013

Laji Mielipide

Seutukunta

Alue/kohde

Teema

Sisältö - *Krossin alueella pitäisi sallia myös pt-kaupan suuryksiköt*
- *Uusien tielinjojen yhteyteen (Kurkela-Kirjala ja Uittamo-Hirvensalo) luontevasti päivittäistavarakaupan sijoittuminen*

Vastine Kaupan merkintöjä, määräyksiä ja mitoitusta tarkistetaan. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan alarajaa ja sen tulkittavuutta selkiytetään. Mitoituksen perusteena olevaa toteutunutta nykytilannetta tarkistetaan yhteistyössä kuntien ja kaupan toimijoiden kanssa. Mielipiteessä esitetyillä alueilla (Kurkela-Kirjala, Uittamo-Hirvensalo) kaupan kysymykset ratkaistaan kuntakaavoituksella.

Laus./mielip. **Viitanen Marko**

Pvm 23.10.2015

Dnro 91/2013

Laji Mielipide

Seutukunta

Alue/kohde

Teema

Sisältö *Liittyen maakunta-arkkitehdin, Kaisa Äijön, kanssa käymääni puhelinkeskusteluun, lupasin lähettää tietoa Kaarinan Sorron alueen tilanteesta liittyen uuteen maakuntakaavaehdotukseen.*

Nykyisessä maakuntakaavassa, Turun seudun rakennemalli 2035:ssä sekä voimassa olevassa Länsi-Krossin osayleiskaavassa (hyväksytty 15.11.2012) on Laudoittajankatu sekä Meklarinkatu merkitty omakotialueeksi sekä viher-/suoja-alueeksi. Ainoastaan Kurkelantien ja Piispanristintien kulmaus on merkattu teollisuusalueeksi (TP-2) ja Piispanristin eteläpuolella on TP-4 aluetta.

Nyt uusi maakuntakaavaehdotus antaa ymmärtää, että kaupan ja työpaikkarakentamisen aluetta ollaan laajentamassa koskemaan myös yllä olevia alueita. Olemme omakotiyhdistyksen sekä muutaman yksityishenkilön toimesta käyneet useita keskusteluja sekä Kaarinan kaupungin kaavoitusarkkitehdin Pasi Aromäen, että kaavoitus- ja rakennuslautakunnan silloisen jäsenistön kanssa, jotka olivat päättämässä Länsi-Krossin yleiskaavasta. Myös ympäristölautakunta otti kantaa, että kyseinen alue tulee säilyttää omakoti ja viheralueena. Tällöin saimmekin neuvoteltua mielestäni jokaista miellyttäneen vaihtoehdon, siis nykyisen voimassa olevan Länsi-Krossin yleiskaavan.

Uudessa maakuntakaavassa rajat on taas piirretty erittäin häilyvästi. Kyseistä kaavaehdotusta on käsittääksemme myös ollut tekemässä Kaarinan oma/omia edustajia, joilla on ollut tiedossa voimassa oleva yleiskaava. Miksi siis alueen kaava on tässä tehty erittäin epämääräiseksi? Me asukkaat pelkäämme nyt, että hyväksi todettu neuvottelutulos alueen yleiskaavasta voidaan tähän vedoten piirtää taas uudestaan ja "vallata" taas tilaa kaupalle, ym. teollisuusrakentamiselle.

Valitettavasti emme huomanneet uuden maakuntakaavaehdotuksen vireille tuloa aikaisemmin, joten lähetämme pyyntömme vasta näin virallisen lausuntoajan jälkeen. Toivottavasti pystytte vielä huomioimaan muutospyyntömme. Tämä on Sorron asukkailla erittäin tärkeä asia.

LIITTEET:

1. *KRLK_LänsiKrossin_osayleiskaava - Omakotiyhdistyksen kirje Kaarinan kaavoitus- ja rakennuslautakunnalle.*
2. *Kaavakuvat - kaavakuvat, jotka lähetetty Kaarinan kaavoitus- ja rakennuslautakunnalle 18.8.2015*
3. *Uusi maakuntakaavaehdotus - tarkennus maakuntakaavaehdotuksen piirtämiseen*

Vastine Maakuntakaavan "muuttuva työpaikkatoimintojen alue" merkinnän painopiste on Kurkelantien länsipuolella. Maakuntakaava on pienimittakaavainen ja yleispiirteinen. Se tarkentuu kuntakaavoituksella eikä se korvaa voimassa olevia yleiskaavoja.